

SLUŽBENE NOVINE TUZLANSKOG KANTONA

GODINA 11 • TUZLA, SRIJEDA, 26. MAJ 2004. GODINE • IZDANJE NA BOSANSKOM, HRVATSKOM I SRPSKOM JEZIKU • BROJ 6

101

Na osnovu člana 24. stav 1. tačka a), a u vezi sa članom 84. Ustava Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona", br. 7/97 i 3/99 i "Službene novine Tuzlanskog kantona", br. 13/99, 10/00 i 14/02) i člana 177. Poslovnika Skupštine Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlanskog kantona", br. 7/03, 12/03 i 13/03), Skupština Tuzlanskog kantona, na sjednici od 22. 4. 2004. godine, donosi

ODLUKU

O PROGLAŠENJU AMANDMANA XLII - LXXIII NA USTAV TUZLANSKOG KANTONA

I

Proglašavaju se Amandmani XLII - LXXIII na Ustav Tuzlanskog kantona, koje je Skupština Tuzlanskog kantona usvojila na sjednici održanoj 22. 4. 2004. godine.

II

Amandmani XLII - LXXIII na Ustav Tuzlanskog kantona čine sastavni dio Ustava Tuzlanskog kantona i stupaju na snagu u ponoć, 22. 4. 2004. godine.

III

Ova odluka bit će objavljena u "Službenim novinama Tuzlanskog kantona".

Bosna i Hercegovina Federacija Bosne i Hercegovine TUZLANSKI KANTON Skupština Broj: 01-01-593-18/03 Tuzla, 22. 4. 2004. godine	Predsjednik Skupštine Tuzlanskog kantona, Amir Fazlić, v.r.
---	--

Na osnovu člana 24. stav 1. tačka a) Ustava Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona", br. 7/97 i 3/99 i "Službene novine Tuzlanskog kantona", br. 13/99, 10/00 i 14/02), na prijedlog Komisije za ustavna pitanja Skupštine Tuzlanskog kantona, Skupština Tuzlanskog kantona, na sjednici od 22. 4. 2004. godine, usvaja

AMANDMANE

NA USTAV TUZLANSKOG KANTONA

AMANDMAN XLII

U članu 1. Ustava Tuzlanskog kantona, koji je izmijenjen Amandmanima IV, VI i XIII u stavu 1. iza riječi "i građani", riječ "Kantona" zamjenjuje se riječju: "Tuzlanskog kantona".

AMANDMAN XLIII

Član 3. mijenja se i glasi:

"Konstitutivni narodi i pripadnici ostalih bit će proporcionalno zastupljeni u Vladi, ministarstvima Kantona, Kantonalnom i općinskim sudovima, u kantonalnim i općinskim organima vlasti i upravi.

Takva zastupljenost će odražavati popis stanovništva iz 1991. godine do potpune provedbe Aneksa 7. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini."

AMANDMAN XLIV

U članu 14. stav 3. mijenja se i glasi:

"Kanton može zaključivati međunarodne sporazume uz prethodnu saglasnost Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, osim sporazuma one vrste za koje, po zakonu, nije potrebna saglasnost Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine."

AMANDMAN XLV

Član 19., koji je izmijenjen Amandmanom XVI, Ustava Tuzlanskog kantona mijenja se i glasi:

"Skupština Kantona ima predsjednika i zamjenike predsjednika. Mandat predsjednika i zamjenika predsjednika traje četiri godine.

Predsjednik predstavlja Skupštinu Kantona, saziva sjednice Skupštine Kantona, predsjedava im i potpisuje akte koji se donose na sjednicama Skupštine Kantona.

Predsjednik Skupštine, u slučaju kada premijer Kantona bude privremeno u nemogućnosti da obavlja svoju dužnost, predstavlja Kanton.

Zamjenici predsjednika zamjenjuju predsjednika Skupštine Kantona u slučaju njegove spriječenosti da obavlja svoju dužnost, pomažu predsjedniku Skupštine prilikom predsjedavanja sjednicama Skupštine Kantona, učestvuju u konsultacijama za donošenje odluke u slučajevima utvrđenim ovim ustavom i Poslovníkom Skupštine."

AMANDMAN XLVI

Iza člana 19. dodaje se novi član 19a. koji glasi:

"U Skupštini Kantona se formiraju klubovi poslanika konstitutivnih naroda pod uslovom da postoji najmanje jedan poslanik tog konstitutivnog naroda u Skupštini Kantona.

Svaki klub poslanika predlaže jednog kandidata iz reda svojih članova za izbor na mjesto predsjednika ili zamjenika predsjednika, koje potvrđuje Skupština Kantona.

Skupština Kantona potvrđuje kandidate u skladu sa svojim poslovnikom. Ako jedan konstitutivni narod nije zastupljen u Skupštini Kantona, mjesto zamjenika predsjednika iz tog konstitutivnog naroda ostaje upražnjeno.

Tri kandidata koja potvrdi Skupština Kantona odlučuju između sebe ko će biti predsjednik Skupštine."

AMANDMAN XLVII

U članu 20., koji je izmijenjen Amandmanom XVII, u stavu 1. iza tačke stavlja se zarez i dodaju riječi: "u skladu sa zakonom".

U članu 20. stav 3. briše se.

AMANDMAN XLVIII

Član 23. mijenja se i glasi:

"Poslanici u Skupštini Kantona ne podliježu krivično-pravnoj ni građansko-pravnoj odgovornosti za radnje koje čine u okviru svojih dužnosti u Skupštini Kantona."

AMANDMAN XLIX

U članu 24., koji je izmijenjen Amandmanom XVIII, stav 1. u tački d) iza riječi "Bosne i Hercegovine" dodaju se riječi: "i Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine".

U članu 24. stav 1. u tački d) riječi: "sporazuma sa drugim državama i" zamjenjuju se riječima: "međunarodnih sporazuma i sporazuma sa".

U članu 24. stav 1. tačka g) mijenja se i glasi:

"Potvrđuje kandidate za mjesto predsjednika i zamjenike predsjednika Skupštine Kantona i razrješava predsjednika i zamjenike predsjednika Skupštine Kantona."

U članu 24. stav 1. tačke j), l) i o), brišu se.

U članu 24. u tački i) iza riječi "Federacije" dodaju se riječi: "i zakonom".

U članu 24. stav 1. postojeća tačka k) postaje tačka j), iza koje se dodaju nove tačke k), l) i m) koje glase:

"k) donosi Prostorni plan Kantona,

l) utvrđuje ciljeve i politiku Kantona i razmatra izvještaje o ostvarivanju ciljeva i politike Kantona,

m) stara se o ostvarivanju saradnje sa organima zakonodavne vlasti Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, drugih kantona i općinama."

Postojeća tačka p) postaje tačka n).

AMANDMAN L

U članu 25. stav 1. tačka c) briše se.

AMANDMAN LI

Iza člana 26. dodaje se novi podnaslov 4. i članovi 26a., 26b. i 26c. koji glase:

"4. Vitalni nacionalni interes

Član 26a.

Vitalni nacionalni interesi konstitutivnih naroda se odnosi na:

- ostvarivanje prava konstitutivnih naroda da budu adekvatno zastupljeni u zakonodavnim, izvršnim i pravosudnim organima vlasti,
- identitet jednog konstitutivnog naroda,
- ustavne amandmane,

- organizaciju organa javne vlasti,
- jednaka prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka,
- obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturnog naslijeđa,
- teritorijalnu organizaciju,
- sistem javnog informisanja i
- druga pitanja koja bi se tretirala kao pitanja od vitalnog nacionalnog interesa, ukoliko tako smatra 2/3 jednog od klubova poslanika konstitutivnih naroda u Skupštini.

Klubovi konstitutivnih naroda su klubovi poslanika formirani u skladu sa članom 19a. ovog ustava.

Član 26b.

Ako najmanje dvoje, od predsjednika i zamjenika predsjednika Skupštine Kantona, tvrde da neki zakon spada u listu vitalnih interesa utvrđenih u prethodnom članu, za usvajanje takvog zakona potrebna je većina glasova unutar svakog od klubova konstitutivnih naroda zastupljenih u Skupštini Kantona.

Predsjednik i zamjenici predsjednika Skupštine Kantona dužni su da u roku od sedam dana odluče da li neki od zakona, propisa ili akata potpada pod listu iz člana 26a. ovog ustava.

Ako samo predsjednik ili samo jedan od zamjenika predsjednika tvrdi da zakon, propis ili akt potpada pod listu vitalnih interesa, dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba jednog od konstitutivnih naroda Skupštine Kantona može proglasiti da je riječ o pitanju sa liste vitalnih nacionalnih interesa.

Član 26c.

U slučaju da dvotrećinska većina jednog od klubova konstitutivnih naroda u Skupštini Kantona odluči da se neki zakon, propis ili akt odnosi na vitalni nacionalni interes, za usvajanje takvog zakona, propisa ili akta, potrebna je većina glasova unutar svakog kluba konstitutivnih naroda zastupljenih u Skupštini Kantona.

Ako se većina iz stava 1. ovog člana ne može postići, pitanje se prosljeđuje Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine, koji donosi konačnu odluku o tome da li se dati zakon, propis ili akt odnosi na vitalni interes konstitutivnog naroda.

Ako sud odluči da se radi o vitalnom interesu, zakon, propis ili akt se smatra neusvojenim, te se dokument vraća predlagачu koji treba pokrenuti novu proceduru. U tom slučaju, predlagач ne može podnijeti isti tekst zakona, propisa ili akta.

U slučaju da Ustavni sud odluči da se ne radi o vitalnom interesu, zakon, propis ili akt se smatra usvojenim, odnosno usvaja se prostom većinom glasova."

AMANDMAN LII

U Poglavlju B Izvršna vlast Kantona, podnaslov "1. Predsjednik Kantona" mijenja se i glasi: "1. Premijer Kantona".

AMANDMAN LIII

Član 27. mijenja se i glasi:

"Premijer Kantona predstavlja i zastupa Kanton i šef je kantonalne izvršne vlasti."

AMANDMAN LIV

Članovi od 28. do 32. brišu se.

AMANDMAN LV

Član 33., koji je izmijenjen Amandmanom XX, mijenja se i glasi:

“Premijer Kantona nadležan je za:

a) potpisivanje i ratifikovanje međunarodnih sporazuma u ime Kantona, koje odobrava Skupština Kantona, uz prethodnu saglasnost Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, osim sporazuma one vrste za koje, po zakonu, nije potrebna saglasnost Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine,

b) provođenje politike i izvršavanje kantonalnih propisa uključujući osiguranje izvršavanja odluka sudova,

c) podnošenje zahtjeva Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine radi utvrđivanja da li je Ustav Kantona i amandman na Ustav Kantona, predloženi zakon ili zakon koga je usvojila Skupština Kantona u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine,

d) podnošenje zahtjeva Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine radi utvrđivanja da li je predloženi ili usvojeni propis, koji donosi organ kantonalne ili općinske odnosno gradske vlasti u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine,

e) staranje o ostvarivanju saradnje sa organima izvršne vlasti Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, drugih kantona i općinama,

f) druga pitanja utvrđena ovim ustavom i drugim propisima Kantona,

g) izvršavanje i drugih poslova koje mu povjeri Skupština Kantona.”

AMANDMAN LXVI

Član 34., koji je izmijenjen Amandmanima VIII i XXI, mijenja se i glasi:

“Kanton ima Vladu Kantona kao izvršni organ vlasti.

Vladu Kantona čine premijer Kantona i ministri čiji se broj utvrđuje zakonom o Vladi Kantona.

Vladu Kantona potvrđuje Skupština Kantona većinom glasova.

Mandat Vlade Kantona traje četiri godine.”

AMANDMAN LVII

Član 35. mijenja se i glasi:

“Kandidata za mjesto premijera Kantona imenuje predsjednik Skupštine Kantona u konsultaciji sa zamjenicima predsjednika.”

AMANDMAN LVIII

Član 36., koji je izmijenjen Amandmanom IX, mijenja se i glasi:

“Kandidat za mjesto premijera predlaže ministre.

Ministri nemaju zamjenike.

Vlada Kantona preuzima dužnost nakon potvrđivanja od strane Skupštine Kantona.

Sve odluke Vlade donose se prostom većinom glasova prisutnih koji glasaju.”

AMANDMAN LIX

Član 37. mijenja se i glasi:

“Premijer je odgovoran Skupštini Kantona.

Ministri odgovaraju premijeru i Skupštini Kantona.”

AMANDMAN LX

Član 38. mijenja se i glasi:

“Ministri snose potpunu odgovornost za rad svojih ministarstava.

Vlada podnosi ostavku ako joj u bilo koje vrijeme Skupština Kantona izglasa nepovjerenje.”

AMANDMAN LXI

Član 39., koji je izmijenjen Amandmanom X, mijenja se i glasi:

“Skupština Kantona može smijeniti Vladu Kantona ili pojedinog ministra.

Premijer ili svaki član Vlade pojedinačno mogu dati ostavku Skupštini Kantona.

Prihvatanjem ostavke premijera od strane Skupštine, prestaje mandat Vladi.”

AMANDMAN LXII

U članu 40. stav 2., koji je izmijenjen Amandmanom XXII, mijenja se i glasi:

“Zakonom Kantona utvrdit će se položaj, prava i dužnosti kantonalne uprave, njihova organizacija i odgovornost u skladu sa Ustavom Federacije i drugim propisima Federacije i ovim ustavom”.

AMANDMAN LXIII

Član 41. mijenja se i glasi:

“Vlada Kantona nadležna je za:

a) imenovanje Kantonalnog pravobranioca i zamjenika Kantonalnog pravobranioca,

b) provođenje kantonalne politike, predlaganje i izvršavanje kantonalnih zakona i drugih propisa,

c) izvršavanje odluka sudova,

d) vršenje svake druge nadležnosti povjerene Kantonu od federalne vlasti,

e) pripremu prijedloga budžeta,

f) osiguranje saradnje između Vlade Kantona i ombudsmena,

g) nadzor nad kantonalnom policijom,

h) osiguranje da nacionalna struktura policije odražava nacionalnu strukturu stanovništva Kantona, s tim da nacionalna struktura policije svake općine mora odražavati nacionalnu strukturu stanovništva te općine,

i) staranje o ostvarivanju saradnje sa izvršnim organima Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, drugih kantona i općinama,

j) druga pitanja utvrđena ovim ustavom i drugim propisima.

AMANDMAN LXIV

Član 42. briše se.

AMANDMAN LXV

U članu 44. stav 1. u tačkama g) i h) riječi “predsjednik Vlade” zamjenjuju se riječju: “premijer”.

AMANDMAN LXVI

Član 46., koji je izmijenjen Amandmanom XII, mijenja se i glasi:

“Premijer Kantona i ministri neće biti građanski odgovorni za bilo koji postupak izvršen u okviru njihovih dužnosti u izvršnim organima Kantona.”

AMANDMAN LXVII

U članu 55., koji je izmijenjen Amandmanom XXVIII, stav 2. briše se.

AMANDMAN LXVIII

U članu 63., koji je izmijenjen Amandmanom XXXV, u stavu 1. riječi “predsjednik Kantona” brišu se, a riječi “predsjednik i članovi

Vlade Kantona" zamjenjuju se riječima: "premijer i članovi Vlade Kantona".

Stavovi 3. i 4. brišu se.

AMANDMAN LXIX

U članu 82. u stavu 1. tačka a) mijenja se i glasi:
"Postavljanje i razrješavanje općinskih službenika".

AMANDMAN LXX

U članu 83. u stavu 1. tačka a) mijenja se i glasi:
"Postavljanje i razrješavanje gradskih službenika".

AMANDMAN LXXI

U članu 84., koji je izmijenjen Amandmanom XXXIX, stav 1. mijenja se i glasi:

"Amandmane na Ustav Kantona može predlagati Vlada Kantona, većina poslanika u Skupštini Kantona i klubovima bošnjačkih, hrvatskih ili srpskih poslanika u Skupštini Kantona".

AMANDMAN LXXII

U članu 86. u stavu 2. riječi "predsjednik Kantona" brišu se.

AMANDMAN LXXIII

U Ustavu Tuzlanskog kantona na hrvatskom jeziku, u alineji 5 preambule Ustava, koja je izmijenjena Amandmanom III, i u članku 5. stavak 3.; članku 15. stavci 1. i 2.; članku 16., koji je izmijenjen Amandmanom VII, stavak 1.; članku 17. koji je izmijenjen Amandmanom XII, stavak 1.; članku 18. stavci 1. 2. i 3.; članku 19. koji je izmijenjen Amandmanom XVI, stavci 1., 3., 4. i 5.; članku 20. koji je izmijenjen Amandmanom XVII, stavci 1., 2. i 3.; članku 21. stavak 1.; članku 22. stavak 1.; članku 23. stavci 1. i 2.; članku 24. koji je izmijenjen Amandmanom XVIII, stavak 1. točke e), g), h), i stavak 2.; u podnaslovu 3. iznad članka 25.; članku 25. stavci 1. i 2.; članku 26. stavak 1.; članku 45. stavci 1. i 2.; članku 63. koji je izmijenjen Amandmanom XXXV, stavak 1.; članku 84. koji je izmijenjen Amandmanom XXXIX, stavci 1. i 2.; članku 86. stavak 2.; članku 87. stavak 3.; članku 88. stavak 1., riječ "Sabor" zamjenjuje se riječju "Skupština" u odgovarajućem gramatičkom obliku.

Bosna i Hercegovina Predsjednik
Federacija Bosne i Hercegovine Skupštine Tuzlanskog kantona,
TUZLANSKI KANTON
Skupština **Amir Fazlić, v.r.**
Broj: 01-01-593-17/03
Tuzla, 22. 4. 2004. godine

101

Na temelju članka 24. stavak 1. točka a), a u svezi sa člankom 84. Ustava Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona", br. 7/97 i 3/99 i "Službene novine Tuzlanskog kantona", br. 13/99, 10/00 i 14/02) i članka 177. Poslovnika Skupštine Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlanskog kantona", br. 7/03, 12/03 i 13/03), Skupština Tuzlanskog kantona, na sjednici od 22. 4. 2004. godine, donosi

ODLUKU

O PROGLAŠENJU AMANDMANA XLII - LXXIII NA USTAV TUZLANSKOG KANTONA

I

Proglašavaju se Amandmani XLII - LXXIII na Ustav Tuzlanskog kantona, koje je Skupština Tuzlanskog kantona usvojila na sjednici održanoj 22. 4. 2004. godine.

II

Amandmani XLII - LXXIII na Ustav Tuzlanskog kantona čine sastavni dio Ustava Tuzlanskog kantona i stupaju na snagu u ponoć, 22. 4. 2004. godine.

III

Ova odluka bit će objavljena u "Službenim novinama Tuzlanskog kantona".

Bosna i Hercegovina Predsjednik
Federacija Bosne i Hercegovine Skupštine Tuzlanskog kantona,
TUZLANSKI KANTON
Skupština **Amir Fazlić, v.r.**
Broj: 01-01-593-18/03
Tuzla, 22. 4. 2004. godine

Na temelju članka 24. stavak 1. točka a) Ustava Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona", br. 7/97 i 3/99 i "Službene novine Tuzlanskog kantona", br. 13/99, 10/00 i 14/02), na prijedlog Komisije za ustavna pitanja Skupštine Tuzlanskog kantona, Skupština Tuzlanskog kantona, na sjednici od 22. 4. 2004. godine, usvaja

AMANDMANE

NA USTAV TUZLANSKOG KANTONA

AMANDMAN XLII

U članku 1. Ustava Tuzlanskog kantona, koji je izmijenjen Amandmanima IV, VI i XIII u stavku 1. iza riječi "i građani", riječ "Kantona" zamjenjuje se riječju: "Tuzlanskog kantona".

AMANDMAN XLIII

Članak 3. mijenja se i glasi:
"Konstitutivni narodi i pripadnici ostalih bit će proporcionalno zastupljeni u Vladi, ministarstvima Kantona, Kantonalnom i općinskim sudovima, u kantonalnim i općinskim organima vlasti i upravi.
Takva zastupljenost će odražavati popis stanovništva iz 1991. godine do potpune provedbe Aneksa 7. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini."

AMANDMAN XLIV

U članku 14. stavak 3. mijenja se i glasi:
"Kanton može zaključivati međunarodne sporazume uz prethodnu suglasnost Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, osim sporazuma one vrste za koje, po zakonu, nije potrebna suglasnost Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine."

AMANDMAN XLV

Članak 19., koji je izmijenjen Amandmanom XVI, Ustava Tuzlanskog kantona mijenja se i glasi:
"Skupština Kantona ima predsjednika i zamjenike predsjednika. Mandat predsjednika i zamjenika predsjednika traje četiri godine.

Predsjednik predstavlja Skupštinu Kantona, saziva sjednice Skupštine Kantona, predsjedava im i potpisuje akte koji se donose na sjednicama Skupštine Kantona.

Predsjednik Skupštine, u slučaju kada premijer Kantona bude privremeno u nemogućnosti da obavlja svoju dužnost, predstavlja Kanton.

Zamjenici predsjednika zamjenjuju predsjednika Skupštine Kantona u slučaju njegove spriječenosti da obavlja svoju dužnost, pomažu predsjedniku Skupštine prigodom predsjedavanja sjednicama Skupštine Kantona, sudjeluju u konzultacijama za donošenje odluke u slučajevima utvrđenim ovim ustavom i Poslovnikom Skupštine.”

AMANDMAN XLVI

Iza članka 19. dodaje se novi članak 19a. koji glasi:

“U Skupštini Kantona se formiraju klubovi poslanika konstitutivnih naroda pod uvjetom da postoji najmanje jedan poslanik tog konstitutivnog naroda u Skupštini Kantona.

Svaki klub poslanika predlaže jednog kandidata iz reda svojih članova za izbor na mjesto predsjednika ili zamjenika predsjednika, koje potvrđuje Skupština Kantona.

Skupština Kantona potvrđuje kandidate sukladno svome poslovniku. Ako jedan konstitutivni narod nije zastupljen u Skupštini Kantona, mjesto zamjenika predsjednika iz tog konstitutivnog naroda ostaje upražnjeno.

Tri kandidata koja potvrdi Skupština Kantona odlučuju između sebe ko će biti predsjednik Skupštine.”

AMANDMAN XLVII

U članku 20., koji je izmijenjen Amandmanom XVII, u stavku 1. iza točke stavlja se zarez i dodaju riječi: “sukladno zakonu”.

U članku 20. stavak 3. briše se.

AMANDMAN XLVIII

Članak 23. mijenja se i glasi:

“Zastupnici u Skupštini Kantona ne podliježu kazneno-pravnoj ni građansko-pravnoj odgovornosti za radnje koje čine u okviru svojih dužnosti u Skupštini Kantona.”

AMANDMAN XLIX

U članku 24., koji je izmijenjen Amandmanom XVIII, stavak 1. u točki d) iza riječi “Bosne i Hercegovine” dodaju se riječi: “i Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine”.

U članku 24. stavak 1. u točki d) riječi: “sporazuma sa drugim državama i” zamjenjuju se riječima: “međunarodnih sporazuma i sporazuma sa”.

U članku 24. stavak 1. točka g) mijenja se i glasi:

“Potvrđuje kandidate za mjesto predsjednika i zamjenike predsjednika Skupštine Kantona i razrješava predsjednika i zamjenike predsjednika Skupštine Kantona.”

U članku 24. stavak 1. točke j), l) i o), brišu se.

U članku 24. u točki i) iza riječi “Federacije” dodaju se riječi: “i zakonom”.

U članku 24. stavak 1. postojeća točka k) postaje točka j), iza koje se dodaju nove točke k), l) i m) koje glase:

“k) donosi Prostorni plan Kantona,

l) utvrđuje ciljeve i politiku Kantona i razmatra izvješća o ostvarivanju ciljeva i politike Kantona,

m) stara se o ostvarivanju suradnje sa organima zakonodavne vlasti Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, drugih kantona i općinama.”

Postojeća točka p) postaje točka n).

AMANDMAN L

U članku 25. stavak 1. točka c) briše se.

AMANDMAN LI

Iza članka 26. dodaje se novi podnaslov 4. i članci 26a., 26b. i 26c. koji glase:

“4. Vitalni nacionalni interes

Članak 26a.

Vitalni nacionalni interes konstitutivnih naroda se odnosi na:

- ostvarivanje prava konstitutivnih naroda da budu adekvatno zastupljeni u zakonodavnim, izvršnim i pravosuđnim organima vlasti,
- identitet jednog konstitutivnog naroda,
- ustavne amandmane,
- organizaciju organa javne vlasti,
- jednaka prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka,
- obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, naslijeđa i kulturnog naslijeđa,
- teritorijalnu organizaciju,
- sustav javnog informiranja i
- druga pitanja koja bi se tretirala kao pitanja od vitalnog nacionalnog interesa, ukoliko tako smatra 2/3 jednog od klubova zastupnika konstitutivnih naroda u Skupštini.

Klubovi konstitutivnih naroda su klubovi poslanika formirani sukladno članku 19a. ovog ustava.

Članak 26b.

Ako najmanje dvoje, od predsjednika i zamjenika predsjednika Skupštine Kantona, tvrde da neki zakon spada u listu vitalnih interesa utvrđenih u prethodnom članku, za usvajanje takvog zakona potrebna je većina glasova unutar svakog od klubova konstitutivnih naroda zastupljenih u Skupštini Kantona.

Predsjednik i zamjenici predsjednika Skupštine Kantona dužni su da u roku od sedam dana odluče da li neki od zakona, propisa ili akata potpada pod listu iz članka 26a. ovog ustava.

Ako samo predsjednik ili samo jedan od zamjenika predsjednika tvrde da zakon, propis ili akt potpada pod listu vitalnih interesa, dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba jednog od konstitutivnih naroda Skupštine Kantona može proglasiti da je riječ o pitanju sa liste vitalnih nacionalnih interesa.

Članak 26c.

U slučaju da dvotrećinska većina jednog od klubova konstitutivnih naroda u Skupštini Kantona odluči da se neki zakon, propis ili akt odnosi na vitalni nacionalni interes, za usvajanje takvog zakona, propisa ili akta, potrebna je većina glasova unutar svakog kluba konstitutivnih naroda zastupljenih u Skupštini Kantona.

Ako se većina iz stavka 1. ovog članka ne može postići, pitanje se prosljeđuje Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine, koji donosi konačnu odluku o tome da li se dati zakon, propis ili akt odnosi na vitalni interes konstitutivnog naroda.

Ako sud odluči da se radi o vitalnom interesu, zakon, propis ili akt se smatra neusvojenim, te se dokument vraća predlagачu koji treba pokrenuti novu proceduru. U tom slučaju, predlagач ne može podnijeti isti tekst zakona, propisa ili akta.

U slučaju da Ustavni sud odluči da se ne radi o vitalnom interesu, zakon, propis ili akt se smatra usvojenim, odnosno usvaja se prostom većinom glasova.”

AMANDMAN LII

U Poglavlju B Izvršna vlast Kantona, podnaslov "1. Predsjednik Kantona" mijenja se i glasi: "1. Premijer Kantona".

AMANDMAN LIII

Članak 27. mijenja se i glasi:
"Premijer Kantona predstavlja i zastupa Kanton i šef je kantonalne izvršne vlasti."

AMANDMAN LIV

Članci od 28. do 32. brišu se.

AMANDMAN LV

Članak 33., koji je izmijenjen Amandmanom XX, mijenja se i glasi:

"Premijer Kantona mjerodavan je za:

a) potpisivanje i ratifikovanje međunarodnih sporazuma u ime Kantona, koje odobrava Skupština Kantona, uz prethodnu suglasnost Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, osim sporazuma one vrste za koje, po zakonu, nije potrebna suglasnost Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine,

b) provedba politike i izvršavanje kantonalnih propisa uključujući osiguranje izvršavanja odluka sudova,

c) podnošenje zahtjeva Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine radi utvrđivanja da li je Ustav Kantona i amandman na Ustav Kantona, predloženi zakon ili zakon koga je usvojila Skupština Kantona sukladan Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine,

d) podnošenje zahtjeva Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine radi utvrđivanja da li je predloženi ili usvojeni propis, koji donosi organ kantonalne ili općinske odnosno gradske vlasti sukladan Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine,

e) staranje o ostvarivanju suradnje sa organima izvršne vlasti Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, drugih kantona i općinama,

f) druga pitanja utvrđena ovim ustavom i drugim propisima Kantona,

g) izvršavanje i drugih poslova koje mu povjeri Skupština Kantona."

AMANDMAN LVI

Članak 34., koji je izmijenjen Amandmanima VIII i XXI, mijenja se i glasi:

"Kanton ima Vladu Kantona kao izvršni organ vlasti.

Vladu Kantona čine premijer Kantona i ministri čiji se broj utvrđuje zakonom o Vladi Kantona.

Vladu Kantona potvrđuje Skupština Kantona većinom glasova.

Mandat Vlade Kantona traje četiri godine."

AMANDMAN LVII

Članak 35. mijenja se i glasi:

"Kandidata za mjesto premijera Kantona imenuje predsjednik Skupštine Kantona u konzultaciji sa zamjenicima predsjednika."

AMANDMAN LVIII

Članak 36., koji je izmijenjen Amandmanom IX, mijenja se i glasi:

"Kandidat za mjesto premijera predlaže ministre.

Ministri nemaju zamjenike.

Vlada Kantona preuzima dužnost nakon potvrđivanja od strane Skupštine Kantona.

Sve odluke Vlade donose se prostom većinom glasova prisutnih koji glasuju."

AMANDMAN LIX

Članak 37. mijenja se i glasi:

"Premijer je odgovoran Skupštini Kantona.

Ministri odgovaraju premijeru i Skupštini Kantona."

AMANDMAN LX

Članak 38. mijenja se i glasi:

"Ministri snose potpunu odgovornost za rad svojih ministarstava.

Vlada podnosi ostavku ako joj u bilo koje vrijeme Skupština Kantona izglasa nepovjerenje."

AMANDMAN LXI

Članak 39., koji je izmijenjen Amandmanom X, mijenja se i glasi:

"Skupština Kantona može smijeniti Vladu Kantona ili pojedinog ministra.

Premijer ili svaki član Vlade pojedinačno mogu dati ostavku Skupštini Kantona.

Prihvatanjem ostavke premijera od strane Skupštine, prestaje mandat Vladi."

AMANDMAN LXII

U članku 40. stavak 2., koji je izmijenjen Amandmanom XXII, mijenja se i glasi:

"Zakonom Kantona utvrdit će se položaj, prava i dužnosti kantonalne uprave, njihova organizacija i odgovornost sukladno Ustavu Federacije i drugim propisima Federacije i ovom ustavu".

AMANDMAN LXIII

Članak 41. mijenja se i glasi:

"Vlada Kantona mjerodavna je za:

a) imenovanje Kantonalnog pravobranitelja i zamjenika Kantonalnog pravobranitelja,

b) provedbu kantonalne politike, predlaganje i izvršavanje kantonalnih zakona i drugih propisa,

c) izvršavanje odluka sudova,

d) obavljanje svake druge mjerodavnosti povjerene Kantonu od federalne vlasti,

e) pripremu prijedloga proračuna,

f) osiguranje suradnje između Vlade Kantona i ombudsmena,

g) nadzor nad kantonalnom policijom,

h) osiguranje da nacionalna struktura policije odražava nacionalnu strukturu stanovništva Kantona, s tim da nacionalna struktura policije svake općine mora odražavati nacionalnu strukturu stanovništva te općine,

i) staranje o ostvarivanju suradnje sa izvršnim organima Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, drugih kantona i općinama,

j) druga pitanja utvrđena ovim ustavom i drugim propisima.

AMANDMAN LXIV

Članak 42. briše se.

AMANDMAN LXV

U članku 44. stavak 1. u točkama g) i h) riječi "predsjednik Vlade" zamjenjuju se riječju: "premijer".

AMANDMAN LXVI

Članak 46., koji je izmijenjen Amandmanom XII, mijenja se i glasi:

"Premijer Kantona i ministri neće biti građanski odgovorni za bilo koji postupak izvršen u okviru njihovih dužnosti u izvršnim organima Kantona."

AMANDMAN LXVII

U članku 55., koji je izmijenjen Amandmanom XXVIII, stavak 2. briše se.

AMANDMAN LXVIII

U članku 63., koji je izmijenjen Amandmanom XXXV, u stavku 1. riječi "predsjednik Kantona" brišu se, a riječi "predsjednik i članovi Vlade Kantona" zamjenjuju se riječima: "premijer i članovi Vlade Kantona".

Stavci 3. i 4. brišu se.

AMANDMAN LXIX

U članku 82. u stavku 1. točka a) mijenja se i glasi: "Postavljanje i razrješavanje općinskih službenika".

AMANDMAN LXX

U članku 83. u stavku 1. točka a) mijenja se i glasi: "Postavljanje i razrješavanje gradskih službenika".

AMANDMAN LXXI

U članku 84., koji je izmijenjen Amandmanom XXXIX, stavak 1. mijenja se i glasi:

"Amandmane na Ustav Kantona može predlagati Vlada Kantona, većina zastupnika u Skupštini Kantona i klubovima bošnjačkih, hrvatskih ili srpskih zastupnika u Skupštini Kantona".

AMANDMAN LXXXII

U članku 86. u stavku 2. riječi "predsjednik Kantona" brišu se.

AMANDMAN LXXXIII

U Ustavu Tuzlanskog kantona na hrvatskom jeziku, u alineji 5 preambule Ustava, koja je izmijenjena Amandmanom III, i u članku 5. stavak 3.; članku 15. stavci 1. i 2.; članku 16., koji je izmijenjen Amandmanom VII, stavak 1.; članku 17. koji je izmijenjen Amandmanom XII, stavak 1.; članku 18. stavci 1. 2. i 3.; članku 19. koji je izmijenjen Amandmanom XVI, stavci 1., 3., 4. i 5.; članku 20. koji je izmijenjen Amandmanom XVII, stavci 1., 2. i 3.; članku 21. stavak 1.; članku 22. stavak 1.; članku 23. stavci 1. i 2.; članku 24. koji je izmijenjen Amandmanom XVIII, stavak 1. točke e), g), h), i stavak 2.; u podnaslovu 3. iznad članka 25.; članku 25. stavci 1. i 2.; članku 26. stavak 1.; članku 45. stavci 1. i 2.; članku 63. koji je izmijenjen Amandmanom XXXV, stavak 1.; članku 84. koji je izmijenjen Amandmanom XXXIX, stavci 1. i 2.; članku 86. stavak 2.; članku 87. stavak 3.; članku 88.

stavak 1., riječ "Sabor" zamjenjuje se riječju "Skupština" u odgovarajućem gramatičkom obliku.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON

Predsjednik

Skupštine Tuzlanskog kantona,

Skupština

Amir Fazlić, v.r.

Broj: 01-01-593-17/03

Tuzla, 22. 4. 2004. godine

101

На основу члана 24. став 1. тачка а), а у вези са чланом 84. Устава Тузланског кантона ("Службене новине Тузланско-подрињског кантона", бр. 7/97 и 3/99 и "Службене новине Тузланског кантона", бр. 13/99, 10/00 и 14/02), и члана 177. Пословника Скупштине Тузланског кантона ("Службене новине Тузланског кантона", бр. 7/03, 12/03 и 13/03), Скупштина Тузланског кантона, на сједници од 22. 4. 2004. године, доноси

ОДЛУКУ

О ПРОГЛАШЕЊУ АМАНДМАНА XLII - LXXIII НА
УСТАВ ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА

I

Проглашавају се Амандмани XLII - LXXIII на Устав Тузланског кантона, које је Скупштина Тузланског кантона усвојила на сједници одржаној 22. 4. 2004. године.

II

Амандмани XLII - LXXIII на Устав Тузланског кантона чине саставни дио Устава Тузланског кантона и ступају на снагу у поноћ, 22. 4. 2004. године.

III

Ова одлука биће објављена у "Службеним новинама Тузланског кантона".

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON

Председник

Скупштине Тузланског кантона,

Скупштина

Амир Фазлић, в.р.

Број: 01-01-593-18/03

Тузла, 22. 4. 2004. године

На основу члана 24. став 1. тачка а) Устава Тузланског кантона ("Службене новине Тузланско-подрињског кантона", бр. 7/97 и 3/99 и "Службене новине Тузланског кантона", бр. 13/99, 10/00 и 14/02), на приједлог Комисије за уставна питања Скупштине Тузланског кантона, Скупштина Тузланског кантона, на сједници од 22. 4. 2004. године, усваја

АМАНДМАНЕ

НА УСТАВ ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА

АМАНДМАН XLII

У члану 1. Устава Тузланског кантона, који је измијењен Амандманима IV, VI и XIII у ставу 1. иза ријечи "и грађани", ријеч "Кантона" замјењује се ријечју: "Тузланског кантона".

АМАНДМАН XLIII

Члан 3. мијења се и гласи:

”Конститутивни народи и припадници осталих биће пропорционално заступљени у Влади, министарствима Кантона, Кантоналном и општинским судовима, у кантоналним и општинским органима власти и управи.

Таква заступљеност одражаваће попис становништва из 1991. године до потпуног спровођења Анекса 7. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини.”

АМАНДМАН XLIV

У члану 14. став 3. мијења се и гласи:

”Кантон може закључивати међународне споразуме уз претходну сагласност Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине и Парламента Федерације Босне и Херцеговине, осим споразума оне врсте за које, по закону, није потребна сагласност Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине”.

АМАНДМАН XLV

Члан 19., који је измијењен Амандманом XVI Устава Тузланског кантона, мијења се и гласи:

”Скупштина Кантона има председника и замјенике председника.

Мандат председника и замјеника председника траје четири године.

Председник представља Скупштину Кантона, сазива сједнице Скупштине Кантона, председава им и потписује акте који се доносе на сједницама Скупштине Кантона.

Председник Скупштине, у случају када премијер Кантона буде привремено у немогућности да обавља своју дужност, представља Кантон.

Замјеници председника замјењују председника Скупштине Кантона у случају његове спречености да обавља своју дужност, помажу председнику Скупштине приликом председавања сједницама Скупштине Кантона, учествују у консултацијама за доношење одлуке у случајевима утврђеним овим уставом и Пословником Скупштине.”

АМАНДМАН XLVI

Иза члана 19. додаје се нови члан 19а. који гласи:

”У Скупштини Кантона се формирају клубови посланика конститутивних народа под условом да постоји најмање један посланик тог конститутивног народа у Скупштини Кантона.

Сваки клуб посланика предлаже једног кандидата из реда својих чланова за избор на мјесто председника или замјеника председника, које потврђује Скупштина Кантона.

Скупштина Кантона потврђује кандидате у складу са својим пословником. Ако један конститутивни народ није заступљен у Скупштини Кантона, мјесто замјеника председника из тог конститутивног народа остаје упражњено.

Три кандидата која потврди Скупштина Кантона, одлучују између себе ко ће бити председник Скупштине.”

АМАНДМАН XLVII

У члану 20., који је измијењен Амандманом XVII, у ставу 1. иза тачке ставља се рез и додају ријечи: ”у складу са законом”.

У члану 20. став 3. брише се.

АМАНДМАН XLVIII

Члан 23. мијења се и гласи:

”Посланици у Скупштини Кантона не подлијежу кривично-правној ни грађанско-правној одговорности за радње које чине у оквиру својих дужности у Скупштини Кантона.”

АМАНДМАН XLIX

У члану 24., који је измијењен Амандманом XVIII, став 1. у тачки д) иза ријечи ”Босне и Херцеговине” додају се ријечи: ”и Парламента Федерације Босне и Херцеговине”.

У члану 24. став 1. у тачки д) ријечи: ”споразума са другим државама и” замјењују се ријечима: ”међународних споразума и споразума са”.

У члану 24. став 1. тачка г) мијења се и гласи:

”Потврђује кандидате за мјесто председника и замјенике председника Скупштине Кантона и разрешава председника и замјенике председника Скупштине Кантона.”

У члану 24. став 1. тачке ј), л) и о) бришу се.

У члану 24. у тачки и) иза ријечи ”Федерације” додају се ријечи: ”и законом”.

У члану 24. став 1. постојећа тачка к) постаје тачка ј), иза које се додају нове тачке к), л) и м) које гласе:

”к) доноси Просторни план Кантона,

л) утврђује циљеве и политику Кантона и разматра извјештаје о остваривању циљева и политике Кантона,

м) стара се о остваривању сарадње са органима законодавне власти Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине, других кантона и општинама.”

Постојећа тачка п) постаје тачка н).

АМАНДМАН L

У члану 25. став 1. тачка ц) брише се.

АМАНДМАН LI

Иза члана 26. додаје се нови поднаслов 4. и чланови 26а., 26б. и 26ц. који гласе:

”4. Витални национални интерес

Члан 26а.

Витални национални интерес конститутивних народа се односи на:

- остваривање права конститутивних народа да буду адекватно заступљени у законодавним, извршним и правосудним органима власти,
- идентитет једног конститутивног народа,
- уставне амандмане,
- организацију органа јавне власти,
- једнака права конститутивних народа у процесу доношења одлука,
- образовање, вјероисповијест, језик, његовање културе, традиције и културног наслијеђа,
- територијалну организацију,
- систем јавног информисања и
- друга питања која би се третирали као питања од виталног националног интереса, уколико тако сматра 2/3 једног од клубова посланика конститутивних народа у Скупштини.

Клубови конститутивних народа су клубови посланика формиран у складу са чланом 19а. овог устава.

Члан 26б.

Ако најмање двоје, од председника и замјеника председника Скупштине Кантона, тврде да неки закон спада у листу виталних интереса утврђених у претходном члану, за усвајање таквог закона потребна је већина гласова унутар сваког од клубова конститутивних народа заступљених у Скупштини Кантона.

Председник и замјеници председника Скупштине Кантона дужни су да у року од седам дана одлуче да ли неки од закона, прописа или аката потпада под листу из члана 26а. овог устава.

Ако само предсједник или само један од замјеника предсједника тврди да закон, пропис или акт потпада под листу виталних интереса, двотрећинска већина одговарајућег клуба једног од конститутивних народа Скупштине Кантона може прогласити да је ријеч о питању са листе виталних националних интереса.

Члан 26ц.

У случају да двотрећинска већина једног од клубова конститутивних народа у Скупштини Кантона одлучи да се неки закон, пропис или акт односи на витални национални интерес, за усвајање таквог закона, прописа или акта, потребна је већина гласова унутар сваког клуба конститутивних народа заступљених у Скупштини Кантона.

Ако се већина из става 1. овог члана не може постићи, питање се прослијеђује Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине, који доноси коначну одлуку о томе да ли се дати закон, пропис или акт односи на витални интерес конститутивног народа.

Ако суд одлучи да се ради о виталном интересу, закон, пропис или акт се сматра неусвојеним, те се документ враћа предлагачу који треба покренути нову процедуру. У том случају, предлагач не може поднијети исти текст закона, прописа или акта.

У случају да Уставни суд одлучи да се не ради о виталном интересу, закон, пропис или акт се сматра усвојеним, односно усваја се простом већином гласова.”

АМАНДМАН LII

У Поглављу Б Извршна власт Кантона, поднаслов ”1. Предсједник Кантона” мијења се и гласи: ”1. Премијер Кантона”.

АМАНДМАН LIII

Члан 27. мијења се и гласи:

”Премијер Кантона представља и заступа Кантон и шеф је кантоналне извршне власти.”

АМАНДМАН LIV

Чланови од 28. до 32. бришу се.

АМАНДМАН LV

Члан 33., који је измијењен Амандманом XX, мијења се и гласи: ”Премијер Кантона надлежан је за:

а) потписивање и ратификовање међународних споразума у име Кантона, које одобрава Скупштина Кантона, уз претходну сагласност Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине и Парламента Федерације Босне и Херцеговине, осим споразума оне врсте за које, по закону, није потребна сагласност Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине,

б) провођење политике и извршавање кантоналних прописа укључујући обезбјеђење извршавања одлука судова,

ц) подношење захтјева Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине ради утврђивања да ли је Устав Кантона и амандман на Устав Кантона, предложени закон или закон кога је усвојила Скупштина Кантона у складу са Уставом Федерације Босне и Херцеговине,

д) подношење захтјева Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине ради утврђивања да ли је предложени или усвојени пропис, који доноси орган кантоналне или општинске односно градске власти у складу са Уставом Федерације Босне и Херцеговине,

е) старање о остваривању сарадње са органима извршне власти Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине, других кантона и општинама,

ф) друга питања утврђена овим уставом и другим прописима Кантона,

г) извршавање и других послова које му повјери Скупштина Кантона.”

АМАНДМАН LVI

Члан 34., који је измијењен Амандманима VIII и XXI, мијења се и гласи:

”Кантон има Владу Кантона као извршни орган власти.

Владу Кантона чине премијер Кантона и министри чији се број утврђује законом о Влади Кантона.

Владу Кантона потврђује Скупштина Кантона већином гласова.

Мандат Владе Кантона траје четири године.”

АМАНДМАН LVII

Члан 35. мијења се и гласи:

”Кандидата за мјесто премијера Кантона именује предсједник Скупштине Кантона у консултацији са замјеницима предсједника.”

АМАНДМАН LVIII

Члан 36., који је измијењен Амандманом IX, мијења се и гласи:

”Кандидат за мјесто премијера предлаже министре.

Министри немају замјенике.

Влада Кантона преузима дужност након потврђивања од стране Скупштине Кантона.

Све одлуке Владе доносе се простом већином гласова присутних који гласају.”

АМАНДМАН LIX

Члан 37. мијења се и гласи:

”Премијер је одговоран Скупштини Кантона.

Министри одговарају премијеру и Скупштини Кантона.”

АМАНДМАН LX

Члан 38. мијења се и гласи:

”Министри сносе потпуну одговорност за рад својих министарстава.

Влада подноси оставку ако јој, у било које вријеме, Скупштина Кантона изгласа неповјерење.”

АМАНДМАН LXI

Члан 39., који је измијењен Амандманом X, мијења се и гласи:

”Скупштина Кантона може смијенити Владу Кантона или појединог министра.

Премијер или сваки члан Владе појединачно могу дати оставку Скупштини Кантона.

Прихватањем оставке премијера од стране Скупштине, престаје мандат Влади.”

АМАНДМАН LXII

У члану 40. став 2., који је измијењен Амандманом XXII, мијења се и гласи:

”Законом Кантона утврдиће се положај, права и дужности кантоналне управе, њихова организација и одговорност у складу са Уставом Федерације и другим прописима Федерације и овим уставом.”

АМАНДМАН LXIII

Члан 41. мијења се и гласи:

”Влада Кантона надлежна је за:

а) именовање Кантоналног правобраниоца и замјеника Кантоналног правобраниоца,

б) спровођење кантоналне политике, предлагање и извршавање кантоналних закона и других прописа,

ц) извршавање одлука судова,

д) вршење сваке друге надлежности повјерене Кантону од федералне власти,

е) припрему приједлога буџета,

ф) обезбјеђење сарадње између Владе Кантона и омбудсмена,

г) надзор над кантоналном полицијом,

х) обезбјеђење да национална структура полиције одражава националну структуру становништва Кантона, с тим да национална структура полиције сваке општине мора одражавати националну структуру становништва те општине,

и) старање о остваривању сарадње са извршним органима Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине, других кантона и општинама,

ј) друга питања утврђена овим уставом и другим прописима.”

АМАНДМАН LXLV

Члан 42. брише се.

АМАНДМАН LXLV

У члану 44. став 1. у тачкама г) и х) ријечи ”предсједник Владе” замјењује се ријечју: ”премијер”.

АМАНДМАН LXLVI

Члан 46., који је измијењен Амандманом XII, мијења се и гласи: ”Премијер Кантона и министри неће бити грађански одговорни за било који поступак извршен у оквиру њихових дужности у извршним органима Кантона.”

АМАНДМАН LXLVII

У члану 55., који је измијењен Амандманом XXVIII, став 2. брише се.

АМАНДМАН LXLVIII

У члану 63., који је измијењен Амандманом XXXV, у ставу 1. ријечи ”предсједник Кантона” бришу се, а ријечи ”предсједник и чланови Владе Кантона” замјењују се ријечима: ”премијер и чланови Владе Кантона”.

Ставови 3. и 4. бришу се.

АМАНДМАН LXLIX

У члану 82. у ставу 1. тачка а) мијења се и гласи:

”Постављање и разрјешавање општинских службеника”.

АМАНДМАН LXX

У члану 83. у ставу 1. тачка а) мијења се и гласи:

”Постављање и разрјешавање градских службеника”.

АМАНДМАН LXXI

У члану 84., који је измијењен Амандманом XXXIX, став 1. мијења се и гласи:

”Амандмане на Устав Кантона може предложити Влада Кантона, већина посланика у Скупштини Кантона и клубовима бошњачких, хрватских или српских посланика у Скупштини Кантона.”

АМАНДМАН LXXII

У члану 86. у ставу 2. ријечи ”предсједник Кантона” бришу се.

АМАНДМАН LXXIII

У Уставу Тузланског кантона на хрватском језику, у алинеји 5 преамбуле Устава, која је измијењена Амандманом III, и у чланку 5. ставак 3.; чланку 15. ставци 1. и 2.; чланку 16., који је измијењен Амандманом VII, ставак 1.; чланку 17. који је измијењен Амандманом XII, ставак 1.; чланку 18. ставци 1. 2. и 3.; чланку 19. који је измијењен Амандманом XVI, ставци 1., 3., 4. и 5.; чланку 20. који је измијењен Амандманом XVII, ставци 1., 2. и 3.; чланку 21. ставак 1.; чланку 22. ставак 1.; чланку 23. ставци 1. и 2.; чланку 24. који је измијењен Амандманом XVIII, ставак 1. тачке е), г), х), и ставак 2.; у поднаслову 3. изнад чланка 25.; чланку 25. ставци 1. и 2.; чланку 26. ставак 1.; чланку 45. ставци 1. и 2.; чланку 63. који је измијењен Амандманом XXXV, ставак 1.; чланку 84. који је измијењен Амандманом XXXIX, ставци 1. и 2.; чланку 86. ставак 2.; чланку 87. ставак 3.; чланку 88. ставак 1., ријеч ”Сабор” замјењује се ријечју ”Скупштина” у одговарајућем граматичком облику.

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине

Предсједник
Скупштине Тузланског кантона,

ТУЗЛАНСКИ КАНТОН

Скупштина

Амир Фазлић, в.р.

Број: 01-01-593-17/03

Тузла, 22. 4. 2004. године

102

Na osnovu člana 24. stav 1. tačka c) Ustava Tuzlanskog kantona (“Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona”, br. 7/97 i 3/99 i “Službene novine Tuzlanskog kantona”, br. 13/99, 10/00 i 14/02), na prijedlog Vlade Tuzlanskog kantona, Skupština Tuzlanskog kantona, na sjednici od 22. 4. 2004. године, donosi

ZAKON

O OSNOVNOM ODGOJU I OBRAZOVANJU

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se obavljanje djelatnosti osnovnog odgoja i obrazovanja, osnivanje, organizacija i finansiranje osnovne škole, prava i obaveze učenika i njihovih roditelja-staratelja, upravne strukture osnovnih škola i procedure izbora nastavnika i drugih zaposlenika u školi, status nastavnika i drugih zaposlenika škole, stručni razvoj i nadzor nad radom nastavnika i druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti osnovnog odgoja i obrazovanja.

Svrha obrazovanja

Član 2.

Svrha osnovnog odgoja i obrazovanja je da, kroz optimalni intelektualni, fizički, moralni i društveni razvoj pojedinca, u skladu sa njegovim mogućnostima i sposobnostima, doprinese stvaranju društva zasnovanog na vladavini zakona i poštivanju ljudskih prava i unapređenju životnog standarda građana.

Osnovni odgoj i obrazovanje je djelatnost od posebnog društvenog interesa.

Opšti ciljevi obrazovanja

Član 3.

Opšti ciljevi osnovnog odgoja i obrazovanja proizilaze iz opšteprihvaćenih, univerzalnih vrijednosti demokratskog društva, te vlastitih vrijednosti sistema zasnovanog na specifičnostima nacionalne, historijske, kulturne i vjerske tradicije naroda i nacionalnih manjina koje žive na području Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Kanton).

Opšti ciljevi obrazovanja su:

- omogućavanje pristupa izvorima znanja kao osnovi za razumijevanje sebe, drugoga i svijeta u kojem se živi;
- osiguravanje optimalnog razvoja za svako lice uključujući i one s posebnim potrebama, u skladu s njihovim uzrastom, mogućnostima i mentalnim i fizičkim sposobnostima;
- promocija poštivanja ljudskih prava i osnovnih sloboda, i priprema svakog lica za život u društvu koje poštuje principe demokratije i vladavine zakona;
- razvijanje svijesti o pripadnosti državi Bosni i Hercegovini, vlastitom kulturnom identitetu, jeziku i tradiciji, na način primjeren civilizacijskim tekovinama, upoznavajući ih i uvažavajući druge i drugačije;
- osiguranje jednakih mogućnosti za obrazovanje i mogućnosti izbora na svim nivoima obrazovanja, bez obzira na spol, rasu, nacionalnu pripadnost, socijalno i kulturno porijeklo i status, porodični status, vjeroispovijest, psihofizičke i druge lične osobine;
- postizanje kvalitetnog obrazovanja za građane;
- postizanje standarda znanja koji se mogu komparirati na međunarodnom, odnosno evropskom nivou, koji osiguravaju uključivanje i nastavak školovanja u evropskom obrazovnom sistemu;
- podsticanje cjeloživotnog učenja;
- promocija ekonomskog razvoja;
- uključivanje u proces evropskih integracija.

Pravo djeteta na obrazovanje

Član 4.

Svako dijete ima jednako pravo pristupa i jednake mogućnosti učešća u odgovarajućem obrazovanju, bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi.

Jednak pristup i jednake mogućnosti podrazumijevaju osiguranje jednakih uslova i prilika za sve, za početak i nastavak daljeg obrazovanja.

Odgovarajuće obrazovanje podrazumijeva obrazovanje koje, u skladu s utvrđenim standardima, osigurava djetetu da na najbolji način razvije svoje urođene i potencijalne umne, fizičke i moralne sposobnosti na svim nivoima obrazovanja.

Obrazovna institucija ne smije vršiti diskriminaciju zasnovanu na spolu u vezi sa:

- uslovima prijema;
- odbijanjem prijema;
- načinom pružanja usluga i beneficija;
- isključenjem iz procesa obrazovanja;
- vrednovanjem dostignutih rezultata u toku obrazovanja.

Definisanje pojnova:

Član 5.

“Školski obveznik” je dijete koje u kalendarskoj godini do 1. septembra navršši šest godina života pa do navršene petnaeste godine života.

“Osnovna škola” je ustanova osnovnog odgoja i obrazovanja koja može biti redovna, paralelna (osnovna muzička škola, osnovna baletska škola i sl.) i specijalna osnovna škola.

“Osnovna muzička škola” je paralelna osnovna škola u kojoj se realizuje nastavni plan i program za osnovno muzičko obrazovanje za učenike koji imaju muzičke ili baletske sklonosti i sposobnosti, čime se vrši osposobljavanje za nastavak školovanja i profesionalno bavljenje muzikom uopšte ili baletom.

“Inkluzija” podrazumijeva sveobuhvatno uključivanje lica s teškoćama u razvoju, teškoćama u učenju i uopšte teškoćama socijalne integracije ne samo u odgojno-obrazovni sistem već i u svakodnevni život i društvenu stvarnost.

“Specijalno obrazovanje” znači obrazovanje za učenike koji imaju posebne obrazovne potrebe u slučajevima kada nije moguće pružiti odgovarajuće obrazovanje u redovnim školama.

“Polaznik” je lice starije od 15 godina koje pohađanjem nastave po programu za odrasle ili polaganjem ispita stiče osnovno obrazovanje.

“Agencija za nastavne planove i programe” je institucija ustanovljena za implementaciju zajedničkog jezgra nastavnih planova i programa na svim nivoima obrazovanja u Bosni i Hercegovini.

“Agencija za standarde i ocjenjivanje” je institucija za ustanovljenje standarda uspjeha učenika i ocjenjivanje postignutih rezultata, u skladu sa članom 47. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini.

Obavezno obrazovanje

Član 6.

Osnovno obrazovanje je obavezno i besplatno, i osigurava se svoj djeci. Dijete, u smislu ovog zakona, je svako lice do navršene osamnaeste godine života.

Obavezno obrazovanje počinje u kalendarskoj godini u kojoj dijete do 1. septembra navršava šest godina života i traje do navršene petnaeste godine života.

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo) može na inicijativu ili uz saglasnost roditelja, staratelja i usvojioca (u daljem tekstu: roditelji) i uz konsultacije sa drugim stručnim i nadležnim institucijama, dozvoliti jednu godinu ranijeg ili odgođenog početka obaveznog obrazovanja, ukoliko je to u najboljem interesu djeteta.

Član 7.

U osnovnoj školi nastava se izvodi na službenim jezicima Bosne i Hercegovine: bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, ijekavskog izgovora, uz upotrebu oba službena pisma (latinica i ćirilica), a, u zavisnosti od potreba učenika, u upotrebi je i znakovno pismo.

Ne može se vršiti diskriminacija nastavnika ili drugog zaposlenika pri izboru, zaposlenju, obavljanju poslova radnog mjesta ili napredovanju na osnovu toga što u školi, u usmenom ili pismenom izražavanju, koristi bilo koji od službenih jezika Bosne i Hercegovine.

Ne može se vršiti diskriminacija učenika pri prijemu, učešću u aktivnostima škole ili u bilo kojoj drugoj aktivnosti vezanoj za tog učenika na osnovu toga što u školi, u usmenom ili pismenom izražavanju, koristi bilo koji od službenih jezika Bosne i Hercegovine.

Do kraja treće godine osnovnog odgoja i obrazovanja, učenici će savladati oba službena pisma Bosne i Hercegovine, a učenici sa posebnim obrazovnim potrebama će savladati oba službena pisma, u skladu sa njihovim mogućnostima, do kraja osnovnog odgoja i obrazovanja.

Nastavnici su osposobljeni da prepoznaju i tumače razlike između tri službena jezika Bosne i Hercegovine u mjeri u kojoj je to bitno za predmete koje predaju.

Udžbenici koji su u upotrebi u školama moraju u potpunosti poštovati razlike između tri službena jezika Bosne i Hercegovine.

Nastavu bosanskog jezika, hrvatskog jezika i srpskog jezika realizuju nastavnici koji imaju odgovarajući profil i stručnu spremu utvrđenu nastavnim planom i programom.

Jezik i kultura svake nacionalne manjine koja živi na području Kantona, poštivat će se i uklapati u školu u najvećoj mjeri u kojoj je to izvodljivo, u skladu sa Okvirnom konvencijom o zaštiti prava nacionalnih manjina.

Član 8.

Učeniku, državljaninu Bosne i Hercegovine koji se izjašnjava pripadnikom nacionalne manjine, bit će osigurana nastava maternjeg jezika u osnovnoj školi u koju je upisan u najvećoj mjeri u kojoj je to izvodljivo.

Učenik iz stava 1. ovog člana, koji želi pohađati nastavu maternjeg jezika pri upisu će obavijestiti školu da je pripadnik nacionalne manjine i škola će to prihvatiti kao činjenicu bez daljnjih provjera ili dokaza.

Nastava maternjeg jezika može se odvijati u odjeljenju, grupi ili pojedinačno.

Nastavnik koji realizuje nastavu maternjeg jezika učenika pripadnika nacionalne manjine, mora imati odgovarajuću stručnu spremu kojom se osigurava da predmet može predavati uz odgovarajući standard.

Nastavni plan i program za nastavu maternjeg jezika manjina donosi, na prijedlog Pedagoškog zavoda, ministar obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: ministar), a Ministarstvo osigurava nastavna sredstva za obrazovanje manjina, uz ocjenu i mišljenje predstavnika nacionalnih manjina na području Kantona. Nastavna sredstva treba da odgovaraju potrebama date nacionalne manjine i obuhvataju književnost, historiju, geografiju i kulturu te manjine.

U osnovnoj školi u kojoj se obrazuju učenici samo jedne nacionalne manjine, cjelokupna nastava se izvodi na jeziku manjine, uz obavezno savladavanje jezika iz člana 7. ovog zakona.

Član 9.

Državljeni Bosne i Hercegovine imaju pravo da stiču odgoj i obrazovanje u školama na području Kantona po odredbama ovog zakona.

Strani državljani i lica bez državljanstva, kada se može osnovano zaključiti da će takva lica u Bosni i Hercegovini boraviti duže od tri mjeseca, imaju pravo da stiču osnovno obrazovanje u školama na području Kantona po odredbama ovog zakona, u skladu sa konvencijama i sporazumima koje je država Bosna i Hercegovina zaključila sa drugim državama ili međunarodnim organizacijama.

Član 10.

Škola će unapređivati i štiti vjerske slobode, toleranciju i kulturu dijaloga.

Imajući u vidu različitost i slobodu vjerskih ubjeđenja u Bosni i Hercegovini, učenici će, u skladu s njihovim uvjerenjem i uvjerenjem njihovih roditelja, pohađati časove vjeronauke.

Škola ne može preduzimati mjere i aktivnosti kojima bi se ograničavala sloboda izražavanja pospštenih i upoznavanja drugih i drugačijih vjerskih uvjerenja.

Učenici koji ne žele pohađati vjeronauku neće ni na koji način biti dovedeni u nepovoljan položaj u odnosu na druge učenike.

U nastavnicima i drugim aktivnostima u osnovnoj školi se ne mogu upotrebljavati ili izlagati didaktički i drugi materijali, niti davati izjave od strane nastavnika i drugog školskog osoblja, čiji sadržaj bi se opravdano mogao smatrati uvredljivim za jezik, kulturu i religiju učenika koji pripadaju bilo kojoj nacionalnoj, odnosno etničkoj grupi ili religiji.

II - OSNIVANJE I RAD OSNOVNE ŠKOLE

Član 11.

Osnovnu školu može osnovati domaće i strano pravno i fizičko lice u svim oblicima svojine (u daljem tekstu: osnivač) u skladu sa ovim zakonom.

Osnovnu školu kao javnu ustanovu osniva Skupština Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Skupština Kantona), općinsko vijeće kada obezbijedi sredstva potrebna za osnivanje i rad škole ili Skupština Kantona i općinsko vijeće u svojstvu suosnivača.

Izuzetno, osnovnu školu kao javnu ustanovu može osnovati i vjerska zajednica samostalno ili sa drugim pravnim, odnosno fizičkim licem, kada Skupština Kantona ocijeni da za njeno osnivanje postoji javni interes.

Međusobna prava i obaveze osnivača i osnovne škole uređuju se ugovorom.

Osnovna škola se osniva u skladu sa dugoročnim programom razvoja i koncepcijom osnovnog odgoja i obrazovanja, koji donosi Skupština Kantona.

Osnovnu školu mogu osnovati dva ili više osnivača. Ako osnovnu školu osnivaju dva ili više osnivača, njihova međusobna prava, obaveze i odgovornosti uređuju se ugovorom.

Privatna osnovna škola može početi sa radom kada Ministarstvo da saglasnost za primjenu odgovarajućeg nastavnog plana i programa i kada, u skladu s važećim propisima, osigura i druge standarde i uslove koji garantuju da će učenici dobiti odgovarajuće obrazovanje, njegu i sigurnost, u skladu sa specifičnostima škole koja se osniva.

Izuzetno, međunarodne privatne osnovne škole mogu imati nastavne planove i programe koji u potpunosti ne pokrivaju zajedničko jezgro nastavnih planova i programa.

Osnovna škola ne može se osnivati u svrhu promovisanja rasnih, nacionalnih, vjerskih, spolnih i drugih predrasuda, niti svoje funkcije smije vršiti na način protivan zakonu, odnosno na način kojim se navedene predrasude promovišu.

Član 12.

Osnivač osnovne škole obezbjeđuje sredstva potrebna za osnivanje i rad u skladu sa Pedagoškim standardima za osnovni odgoj i obrazovanje (u daljem tekstu: Pedagoški standardi) na području Kantona i Normativima školskog prostora, opreme, nastavnih sredstava i učila (u daljem tekstu: Normativi).

Pedagoške standarde i Normative iz stava 1. ovog člana, nakon provedene javne rasprave, uz obavezno učešće sindikata, donosi ministar uz prethodnu saglasnost Vlade Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Vlada Kantona).

Osnivač osnovne škole osigurava finansiranje plaća nastavnika, stručnih saradnika, saradnika, i drugih zaposlenika, njihovo obrazovanje i obuku, osnovno obrazovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama, opremanje radionica, rad eksperimentalne osnovne škole, održavanje školskih takmičenja, prostora škole, kupovinu školske opreme i učila, a po mogućnosti nabavku školskih udžbenika, priručnika i prijevoz učenika koji stanuju na udaljenosti većoj od četiri kilometra od škole.

Član 13.

Osnovna škola kao javna ustanova može se osnovati, ako:
- postoji dovoljan broj učenika za formiranje 18 odjeljenja za redovnu osnovnu školu, 9 odjeljenja za specijalnu osnovnu školu i 12 odjeljenja za osnovnu muzičku školu;

- je obezbijeden odgovarajući stručni nastavni kadar u skladu sa nastavnim planovima i programima za osnovnu školu;
- su obezbijedene odgovarajuće školske prostorije, oprema, nastavna sredstva i učila u skladu sa Normativima;
- su obezbijedeni uslovi za rad u skladu sa Pedagoškim standardima.

Izuzetno, osnovna škola može se osnovati i kada nije obezbijeden dovoljan broj učenika za formiranje broja odjeljenja utvrđenih u stavu 1. ovog člana, uz prethodnu saglasnost Ministarstva i u skladu sa odgovarajućim kriterijima.

Osnovna škola koja nema status javne ustanove, može se osnovati ako ima dovoljan broj učenika za formiranje jednog odjeljenja svakog razreda.

Bliži propis iz stava 2. i stava 3. ovog člana donosi ministar.

Član 14.

Osnivač prilikom osnivanja osnovne škole formira komisiju, koja će, u skladu sa ovim zakonom, izvršiti pripreme za početak rada i izvršiti izbor prvih nastavnika škole.

Kod osnivanja osnovne škole kao javne ustanove, komisiju iz prethodnog stava, u ime osnivača imenuje Ministarstvo.

Član 15.

Osnovna škola se upisuje u sudski registar.

Pored upisa u sudski registar, osnovna škola se upisuje u Registar osnovnih škola (u daljem tekstu: Registar), koji vodi Ministarstvo.

U Registar se može upisati samo osnovna škola koja ispunjava uslove iz člana 13. ovog zakona.

Član 16.

Provjeru uslova za upis osnovne škole u Registar vrši Ministarstvo, na zahtjev osnovne škole.

Osnovna škola može početi sa radom nakon upisa u Registar. Novoosnovana škola počinje sa radom početkom školske godine.

Osnovna škola, upisana u Registar, može izdavati svjedodžbe i druge javne isprave o završenom obrazovanju, odnosno završetku pojedinih razreda i drugih oblika obrazovanja.

Član 17.

Osnovna škola briše se iz Registra kada prestane da ispunjava uslove propisane ovim zakonom.

Bliži propis o postupku utvrđivanja uslova za upis u Registar, troškovima postupka, sadržaju i načinu vođenja Registra i brisanju iz Registra, donosi ministar.

Član 18.

Osnovna škola ima status pravnog lica.

Osnovna škola može vršiti statusne promjene.

Odluku o statusnim promjenama osnovne škole donosi osnivač.

Član 19.

Ministarstvo, na prijedlog općinskog vijeća, utvrđuje školsko područje sa kojeg je redovna osnovna škola obavezna da primi školske obveznike.

Svi učenici u dobi obaveznog pohađanja nastave upisuju se u školu na školskom području na kojem imaju mjesto prebivališta, odnosno školu koja je najbliža njihovom mjestu stanovanja.

U izuzetnim slučajevima, Ministarstvo može na zahtjev roditelja djeteta izuzeti od obaveze pohađanja škole iz stava 2. ovog člana, ako je to potrebno da bi se zaštitila prava djeteta i ako se nađe da je to u najboljem interesu djeteta, ako postoje prostorne mogućnosti škole.

Osnovna škola može na svom školskom području organizovati područne škole sa jednim ili više odjeljenja, u skladu sa Pedagoškim standardima.

Osnovna škola koja nema status javne ustanove upisuje školske obveznike na osnovu ugovora s roditeljima školskih obveznika nezavisno o školskom području, o čemu je obavezna izvijestiti osnovnu školu sa čijeg su školskog područja upisani učenici.

Član 20.

Kada učenik promijeni prebivalište, osnovna škola u novom mjestu prebivališta dužna je upisati učenika na osnovu pisanog akta - prijevodnice, koja se dostavlja službenim putem.

Učenik koji se obrazovao u drugom kantonu odnosno entitetu upisuje se i nastavlja obrazovanje pod istim uslovima kao i učenik u Kantonu.

U spornim slučajevima, o načinu upisa i nastavljanja obrazovanja, odlučuje Ministarstvo.

Učenik koji se obrazovao u inozemstvu uslovno se upisuje, dok se u Ministarstvu ne izvrši nostrifikacija odnosno ekvivalencija dokumenata o njegovom obrazovanju.

U postupku nostrifikacije i ekvivalencije, učeniku se ne može utvrditi obaveza polaganja dopunskih ispita.

Član 21.

Rad osnovne škole je javan.

Osnovna škola ima pečat u skladu sa pravilima škole, koji se koristi za potvrđivanje autentičnosti akata koje izdaje osnovna škola.

Osnovna škola, čiji je osnivač ili prema kojoj je pravo osnivača preuzela Skupština Kantona, ima pečat sa grbom Tuzlanskog kantona.

Oblik, veličina i sadržaj pečata utvrđuju se osnivačkim aktom i pravilima škole.

Osnovna škola, na vidnom mjestu pri ulazu u školski objekat, je obavezna istaknuti natpisnu ploču koja sadrži naziv i sjedište škole, a natpisna ploča osnovne škole koja ima status javne ustanove, osim naziva i sjedišta sadrži i grb Kantona.

Osnovne škole mogu sarađivati i međusobno udruživati određene poslove, s tim da svaka osnovna škola zadržava svojstvo pravnog lica.

Član 22.

U prostorima škole neprihvatljivi školski simboli su:

- simboli drugih država (zastave, grbovi stranih država i sl.),
- bilo kakvi simboli, fotografije ili objekti koji se odnose na političke stranke, pokrete, lidere,
- simboli, fotografije ili objekti koji se odnose na bilo koji rat, osim učila u kabinetima koji su nužni za izučavanje programskih sadržaja,
- ratne spomen ploče i spomenici koji sadrže detalje, interpretacije, kvalifikacije ili veličaju rat, kao i u drugim slučajevima predviđenim kriterijima za školske nazive i simbole.

Član 23.

Osnovna škola prestaje sa radom ako ne ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom i Pedagoškim standardima, i zadatke radi kojih je osnovana ili ako ne postoji potreba za njenim daljim radom.

Akt o prestanku rada osnovne škole donosi osnivač. Kada Ministarstvo utvrdi da osnovna škola ne ispunjava uslove koji su propisani ovim zakonom, odredit će rok u kome će osnivač otkloniti utvrđene nedostatke.

Ukoliko nedostaci ne budu otklonjeni u određenom roku, Ministarstvo će predložiti osnivaču donošenje akta o prestanku rada osnovne škole.

Ako osnivač osnovne škole koja nema status javne ustanove, ne donese akt o prestanku rada osnovne škole u roku od tri mjeseca od dana podnošenja prijedloga iz stava 3. ovog člana, Ministarstvo donosi rješenje o prestanku rada osnovne škole.

Ukoliko se Skupština Kantona i općinsko vijeće kao osnivači ili suosnivači, u roku od tri mjeseca ne izjasne o prijedlogu iz stava 3. ovog člana, Ministarstvo će donijeti rješenje o prekidu rada osnovne škole, koje će važiti do konačne odluke Skupštine Kantona odnosno općinskog vijeća.

Aktom o prestanku odnosno prekidu rada osnovne škole, odredit će se rok prestanka rada, koji ne može biti kraći od roka završetka tekuće školske godine.

U slučaju prestanka odnosno prekida rada osnovne škole, osnivač je dužan da zatečenim učenicima omogući nastavak i završavanje započetog obrazovanja i odgoja.

Donošenjem akta o prestanku rada škole, pokreće se postupak brisanja škole iz Registra.

Akt o prestanku rada osnovne škole objavljuje se u "Službenim novinama Tuzlanskog kantona".

Osnovna škola prestaje sa radom i u drugim slučajevima utvrđenim Zakonom o ustanovama i aktom o osnivanju.

III - PRAVA I OBAVEZE RODITELJA

Član 24.

Roditelji imaju pravo i obavezu starati se o obrazovanju svoje djece. Roditelji imaju pravo odabrati da svoju djecu obrazuju u javnoj ili privatnoj osnovnoj školi. Privatne škole, u pogledu uslova i procedura, osiguravaju jednake mogućnosti za upis svim učenicima.

U ostvarivanju svojih prava, roditelji ne mogu ograničiti prava svoje djece da imaju pristup i uživaju korist od obrazovanja primjerenog njihovom uzrastu i sposobnostima.

Svoje pravo na izbor osnovne škole, roditelji ne mogu ostvarivati na način kojim se promovisu predrasude na rasnoj, spolnoj, nacionalnoj, jezičkoj, vjerskoj i svakoj drugoj osnovi, kao i na način protivan ovom zakonu.

Član 25.

Roditelji su obavezni upisati svoje dijete u školu i osigurati da dijete redovno pohađa osnovnu školu tokom perioda trajanja obaveznog obrazovanja. U slučaju nemara i neodgovornog odnosa prema ovoj obavezi, roditelji podliježu sankcijama u skladu sa zakonom.

Pravo i obaveza roditelja je redovno informisanje, konsultovanje i praćenje obrazovnog napretka svoje djece.

Roditelji imaju pravo i obavezu, u interesu svoje djece i putem svojih predstavnika u školskim organima i tijelima ili putem svojih asocijacija, učestvovati u odlučivanju o pitanjima od značaja za rad škole i funkcionisanje obrazovnog sistema uopšte.

IV - ULOGA I OBAVEZE ŠKOLE

Član 26.

Škola svoju ulogu i obaveze ostvaruje u okruženju koje razvija motivaciju za sticanje znanja koje poštuje i podržava

individualnost svakog učenika, kao i njegov kulturni i nacionalni identitet, jezik i vjeroispovijest, koje je sigurno i u kojem ne postoji bilo kakav oblik zastrašivanja, zlostavljanja, fizičkog kažnjavanja, vrijeđanja, ponižavanja, degradiranja ili štete po zdravlje, uključujući i štetu izazvanu pušenjem ili upotrebom drugih opojnih i zakonom zabranjenih sredstava.

Član 27.

Škola ne smije vršiti diskriminaciju u pristupu djece obrazovanju ili njihovom učešću u obrazovnom procesu na osnovu rase, boje, spola, jezika, religije, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog ili socijalnog porijekla, na osnovu toga što su djeca sa posebnim potrebama ili na bilo kojoj drugoj osnovi.

Osnivač osnovne škole, zajedno sa osnovnom školom, osigurava funkcionalni smještaj i prateću infrastrukturu za nesmetan pristup i učešće u obrazovnom procesu djeci s posebnim obrazovnim potrebama, mladima i odraslima.

Član 28.

Osnovna škola promovise jednake mogućnosti za sve svoje učeničke, nastavničke i ostale zaposlenike, uvažavajući i promovisujući istovremeno i pravo na različitosti među njima. U tom cilju, osnovna škola, uz saglasnost Ministarstva, utvrđuje i provodi vlastite programe koji podržavaju i njeguju različite kulture, jezike i vjeroispovijesti svojih učenika i zaposlenika.

Član 29.

Osnovna škola promovise i razvija stalno i dinamično partnerstvo škole, roditelja i sredine u kojoj žive, u svim pitanjima od značaja i interesa za ostvarivanje funkcije škole i potreba učenika.

Osnovna škola, roditelji, učenici i lokalna zajednica naročito, promovisu i provode programe zajedničkog i organizovanog djelovanja i saradnje u borbi protiv zlostavljanja i zloupotrebe djece i mladih, borbi protiv droge, alkoholizma i drugih toksikomanija, pušenja i maloljetničke delikvencije, te svih drugih pojava koje ugrožavaju zdravlje i život učenika.

V - AUTONOMIJA ŠKOLE

Član 30.

U osnovnoj školi je zabranjeno organizovanje i djelovanje političkih stranaka i njihovih podmladaka.

U prostorije osnovne škole je zabranjen pristup i boravak naoružanih lica, bez prethodnog odobrenja direktora škole.

Osnovna škola ima odgovarajući stepen autonomije, u skladu sa važećim propisima, a naročito u pogledu zapošljavanja nastavnog, stručnog i drugog kadra, te slobode rada nastavnika i stručnih saradnika.

Osnovna škola poštuje slobodu nastavnika da izvode nastavu na način koji smatraju odgovarajućim, pri čemu škola mora voditi računa o standardima i održivosti postojećih i primjeni novih oblika i metoda rada u nastavnom procesu.

VI - ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD OSNOVNE ŠKOLE

Član 31.

Odgojno-obrazovni rad ostvaruje se na osnovu nastavnog plana i programa za osnovne škole (u daljem tekstu: nastavni plan i program).

Nastavnim planom i programom utvrđuju se ciljevi i zadaci, sadržaj, oblici i postupci odgojno-obrazovnog rada, kao i izvođenje

razredne, odnosno predmetne nastave u pojedinim razredima, ili drugi oblici nastave i obezbjeđuje nacionalna ravnopravnost kroz posebne programe za nacionalnu grupu predmeta u osnovnim školama svih oblika svojine.

Osnovna škola organizuje odgojno-obrazovni rad po nastavnom planu i programu koji donosi Ministarstvo, u skladu sa zajedničkim jezgrom nastavnih planova i programa u Bosni i Hercegovini, na prijedlog Pedagoškog zavoda, i uz prethodno provedenu javnu raspravu.

Zajedničko jezgro nastavnih planova i programa:

a) osigurava da se u vaspitno-obrazovnom procesu razvija odnos i osjećaj pripadnosti Bosni i Hercegovini;

b) garantira i osigurava kvalitetno obrazovanje i dostizanje zadovoljavajućeg standarda znanja, vještina i sposobnosti za svu djecu;

c) osigurava dosljednost kvaliteta standarda obrazovanja u svim osnovnim školama;

d) osigurava primjenu nastavnih planova i programa koji odgovaraju obrazovnim potrebama djece na koju se odnose, te njihovom uzrastu i posebnim interesima sa akcentom na promociju zdravog načina života kao najvećeg interesa učenika, roditelja, nastavnog osoblja i društva;

e) osigurava slobodu kretanja i jednak pristup obrazovanju;

f) garantira ekonomičnost i efikasnost u finansiranju i radu škole.

Sastavni dio nastavnog plana i programa čine i specifični sadržaji, čiji obim ne može biti veći od 30% u odnosu na zajedničko jezgro nastavnih planova i programa.

Specifične sadržaje utvrđuje nastavničko vijeće na prijedlog školskog odbora, osnivača, vijeća roditelja i udruženja građana, nakon pribavljenog mišljenja Pedagoškog zavoda i uz saglasnost Ministarstva.

Broj, vrsta i trajanje fakultativne nastave određuje se godišnjim programom rada škole u skladu sa nastavnim planom i programom i resursima kojima škola raspolaže.

Član 32.

U redovnoj osnovnoj školi realizuje se nastavni plan i program redovne osnovne škole, posebni dodatni program za nadarene učenike, prilagođeni programi za djecu sa posebnim potrebama, nastavni plan i program za osnovno muzičko obrazovanje odnosno osnovno baletsko obrazovanje, nastavni plan i program za odrasle, programi fakultativne, dopunske, dodatne nastave, te nastavni planovi i programi raznih vrsta kurseva.

Predmete u okviru fakultativne nastave biraju učenici i roditelji učenika na početku školske godine sa liste koju donosi Ministarstvo i kad se da izjašnjenje o odabranim predmetima, fakultativna nastava za datog učenika postaje obavezna.

U specijalnoj osnovnoj školi realizuje se nastavni plan i program za učenike sa smetnjama u psihičkom i fizičkom razvoju.

U osnovnoj muzičkoj školi realizuje se nastavni plan i program za osnovno muzičko obrazovanje i posebni dodatni program za nadarene učenike.

Član 33.

Osnovno muzičko obrazovanje traje šest godina, a osnovno baletsko obrazovanje traje četiri godine.

Pravo na upis u prvi razred paralelne škole iz stava 1. ovog člana, učenik stiče nakon završenog trećeg razreda redovne osnovne škole.

Član 34.

Broj učenika u odjeljenju redovne, specijalne i paralelne osnovne škole utvrđuje se Pedagoškim standardima.

U redovnim osnovnim školama koje nemaju status javne ustanove, broj učenika može biti i manji, što utvrđuje školski odbor te škole, uz saglasnost osnivača.

Redovna osnovna škola može organizovati rad kombinovanih odjeljenja od I do IV razreda za istovremeno izvođenje nastave sa više razreda.

Za učenike od V do IX razreda škola može organizovati kursnu nastavu.

Kursna nastava se organizuje za više razreda u jednom odjeljenju, ako u osnovnoj školi nema dovoljan broj učenika za organizovanje odjeljenja jednog razreda.

Osnovna škola može organizovati produženi ili cjelodneveni boravak učenika, u skladu sa Pedagoškim standardima, po programu koji donosi Pedagoški zavod.

Član 35.

Školska godina traje od 1. septembra tekuće do 31. avgusta naredne godine.

Nastava u redovnoj i specijalnoj osnovnoj školi izvodi se po polugodištima i traje 185 radnih dana, s tim da se nastavni programski sadržaji planiraju i realizuju u okviru 175 nastavnih dana.

Nastava u završnom razredu škole, iz prethodnog stava ovog člana, traje 170 radnih dana, s tim da se nastavni programski sadržaji planiraju i realizuju u okviru 160 nastavnih dana.

Razlika u broju radnih i nastavnih dana koristi se za realizaciju posebnih programskih sadržaja, obilježavanje državnih i vjerskih praznika, kulturnih, sportskih i drugih aktivnosti škole, utvrđenih godišnjim programom rada.

Školski kalendar za svaku školsku godinu donosi ministar. Školski kalendar se objavljuje u "Službenim novinama Tuzlanskog kantona".

Član 36.

Nastava u prvom polugodištu počinje prvog ponedjeljka u septembru, osim kada ministar, iz određenih opravdanih razloga, donese drugačiju odluku.

Zimski odmor, u skladu sa školskim kalendarom, za učenike redovne i specijalne osnovne škole traje tri sedmice, a ljetnji odmor od završetka drugog polugodišta do početka naredne školske godine.

Osnovna škola može, radi obilježavanja vjerskih praznika, odrediti da se dio zimskog odmora za učenike koristi u toku prvog ili drugog polugodišta.

Član 37.

Osnovna škola organizuje nastavni proces u petodnevnoj radnoj sedmici.

Izuzetno, osnovna škola, u kojoj se nastava izvodi u tri smjene, može uz saglasnost ministra nastavni proces organizovati u šestodnevnoj radnoj sedmici.

Nastavni čas u redovnoj i paralelnoj osnovnoj školi traje 45 minuta, a u specijalnoj osnovnoj školi 40 minuta.

Osnovna škola, broj nastavnih časova u toku radne sedmice utvrđuje u sklopu zajedničkih jezgri nastavnih planova i programa, s tim da u toku dana učenici od I do III razreda ne mogu imati više od 4 nastavna časa, učenici od IV do VI razreda više od 5, a učenici od VII do IX razreda više od 6 nastavnih časova redovne nastave.

Učenici od I do III razreda mogu imati sedmično opterećenje do 20 časova, učenici od IV do VI razreda do 25 časova, a učenici od VII do IX razreda mogu imati sedmično opterećenje do 30 časova.

Škola može u okviru jedne subote u toku mjeseca organizovati dodatnu i dopunsku nastavu, rad sekcija i učeničkih organizacija, ukoliko nije moguće te aktivnosti organizovati u okviru petodnevne radne sedmice.

Član 38.

Osnovna škola dužna je da u toku školske godine ostvari nastavni plan i program, odnosno godišnji fond nastavnih časova.

Ako se utvrdi da osnovna škola nije ostvarila u okviru predviđenog broja nastavnih dana godišnji fond nastavnih časova, mora produžiti nastavu dok se ne ostvari godišnji fond nastavnih časova.

Član 39.

Osnovna škola ne smije prekidati odgojno-obrazovni rad u toku polugodišta, odnosno školske godine, izuzev uslijed elementarnih nepogoda, epidemije zarazne bolesti i drugih posebno opravdanih razloga, uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva.

Ministarstvo može odobriti, u zavisnosti od klimatskih ili drugih uslova, produžetak zimskog odmora najduže jednu radnu sedmicu, s tim da u toku školske godine bude ostvaren godišnji fond nastavnih časova, predviđen nastavnim planom i programom i realizovani programski sadržaji.

Završetak prvog polugodišta i trajanje zimskog odmora za učenike osnovnih škola na području Kantona je, u pravilu istovremeno i reguliše se školskim kalendarom.

Član 40.

Odgajno-obrazovni rad u osnovnoj školi realizuje se u skladu sa nastavnim planom i programom i na osnovu godišnjeg programa rada osnovne škole (u daljem tekstu: godišnji program).

Godišnjim programom utvrđuju se nastavne obaveze, rad na profesionalnoj orijentaciji učenika, slobodne aktivnosti učenika, oblici, sadržaji, obim i raspored odgojno-obrazovnog rada i druge aktivnosti u osnovnoj školi. Godišnji program se sačinjava po jedinstvenoj metodologiji koju utvrđuje Pedagoški zavod.

Prijedlog godišnjeg programa utvrđuje nastavničko vijeće osnovne škole (u daljem tekstu: nastavničko vijeće), a donosi školski odbor, i dostavlja Ministarstvu i Pedagoškom zavodu najkasnije do 1. oktobra za tekuću školsku godinu.

Izvještaj o radu i izvještaj o realizaciji godišnjeg programa, škola dostavlja Ministarstvu i Pedagoškom zavodu.

Izvještaj o uspjehu u učenju i vladanju, škola je dužna dostaviti Pedagoškom zavodu i osnivaču na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine.

Slobodne aktivnosti učenika

Član 41.

U osnovnoj školi organizuju se slobodne aktivnosti učenika radi razvijanja i produbljivanja njihovih stvaralačkih sposobnosti i sticanja pozitivnih navika i vještina.

Zadaci i programski sadržaji slobodnih aktivnosti utvrđuju se odgojno-obrazovnim programom i godišnjim programom, u skladu sa Pedagoškim standardima.

Slobodne aktivnosti učenika ostvaruju se preko društava, sekcija, klubova, družina, grupa, učeničkih zadruga i drugih oblika na principu dobrovoljnosti učenika.

Osnovna škola može organizovati manifestaciju koja nije utvrđena godišnjim programom, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Škole su dužne preduzeti sve mjere u cilju sprečavanja diskriminacije po osnovu spola, a radi obezbjeđenja jednakih mogućnosti za pristup slobodnim aktivnostima.

Član 42.

Izleti, posjete, ekskurzije, logorovanja, društveno-korisni rad, škola u prirodi i drugi oblici odgojno-obrazovnog rada predviđeni godišnjim programom, organizuju se i izvode u okviru radnih dana, u skladu sa načelima koje donosi ministar na prijedlog Pedagoškog zavoda.

Eksperimentalne škole

Član 43.

Radi uvođenja novih oblika i sadržaja rada na prijedlog Pedagoškog zavoda, Ministarstvo može jednu, ili više osnovnih škola, proglasiti eksperimentalnom ili osnovati eksperimentalnu osnovnu školu.

Za eksperimentalnu školu može se odobriti odstupanje od odredbi ovog zakona o primjeni nastavne norme, dnevnog i sedmičnog opterećenja učenika časovima, način vrednovanja i ocjenjivanja znanja učenika, obrazovanja odjeljenja i primjene nastavnog plana i programa.

Osnivanje i rad eksperimentalne osnovne škole i proglašavanje postojećih škola eksperimentalnim, uređuje se bližim propisom koji donosi ministar.

Član 44.

Na prijedlog nastavničkih škola i fakulteta, ministar određuje osnovne škole za izvođenje pedagoške i metodičke prakse studenata i učenika srednjih škola sa pedagoškim usmjerenjem.

Nastavničke škole i fakulteti s osnovnom školom u kojoj se realizuje pedagoška i metodička praksa zaključuju ugovor, kojim se regulišu međusobna prava i obaveze.

Obavljanje pedagoške i metodičke prakse iz stava 1. ovog člana, uređuju se posebnim propisom koji donosi ministar.

Član 45.

Osnovna škola, u nastavnom procesu koristi školske udžbenike i nastavna sredstva koje odobrava Ministarstvo, uz prethodno pribavljenu saglasnost Agencije za nastavne planove i programe.

Školski udžbenik je osnovno nastavno sredstvo koje obuhvata sadržaje iz nastavnog plana i programa i koji je urađen u skladu sa koncepcijom udžbenika.

U osnovnoj školi pored udžbenika koristi se zbirka zadataka, priručnik, radna sveska i druga literatura koja zamjenjuje udžbenik, a koja je izrađena u skladu sa koncepcijom školskog udžbenika.

Novi nastavni plan i program ne može se primijeniti ako nisu obezbijedjeni odgovarajući udžbenici: novi, adaptirani, preuzeti ili prevedeni.

Osnovna škola u svom sastavu ima biblioteku ili ima pristup javnoj biblioteci.

VII - UČENICI

Član 46.

Upis učenika u redovnu osnovnu školu obavlja se na osnovu spiska školskih obveznika i izvoda iz matične knjige rođenih.

Spiskove školskih obveznika dostavlja, po službenoj dužnosti, nadležni organ općine osnovnim školama prema školskom području do 15. aprila tekuće godine.

Upis učenika sa smetnjama i poteškoćama u razvoju, u redovne škole, vrši se na osnovu nalaza i mišljenja komisije za ocjenjivanje sposobnosti djece. Rješenje o kategorizaciji djeteta donosi služba socijalne zaštite u općini, a odluku o upisu djece sa poteškoćama u razvoju donosi komisija sastavljena od pedagoga i nastavnika škole.

Upis u redovnu osnovnu školu vrši se tokom mjeseca aprila, upis učenika u specijalnu osnovnu školu vrši se u periodu od maja do septembra tekuće godine, upis u osnovnu muzičku školu i osnovnu baletsku školu vrši se u mjesecu maju, a upis odraslih polaznika u redovnu osnovnu školu vrši se najkasnije deset dana prije početka nastave za odrasle.

Redovna osnovna škola dužna je osnivaču i Pedagoškom zavodu podnijeti izvještaj o upisu do 30. juna tekuće godine.

Član 47.

Ocjenu sposobnosti djece pri upisu u redovnu osnovnu školu obavlja komisija sastavljena od pedagoga ili psihologa i nastavnika škole.

Komisiju iz prethodnog stava imenuje nastavničko vijeće.

Broj učenika sa posebnim obrazovnim potrebama u odjeljenoj redovne osnovne škole utvrđuje se Pedagoškim standardima.

Obrazovanje djece sa posebnim potrebama

Član 48.

Obrazovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama je od prioritetnog javnog interesa i sastavni je dio jedinstvenog obrazovnog sistema.

Obrazovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama, organizuje se i provodi u skladu s ovim zakonom.

Osnovni cilj obrazovanja djece sa posebnim obrazovnim potrebama je da se, svim učenicima, daju iste mogućnosti učešća i uživanja koristi od obrazovanja i učešća u društvu, na način koji se zasniva na principu najboljeg interesa djeteta, u skladu sa članom 46. stav 3. ovog zakona.

Obrazovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama odvija se u redovnim osnovnim školama, na osnovu principa integriranog obrazovanja, što znači da svi učenici, uključujući i učenike sa posebnim potrebama, imaju pravo da budu u redovnom razredu, a da je što je moguće više obrazovanje djece iz stava 1. ovog člana integralni dio obrazovnih aktivnosti u razredu.

Obrazovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama u redovnoj osnovnoj školi može se realizovati u manjim grupama u školi ili kroz pojedinačni rad sa nastavnikom-specijalistom (defektologom odgovarajućeg usmjerenja), na prijedlog komisije iz člana 46. stav 3. ovog zakona i uz saglasnost Ministarstva.

Specijalna osnovna škola može biti organizovana i u sastavu odgojno-obrazovnog zavoda u čijoj se djelatnosti, pored osnovnog odgoja i obrazovanja, realizuju i programi drugih nivoa obrazovanja, dijagnostički postupci, razvrstavanje i rana rehabilitacija djece sa smetnjama u razvoju. Za učenike koji osnovni odgoj i obrazovanje stižu u specijalnoj osnovnoj školi, može biti organizovan i cjelodnevni boravak.

U prvi razred specijalne osnovne škole može se upisati školski obveznik do navršenih devet godina života, na osnovu mišljenja komisije iz člana 47. ovog zakona.

Uz obučavanje učenika i unapređivanje njihovih sposobnosti, da bi se što prije vratili u školu kojoj njihovo područje stanovanja gravitira, specijalne škole odgovorne su i za obučavanje nastavnika za rad sa djecom sa posebnim potrebama, i obučavanje i informisanje roditelja učenika sa posebnim potrebama, u cilju povratka i zadržavanja učenika u redovnoj školi, kojoj gravitira njihovo područje stanovanja.

Član 49.

Kada u toku školovanja u razvoju učenika nastupe promjene koje zahtijevaju prijelaz iz specijalne u redovnu ili iz redovne u specijalnu osnovnu školu, škola će bez odlaganja uputiti učenika komisiji za ocjenjivanje sposobnosti djece sa posebnim obrazovnim potrebama.

Na osnovu nalaza i mišljenja komisije iz prethodnog stava ovog člana, učenik se upisuje u odgovarajuću osnovnu školu, o čemu se obavještava Ministarstvo.

Član 50.

Učenici sa posebnim obrazovnim potrebama imaju pravo na trajanje školovanja kako je propisano članom 6. ovog zakona.

Škola je odgovorna za omogućavanje sticanja osnovnog obrazovanja učenika sa posebnim obrazovnim potrebama.

Ustanovljenje i opis posebnih obrazovnih potreba, cilj i opšti plan zadovoljenja obrazovnih potreba, utvrđuje škola u saradnji sa roditeljima učenika.

Škola može, uz prethodnu saglasnost Ministarstva, angažovati nastavnike i stručne saradnike radi realizacije posebnih programa osnovnog obrazovanja učenika sa posebnim obrazovnim potrebama.

Učenici sa posebnim obrazovnim potrebama, u skladu sa stavom 3. ovog člana, imaju pravo na individualni nastavni plan i program, kojim se utvrđuju aktivnosti i ciljevi obrazovnih potreba učenika.

Roditelji svakog polugodišta dobijaju pismeni izvještaj, kojim se opisuju postignuti rezultati učenika u odnosu na ciljeve iz plana zadovoljenja obrazovnih potreba.

Član 51.

Ustanove koje obrazuju djecu sa posebnim obrazovnim potrebama imaju pravo na posebna budžetska sredstva da bi se pokrili troškovi posebnog programa ili da bi se školsko okruženje prilagodilo fizičkim potrebama učenika.

Član 52.

U realizaciji posebnih programa iz člana 48. ovog zakona, redovna škola može ostvariti saradnju sa specijalnom školom radi edukacije nastavnika putem seminara, obuke na radnom mjestu u kraćim ili dužim periodima, pojedinačnim instrukcijama i drugim aktivnostima koje za cilj imaju da pomognu redovnim školama u obrazovanju učenika sa posebnim obrazovnim potrebama.

Osnovno obrazovanje odraslih

Član 53.

Lica starija od 15 godina koja ne pohađaju redovno osnovnu školu (u daljem tekstu: odrasli), mogu osnovno obrazovanje sticati po nastavnom planu i programu za odrasle.

Nastavni plan i program za odrasle donosi Ministarstvo uz saglasnost Agencije za nastavne planove i programe.

Nastavnim planom i programom za odrasle utvrđuju se ciljevi, zadaci, sadržaj i trajanje obrazovanja, sedmični i godišnji fond časova i drugi oblici obrazovnog rada, kao i način i oblik izvođenja nastave.

Osnovno obrazovanje odrasli mogu steći pohađanjem nastave ili polaganjem ispita.

Vrijeme upisa ili prijave za ispite određuje školski odbor.

Redovna osnovna škola podnosi osnivaču izvještaj o upisu odraslih najkasnije deset dana nakon početka nastave.

Finansijska sredstva potrebna za održavanje nastave i polaganje ispita osiguravaju kandidati koji stiču obrazovanje ili drugo pravno ili fizičko lice za čije potrebe se vrši obrazovanje, u skladu sa propisima koje donosi ministar.

O završenim pojedinim razredima i završenom osnovnom obrazovanju, osnovna škola izdaje svjedodžbu.

Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje rezultata rada učenika

Član 54.

Osnovna škola je odgovorna da se praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje učenika vrši kontinuirano, u toku cijele školske godine.

Ocjenjivanje je javno. Prilikom ocjenjivanja uz ocjenu se upisuje i datum.

Ocjene su brojčane.

Brojčane ocjene iz predmeta su: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1).

Agencija za standarde i ocjenjivanje u obrazovanju propisuje standarde uspjeha učenika i ocjenjivanje postignutih rezultata.

Bliže propise o napredovanju, vrednovanju i ocjenjivanju učenika donosi ministar.

Član 55.

Opšti uspjeh učenika i rezultati postignuća učenika iz nastavnih predmeta utvrđuju se na kraju svakog polugodišta.

Opšti uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu zaključenih ocjena iz nastavnih predmeta.

Zaključnu ocjenu u razrednoj nastavi utvrđuje nastavnik razredne nastave.

Zaključne ocjene u predmetnoj nastavi utvrđuje razredno vijeće, na prijedlog predmetnog nastavnika.

Ocjena iz fakultativne nastave ne ulazi u opšti uspjeh učenika.

Nastavničko vijeće sredinom oba polugodišta analizira realizaciju nastavnog plana i programa, s osvrtom na uspjehe učenika i kontinuitet u ocjenjivanju.

Zaključne ocjene na kraju drugog polugodišta u muzičkoj školi utvrđuje komisija koju obrazuje nastavničko vijeće.

Nastavničko vijeće, po okončanju prvog polugodišta i na kraju školske godine, analizira rad i rezultate rada učenika, odjeljenja, razrednih vijeća, nastavnika i škole u cjelini.

Član 56.

Opšti uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu prosjeka prolaznih ocjena iz svih predmeta, iz kojih su ocjene brojčane.

Učenik je sa uspjehom završio razred:

- odličan (5) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 4,50

- vrlo dobar (4) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 3,50

- dobar (3) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,50

- dovoljan (2) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,00, a nema nedovoljnih ocjena.

Učeniku koji ima jednu ili više nedovoljnih ocjena utvrđuje se opšti uspjeh nedovoljan.

Opšti uspjeh učenika utvrđuje se aritmetičkom sredinom svih nastavnih predmeta izračunatom na dvije decimale.

Na osnovu opšteg uspjeha utvrđuje se redosljed uspjeha učenika u odjeljenju, razredu i školi.

Učenik, koji završi osnovu školu po najsloženijem programu i ima najbolji opšti uspjeh, proglašava se učenikom generacije škole.

Kriterije za proglašenje učenika generacije iz stava 6. ovog člana, donosi ministar.

Član 57.

Kada učenik duže vrijeme ne pohađa nastavu zbog bolesti ili drugih opravdanih razloga, može polaganjem ispita ili drugim oblikom nastavnog rada nadoknaditi izgubljeno vrijeme i steći osnovno obrazovanje u redovnom roku.

Razredni ispiti za učenike se organizuju ako je učenik izostao više od jedne polovine planiranih časova u drugom polugodištu.

Nastavničko vijeće, u svakom konkretnom slučaju, cijeni opravdanost razloga nepohađanja nastave i donosi odluku o polaganju ispita.

Član 58.

Učenik od I do V razreda koji na kraju školske godine ima jednu nedovoljnu ocjenu, može nastaviti obrazovanje u narednom razredu, uz saglasnost razrednog vijeća i roditelja.

Ukoliko učenik iz stava 1. ovog člana sa uspjehom završi naredni razred, smatra se da je savladao i gradivo prethodnog razreda, a u protivnom, učenik ponavlja posljednji pohađani razred.

Učenik V razreda koji na kraju godine ima dvije nedovoljne ocjene i učenik od VI do IX razreda koji na kraju školske godine ima jednu ili dvije nedovoljne ocjene upućuje se na popravni ispit.

Učenik koji na kraju drugog polugodišta ima tri i više nedovoljnih ocjena upućuje se da ponovi razred.

Učenik može zadržati status redovnog učenika do navršene 18 godine života.

U slučaju neprimjernog odnosa prema učenju, nastavnicima, drugim učenicima, te školskoj imovini, učenik može, po odluci nastavničkog vijeća, izgubiti status redovnog učenika osnovne škole kada navršši 15 godina života.

Član 59.

Polaganje popravnih, dopunskih i razrednih ispita u osnovnoj školi vrši se pred komisijom koju obrazuje nastavničko vijeće.

U slučaju nepravilno provedenih ispita nastavničko vijeće može ispit poništiti.

Bliže propise o organizovanju, načinu polaganja popravnih, dopunskih i razrednih ispita donosi ministar.

Član 60.

Roditelj učenika ima pravo prigovora na utvrđenu ocjenu ili opšti uspjeh na kraju drugog polugodišta, odnosno na kraju školske godine.

Prigovor se podnosi nastavničkom vijeću u roku od tri dana od dana saopštavanja uspjeha učenika, učeniku ili roditelju učenika.

Nastavničko vijeće u roku od tri dana odlučuje o prigovoru iz prethodnog stava.

Kada nastavničko vijeće usvoji prigovor, obrazovat će komisiju koja će provjeriti znanje učenika u roku od dva dana.

Ocjena komisije je konačna.

Prigovorom se može zahtijevati izuzeće predmetnog nastavnika iz komisije za provjeru znanja.

Član 61.

Učenik koji pokazuje izuzetne sposobnosti i ima odličan uspjeh, može u toku jedne školske godine završiti dva razreda, pod uslovom i na način utvrđen pravilima škole.

Škola će, u skladu sa pravilima škole, učenicima koji su proglašeni perspektivnim i vrhunskim sportistima i nadarenim učenicima s vrhunskim rezultatima na kantonálnom, federalnom, državnom ili međunarodnom takmičenju odobriti odsustvovanje s nastave radi pripremanja i učešća na takmičenjima.

Učenicima iz prethodnog stava škola će omogućiti da putem instruktivno-konsultativne nastave i polaganjem ispita u toku školske godine završe odgovarajući razred.

Član 62.

U osnovnoj školi ocjenjuje se vladanje učenika.

Ocjene iz vladanja su: primjerno, vrlo dobro, dobro, zadovoljava i loše.

Ocjenu iz vladanja u razrednoj nastavi utvrđuje nastavnik razredne nastave, a u predmetnoj nastavi razredno vijeće na prijedlog razrednika.

Član 63.

Učeniku, koji u toku osmogodišnjeg odnosno devetogodišnjeg osnovnog obrazovanja i odgoja po nastavnom planu i programu postigne, pored odličnog uspjeha iz svih nastavnih predmeta i primjernog vladanja, vrhunske rezultate, izdaje se posebna diploma za postignute rezultate.

Nastavni plan i program podrazumijeva program redovne nastave u kojem je postignut odličan uspjeh iz svih nastavnih predmeta i primjerno vladanje u svim razredima osnovne škole, program dodatne nastave, program slobodnih aktivnosti kao i postignuti značajni rezultati na takmičenjima, smotrama i drugim vannastavnim aktivnostima.

Obrazac posebne diplome iz stava 1. ovog člana propisuje ministar.

Član 64.

Ako učenik iz zdravstvenih razloga ne može učestvovati u nekoj fizičkoj aktivnosti ili vježbi, ili ako bi takva vježba mogla ugroziti njegovo zdravlje, učenik će biti privremeno ili trajno oslobođen od takvih aktivnosti. Ocjena koju postigne učenik iz sadržaja od kojih nije oslobođen služi kao osnov za utvrđivanje ocjene iz tog predmeta.

Odluku o oslobađanju učenika od određenih aktivnosti na period duži od dvije sedmice, donijet će nastavničko vijeće, na preporuku nadležne zdravstvene ustanove.

Član 65.

Škole, zajedno sa ustanovama za socijalnu zaštitu, prate socijalne probleme među učenicima i poduzimaju mjere u cilju osiguravanja da svaki učenik dobije pomoć i savjet potreban za prevazilaženje takvih problema.

Dijete koje stanuje u ustanovi za socijalnu zaštitu pohađa školu koja je najbliža toj ustanovi.

Pedagoška dokumentacija i evidencija i javne isprave

Član 66.

Osnovna škola je obavezna voditi dokumentaciju i evidenciju o odgojno-obrazovnoj djelatnosti: matičnu knjigu, registar uz matičnu knjigu, ljetopis škole, zapisnike nastavnčkog vijeća i drugu dokumentaciju, te evidenciju utvrđenu ovim zakonom.

Osnovna škola podatke u dokumentaciji, evidenciji i izvještajima o učenicima i zaposlenicima razvrstava i po spolu.

Bliže propise o načinu vođenja dokumentacije i evidencije u osnovnoj školi, donosi ministar.

Član 67.

Osnovna škola učeniku na početku školovanja izdaje učeničku knjižicu.

Učenička knjižica je javna isprava kojom se u toku osnovnog odgoja i obrazovanja dokazuje status učenika osnovne škole.

Član 68.

O završenom osnovnom obrazovanju po odgovarajućem nastavnom planu i programu, učeniku se izdaje svjedodžba.

Uz svjedodžbu, škola izdaje uvjerenje o završenom V, VI, VII i VIII razredu osnovne škole, te list profesionalne orijentacije.

Škola, učeniku sa posebnim obrazovanim potrebama, uz uvjerenja i svjedodžbe sa ocjenama, izdaje i pismeni godišnji izvještaj koji opisuje postignute rezultate učenika u odnosu na ciljeve iz plana.

Član 69.

Radi podsticanja na što kvalitetniji uspjeh u odgojno-obrazovnom radu, učeniku se dodjeljuju pohvale i nagrade, pod uslovima i na način utvrđen pravilima škole.

Odgojno-disciplinske mjere

Član 70.

Učeniku koji se neprimjerno odnosi prema učenju, nastavnici, drugim učenicima uključujući i diskriminaciju na osnovu spola i spolne orijentacije, seksualno uznemiravanje drugih učenika, te neprimjeren odnos prema slobodnim aktivnostima i školskoj imovini, mogu se izreći odgojno-disciplinske mjere.

Odgojno-disciplinske mjere su:

- ukor razrednika,
- ukor razrednog vijeća,
- ukor direktora,
- ukor nastavnčkog vijeća i premještaj u drugo odjeljenje iste škole i
- premještaj u drugu najbližu osnovnu školu na području iste općine.

Izrečena odgojno-disciplinska mjera povlači snižavanje ocjene iz vladanja.

Odgojno-disciplinska mjera vrijedi za školsku godinu u kojoj je izrečena, a može se u toku školske godine ublažiti ili ukinuti.

Bliži propis o povredama discipline, postupku za utvrđivanje disciplinske odgovornosti učenika, naknadi pričinjene materijalne štete, trajanju izrečene odgojno-disciplinske mjere, ublažavanju i ukidanju, te posljedičnom odnosu na ocjene iz vladanja učenika, donosi ministar.

VIII - NASTAVNICI, STRUČNI SARADNICI I SARADNICI

Član 71.

Poslove odgoja i obrazovanja u osnovnoj školi obavljaju nastavnici (profesori, nastavnici razredne i nastavnici predmetne nastave), stručni saradnici i saradnici.

Primarni zadatak nastavnika u osnovnoj školi je odgoj i obrazovanje učenika prema savremenim pedagoškim kriterijima, u okviru utvrđenog nastavnog plana i programa, uvažavajući slobodu pedagoškog rada, principe demokratičnosti i ljudskih prava.

Nastavnim planom i programom, u zavisnosti od vrste osnovne škole, utvrđuje se odgovarajući profil i stručna sprema nastavnika razredne i predmetne nastave i stručnog saradnika.

Nastavnik razredne nastave koji izvodi nastavu od I do IV razreda ima visoku ili višu stručnu spremu i položen stručni ispit.

Nastavnik predmetne nastave koji izvodi nastavu od V do IX razreda ima visoku ili višu stručnu spremu i položen stručni ispit.

Nastavnici u specijalnim odjeljenjima pri osnovnoj školi i u specijalnoj osnovnoj školi su i defektolozi.

Stručni saradnici u osnovnoj školi su: pedagog, psiholog, pedagog-psiholog, defektolog, socijalni radnik i bibliotekar.

Broj stručnih saradnika, profil i stručna sprema kao i uslovi obavljanja njihovih poslova u osnovnoj školi utvrđuje se Pedagoškim standardima.

Član 72.

Nastavnici, stručni saradnici i saradnici biraju se na osnovu konkursa, koji raspisuje školski odbor.

Izuzetno, lica iz prethodnog stava, mogu se primiti u radni odnos na određeno ili neodređeno vrijeme bez konkursa:

- kada je prestala potreba za radom zaposlenika koji je zasnovao radni odnos na neodređeno vrijeme u drugoj školi (preuzimanje tehnološkog viška).

- ukoliko se, po okončanju konkursne, procedure ne bude mogao izabrati kandidat koji ispunjava uslove za izvođenje odgojno obrazovnog rada određenog predmeta škola može primiti na određeni period, ne duži od 90 dana, lice koje ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom.

- radi zamjene odsutnog zaposlenika, škola može primiti lice odgovarajućeg profila i stručne spreme do 90 dana.

Izuzetno, ako se po okončanju konkursa ne bude mogao izabrati kandidat u skladu sa stavom 2. ovog člana, direktor škole može angažovati lice na poslove instruktivne nastave za pripremanje učenika za polaganje razrednog ispita.

Angažovanje lica iz prethodnog stava se vrši u svojstvu zaposlenika na određeno vrijeme odnosno na period do kraja polugodišta, u skladu sa kriterijima koje donosi ministar.

Zabranjena je diskriminacija po osnovu spola u radu osnovne škole, a posebno:

- neprimjenjivanje jednake plaće i drugih naknada za isti rad, odnosno za rad jednake vrijednosti;

- onemogućavanje napredovanja u poslu pod jednakim uslovima;

- onemogućavanje jednakih uslova za obrazovanje, osposobljavanje i stručno usavršavanje;

- neravnomjerna prilagođenost radnih i pomoćnih prostorija i opreme potrebama zaposlenika oba spola;

- svaka druga radnja ili djelo koje predstavlja neki oblik direktne ili indirektno diskriminacije utvrđene Zakonom o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini.

Član 73.

Osnovna škola je obavezna osigurati da zaposlenici škole izvrše ljekarski pregled najkasnije do 30. septembra tekuće školske godine.

Troškovi ljekarskog pregleda padaju na teret budžeta Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: budžet Kantona), a odluku o visini troškova donosi Vlada Kantona na prijedlog resornog Ministarstva.

Lica koja boluju od zarazne ili duševne bolesti ne mogu raditi u osnovnoj školi.

Lice koje je pravosnažnom presudom osuđeno za krivično djelo koje, obzirom na prirodu krivičnog djela, to lice čini nepodobnim za rad sa djecom, neće biti izabrano za nastavnika odnosno zaposlenika škole.

Zaposlenici osnovne škole koji na osnovu spola vrše diskriminaciju, odnosno nasilje, uznemiravanje i seksualno zlostavljanje podliježu kaznenim odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini.

Ako se u toku školske godine ustanovi da je nastavnik obolio od zarazne ili duševne bolesti ili ima ozbiljne psihičke poremećaje,

utvrđene od strane nadležne zdravstvene ustanove, biće oslobođen izvođenja nastave, odnosno obavljanja poslova koji podrazumijevaju rad sa djecom.

Član 74.

Pravilima osnovne škole utvrđuje se raspored radnog vremena nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u okviru 40-časovne radne sedmice i korištenje godišnjeg odmora u skladu sa Pedagoškim standardima.

Osnovna škola je obavezna osigurati da nastavnik u okviru 40-časovne radne sedmice može imati najviše 25 nastavnih časova svih vrsta i oblika neposrednog odgojno-obrazovnog rada koji se ostvaruju u osnovnoj školi.

Izuzetno, nastavnik može, po pismenom nalogu direktora škole raditi duže od punog radnog vremena (prekovremeni rad) do 6 nastavnih časova sedmično.

Norma nastavnih časova u nastavi utvrđuje se Pedagoškim standardima.

Član 75.

Nastavnici, stručni saradnici i saradnici, u pravilu, koriste godišnji odmor u toku ljetnog odmora učenika, u trajanju od 30 do 40 dana u skladu sa odredbama Zakona o radu, ovog zakona i kolektivnog ugovora.

Subota se uračunava u godišnji odmor.

Nastavnici, stručni saradnici i saradnici koji zbog bolovanja i drugih opravdanih razloga ne iskoriste godišnji odmor u toku ljetnog odmora, mogu koristiti godišnji odmor u trajanju do 30 dana najkasnije do 30. juna naredne godine.

Dužina trajanja godišnjeg odmora nastavnika, stručnih saradnika i saradnika bliže se uređuje pravilnikom o radu škole.

Član 76.

Nastavnici imaju pravo i obavezu da se pripremaju za organizaciju i obavljanje neposrednog odgojno-obrazovnog rada, praćenje, podsticanje i pomaganje razvoja učenika, stručno usavršavanje i izvršavanje drugih zadataka, utvrđenih ovim zakonom i pravilima osnovne škole.

Član 77.

Lice, angažovano u školi na poslove nastavnika, stručnog saradnika i saradnika, obavezno je u roku od jedne godine od dana angažovanja položiti stručni ispit.

Stručno osposobljavanje za samostalan odgojno-obrazovni rad lica iz stava 1. ovog člana traje 9 mjeseci, a stručni ispit dužan je položiti u roku od 3. mjeseca od dana sticanja uslova za polaganje stručnog ispita.

Stručni ispit polaže se pred stručnom komisijom koju imenuje ministar.

Program stručnog ispita, imenovanje i sastav komisije, način polaganja i izdavanje uvjerenja o položenom stručnom ispitu i vođenju evidencije o stručnom usavršavanju, regulišu se bližim propisom koji donosi ministar.

Član 78.

Verifikovanje nastave nastavnika, stručnog saradnika i saradnika za vrijeme obavljanja odgojno-obrazovnog rada prije polaganja stručnog ispita, vrši mentor.

Do momenta sticanja uslova za samostalan odgojno-obrazovni rad nastavnik, stručni saradnik i saradnik radi po instrukcijama i pod nadzorom mentora.

Član 79.

Osnovna škola je obavezna osigurati da se nastavnik, stručni saradnik i saradnik ocjenjuje svake godine. Ocjena rada nastavnika, stručnog saradnika i saradnika, zasniva se na kvalitetu i rezultatima samostalnog izvršavanja poslova i zadataka, odgovornosti u radu i radnoj disciplini, blagovremenosti i urednosti u izvršavanju poslova, mišljenju vijeća roditelja i vijeća učenika, te angažovanju na osavremenjavanju obrazovno-odgojnog procesa u osnovnoj školi.

Nastavnik, stručni saradnik i saradnik koji za svoj rad dva puta uzastopno bude ocijenjen nezadovoljavajućom ocjenom gubi pravo na dalji rad u nastavi.

Osnovna škola je dužna da na osnovu rezultata ocjenjivanja rada nastavniku, stručnom saradniku i saradniku, omogućiti sticanje višeg stručnog zvanja pod odgovarajućim uslovima.

Osnovna zvanja nastavnika, stručnih saradnika i saradnika su: nastavnik, profesor, stručni saradnik i saradnik.

Viša stručna zvanja su: nastavnik mentor, nastavnik savjetnik, profesor mentor, profesor savjetnik, viši stručni saradnik, stručni savjetnik i viši saradnik.

Stručno usavršavanje nastavnika, stručnih saradnika i saradnika, postupak ocjenjivanja rada, sticanje viših stručnih zvanja i vođenje dokumentacije, bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

Član 80.

Nastavnik može izgubiti pravo na dalji rad u nastavi ako nastavničko vijeće, Pedagoški zavod ili inspekcija za obrazovanje, utvrde da nastavnik ne izvršava svoje obaveze u skladu sa nastavnim planom i programom, ovim zakonom, drugim propisima i pravilima škole.

Lice iz prethodnog stava ovog člana može uputiti zahtjev ministru za povratak u nastavu. Ministar može dozvoliti povratak tog lica u nastavu uzevši u obzir relevantne činjenice navedene u zahtjevu.

Član 81.

U slučaju prestanka prava nastavnika da obavlja neposredno odgojno-obrazovni rad u osnovnoj školi, iz člana 80. stav 1., nastavnik se može rasporediti na druge poslove, odnosno radne zadatke koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi.

Kada nastavnik kome je prestalo pravo da izvodi nastavu ne bude raspoređen na druge poslove, otkazuje mu se ugovor o radu, s tim da ima pravo na otkazni rok u skladu sa Zakonom o radu i Kolektivnim ugovorom za djelatnost osnovnog obrazovanja.

Radno-pravni status zaposlenika za čijim radom je prestala potreba, rješava se u skladu sa odredbama Zakona o radu, ovim zakonom i programom zbrinjavanja viška zaposlenika.

IX - STRUČNI NADZOR I NADZOR NAD ZAKONITOŠĆU RADA

Član 82.

Stručni nadzor se vrši nad radom, organizacijom, izvodenjem nastave i drugih oblika odgojno-obrazovnog rada, radom nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u svim osnovnim školama radi kontinuiranog unapređenja odgojno-obrazovnog rada, a u cilju provjere da li učenici dostižu standarde uspjeha koje utvrdi Agencija za standarde i ocjenjivanje.

Stručni nadzor, pored ostalog, obuhvata:

- praćenje primjene nastavnih planova i programa, odnosno ciljeva i zadataka, sadržaja, obima, oblika, metoda i postupaka odgojno-obrazovnog rada,

- praćenje rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u nastavi, kao i rada direktora osnovne škole,

- pružanje stručne pomoći u planiranju, programiranju i organizovanju odgojno-obrazovnog rada,

Osnovna škola dužna je omogućiti nesmetano obavljanje stručnog nadzora i uvid u dokumentaciju i evidenciju koja se vodi u školi.

Član 83.

Stručni nadzor vrši Pedagoški zavod.

Pedagoški zavod u okviru svoje djelatnosti obavlja sljedeće poslove:

- izrada standarda i normativa za osnovne škole i praćenje nivoa uspjeha učenika;

- kreiranje prijedloga nastavnih planova i programa i praćenje implementacije;

- kontinuirano pedagoško i stručno usavršavanje nastavnika i stručnih saradnika;

- stvaranje baze podataka u cilju evaulacije obrazovnog procesa;

- određivanje potreba i koncepcije udžbeničke literature i indikatora kvaliteta izvođenja;

- izrada programa obrazovanja odraslih;

- poboljšanje nastavne prakse i uvođenje inovacija u nastavni proces;

- uvođenje metoda inkluzije u osnovne škole

- vrši druge poslove u skladu sa zakonom i opštim aktima Ministarstva i Pedagoškog zavoda.

Član 84.

O obavljenom stručnom nadzoru, Ministarstvu i nastavničkom vijeću podnosi se izvještaj, koji utiče na ocjenjivanje rada i napredovanje nastavnika, stručnog saradnika i saradnika.

Bliži propis o vršenju stručnog nadzora donosi ministar.

Član 85.

Nadzor nad zakonitošću rada i inspekcijki nadzor nad radom ustanova iz oblasti osnovnog odgoja i obrazovanja vrši Ministarstvo.

X - ŠKOLSKI ORGANI I TIJELA**Školski odbor**

Član 86.

Organ upravljanja u osnovnoj školi je školski odbor, a organ rukovođenja je direktor osnovne škole.

Član 87.

Osnovnom školom upravlja školski odbor koji broji pet članova.

Članove školskog odbora osnovne škole imenuje osnivač.

Dva člana školskog odbora imenuju se iz reda nastavnika i stručnih saradnika zaposlenih u toj školi, dva člana iz reda roditelja učenika koji nemaju status zaposlenika te škole, a jedan član je predstavnik osnivača.

Direktor i pomoćnik direktora osnovne škole ne mogu biti imenovani u školski odbor osnovne škole.

Sastav školskog odbora mora odražavati nacionalnu strukturu učenika i roditelja, školskog osoblja i lokalne zajednice, onako kako ona izgleda u momentu imenovanja školskog odbora.

Školski odbor u pravilu će odražavati ravnopravnu zastupljenost spolova.

Članove školskog odbora osnovne škole, čiji je osnivač Skupština Kantona, imenuje i razrješava u ime osnivača Vlada Kantona.

Članovi školskog odbora imenuju se na period od četiri godine.

Po isteku ovog perioda isto lice može biti ponovo imenovano za člana školskog odbora.

Vršenje dužnosti člana školskog odbora je dobrovoljno i bez naknade.

Osnivač, odnosno ministar, može razriješiti člana školskog odbora osnovne škole i prije vremena na koje je imenovan ako utvrdi da je odgovoran za neuspješan i nezakonit rad osnovne škole, na njegov lični zahtjev i u drugim slučajevima predviđenim pravilima škole.

Član 88.

Školski odbor, pored poslova utvrđenih u ovom zakonu, obavlja i slijedeće poslove:

- utvrđuje potrebu za prijemom zaposlenika u radni odnos,
- odlučuje o prestanku prava nastavnika, stručnih saradnika i saradnika na dalji odgojno-obrazovni rad,
- odlučuje o prigovorima na odluke direktora o prijemu u radni odnos,
- odlučuje o prigovorima zaposlenika na odluke direktora o pravima i obavezama iz radnog odnosa,
- razmatra izvještaj direktora osnovne škole o upisu učenika u prvi razred osnovne škole,
- donosi finansijski plan i usvaja godišnji obračun,
- razmatra ostvarivanje godišnjeg programa rada i realizaciju nastavnog plana i programa,
- usvaja izvještaje o finansijskom poslovanju,
- usmjerava, kontroliši i ocjenjuje rad direktora,
- odlučuje o prigovoru roditelja učenika na rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika,
- odlučuje, na prijedlog nastavničkog vijeća i direktora osnovne škole, o prigovorima nastavnika i stručnih saradnika izjavljenim na ocjenu o radu,
- razmatra prijedloge i preporuke nastavničkog vijeća,
- donosi akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji i druge opšte akte škole,
- rješava pitanja odnosa sa osnivačem,
- odgovara osnivaču za rezultate rada osnovne škole,
- podnosi osnivaču najmanje jedanput godišnje izvještaj o poslovanju osnovne škole, i
- vrši druge poslove utvrđene pravilima osnovne škole.

Direktor

Član 89.

Osnovnom školom rukovodi direktor, koji se imenuje na vrijeme od četiri godine.

Za direktora osnovne škole može biti imenovano lice koje, pored opštih uslova ispunjava i uslove za nastavnika ili pedagoga škole, ima najmanje višu stručnu spremu VI stepen stručne spreme i najmanje pet godina radnog iskustva u nastavi, odnosno u osnovnoj školi na pedagoško-psihološkim poslovima, a naročito se ističe svojim radom u pedagoškoj teoriji i praksi.

Član 90.

Školski odbor raspisuje konkurs za direktora osnovne škole koji se objavljuje u dnevnom listu.

Konkurs za direktora osnovne škole sadrži odgovarajuće uslove iz prethodnog člana, trajanje konkursa, postupak i trajanje izbora kandidata i način obavještanja kandidata o rezultatima konkursa.

Kandidat za direktora osnovne škole, uz prijavu na konkurs, dostavlja i svoj program rada i razvoja škole za period na koji se imenuje.

Nakon provedene procedure konkursa, školski odbor, na osnovu pribavljenog mišljenja Pedagoškog zavoda i saglasnosti Ministarstva, sačinjava listu kandidata koji ispunjavaju uslove konkursa.

Direktora osnovne škole, koja ima status javne ustanove, biraju neposrednim tajnim izborima roditelji i zaposlenici škole.

Školski odbor za direktora škole imenuje onog kandidata koji je dobio najveći broj glasova birača koji su izašli na izbore.

U slučaju da dva ili više kandidata dobiju isti broj glasova, organizovat će se drugi krug izbora za kandidate sa istim brojem glasova u roku od sedam dana od dana održanih izbora.

Ako se na konkurs prijavio samo jedan kandidat koji ispunjava uslove konkursa i koji je dobio pozitivno stručno mišljenje Pedagoškog zavoda i saglasnost Ministarstva, školski odbor će imenovati tog kandidata za direktora škole bez provođenja izbora.

Isto lice može biti imenovano za direktora osnovne škole koja ima status javne ustanove, najviše dva puta uzastopno.

Zaposleniku koji je imenovan za direktora osnovne škole, škola u kojoj je bio zaposlen dužna je, na njegov zahtjev obezbijediti mirovanje njegovih prava i obaveza iz radnog odnosa, a najduže 4 godine od dana imenovanja.

Postupak i procedura izbora direktora osnovne škole uređuje se posebnim propisom koji donosi ministar.

Član 91.

Ukoliko procedura imenovanja direktora nije okončana do isteka mandata, školski odbor će, bez konkursa, imenovati vršioca dužnosti direktora iz reda nastavnika ili stručnih saradnika u školi.

Vršilac dužnosti direktora ima sva prava i dužnosti direktora.

Vršilac dužnosti direktora može rukovoditi osnovnom školom do imenovanja direktora, a najduže šest mjeseci od dana njegovog imenovanja.

Isto lice ne može biti ponovo imenovano za vršioca dužnosti direktora, nakon isteka roka iz stava 3. ovog člana.

Član 92.

Direktor osnovne škole, pored poslova i zadataka utvrđenih zakonom, obavlja i slijedeće poslove:

- predlaže program odgojno-obrazovnog rada i preuzima odgovarajuće mjere za njegovu realizaciju,
- odlučuje o prijemu zaposlenika u radni odnos,
- odlučuje o raspoređivanju zaposlenika na poslove u skladu sa opštim aktima škole,
- podnosi školskom odboru, osnivaču, Pedagoškom zavodu i Ministarstvu, izvještaj o uspjehu i postignutim rezultatima odgojno-obrazovnog rada, kao i materijalnom poslovanju osnovne škole, i
- obavlja i druge poslove predviđene pravilima škole i ovim zakonom.

Član 93.

Rad direktora osnovne škole ocjenjuje Ministarstvo i Pedagoški zavod.

Ukoliko je rad direktora osnovne škole ocijenjen uspješnim ili naročito uspješnim, nakon isteka mandata stiće više stručno zvanje.

Član 94.

Školski odbor može razriješiti direktora osnovne škole i prije isteka vremena na koje je imenovan:

- na zahtjev direktora;
- ako utvrdi da je rad direktora neuspješan i nezakonit;
- ako utvrdi da je odgovoran za neuspješan rad ili nezakonit rad osnovne škole;
- u drugim slučajevima predviđenim zakonom ili pravilima osnovne škole.

Član 95.

Osnovna škola koja ima više od 25 odjeljenja, može na poslovima rukovođenja, opštim aktom utvrditi poslove pomoćnika direktora, u skladu sa Pedagoškim standardima.

Za pomoćnika direktora osnovne škole može biti imenovano lice koje ispunjava uslove za direktora osnovne škole iz člana 89. ovog zakona.

Imenovanje pomoćnika direktora vrši školski odbor, na prijedlog direktora, iz reda nastavnika škole.

Postupak imenovanja pomoćnika direktora i ovlaštenja i dužnosti utvrđuju se opštim aktom škole.

Zajednica učenika i vijeće učenika

Član 96.

Učenici osnovne škole obrazuju zajednicu učenika odjeljenja (u daljem tekstu: zajednica učenika) i vijeće učenika škole (u daljem tekstu: vijeće učenika).

Zajednica učenika i vijeće učenika: promovišu interese škole u zajednici na čijoj teritoriji se škola nalazi, predstavljaju stavove učenika školskom odboru, podstiču angažman učenika u radu škole, informišu školski odbor o svojim stavovima kad ocijene da je to potrebno, ili po zahtjevu školskog odbora izjašnjavaju se o pitanjima koja se odnose na rad i upravljanje školom.

Bliže odredbe o obrazovanju i radu zajednice učenika i vijeća učenika iz prethodnog stava, kao i o drugim pravima, obavezama učenika u odgojno-obrazovnom radu utvrđuju se pravilima osnovne škole.

Vijeće roditelja

Član 97.

Roditelji učenika imaju pravo, a škola obavezu pomoći roditeljima, da osnuju vijeće roditelja osnovne škole (u daljem tekstu: vijeće roditelja). Vijeće roditelja se osniva za svaku školsku godinu.

Vijeće roditelja: promoviše interese škole u zajednici u kojoj se škola nalazi; predstavlja stavove roditelja učenika školskom odboru ili bilo kojoj drugoj zainteresovanoj strani; podržava aktivno učešće roditelja i zajednice u radu škole; obavještava školski odbor i druge zainteresovane strane o stavovima vijeća roditelja kad god to smatra neophodnim, ili po zahtjevu školskog odbora ili druge zainteresovane strane, izjašnjava se o svim pitanjima vezanim za rad i rukovođenje školom; utvrđuje prijedlog članova školskog odbora iz reda roditelja; učestvuje u pripremi i realizaciji odgovarajućih projekata koji podržavaju i promovišu obrazovni rad u školi; razvija komunikaciju i odnose između učenika, nastavnika, roditelja i lokalne zajednice.

Sastav vijeća roditelja u pravilu odražava ravnopravnu zastupljenost spolova.

Način i procedura osnivanja i rada vijeća roditelja utvrđuje se opštim aktima škole.

Član 98.

Roditelji, nastavnici i učenici osnovne škole formiraju vijeće škole i roditelja.

Vijeće škole i roditelja unapređuje odgojno-obrazovni rad kroz:

- poboljšanje uslova rada i ambijenta u školi,
- unapređenje komunikacije između učenika, nastavnika i roditelja,
- podržavanje aktivnog učešća roditelja i zajednice u radu škole,
- predstavljanje aktivnosti i stavove vijeća škole i roditelja školskom odboru,
- realizaciju projekata i kampanja podstičući volonterski rad,
- saradnju sa vladinim i nevladinim sektorom, i
- radi na umrežavanju vijeća škole i roditelja na području Kantona.

Škola obezbjeđuje uslove i omogućava rad vijeća roditelja, vijeća učenika i vijeća škole i roditelja.

Vijeća škole i roditelja se mogu organizovati na općinskom i kantonalnom nivou kroz općinski i regionalni centar.

Član 99.

U općinama na području Kantona koje imaju pet i više osnovnih škola, Ministarstvo formira aktiv direktora osnovnih škola (u daljem tekstu: aktiv direktora).

Aktiv direktora može se formirati za dvije ili više općina. Aktiv direktora čine direktori osnovnih škola sa područja jedne ili više općina.

Aktom o formiranju aktiva direktora utvrđuje se sastav i poslovi aktiva direktora.

Aktiv direktora donosi poslovnik o radu, kojim se uređuje način rada.

Aktivi direktora mogu formirati aktiv direktora osnovnih škola Tuzlanskog kantona.

XI - STRUČNI ORGANI

Član 100.

U osnovnoj školi obrazuju se stručni organi:

- nastavničko vijeće koje sačinjavaju svi nastavnici i stručni saradnici škole,
- razredno vijeće koje sačinjavaju nastavnici svih odjeljenja jednog razreda,
- stručni aktivni nastavnika određenih nastavnih oblasti i
- pedagoško vijeće.

Član 101.

Radom nastavničkog vijeća rukovodi direktor osnovne škole. Nastavničko vijeće obavlja slijedeće poslove:

- donosi odluke o organizaciji odgojno-obrazovnog rada,
- prati ostvarivanje nastavnog plana i programa i preduzima mjere za njegovo izvršavanje i o tome podnosi izvještaj školskom odboru,
- utvrđuje prijedlog i razmatra realizaciju godišnjeg programa, program stručnog usavršavanja nastavnika i stručnih saradnika, program rada stručnih organa i komisija koje će odražavati ravnopravnu zastupljenost spolova,
- priprema program mjera radi postizanja jednakosti spolova u odgojno-obrazovnom radu,
- osigurava vođenje statističkih podataka razvrstanih po spolu,
- vrši izbor oblika nastave, i saglasno tome, vrši raspored učenika i podjelu predmeta na nastavnike, odnosno vrši raspored rada u 40 časovnoj radnoj sedmici,

- analizira uspjeh učenika i rad razrednih vijeća,
- određuje rukovodioce razrednih vijeća,
- analizira rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika, i predlaže mjere za unapređivanje odgojno-obrazovnog rada,
- utvrđuje prijedlog članova školskog odbora,
- imenuje komisije za polaganje ispita,
- razmatra izvještaje o polaganju ispita,
- razmatra izvještaje o izvršenom stručnom nadzoru,
- preuzima odgovarajuće mjere i stara se o izvršenju tih mjera,
- odobrava završavanje dva razreda učeniku u toku jedne školske godine,
- stara se o profesionalnom usmjeravanju učenika,
- razmatra odgojno-disciplinske mjere i donosi odgovarajuće odluke i
- obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i opštim aktom škole.

Član 102.

Razredno vijeće obavlja sljedeće poslove:

- prati razvoj učenika i, na osnovu toga, predlaže izbor programa,
- neposredno učestvuje u profesionalnoj orijentaciji učenika,
- odlučuje o programima nadarenih učenika, programima za učenike koji zaostaju u napredovanju i oblicima nastave koji će se primjenjivati u razredu u cjelini ili za pojedinačne grupe učenika ili učenike pojedinačno,
- usklađuje rad nastavnika u odgojno-obrazovnom procesu,
- utvrđuje zaključne ocjene učenika,
- analizira rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika i predlaže mjere za unapređivanje odgojno-obrazovnog rada učenika i
- vrši i druge poslove utvrđene zakonom i opštim aktom škole.

Član 103.

Stručni aktiv obavlja sljedeće poslove:

- radi na mikro i makro planiranju nastave,
- razmatra pitanja u vezi nastave i predlaže preduzimanje potrebnih mjera u cilju osavremenjavanja odgojno-obrazovnog rada;
- radi na usavršavanju i ujednačavanju kriterija za ocjenjivanje rezultata rada učenika;
- predlaže nove oblike i sredstva rada u nastavi;
- predlaže organizovanje dopunske i dodatne nastave vodeći računa o opterećenju učenika;
- predlaže pohvale i nagrade za nastavnike i učenike;
- razmatra rezultate rada nastavnika i probleme sa kojim se nastavnici suočavaju u svom radu.

Sadržaj i način rada aktiva nastavnika, grupe nastavnih predmeta i razrednog starješine utvrđuje se pravilima osnovne škole.

Sadržaj i način rada stručnog aktiva bliže se uređuje pravilima škole i godišnjim programom.

Član 104.

Pedagoško vijeće škole predstavlja stručni, operativni i savjetodavni organ u školi. Pedagoško vijeće sačinjavaju: direktor, pomoćnik direktora, pedagog, predsjednici stručnih aktiva i rukovodioci razrednih vijeća škole.

Pedagoško vijeće obavlja sljedeće poslove:

- razmatra organizaciono-materijalnu problematiku rada škole,
- prati uvođenje inovacija u vaspitno-obrazovni proces,
- radi na izradi programa vrednovanja rada škole,
- prati rad učeničkih organa i tijela,
- analizira program vaspitnog rada škole,

- programira i analizira rad specijalnih odjeljenja u školi,
 - vrši analitičko-studijske poslove (vodi dokumentaciju i evidenciju i preduzima mjere za unapređenje organizacije i metodologije rada),
 - vrši i druge poslove u skladu sa opštim aktima škole.
- Sastav i način rada pedagoškog vijeća bliže se uređuje pravilima škole.

XII - AKTI

Član 105.

Osnovni opšti akt osnovne škole su pravila osnovne škole.

Osnovna škola ima i druge opšte akte u skladu sa zakonom, kolektivnim ugovorom i pravilima osnovne škole.

Pravila osnovne škole sadrže odredbe koje se odnose na: naziv i sjedište osnovne škole, osnivača osnovne škole, obaveze osnovne škole prema osnivaču, djelatnost osnovne škole, način i uslove obavljanja djelatnosti, odnos prema korisnicima usluga, statusne promjene, način sticanja i raspoređivanja sredstava za rad, utvrđivanje vrste i oblika organizovanja odgojno-obrazovnog rada, utvrđivanje oblika i načina osnovnog obrazovanja odraslih, utvrđivanje oblika i načina obrazovanja djece sa posebnim obrazovnim potrebama, uslove za prijem nastavnika, stručnih saradnika i saradnika, način donošenja pravila o kućnom redu, način ostvarivanja saradnje škole sa roditeljima učenika, stijecanje i raspoređivanje sredstava, postupak i utvrđivanje specifičnih sadržaja u okviru nastavnih planova i programa, organizovanje rada učeničkih zadruga u školi, postupak stručnog usavršavanja nastavnika, vrednovanje rada nastavnika, ocjenjivanje i postupak sticanja višeg stručnog zvanja, nadležnosti, prava, obaveze i odgovornosti, način izbora i broj članova školskog odbora, postupak imenovanja i razrješenja direktora, stručne organe škole i njihove nadležnosti, opšte akte i način njihovog donošenja, lica ovlaštena da pored direktora zastupaju školu i njihova ovlaštenja i odgovornosti, način ostvarivanja javnosti rada, ostvarivanje prava, obaveza i odgovornosti radnika osnovne škole i druga pitanja značajna za rad osnovne škole.

XIII - POTREBE I INTERESI DRUŠTVA U OSNOVNOM OBRAZOVANJU I ODGOJU

Član 106.

Potrebe i interesi društva u osnovnom odgoju i obrazovanju, u smislu ovog zakona, su:

- obezbijediti ostvarivanje prava svoj djeci na obrazovanje,
- osnovno obrazovanje i odgoj školskih obveznika u redovnim osnovnim školama,
- osnovno obrazovanje i odgoj školskih obveznika u specijalnim školama,
- odgoj i osnovno obrazovanje školskih obveznika u specijalnim zavodima,
- dodatno obrazovanje nadarenih učenika u redovnim osnovnim školama, osnovnim muzičkim školama, odnosno odjeljenjima tog obrazovanja u redovnim školama,
- osnovno obrazovanje odraslih,
- stručno usavršavanje nastavnika, i
- izdavanje udžbenika, priručnika i druge stručne literature za potrebe osnovne škole.

Član 107.

Rad osnovnih škola, kao javnih ustanova, finansira se iz Budžeta Kantona na osnovu kriterija finansiranja, koje na prijedlog ministra, donosi Vlada Kantona.

Osnovna škola stiče sredstva za rad od naknade za obavljanje intelektualnih, obrazovnih i drugih usluga, od ličnog učešća korisnika usluga, prodajom materijalnih dobara i iz drugih izvora, pod uslovima određenim zakonom ili aktom o osnivanju osnovne škole.

Sredstva iz prethodnog stava se zasebno evidentiraju i koriste za poboljšanje standarda nastavnika i učenika, opremanje učeničkih radionica, održavanje školskog prostora, nabavka opreme, učila i sl.

Član 108.

Osnovna škola može sticati prihod i:

- donacijama pravnih i fizičkih lica i humanitarnih organizacija,
- iz legata, poklona i zavještanja i
- prodajom proizvoda i vršenjem usluga.

XIV - SINDIKAT ŠKOLE

Član 109.

U školi se omogućava djelovanje Samostalnog sindikata osnovnog obrazovanja Bosne i Hercegovine, Kantonalnog odbora i članova sindikata preko sindikalne organizacije osnovne škole.

Sindikata škole djeluje u skladu sa kolektivnim ugovorom i sindikalnim pravilima.

Djelovanje sindikata ne može se ograničiti odlukama organa škole.

XV - KAZNE NE ODREDBE

Član 110.

Novčanom kaznom od 1.000 do 4.000 KM kaznit će se za prekršaj osnovna škola:

1. ako onemogućiti upotrebu u nastavi bilo kojeg službenog jezika ili službenog pisma (član 7.);
2. ako otpočne sa radom prije nego što je upisana u Registar osnovnih škola koji vodi Ministarstvo (član 16. stav 2.);
3. ako izda svjedodžbu ili drugu javnu ispravu o završenom obrazovanju prije nego što je upisana u Registar osnovnih škola (član 16. stav 4.);
4. ako ne upiše učenika koji je doselio na područje škole i ako ga upiše bez prevodnice (član 20.);
5. ako omogućiti organizovanje i djelovanje političkih stranaka i njihovih podmladaka (član 30. stav 1.);
6. ako izvodi nastavu po nastavnom planu i programu koji nije donijelo Ministarstvo (član 31. stav 3.);
7. ako, bez saglasnosti Ministarstva, prekine nastavu (član 39. stav 1.);
8. ako organizuje manifestaciju koja nije utvrđena godišnjim programom rada škole bez prethodne saglasnosti Ministarstva (član 41. stav 4.);
9. ako se u školi upotrebljavaju udžbenici i nastavna sredstva koja nije odobrilo Ministarstvo (član 45. stav 1.);
10. ako ne izvrši upis učenika u periodu kako je utvrđeno u članu 46. stav 4.;
11. ako izvještaj o upisu u određenom roku ne dostavi osnivaču i Pedagoškom zavodu (član 46. stav 5.);
12. ako ne uputi učenika, bez odlaganja, na komisiju, kada kod njega nastupe promjene koje zahtijevaju prijelaz iz specijalne škole u redovnu ili iz redovne u specijalnu školu (član 49. stav 1.);
13. ako ne omogućiti sticanje osnovnog obrazovanja učenika sa posebnim potrebama (član 50. stav 2.);

14. ako utvrdi da nastavnik u okviru 40-časovne radne sedmice ima više od 25 nastavnih časova svih oblika neposrednog odgojno-obrazovnog rada (član 74. stav 2.);

15. ako ne omogućiti sticanje viših stručnih zvanja nastavnicima, stručnim saradnicima i saradnicima (član 79. stav 3.).

Za prekršaje iz prethodnog stava ovog zakona kaznit će se i odgovorno lice u osnovnoj školi novčanom kaznom od 400 do 1.500 KM.

Član 111.

Novčanom kaznom od 500 do 2.000 KM kaznit će se za prekršaj osnovna škola:

1. ako učenici imaju više od nastavnim planom i programom predviđenih nastavnih časova u toku jedne radne sedmice (član 37.);
 2. ako ne produži nastavu kada nije realizovan godišnji fond nastavnih časova i realizovani programski sadržaji (član 38. stav 2.);
 3. ako ne donese godišnji program rada škole ili ga u roku ne dostavi Ministarstvu i Pedagoškom zavodu (član 40. stav 3.);
 4. ako ne vrši redovno ocjenjivanje učenika na način utvrđen ovim zakonom (član 54.);
 5. ako ne vodi propisanu dokumentaciju i evidenciju i ako ne razvrstava podatke u dokumentaciji i evidenciji i po spolu (član 66.);
 6. ako ne osigura da zaposlenici u određenom roku izvrše ljekarski pregled (član 73. stav 1.);
 7. ako ne vrši redovno ocjenjivanje rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika (član 79. stav 1.).
- Za prekršaje iz prethodnog stava kaznit će se odgovorno lice u osnovnoj školi novčanom kaznom od 200 do 800 KM.

Član 112.

Novčanom kaznom od 200 do 1.000 KM kaznit će se za prekršaj roditelj ako ne obezbijedi da dijete bude upisano u osnovnu školu, odnosno ako dijete ne pohađa nastavu (član 25. stav 1.).

Ukoliko ni poslije izvršene kazne roditelj ne upiše dijete u osnovnu školu, odnosno ako dijete ne pohađa nastavu, kazna se ponavlja.

XVI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 113.

Postojeće osnovne škole su dužne da usklade svoju organizaciju, djelatnost i opća akta sa odredbama ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Ministar će do 31. augusta 2004. godine donijeti kriterije za angažovanje lica na poslovima instruktivne nastave iz člana 72.

Ministar će, u roku od devet mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona, donijeti Pedagoške standarde i Normative iz člana 12. ovog zakona i bliže propise o:

- utvrđivanju kriterija za osnivanje osnovne škole sa manje od 18 odjeljenja iz člana 13.,
- organizovanju izleta, ekskurzija i logorovanja (član 42.),
- osnivanju i radu eksperimentalnih osnovnih škola (član 43.),
- osnovnom obrazovanju odraslih (član 53.),
- praćenju, vrednovanju i ocjenjivanju učenika (član 54.),
- o kriterijima za proglašenje učenika generacije (član 56.),
- organizovanju i načinu polaganja ispita u osnovnoj školi (član 59.),
- obrascu posebne diplome o završenoj osnovnoj školi (član 63.),
- vođenju dokumentacije i evidencije u osnovnoj školi (član 66.),
- disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti učenika (član 70.),

- programu i načinu polaganja stručnog ispita nastavnika, stručnih saradnika i saradnika osnovne škole (član 77.),
 - ocjenjivanju, napredovanju i stručnom usavršavanju nastavnika, stručnih saradnika i saradnika (član 79.),
 - vršenju stručnog nadzora (član 84.).

Član 114.

Ministarstvo će do 31. augusta 2004. godine donijeti listu predmeta fakultativne nastave iz člana 32. ovog zakona.

Ministarstvo će u roku od godinu dana donijeti nastavni plan i program iz člana 31. ovog zakona.

Član 115.

Pedagoški zavod će do 31. augusta 2004. godine donijeti program cjelodnevnog boravka učenika u školi iz člana 48. stav 6. ovog zakona i utvrditi metodologiju za izradu godišnjeg programa iz člana 40. ovog zakona.

Član 116.

Do donošenja propisa iz članova 113., 114. i 115. ovog zakona primjenjivat će se postojeći propisi ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 117.

Kanton će obezbijediti uslove za sukcesivno uvođenje devetogodišnjeg osnovnog obrazovanja učenika na području Kantona, počev od školske 2004/2005. godine.

Učenici koji su započeli osnovno obrazovanje po nastavnom planu i programu osmogodišnjeg osnovnog obrazovanja, nastavljaju obrazovanje po tom nastavnom planu i programu.

Član 118.

Lice sa završenom srednjom učiteljskom školom, zatečeno na poslovima nastavnika razredne nastave, sa najmanje dvadeset godina radnog iskustva neposredno u nastavi, položenim stručnim ispitom, može i dalje obavljati poslove nastavnika razredne nastave u nastavi od I do IV razreda osnovne škole.

Lice sa završenom srednjom muzičkom školom odnosno školom za primijenjenu umjetnost, zatečeno na poslovima nastavnika muzičke odnosno likovne kulture, koje je položilo pedagoško-andragošku grupu predmeta, sa najmanje deset godina radnog iskustva neposredno u nastavi i položenim stručnim ispitom, može i dalje izvoditi nastavu iz predmeta muzička, odnosno likovna kultura.

Član 119.

Lice koje je imenovano dva ili više puta uzastopno za direktora osnovne škole koja ima status javne ustanove, prije stupanja na snagu ovog zakona, ne može se imenovati za direktora ili vršioca dužnosti direktora osnovne škole.

Član 120.

Skupština Kantona zadržava prava i obaveze osnivača prema postojećim osnovnim školama koje imaju status javne ustanove, preuzete ranijim propisima.

Član 121.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o osnovnoj školi - prečišćeni tekst ("Službene novine Tuzlanskog kantona", broj 11/02).

Član 122.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Tuzlanskog kantona".

Bosna i Hercegovina
 Federacija Bosne i Hercegovine
 TUZLANSKI KANTON
 Skupština
 Broj: 01-02-46-22/04
 Tuzla, 22. 4. 2004. godine

Predsjednik
 Skupštine Tuzlanskog kantona,
Amir Fazlić, v.r.

102

Na temelju članka 24. stavak 1. točka c) Ustava Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona", br. 7/97 i 3/99 i "Službene novine Tuzlanskog kantona", br. 13/99, 10/00 i 14/02), na prijedlog Vlade Tuzlanskog Kantona, Skupština Tuzlanskog kantona, na sjednici od 22. 4. 2004. godine, donosi

ZAKON

O OSNOVNOM ODGOJU I OBRAZOVANJU

I-TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim zakonom uređuje se obavljanje djelatnosti osnovnog odgoja i obrazovanja, osnivanje, ustrojstvo i financiranje osnovne škole, prava i obveze učenika i njihovih roditelja-staratelja, upravne strukture osnovnih škola i procedure izbora nastavnika i drugih uposlenika u školi, status nastavnika i drugih uposlenika škole, stručni razvitak i nadzor nad radom nastavnika i druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti osnovnog odgoja i obrazovanja.

Svrha obrazovanja

Članak 2.

Svrha osnovnog odgoja i obrazovanja je da, kroz optimalni umni, tjelesni, moralni i društveni razvitak pojedinca, sukladno njegovim mogućnostima i sposobnostima, doprinese stvaranju društva utemeljenog na vladavini zakona i poštivanju ljudskih prava i unapređenju životnog standarda građana.

Osnovni odgoj i obrazovanje je djelatnost od posebnog društvenog interesa.

Opći ciljevi obrazovanja

Članak 3.

Opći ciljevi osnovnog odgoja i obrazovanja proistječu iz općeprihvaćenih, univerzalnih vrijednosti demokratskog društva, te vlastitih vrijednosti sustava utemeljenog na posebnostima nacionalnog, povjesnog, kulturnog i vjerskog naslijeđa naroda i nacionalnih manjina koje žive na području Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Kanton).

Opći ciljevi obrazovanja su:

- omogućavanje pristupa izvorima znanja kao osnovi za razumijevanje sebe, drugoga i svijeta u kojem se živi;
- osiguravanje optimalnog razvitka za svaku osobu uključujući i one s posebnim potrebama, sukladno njihovom uzrastu, mogućnostima i mentalnim i tjelesnim sposobnostima;

- promidžba poštivanja ljudskih prava i temeljnih sloboda, i priprema svake osobe za život u društvu koje poštuje načela demokratije i vladavine zakona;

- razvijanje svijesti o pripadnosti državi Bosni i Hercegovini, vlastitom kulturnom identitetu, jeziku i naslijeđu, na način primjeren civilizacijskim tekovinama, upoznavajući ih i uvažavajući druge i drugačije;

- osiguranje jednakih mogućnosti za obrazovanje i mogućnosti izbora na svim razinama obrazovanja, bez obzira na spol, rasu, nacionalnu pripadnost, socijalno i kulturno podrijetlo i status, obiteljski status, vjeroispovijest, psihotjelesne i druge osobne osobine;

- postizanje kvalitetnog obrazovanja za građane;

- postizanje standarda znanja koji se mogu komparirati na međunarodnoj, odnosno europskoj razini, koji osiguravaju uključivanje i nastavak školovanja u europskom obrazovnom sustavu;

- poticanje cjeloživotnog učenja;

- promidžba ekonomskog razvitka;

- uključivanje u proces europskih integracija.

Pravo djeteta na obrazovanje

Članak 4.

Svako dijete ima jednako pravo pristupa i jednake mogućnosti sudjelovanja u odgovarajućem obrazovanju, bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi.

Jednak pristup i jednake mogućnosti podrazumijevaju osiguranje jednakih uvjeta i prilika za sve, za početak i nastavak daljeg obrazovanja.

Odgovarajuće obrazovanje podrazumijeva obrazovanje koje sukladno utvrđenim standardima osigurava djetetu da na najbolji način razvije svoje urođene i potencijalne umne, tjelesne i moralne sposobnosti na svim razinama obrazovanja.

Obrazovna ustanova ne smije vršiti diskriminaciju zasnovanu na spolu u svezi sa:

- uvjetima prijama;

- odbijanjem prijama;

- načinom pružanja usluga i beneficija;

- isključenjem iz procesa obrazovanja;

- vrednovanjem dostignutih rezultata tijekom obrazovanja.

Definiranje pojmova:

Članak 5.

“Školski obveznik” je dijete koje u kalendarskoj godini do 1. rujna navršši šest godina života, pa do navršene petnaeste godine života.

“Osnovna škola” je ustanova osnovnog odgoja i obrazovanja koja može biti redovita, paralelna (osnovna glazbena škola, osnovna baletska škola i sl.) i specijalna osnovna škola.

“Osnovna glazbena škola” je paralelna osnovna škola u kojoj se realizira nastavni plan i program za osnovno glazbeno obrazovanje za učenike koji imaju glazbene ili baletske sklonosti i sposobnosti, čime se obnaša osposobljavanje za nastavak školovanja i profesionalno bavljenje glazbom uopće ili baletom.

“Inkluzija” podrazumijeva sveobuhvatno uključivanje osoba s teškoćama u razvitku, teškoćama u učenju i uopće teškoćama socijalne integracije ne samo u odgojno-obrazovni sustav već i u svakodnevni život i društvenu stvarnost.

“Specijalno obrazovanje” znači obrazovanje za učenike koji imaju posebne obrazovne potrebe u slučajevima kada nije moguće pružiti odgovarajuće obrazovanje u redovitim školama.

“Polaznik” je osoba starija od 15 godina koja pohađanjem nastave po programu za odrasle ili polaganjem ispita stječe osnovno obrazovanje.

“Agencija za nastavne planove i programe” je ustanova ustanovljena za implementaciju zajedničkog jezgra nastavnih planova i programa na svim razinama obrazovanja u Bosni i Hercegovini.

“Agencija za standarde i ocjenjivanje” je ustanova za ustanovljenje standarda uspjeha učenika i ocjenjivanje postignutih rezultata, sukladno članku 47. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini.

Obvezno obrazovanje

Članak 6.

Osnovno obrazovanje je obvezno i besplatno, i osigurava se svoj djeci. Dijete, u smislu ovog zakona, je svaka osoba do navršene osamnaeste godine života.

Obvezno obrazovanje počinje u kalendarskoj godini u kojoj dijete do 1. rujna navršava šest godina života i traje do navršene petnaeste godine života.

Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo) može na poticaj ili uz suglasnost roditelja, staratelja i usvojitelja (u daljem tekstu: roditelji) i uz konzultacije sa drugim stručnim i mjerodavnim ustanovama, dozvoliti jednu godinu ranijeg ili odgođenog početka obveznog obrazovanja, ukoliko je to u najboljem interesu djeteta.

Članak 7.

U osnovnoj školi nastava se izvodi na službenim jezicima Bosne i Hercegovine: bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, ijekavskog izgovora, uz uporabu oba službena pisma (latinica i ćirilica), a, u ovisnosti od potreba učenika, u uporabi je i znakovno pismo.

Ne može se vršiti diskriminacija nastavnika ili drugog uposlenika pri izboru, uposlenju, obavljanju poslova radnog mjesta ili napredovanju na temelju toga što u školi, u usmenom ili pismenom izražavanju, koristi bilo koji od službenih jezika Bosne i Hercegovine.

Ne može se vršiti diskriminacija učenika pri prijemu, sudjelovanju u aktivnostima škole ili u bilo kojoj drugoj aktivnosti vezanoj za tog učenika na temelju toga što u školi, u usmenom ili pismenom izražavanju, koristi bilo koji od službenih jezika Bosne i Hercegovine.

Do kraja treće godine osnovnog odgoja i obrazovanja, učenici će savladati oba službena pisma Bosne i Hercegovine, a učenici sa posebnim obrazovnim potrebama će savladati oba službena pisma, sukladno njihovim mogućnostima, do kraja osnovnog odgoja i obrazovanja.

Nastavnici su osposobljeni da prepoznaju i tumače razlike između tri službena jezika Bosne i Hercegovine u mjeri u kojoj je to bitno za predmete koje predaju.

Udžbenici koji su u uporabi u školama moraju u cjelosti poštovati razlike između tri službena jezika Bosne i Hercegovine.

Nastavu bosanskog jezika, hrvatskog jezika i srpskog jezika realiziraju nastavnici koji imaju odgovarajući profil i stručnu spremu utvrđenu nastavnim planom i programom.

Jezik i kultura svake nacionalne manjine koja živi na području Kantona, poštovat će se i uklapati u školu u najvećoj mjeri u kojoj je to izvodljivo, sukladno Okvirnoj konvenciji o zaštiti prava nacionalnih manjina.

Članak 8.

Učeniku, državljaninu Bosne i Hercegovine koji se izjašnjava pripadnikom nacionalne manjine, bit će osigurana nastava maternjeg jezika u osnovnoj školi u koju je upisan u najvećoj mjeri u kojoj je to izvodljivo.

Učenik iz stavka 1. ovog članka, koji želi pohađati nastavu maternjeg jezika pri upisu će obavijestiti školu da je pripadnik nacionalne manjine i škola će to prihvatiti kao činjenicu bez daljnjih provjera ili dokaza.

Nastava maternjeg jezika može se odvijati u odjeljenju, skupini ili pojedinačno.

Nastavnik koji realizira nastavu maternjeg jezika učenika pripadnika nacionalne manjine, mora imati odgovarajuću stručnu spremu kojom se osigurava da predmet može predavati uz odgovarajući standard.

Nastavni plan i program za nastavu maternjeg jezika manjina donosi, na prijedlog Pedagoškog zavoda, ministar obrazovanja, znanosti, kulture i športa Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: ministar), a Ministarstvo osigurava nastavna sredstva za obrazovanje manjina, uz ocjenu i mišljenje predstavnika nacionalnih manjina na području Kantona. Nastavna sredstva treba da odgovaraju potrebama date nacionalne manjine i obuhvaćaju književnost, povijest, zemljopis i kulturu te manjine.

U osnovnoj školi u kojoj se obrazuju učenici samo jedne nacionalne manjine, cjelokupna nastava se izvodi na jeziku manjine, uz obvezno savladavanje jezika iz članka 7. ovog zakona.

Članak 9.

Državljeni Bosne i Hercegovine imaju pravo da stječu odgoj i obrazovanje u školama na području Kantona po odredbama ovog zakona.

Strani državljani i osobe bez državljanstva, kada se može osnovano zaključiti da će takve osobe u Bosni i Hercegovini boraviti duže od tri mjeseca, imaju pravo da stječu osnovno obrazovanje u školama na području Kantona po odredbama ovog zakona, sukladno konvencijama i sporazumima koje je država Bosna i Hercegovina zaključila sa drugim državama ili međunarodnim organizacijama.

Članak 10.

Škola će unapređivati i štiti vjerske slobode, toleranciju i kulturu dijaloga.

Imajući u vidu različitost i slobodu vjerskih ubjeđenja u Bosni i Hercegovini, učenici će, sukladno njihovom uvjerenju i uvjerenju njihovih roditelja, pohađati sate vjeronauke.

Škola ne može poduzimati mjere i aktivnosti kojima bi se ograničavala sloboda izražavanja vlastitih i upoznavanja drugih i drugačijih vjerskih uvjerenja.

Učenici koji ne žele pohađati vjeronauk neće ni na koji način biti dovedeni u nepovoljan položaj u odnosu na druge učenike.

U nastavnim i drugim aktivnostima u osnovnoj školi se ne mogu uporabljavati ili izlagati didaktički i drugi materijali, niti davati izjave od strane nastavnika i drugog školskog osoblja, čiji sadržaj bi se opravdano mogao smatrati uvredljivim za jezik, kulturu i religiju učenika koji pripadaju bilo kojoj nacionalnoj, odnosno etničkoj skupini ili religiji.

II - OSNIVANJE I RAD OSNOVNE ŠKOLE

Članak 11.

Osnovnu školu može osnovati domaća i strana pravna i fizička osoba u svim oblicima svojine (u daljem tekstu: osnivač) sukladno ovom zakonu.

Osnovnu školu kao javnu ustanovu osniva Skupština Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Skupština Kantona), općinsko vijeće kada osigura sredstva potrebna za osnivanje i rad škole ili Skupština Kantona i općinsko vijeće u svojstvu suosnivača.

Iznimno, osnovnu školu kao javnu ustanovu može osnovati i vjerska zajednica samostalno ili sa drugom pravnom, odnosno fizičkom osobom, kada Skupština Kantona ocijeni da za njeno osnivanje postoji javni interes.

Međusobna prava i obveze osnivača i osnovne škole uređuju se ugovorom.

Osnovna škola se osniva sukladno dugoročnom programu razvitka i koncepcijom osnovnog odgoja i obrazovanja, koji donosi Skupština Kantona.

Osnovnu školu mogu osnovati dva ili više osnivača. Ako osnovnu školu osnivaju dva ili više osnivača, njihova međusobna prava, obveze i odgovornosti uređuju se ugovorom.

Privatna osnovna škola može početi sa radom kada Ministarstvo da suglasnost za primjenu odgovarajućeg nastavnog plana i programa i kada, sukladno važećim propisima, osigura i druge standarde i uvjete koji garantiraju da će učenici dobiti odgovarajuće obrazovanje, njegu i sigurnost, sukladno posebnostima škole koja se osniva.

Iznimno, međunarodne privatne osnovne škole mogu imati nastavne planove i programe koji u cjelosti ne pokrivaju zajedničko jezgro nastavnih planova i programa.

Osnovna škola ne može se osnivati u svrhu promoviranja rasnih, nacionalnih, vjerskih, spolnih i drugih predrasuda, niti svoje uloge smije vršiti na način protivan zakonu, odnosno na način kojim se navedene predrasude promoviraju.

Članak 12.

Osnivač osnovne škole osigurava sredstva potrebna za osnivanje i rad sukladno Pedagoškim standardima za osnovni odgoj i obrazovanje (u daljem tekstu: Pedagoški standardi) na području Kantona i Normativima školskog prostora, opreme, nastavnih sredstava i učila (u daljem tekstu: Normativi).

Pedagoške standarde i Normative iz stavka 1. ovog članka, nakon provedene javne rasprave, uz obvezno sudjelovanje sindikata, donosi ministar uz prethodnu suglasnost Vlade Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Vlada Kantona).

Osnivač osnovne škole osigurava financiranje plaća nastavnika, stručnih suradnika, suradnika, i drugih uposlenika, njihovo obrazovanje i obuku, osnovno obrazovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama, opremanje radionica, rad eksperimentalne osnovne škole, održavanje školskih natjecanja, prostora škole, kupovinu školske opreme i učila, a po mogućnosti nabavku školskih udžbenika, priručnika i prijevoz učenika koji stanuju na udaljenosti većoj od četiri kilometra od škole.

Članak 13.

Osnovna škola kao javna ustanova može se osnovati, ako:

- postoji dovoljan broj učenika za formiranje 18 odjeljenja za redovitu osnovnu školu, 9 odjeljenja za specijalnu osnovnu školu i 12 odjeljenja za osnovnu glazbenu školu;

- je osiguran odgovarajući stručni nastavni kadar sukladno nastavnim planovima i programima za osnovnu školu;

- su osigurane odgovarajuće školske prostorije, oprema, nastavna sredstva i učila sukladno Normativima;

- su osigurani uslovi za rad sukladno Pedagoškim standardima.

Iznimno, osnovna škola može se osnovati i kada nije osiguran dovoljan broj učenika za formiranje broja odjeljenja utvrđenih u stavku 1. ovog članka, uz prethodnu suglasnost Ministarstva i sukladno odgovarajućim kriterijima.

Osnovna škola koja nema status javne ustanove, može se osnovati ako ima dovoljan broj učenika za formiranje jednog odjeljenja svakog razreda.

Bliži propis iz stavka 2. i stavka 3. ovog članka donosi ministar.

Članak 14.

Osnivač prilikom osnivanja osnovne škole formira povjerenstvo, koje će, sukladno ovom zakonu, izvršiti pripreme za početak rada i izvršiti izbor prvih nastavnika škole.

Kod osnivanja osnovne škole kao javne ustanove, povjerenstvo iz prethodnog stavka, u ime osnivača imenuje Ministarstvo.

Članak 15.

Osnovna škola se upisuje u sudski registar.

Pored upisa u sudski registar, osnovna škola se upisuje u Registar osnovnih škola (u daljem tekstu: Registar), koji vodi Ministarstvo.

U Registar se može upisati samo osnovna škola koja ispunjava uvjete iz članka 13. ovog zakona.

Članak 16.

Provjeru uvjeta za upis osnovne škole u Registar vrši Ministarstvo, na zahtjev osnovne škole.

Osnovna škola može početi sa radom nakon upisa u Registar.

Novoosnovana škola počinje sa radom početkom školske godine.

Osnovna škola, upisana u Registar, može izdavati svjedodžbe i druge javne isprave o završenom obrazovanju, odnosno završetku pojedinih razreda i drugih oblika obrazovanja.

Članak 17.

Osnovna škola briše se iz Registra kada prestane da ispunjava uvjete propisane ovim zakonom.

Bliži propis o postupku utvrđivanja uvjeta za upis u Registar, troškovima postupka, sadržaju i načinu vođenja Registra i brisanju iz Registra, donosi ministar.

Članak 18.

Osnovna škola ima status pravne osobe.

Osnovna škola može vršiti statusne promjene.

Odluku o statusnim promjenama osnovne škole donosi osnivač.

Članak 19.

Ministarstvo, na prijedlog općinskog vijeća, utvrđuje školsko područje sa kojeg je redovita osnovna škola obvezna da primi školske obveznike.

Svi učenici u dobi obveznog pohađanja nastave, upisuju se u školu na školskom području na kojem imaju mjesto prebivališta, odnosno školu koja je najbliža njihovom mjestu stanovanja.

U iznimnim slučajevima, Ministarstvo može na zahtjev roditelja djeteta izuzeti od obveze pohađanja škole iz stavka 2. ovog članka, ako je to potrebno da bi se zaštitila prava djeteta i ako se nađe da je to u najboljem interesu djeteta, ako postoje prostorne mogućnosti škole.

Osnovna škola može na svom školskom području organizirati područne škole sa jednim ili više odjeljenja, sukladno Pedagoškim standardima.

Osnovna škola koja nema status javne ustanove, upisuje školske obveznike na temelju ugovora s roditeljima školskih obveznika neovisno o školskom području, o čemu je obvezna izvijestiti osnovnu školu sa čijeg su školskog područja upisani učenici.

Članak 20.

Kada učenik promijeni prebivalište, osnovna škola u novom mjestu prebivališta dužna je upisati učenika na temelju pisanog akta - prijevodnice, koja se dostavlja službenim putem.

Učenik koji se obrazovao u drugom kantonu odnosno entitetu, upisuje se i nastavlja obrazovanje pod istim uvjetima kao i učenik u Kantonu.

U spornim slučajevima, o načinu upisa i nastavljanja obrazovanja, odlučuje Ministarstvo.

Učenik koji se obrazovao u inozemstvu uvjetno se upisuje, dok se u Ministarstvu ne izvrši nostrifikacija odnosno ekvivalencija dokumenata o njegovom obrazovanju.

U postupku nostrifikacije i ekvivalencije, učeniku se ne može utvrditi obveza polaganja dopunskih ispita.

Članak 21.

Rad osnovne škole je javan.

Osnovna škola ima pečat sukladno pravilima škole, koji se koristi za potvrđivanje autentičnosti akata koje izdaje osnovna škola.

Osnovna škola, čiji je osnivač ili prema kojoj je pravo osnivača preuzela Skupština Kantona, ima pečat sa grbom Tuzlanskog kantona.

Oblik, veličina i sadržaj pečata utvrđuju se osnivačkim aktom i pravilima škole.

Osnovna škola, na vidnom mjestu pri ulazu u školski objekat, je obvezna istaknuti natpisnu ploču koja sadrži naziv i sjedište škole, a natpisna ploča osnovne škole koja ima status javne ustanove, osim naziva i sjedišta sadrži i grb Kantona.

Osnovne škole mogu surađivati i međusobno udruživati određene poslove, s tim da svaka osnovna škola zadržava svojstvo pravne osobe.

Članak 22.

U prostorima škole neprihvatljivi školski simboli su:

- simboli drugih država (zastave, grbovi stranih država i sl.),
- bilo kakvi simboli, fotografije ili objekti koji se odnose na političke stranke, pokrete, lidere,
- simboli, fotografije ili objekti koji se odnose na bilo koji rat, osim učila u kabinetima koji su neophodni za izučavanje programskih sadržaja,
- ratne spomen-ploče i spomenici koji sadrže detalje, interpretacije, kvalifikacije ili veličaju rat, kao i u drugim slučajevima predviđenim kriterijima za školske nazive i simbole.

Članak 23.

Osnovna škola prestaje sa radom ako ne ispunjava uvjete utvrđene ovim zakonom i Pedagoškim standardima, i zadatke radi kojih je osnovana ili ako ne postoji potreba za njenim daljim radom.

Akt o prestanku rada osnovne škole donosi osnivač. Kada Ministarstvo utvrdi da osnovna škola ne ispunjava uvjete koji su propisani ovim zakonom, odredit će rok u kome će osnivač otkloniti utvrđene nedostatke.

Ukoliko nedostaci ne budu otklonjeni u određenom roku, Ministarstvo će predložiti osnivaču donošenje akta o prestanku rada osnovne škole.

Ako osnivač osnovne škole koja nema status javne ustanove, ne donese akt o prestanku rada osnovne škole u roku od tri mjeseca od dana podnošenja prijedloga iz stavka 3. ovog članka, Ministarstvo donosi rješenje o prestanku rada osnovne škole.

Ukoliko se Skupština Kantona i općinsko vijeće kao osnivači ili suosnivači, u roku od tri mjeseca ne izjasne o prijedlogu iz stavka 3. ovog članka, Ministarstvo će donijeti rješenje o prekidu rada osnovne škole, koje će važiti do konačne odluke Skupštine Kantona odnosno općinskog vijeća.

Aktom o prestanku odnosno prekidu rada osnovne škole, odredit će se rok prestanka rada, koji ne može biti kraći od roka završetka tekuće školske godine.

U slučaju prestanka odnosno prekida rada osnovne škole, osnivač je dužan da zatečenim učenicima omogući nastavak i završavanje započeto obrazovanja i odgoja.

Donošenjem akta o prestanku rada škole, pokreće se postupak brisanja škole iz Registra.

Akt o prestanku rada osnovne škole objavljuje se u "Službenim novinama Tuzlanskog kantona".

Osnovna škola prestaje sa radom i u drugim slučajevima utvrđenim Zakonom o ustanovama i aktom o osnivanju.

III - PRAVA I OBVEZE RODITELJA

Članak 24.

Roditelji imaju pravo i obvezu starati se o obrazovanju svoje djece. Roditelji imaju pravo odabrati da svoju djecu obrazuju u javnoj ili privatnoj osnovnoj školi. Privatne škole, glede uvjeta i procedura, osiguravaju jednake mogućnosti za upis svim učenicima.

U ostvarivanju svojih prava, roditelji ne mogu ograničiti prava svoje djece da imaju pristup i uživaju korist od obrazovanja primjerenog njihovom uzrastu i sposobnostima.

Svoje pravo na izbor osnovne škole, roditelji ne mogu ostvarivati na način kojim se promoviraju predrasude na rasnoj, spolnoj, nacionalnoj, jezičkoj, vjerskoj i svakoj drugoj osnovi, kao i na način protivan ovom zakonu.

Članak 25.

Roditelji su obvezni upisati svoje dijete u školu i osigurati da dijete redovito pohađa osnovnu školu tijekom perioda trajanja obveznog obrazovanja. U slučaju nemara i neodgovornog odnosa prema ovoj obvezi, roditelji podliježu sankcijama sukladno zakonu.

Pravo i obveza roditelja je redovito informiranje, konzultovanje i praćenje obrazovnog napretka svoje djece.

Roditelji imaju pravo i obvezu, u interesu svoje djece i putem svojih predstavnika u školskim organima i tijelima ili putem svojih asocijacija, sudjelovati u odlučivanju o pitanjima od značaja za rad škole i funkcioniranje obrazovnog sustava uopće.

IV - ULOGA I OBVEZE ŠKOLE

Članak 26.

Škola svoju ulogu i obveze ostvaruje u okruženju koje razvija motivaciju za stjecanje znanja koje poštuje i podržava individualnost svakog učenika, kao i njegov kulturni i nacionalni identitet, jezik i vjeroispovijest, koje je sigurno i u kojem ne postoji bilo kakav oblik zastrašivanja, zlostavljanja, tjelesnog kažnjavanja, vrijeđanja, ponižavanja, degradiranja ili štete po zdravlje, uključujući i štetu izazvanu pušenjem ili uporabom drugih opojnih i zakonom zabranjenih sredstava.

Članak 27.

Škola ne smije vršiti diskriminaciju u pristupu djece obrazovanju ili njihovom sudjelovanju u obrazovnom procesu na temelju rase, boje, spola, jezika, religije, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog ili socijalnog porijekla, na temelju toga što su djeca sa posebnim potrebama ili na bilo kojoj drugoj osnovi.

Osnivač osnovne škole, zajedno sa osnovnom školom, osigurava funkcionalni smještaj i prateću infrastrukturu za nesmetan pristup i sudjelovanje u obrazovnom procesu djeci s posebnim obrazovnim potrebama, mladima i odraslima.

Članak 28.

Osnovna škola promovira jednake mogućnosti za sve svoje učenike, nastavnike i ostale uposlenike, uvažavajući i promovirajući istodobno i pravo na različitosti među njima. U tom cilju, osnovna škola, uz suglasnost Ministarstva, utvrđuje i provodi vlastite programe koji podržavaju i njeguju različite kulture, jezike i vjeroispovijesti svojih učenika i uposlenika.

Članak 29.

Osnovna škola promovira i razvija stalno i dinamično partnerstvo škole, roditelja i sredine u kojoj žive, u svim pitanjima od značaja i interesa za ostvarivanje uloge škole i potreba učenika.

Osnovna škola, roditelji, učenici i lokalna zajednica naročito, promoviraju i provode programe zajedničkog i organiziranog djelovanja i suradnje u borbi protiv zlostavljanja i zlouporabe djece i mladih, borbi protiv droge, alkoholizma i drugih toksikomanija, pušenja i maloljetničke delikvencije, te svih drugih pojava koje ugrožavaju zdravlje i život učenika.

V - AUTONOMIJA ŠKOLE

Članak 30.

U osnovnoj školi je zabranjeno organiziranje i djelovanje političkih stranaka i njihovih podmladaka.

U prostorije osnovne škole je zabranjen pristup i boravak naoružanih osoba, bez prethodnog odobrenja ravnatelja škole.

Osnovna škola ima odgovarajući stupanj autonomije, sukladno važećim propisima, a naročito glede upošljavanja nastavnog, stručnog i drugog kadra, te slobode rada nastavnika i stručnih suradnika.

Osnovna škola poštuje slobodu nastavnika da izvode nastavu na način koji smatraju odgovarajućim, pri čemu škola mora voditi računa o standardima i održivosti postojećih i primjeni novih oblika i metoda rada u nastavnom procesu.

VI - ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD OSNOVNE ŠKOLE

Članak 31.

Odgojno-obrazovni rad ostvaruje se na temelju nastavnog plana i programa za osnovne škole (u daljem tekstu: nastavni plan i program).

Nastavnim planom i programom utvrđuju se ciljevi i zadaci, sadržaj, oblici i postupci odgojno-obrazovnog rada, kao i izvođenje razredne, odnosno predmetne nastave u pojedinim razredima ili drugi oblici nastave, i osigurava nacionalnu ravnopravnost kroz posebne programe za nacionalnu grupu predmeta u osnovnim školama svih oblika svojine.

Osnovna škola organizira odgojno-obrazovni rad po nastavnom planu i programu koji donosi Ministarstvo, sukladno zajedničkom jezgru nastavnih planova i programa u Bosni i Hercegovini, na prijedlog Pedagoškog zavoda, i uz prethodno prevedenu javnu raspravu.

Zajedničko jezgro nastavnih planova i programa:

- a) osigurava da se u odgojno-obrazovnom procesu razvija odnos i osjećaj pripadnosti Bosni i Hercegovini;
- b) garantira i osigurava kvalitetno obrazovanje i dostizanje zadovoljavajućeg standarda znanja, vještina i sposobnosti za svu djecu;
- c) osigurava dosljednost kvaliteta standarda obrazovanja u svim osnovnim školama;
- d) osigurava primjenu nastavnih planova i programa koji odgovaraju obrazovnim potrebama djece na koju se odnose, te

njihovom uzrastu i posebnim interesima sa akcentom na promidžbu zdravog načina života kao najvećeg interesa učenika, roditelja, nastavnog osoblja i društva;

e) osigurava slobodu kretanja i jednak pristup obrazovanju;

f) garantira ekonomičnost i učinkovitost u financiranju i radu škole.

Sastavni dio nastavnog plana i programa čine i specifični sadržaji, čiji obim ne može biti veći od 30% u odnosu na zajedničko jezgro nastavnih planova i programa.

Specifične sadržaje utvrđuje nastavničko vijeće na prijedlog školskog odbora, osnivača, vijeća roditelja i udruga građana, nakon pribavljenog mišljenja Pedagoškog zavoda i uz suglasnost Ministarstva.

Broj, vrsta i trajanje fakultativne nastave određuje se godišnjim programom rada škole sukladno nastavnom planu i programu i resursima kojima škola raspolaže.

Članak 32.

U redovitoj osnovnoj školi realizira se nastavni plan i program redovite osnovne škole, posebni dodatni program za nadarene učenike, prilagođeni programi za djecu sa posebnim potrebama, nastavni plan i program za osnovno glazbeno obrazovanje odnosno osnovno baletsko obrazovanje, nastavni plan i program za odrasle, programi fakultativne, dopunske, dodatne nastave, te nastavni planovi i programi raznih vrsta kurseva.

Predmete u okviru fakultativne nastave biraju učenici i roditelji učenika na početku školske godine sa liste koju donosi Ministarstvo i kad se da izjašnjenje o odabranim predmetima, fakultativna nastava za datog učenika postaje obvezna.

U specijalnoj osnovnoj školi realizira se nastavni plan i program za učenike sa smetnjama u psihičkom i tjelesnom razvitku.

U osnovnoj glazbenoj školi realizira se nastavni plan i program za osnovno glazbeno obrazovanje i posebni dodatni program za nadarene učenike.

Članak 33.

Osnovno glazbeno obrazovanje traje šest godina, a osnovno baletsko obrazovanje traje četiri godine.

Pravo na upis u prvi razred paralelne škole iz stavka 1. ovog članka, učenik stječe nakon završenog trećeg razreda redovite osnovne škole.

Članak 34.

Broj učenika u odjeljenju redovite, specijalne i paralelne osnovne škole utvrđuje se Pedagoškim standardima.

U redovitim osnovnim školama koje nemaju status javne ustanove, broj učenika može biti i manji, što utvrđuje školski odbor te škole, uz suglasnost osnivača.

Redovita osnovna škola može organizirati rad kombinovanih odjeljenja od I do IV razreda za istodobno izvođenje nastave sa više razreda.

Za učenike od V do IX razreda škola može organizirati tečajnu nastavu.

Tečajna nastava se organizira za više razreda u jednom odjeljenju, ako u osnovnoj školi nema dovoljan broj učenika za organiziranje odjeljenja jednog razreda.

Osnovna škola može organizirati produženi ili cjelodnevni boravak učenika, sukladno Pedagoškim standardima, po programu koji donosi Pedagoški zavod.

Članak 35.

Školska godina traje od 1. rujna tekuće do 31. kolovoza naredne godine.

Nastava u redovitoj i specijalnoj osnovnoj školi izvodi se po polugodištima i traje 185 radnih dana, s tim da se nastavni programski sadržaji planiraju i realiziraju u okviru 175 nastavnih dana.

Nastava u završnom razredu škole, iz prethodnog stavka ovog članka, traje 170 radnih dana, s tim da se nastavni programski sadržaji planiraju i realiziraju u okviru 160 nastavnih dana.

Razlika u broju radnih i nastavnih dana koristi se za realiziranje posebnih programskih sadržaja, obilježavanje državnih i vjerskih praznika, kulturnih, športskih i drugih aktivnosti škole, utvrđenih godišnjim programom rada.

Školski kalendar za svaku školsku godinu donosi ministar. Školski kalendar se objavljuje u "Službenim novinama Tuzlanskog kantona".

Članak 36.

Nastava u prvom polugodištu počinje prvog ponedjeljka u rujnu, osim kada ministar, iz određenih opravdanih razloga, donese drugačiju odluku.

Zimski odmor, sukladno školskom kalendaru, za učenike redovite i specijalne osnovne škole traje tri tjedna, a ljetnji odmor od završetka drugog polugodišta do početka naredne školske godine.

Osnovna škola može, radi obilježavanja vjerskih praznika, odrediti da se dio zimskog odmora za učenike koristi tijekom prvog ili drugog polugodišta.

Članak 37.

Osnovna škola organizira nastavni proces u petodnevnom radnom tjednu.

Iznimno, osnovna škola, u kojoj se nastava izvodi u tri smjene, može uz suglasnost ministra nastavni proces organizirati u šestodnevnom radnom tjednu.

Nastavni sat u redovitoj i paralelnoj osnovnoj školi traje 45 minuta, a u specijalnoj osnovnoj školi 40 minuta.

Osnovna škola, broj nastavnih sati tijekom radnog tjedna utvrđuje u sklopu zajedničkih jezgri nastavnih planova i programa, s tim da tijekom dana učenici od I do III razreda ne mogu imati više od 4 nastavna sata, učenici od IV do VI razreda više od 5, a učenici od VII do IX razreda više od 6 nastavnih sati redovne nastave.

Učenici od I do III razreda mogu imati tjedno opterećenje do 20 sati, učenici od IV do VI razreda do 25 sati, a učenici od VII do IX razreda mogu imati tjedno opterećenje do 30 sati.

Škola može u okviru jedne subote tijekom mjeseca organizirati dodatnu i dopunsku nastavu, rad sekcija i učeničkih organizacija, ukoliko nije moguće te aktivnosti organizirati u okviru petodnevnog radnog tjedna.

Članak 38.

Osnovna škola dužna je da tijekom školske godine ostvari nastavni plan i program, odnosno godišnji fond nastavnih sati.

Ako se utvrdi da osnovna škola nije ostvarila u okviru predviđenog broja nastavnih dana godišnji fond nastavnih sati, mora produžiti nastavu dok se ne ostvari godišnji fond nastavnih sati.

Članak 39.

Osnovna škola ne smije prekidati odgojno-obrazovni rad tijekom polugodišta, odnosno školske godine, izuzev uslijed elementarnih nepogoda, epidemije zarazne bolesti i drugih posebno opravdanih razloga, uz prethodno pribavljenu suglasnost Ministarstva.

Ministarstvo može odobriti, u ovisnosti od klimatskih ili drugih uvjeta, produžetak zimskog odmora najduže jedan radni tjedan, s tim da tijekom školske godine bude ostvaren godišnji fond nastavnih sati, predviđen nastavnim planom i programom i realizirani programski sadržaji.

Završetak prvog polugodišta i trajanje zimskog odmora za učenike osnovnih škola na području Kantona je u pravilu istodobno i regulira se školskim kalendarom.

Članak 40.

Odgojno-obrazovni rad u osnovnoj školi realizira se sukladno nastavnom planu i programu i na temelju godišnjeg programa rada osnovne škole (u daljem tekstu: godišnji program).

Godišnjim programom utvrđuju se nastavne obveze, rad na profesionalnoj orijentaciji učenika, slobodne aktivnosti učenika, oblici, sadržaji, obim i raspored odgojno-obrazovnog rada i druge aktivnosti u osnovnoj školi. Godišnji program se sačinjava po jedinstvenoj metodologiji koju utvrđuje Pedagoški zavod.

Prijedlog godišnjeg programa utvrđuje nastavničko vijeće osnovne škole (u daljem tekstu: nastavničko vijeće), a donosi školski odbor, i dostavlja Ministarstvu i Pedagoškom zavodu najkasnije do 1. listopada za tekuću školsku godinu.

Izvješće o radu i izvješće o realiziranju godišnjeg programa, škola dostavlja Ministarstvu i Pedagoškom zavodu.

Izvješće o uspjehu u učenju i vladanju, škola je dužna dostaviti Pedagoškom zavodu i osnivaču na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine.

Slobodne aktivnosti učenika

Članak 41.

U osnovnoj školi organiziraju se slobodne aktivnosti učenika radi razvijanja i produblivanja njihovih stvaralačkih sposobnosti i stjecanja pozitivnih navika i vještina.

Zadaci i programski sadržaji slobodnih aktivnosti utvrđuju se odgojno-obrazovnim programom i godišnjim programom, sukladno Pedagoškim standardima.

Slobodne aktivnosti učenika ostvaruju se preko društava, sekcija, klubova, družina, skupina, učeničkih zadruga i drugih oblika na principu dobrovoljnosti učenika.

Osnovna škola može organizirati manifestaciju koja nije utvrđena godišnjim programom, uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Škole su dužne poduzeti sve mjere u cilju sprečavanja diskriminacije po osnovu spola, a radi osiguravanja jednakih mogućnosti za pristup slobodnim aktivnostima.

Članak 42.

Izleti, posjete, ekskurzije, logorovanja, društveno-korisni rad, škola u prirodi i drugi oblici odgojno-obrazovnog rada predviđeni godišnjim programom, organiziraju se i izvode u okviru radnih dana, sukladno načelima koje donosi ministar na prijedlog Pedagoškog zavoda.

Eksperimentalne škole

Članak 43.

Radi uvođenja novih oblika i sadržaja rada na prijedlog Pedagoškog zavoda, Ministarstvo može jednu ili više osnovnih škola, proglasiti eksperimentalnom ili osnovati eksperimentalnu osnovnu školu.

Za eksperimentalnu školu može se odobriti odstupanje od odredbi ovog zakona o primjeni nastavne norme, dnevnog i tjednog opterećenja učenika satima, način vrednovanja i ocjenjivanja znanja učenika, obrazovanja odjeljenja i primjene nastavnog plana i programa.

Osnivanje i rad eksperimentalne osnovne škole i proglašavanje postojećih škola eksperimentalnim, uređuje se bližim propisom koji donosi ministar.

Članak 44.

Na prijedlog nastavničkih škola i fakulteta, ministar određuje osnovne škole za izvođenje pedagoške i metodičke prakse studenata i učenika srednjih škola sa pedagoškim usmjerenjem.

Nastavničke škole i fakulteti s osnovnom školom u kojoj se realizira pedagoška i metodička praksa zaključuju ugovor, kojim se reguliraju međusobna prava i obveze.

Obavljanje pedagoške i metodičke prakse iz stavka 1. ovog članka, uređuju se posebnim propisom koji donosi ministar.

Članak 45.

Osnovna škola u nastavnom procesu koristi školske udžbenike i nastavna sredstva koje odobrava Ministarstvo, uz prethodno pribavljenu suglasnost Agencije za nastavne planove i programe.

Školski udžbenik je osnovno nastavno sredstvo koje obuhvaća sadržaje iz nastavnog plana i programa i koji je urađen sukladno koncepciji udžbenika.

U osnovnoj školi pored udžbenika koristi se zbirka zadataka, priručnik, radna sveska i druga literatura koja zamjenjuje udžbenik, a koja je izrađena sukladno koncepciji školskog udžbenika.

Novi nastavni plan i program ne može se primijeniti ako nisu osigurani odgovarajući udžbenici: novi, adaptirani, preuzeti ili prevedeni.

Osnovna škola u svom sastavu ima biblioteku ili ima pristup javnoj biblioteci.

VII - UČENICI

Članak 46.

Upis učenika u redovitu osnovnu školu obavlja se na temelju popisa školskih obveznika i izvoda iz matične knjige rođenih.

Popise školskih obveznika dostavlja, po službenoj dužnosti, mjerodavni organ općine osnovnim školama prema školskom području do 15. travnja tekuće godine.

Upis učenika sa smetnjama i poteškoćama u razvoju u redovite škole, vrši se na temelju nalaza i mišljenja povjerenstva za ocjenjivanje sposobnosti djece. Rješenje o kategorizaciji djeteta donosi služba socijalne zaštite u općini, a odluku o upisu djece sa poteškoćama u razvoju donosi povjerenstvo sastavljeno od pedagoga i nastavnika škole.

Upis u redovitu osnovnu školu vrši se tijekom mjeseca travnja, upis učenika u specijalnu osnovnu školu vrši se u razdoblju od svibnja do rujna tekuće godine, upis u osnovnu glazbenu školu i osnovnu baletsku školu vrši se u mjesecu svibnju, a upis odraslih polaznika u redovitu osnovnu školu vrši se najkasnije deset dana prije početka nastave za odrasle.

Redovita osnovna škola dužna je osnivaču i Pedagoškom zavodu podnijeti izvješće o upisu do 30. lipnja tekuće godine.

Članak 47.

Ocjenu sposobnosti djece pri upisu u redovitu osnovnu školu obavlja povjerenstvo sastavljeno od pedagoga ili psihologa i nastavnika škole.

Povjerenstvo iz prethodnog stavka imenuje nastavničko vijeće.

Broj učenika sa posebnim obrazovnim potrebama u odjeljenju redovite osnovne škole utvrđuje se Pedagoškim standardima.

Obrazovanje djece s posebnim potrebama

Članak 48.

Obrazovanje djece s posebnim obrazovnim potrebama je od prioritarnog javnog interesa i sastavni je dio jedinstvenog obrazovnog sustava.

Obrazovanje djece s posebnim obrazovnim potrebama, organizira se i provodi sukladno ovom zakonu.

Osnovni cilj obrazovanja djece s posebnim obrazovnim potrebama je da se, svim učenicima, daju iste mogućnosti sudjelovanja i uživanja koristi od obrazovanja i sudjelovanja u društvu, na način koji se zasniva na principu najboljeg interesa djeteta, sukladno članku 46. stavak 3. ovog zakona.

Obrazovanje djece s posebnim obrazovnim potrebama odvija se u redovitim osnovnim školama, na osnovu principa integriranog obrazovanja, što znači da svi učenici, uključujući i učenike sa posebnim potrebama, imaju pravo da budu u redovitom razredu, a da je što je moguće više obrazovanje djece iz stavka 1. ovog članka integralni dio obrazovnih aktivnosti u razredu.

Obrazovanje djece s posebnim obrazovnim potrebama u redovitoj osnovnoj školi može se realizirati u manjim skupinama u školi ili kroz pojedinačni rad sa nastavnikom-specijalistom (defektologom odgovarajućeg usmjerenja), na prijedlog povjerenstva iz članka 46. stavak 3. ovog zakona i uz suglasnost Ministarstva.

Specijalna osnovna škola može biti organizirana i u sastavu odgojno-obrazovnog zavoda u čijoj se djelatnosti, pored osnovnog odgoja i obrazovanja, realiziraju i programi drugih razina obrazovanja, dijagnostički postupci, razvrstavanje i rana rehabilitacija djece sa smetnjama u razvitku. Za učenike koji osnovni odgoj i obrazovanje stječu u specijalnoj osnovnoj školi, može biti organiziran i cjelodnevni boravak.

U prvi razred specijalne osnovne škole može se upisati školski obveznik do navršenih devet godina života, na temelju mišljenja povjerenstva iz članka 47. ovog zakona.

Uz obučavanje učenika i unapređivanje njihovih sposobnosti, da bi se što prije vratili u školu kojoj njihovo područje stanovanja gravitira, specijalne škole odgovorne su i za obučavanje nastavnika za rad sa djecom s posebnim potrebama, i obučavanje i informiranje roditelja učenika s posebnim potrebama, u cilju povratka i zadržavanja učenika u redovitoj školi, kojoj gravitira njihovo područje stanovanja.

Članak 49.

Kada tijekom školovanja u razvoju učenika nastupe promjene koje zahtijevaju prijelaz iz specijalne u redovitu ili iz redovite u specijalnu osnovnu školu, škola će bez odlaganja uputiti učenika povjerenstvu za ocjenjivanje sposobnosti djece s posebnim obrazovnim potrebama.

Na temelju nalaza i mišljenja povjerenstva iz prethodnog stavka ovog članka, učenik se upisuje u odgovarajuću osnovnu školu, o čemu se obavještava Ministarstvo.

Članak 50.

Učenici sa posebnim obrazovnim potrebama imaju pravo na trajanje školovanja kako je propisano člankom 6. ovog zakona.

Škola je odgovorna za omogućavanje stjecanja osnovnog obrazovanja učenika sa posebnim obrazovnim potrebama.

Ustanovljenje i opis posebnih obrazovnih potreba, cilj i opći plan zadovoljenja obrazovnih potreba, utvrđuje škola u suradnji sa roditeljima učenika.

Škola može, uz prethodnu suglasnost Ministarstva, angažirati nastavnike i stručne suradnike radi realiziranja posebnih programa osnovnog obrazovanja učenika s posebnim obrazovnim potrebama.

Učenici s posebnim obrazovnim potrebama, sukladno stavku 3. ovog članka, imaju pravo na individualni nastavni plan i program, kojim se utvrđuju aktivnosti i ciljevi obrazovnih potreba učenika.

Roditelji svakog polugodišta dobijaju pismeno izvješće, kojim se opisuju postignuti rezultati učenika u odnosu na ciljeve iz plana zadovoljenja obrazovnih potreba.

Članak 51.

Ustanove koje obrazuju djecu sa posebnim obrazovnim potrebama imaju pravo na posebna proračunska sredstva da bi se pokrili troškovi posebnog programa ili da bi se školsko okruženje prilagodilo tjelesnim potrebama učenika.

Članak 52.

U realiziranju posebnih programa iz članka 48. ovog zakona, redovita škola može ostvariti suradnju sa specijalnom školom radi edukacije nastavnika putem seminara, obuke na radnom mjestu u kraćim ili dužim razdobljima, pojedinačnim instrukcijama i drugim aktivnostima koje za cilj imaju da pomognu redovitim školama u obrazovanju učenika sa posebnim obrazovnim potrebama.

Osnovno obrazovanje odraslih

Članak 53.

Osobe starije od 15 godina koje ne pohađaju redovito osnovnu školu (u daljem tekstu: odrasli), mogu osnovno obrazovanje stjecati po nastavnom planu i programu za odrasle.

Nastavni plan i program za odrasle donosi Ministarstvo uz suglasnost Agencije za nastavne planove i programe.

Nastavnim planom i programom za odrasle utvrđuju se ciljevi, zadaci, sadržaj i trajanje obrazovanja, tjedni i godišnji fond sati i drugi oblici obrazovnog rada, kao i način i oblik izvođenja nastave.

Osnovno obrazovanje odrasli mogu steći pohađanjem nastave ili polaganjem ispita.

Vrijeme upisa ili prijave za ispite određuje školski odbor.

Redovita osnovna škola podnosi osnivaču izvješće o upisu odraslih najkasnije deset dana nakon početka nastave.

Financijska sredstva potrebna za održavanje nastave i polaganje ispita osiguravaju kandidati koji stječu obrazovanje ili druga pravna ili fizička osoba za čije potrebe se vrši obrazovanje, sukladno propisima koje donosi ministar.

O završenim pojedinim razredima i završenom osnovnom obrazovanju, osnovna škola izdaje svjedodžbu.

Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje rezultata rada učenika

Članak 54.

Osnovna škola je odgovorna da se praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje učenika vrši kontinuirano, tijekom cijele školske godine.

Ocjenjivanje je javno. Prilikom ocjenjivanja uz ocjenu se upisuje i nadnevak.

Ocjene su brojčane.

Brojčane ocjene iz predmeta su: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1).

Agencija za standarde i ocjenjivanje u obrazovanju propisuje standarde uspjeha učenika i ocjenjivanje postignutih rezultata.

Bliže propise o napredovanju, vrednovanju i ocjenjivanju učenika donosi ministar.

Članak 55.

Opći uspjeh učenika i rezultati uspjeha učenika iz nastavnih predmeta utvrđuju se na kraju svakog polugodišta.

Opći uspjeh učenika utvrđuje se na temelju zaključenih ocjena iz nastavnih predmeta.

Zaključnu ocjenu u razrednoj nastavi utvrđuje nastavnik razredne nastave.

Zaključne ocjene u predmetnoj nastavi utvrđuje razredno vijeće, na prijedlog predmetnog nastavnika.

Ocjena iz fakultativne nastave ne ulazi u opći uspjeh učenika.

Nastavničko vijeće sredinom oba polugodišta analizira realiziranje nastavnog plana i programa, s osvrtom na uspjehe učenika i kontinuitet u ocjenjivanju.

Zaključne ocjene na kraju drugog polugodišta u glazbenoj školi utvrđuje povjerenstvo koje obrazuje nastavničko vijeće.

Nastavničko vijeće, po okončanju prvog polugodišta i na kraju školske godine, analizira rad i rezultate rada učenika, odjeljenja, razrednih vijeća, nastavnika i škole u cjelini.

Članak 56.

Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu prosjeka prolaznih ocjena iz svih predmeta, iz kojih su ocjene brojčane.

Učenik je sa uspjehom završio razred:

- odličan (5) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 4,50;

- vrlo dobar (4) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 3,50;

- dobar (3) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,50;

- dovoljan (2) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,00, a nema nedovoljnih ocjena.

Učeniku koji ima jednu ili više nedovoljnih ocjena utvrđuje se opći uspjeh nedovoljan.

Opći uspjeh učenika utvrđuje se aritmetičkom sredinom svih nastavnih predmeta izračunatom na dvije decimale.

Na temelju općeg uspjeha utvrđuje se redosljed uspjeha učenika u odjeljenju, razredu i školi.

Učenik koji završi osnovnu školu po najsloženijem programu i ima najbolji opći uspjeh, proglašava se učenikom generacije škole.

Kriterije za proglašenje učenika generacije iz stavka 6. ovog članka, donosi ministar.

Članak 57.

Kada učenik duže vrijeme ne pohađa nastavu zbog bolesti ili drugih opravdanih razloga, može polaganjem ispita ili drugim oblikom nastavnog rada nadoknaditi izgubljeno vrijeme i steći osnovno obrazovanje u redovitom roku.

Razredni ispiti za učenike se organiziraju ako je učenik izostao više od jedne polovine planiranih sati u drugom polugodištu.

Nastavničko vijeće, u svakom konkretnom slučaju, cijeni opravdanost razloga nepohađanja nastave i donosi odluku o polaganju ispita.

Članak 58.

Učenik od I do V razreda koji na kraju školske godine ima jednu nedovoljnu ocjenu, može nastaviti obrazovanje u narednom razredu, uz suglasnost razrednog vijeća i roditelja.

Ukoliko učenik iz stavka 1. ovog članka sa uspjehom završi naredni razred, smatra se da je savladao i gradivo prethodnog razreda, a u protivnom, učenik ponavlja posljednji pohađani razred.

Učenik V razreda koji na kraju godine ima dvije nedovoljne ocjene i učenik od VI do IX razreda koji na kraju školske godine ima jednu ili dvije nedovoljne ocjene, upućuje se na popravni ispit.

Učenik koji na kraju drugog polugodišta ima tri i više nedovoljnih ocjena upućuje se da ponovi razred.

Učenik može zadržati status redovitog učenika do navršene 18 godine života.

U slučaju neprimjernog odnosa prema učenju, nastavnicima, drugim učenicima, te školskoj imovini, učenik može, po odluci nastavničkog vijeća, izgubiti status redovitog učenika osnovne škole kada navršši 15 godina života.

Članak 59.

Polaganje popravnih, dopunskih i razrednih ispita u osnovnoj školi vrši se pred povjerenstvom koje obrazuje nastavničko vijeće.

U slučaju nepravilno provedenih ispita, nastavničko vijeće može ispit poništiti.

Bliže propise o organiziranju, načinu polaganja popravnih, dopunskih i razrednih ispita, donosi ministar.

Članak 60.

Roditelj učenika ima pravo prigovora na utvrđenu ocjenu ili opći uspjeh na kraju drugog polugodišta, odnosno na kraju školske godine.

Prigovor se podnosi nastavničkom vijeću u roku od tri dana od dana saopćavanja uspjeha učenika, učeniku ili roditelju učenika.

Nastavničko vijeće u roku od tri dana odlučuje o prigovoru iz prethodnog stavka.

Kada nastavničko vijeće usvoji prigovor, obrazovat će povjerenstvo koje će provjeriti znanje učenika u roku od dva dana.

Ocjena povjerenstva je konačna.

Prigovorom se može zahtijevati izuzeće predmetnog nastavnika iz povjerenstva za provjeru znanja.

Članak 61.

Učenik koji pokazuje izuzetne sposobnosti i ima odličan uspjeh, može tijekom jedne školske godine završiti dva razreda, pod uvjetom i na način utvrđen pravilima škole.

Škola će, sukladno pravilima škole, učenicima koji su proglašeni perspektivnim i vrhunskim sportistima i nadarenim učenicima s vrhunskim rezultatima na kantonalnom, federalnom, državnom ili međunarodnom natjecanju odobriti odsustvovanje s nastave radi pripremanja i sudjelovanja na natjecanjima.

Učenicima iz prethodnog stavka škola će omogućiti da putem instruktivno-konzultativne nastave i polaganjem ispita tijekom školske godine završe odgovarajući razred.

Članak 62.

U osnovnoj školi ocjenjuje se vladanje učenika.

Ocjene iz vladanja su: primjerno, vrlo dobro, dobro, zadovoljava i loše.

Ocjenu iz vladanja u razrednoj nastavi utvrđuje nastavnik razredne nastave, a u predmetnoj nastavi razredno vijeće na prijedlog razrednika.

Članak 63.

Učeniku, koji tijekom osmogodišnjeg odnosno devetogodišnjeg osnovnog obrazovanja i odgoja po nastavnom planu i programu postigne, pored odličnog uspjeha iz svih nastavnih

predmeta i primjernog vladanja, vrhunске rezultate, izdaje se posebna diploma za postignute rezultate.

Nastavni plan i program podrazumijeva program redovite nastave u kojem je postignut odličan uspjeh iz svih nastavnih predmeta i primjerno vladanje u svim razredima osnovne škole, program dodatne nastave, program slobodnih aktivnosti kao i postignuti značajni rezultati na natjecanjima, smotrama i drugim izvannastavnim aktivnostima.

Obrazac posebne diplome iz stavka 1. ovog članka propisuje ministar.

Članak 64.

Ako učenik iz zdravstvenih razloga ne može sudjelovati u nekoj tjelesnoj aktivnosti ili vježbi, ili ako bi takva vježba mogla ugroziti njegovo zdravlje, učenik će biti privremeno ili trajno oslobođen od takvih aktivnosti. Ocjena koju postigne učenik iz sadržaja od kojih nije oslobođen služi kao temelj za utvrđivanje ocjene iz tog predmeta.

Odluku o oslobađanju učenika od određenih aktivnosti na razdoblje duže od dva tjedna, donijet će nastavničko vijeće, na preporuku mjerodavne zdravstvene ustanove.

Članak 65.

Škole, zajedno sa ustanovama za socijalnu zaštitu, prate socijalne probleme među učenicima i poduzimaju mjere u cilju osiguravanja da svaki učenik dobije potporu i savjet potreban za prevazilaženje takvih problema.

Dijete koje stanuje u ustanovi za socijalnu zaštitu pohada školu koja je najbliža toj ustanovi.

Pedagoška dokumentacija i evidencija i javne isprave

Članak 66.

Osnovna škola je obvezna voditi dokumentaciju i evidenciju o odgojno-obrazovnoj djelatnosti: matičnu knjigu, registar uz matičnu knjigu, kroniku škole, zapisnike nastavničkog vijeća i drugu dokumentaciju, te evidenciju utvrđenu ovim zakonom.

Osnovna škola podatke u dokumentaciji, evidenciji i izvješćima o učenicima i uposlenicima razvrstava i po spolu.

Bliže propise o načinu vođenja dokumentacije i evidencije u osnovnoj školi, donosi ministar.

Članak 67.

Osnovna škola učeniku na početku školovanja izdaje učeničku knjižicu.

Učenička knjižica je javna isprava kojom se tijekom osnovnog odgoja i obrazovanja dokazuje status učenika osnovne škole.

Članak 68.

O završenom osnovnom obrazovanju po odgovarajućem nastavnom planu i programu, učeniku se izdaje svjedodžba.

Uz svjedodžbu, škola izdaje uvjerenje o završenom V, VI, VII i VIII razredu osnovne škole, te list profesionalne orijentacije.

Škola učeniku s posebnim obrazovanim potrebama, uz uvjerenja i svjedodžbe sa ocjenama, izdaje i pismeno godišnje izvješće koje opisuje postignute rezultate učenika u odnosu na ciljeve iz plana.

Članak 69.

Radi poticanja na što kvalitetniji uspjeh u odgojno-obrazovnom radu, učeniku se dodjeljuju pohvale i nagrade, pod uvjetima i na način utvrđen pravilima škole.

Odgojno-stegovne mjere

Članak 70.

Učeniku koji se neprimjerno odnosi prema učenju, nastavnicima, drugim učenicima uključujući i diskriminaciju na temelju spola i spolne orijentacije, seksualno uznemiravanje drugih učenika, te neprimjeren odnos prema slobodnim aktivnostima i školskoj imovini, mogu se izreći odgojno-stegovne mjere.

Odgojno-stegovne mjere su:

- ukor razrednika,
- ukor razrednog vijeća,
- ukor ravnatelja,
- ukor nastavničkog vijeća i premještaj u drugo odjeljenje iste škole, i
- premještaj u drugu najbližu osnovnu školu na području iste općine.

Izrečena odgojno-stegovna mjera povlači snižavanje ocjene iz vladanja.

Odgojno-stegovna mjera vrijedi za školsku godinu u kojoj je izrečena, a može se tijekom školske godine ublažiti ili ukinuti.

Bliži propis o povredama discipline, postupku za utvrđivanje stegovne odgovornosti učenika, naknadi pričinjene materijalne štete, trajanju izrečene odgojno-stegovne mjere, ublažavanju i ukidanju, te posljedičnom odnosu na ocjene iz vladanja učenika, donosi ministar.

VIII - NASTAVNICI, STRUČNI SURADNICI I SURADNICI

Članak 71.

Poslove odgoja i obrazovanja u osnovnoj školi obavljaju nastavnici (profesori, nastavnici razredne i nastavnici predmetne nastave), stručni suradnici i suradnici.

Primarni zadatak nastavnika u osnovnoj školi je odgoj i obrazovanje učenika prema suvremenim pedagoškim kriterijima, u okviru utvrđenog nastavnog plana i programa, uvažavajući slobodu pedagoškog rada, načela demokratičnosti i ljudskih prava.

Nastavnim planom i programom, u ovisnosti od vrste osnovne škole, utvrđuje se odgovarajući profil i stručna sprema nastavnika razredne i predmetne nastave i stručnog suradnika.

Nastavnik razredne nastave koji izvodi nastavu od I do IV razreda ima visoku ili višu stručnu spremu i položen stručni ispit.

Nastavnik predmetne nastave koji izvodi nastavu od V do IX razreda ima visoku ili višu stručnu spremu i položen stručni ispit.

Nastavnici u specijalnim odjeljenjima pri osnovnoj školi i u specijalnoj osnovnoj školi su i defektolozi.

Stručni suradnici u osnovnoj školi su: pedagog, psiholog, pedagog-psiholog, defektolog, socijalni radnik i bibliotekar.

Broj stručnih suradnika, profil i stručna sprema kao i uvjeti obavljanja njihovih poslova u osnovnoj školi utvrđuje se Pedagoškim standardima.

Članak 72.

Nastavnici, stručni suradnici i suradnici biraju se na temelju natječaja, koji raspisuje školski odbor.

Iznimno, osobe iz prethodnog stavka, mogu se primiti u radni odnos na određeno ili neodređeno vrijeme bez natječaja:

- kada je prestala potreba za radom uposlenika koji je zasnovao radni odnos na neodređeno vrijeme u drugoj školi (preuzimanje tehnološkog viška);

- ukoliko se, po okončanju natječajne procedure ne bude mogao izabrati kandidat koji ispunjava uvjete za izvođenje odgojno-obrazovnog rada određenog predmeta, škola može primiti na određeno razdoblje, ne duže od 90 dana, osobu koja ispunjava uvjete utvrđene ovim zakonom;

- radi zamjene odsutnog uposlenika, škola može primiti osobu odgovarajućeg profila i stručne spreme do 90 dana.

Iznimno, ako se po okončanju natječaja ne bude mogao izabrati kandidat sukladno stavku 2. ovog članka, ravnatelj škole može angažirati osobu na poslove instruktivne nastave za pripremanje učenika za polaganje razrednog ispita.

Angažiranje osoba iz prethodnog stavka se vrši u svojstvu uposlenika na određeno vrijeme odnosno na razdoblje do kraja polugodišta, sukladno kriterijima koje donosi ministar.

Zabranjena je diskriminacija po osnovu spola u radu osnovne škole, a posebno:

- neprimjenjivanje jednake plaće i drugih naknada za isti rad, odnosno za rad jednake vrijednosti;

- onemogućavanje napredovanja u poslu pod jednakim uvjetima;

- onemogućavanje jednakih uvjeta za obrazovanje, osposobljavanje i stručno usavršavanje;

- neravnopravna prilagođenost radnih i pomoćnih prostorija i opreme potrebama uposlenika oba spola;

- svaka druga radnja ili djelo koje predstavlja neki oblik izravne ili neizravne diskriminacije utvrđene Zakonom o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini.

Članak 73.

Osnovna škola je obvezna osigurati da uposlenici škole izvrše ljekarski pregled najkasnije do 30. rujna tekuće školske godine.

Troškovi ljekarskog pregleda padaju na teret proračuna Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: proračun Kantona), a odluku o visini troškova donosi Vlada Kantona na prijedlog resornog Ministarstva.

Osobe koje boluju od zarazne ili mentalne bolesti ne mogu raditi u osnovnoj školi.

Osoba koja je pravosnažnom presudom osuđena za kazneno djelo koje, s obzirom na prirodu krivičnog djela, tu osobu čini nepodobnom za rad s djecom, neće biti izabrana za nastavnika odnosno uposlenika škole.

Uposlenici osnovne škole koji na temelju spola vrše diskriminaciju, odnosno nasilje, uznemiravanje i seksualno zlostavljanje podliježu kaznenim odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini.

Ako se tijekom školske godine ustanovi da je nastavnik obolio od zarazne ili mentalne bolesti ili ima ozbiljne psihičke poremećaje, utvrđene od strane mjerodavne zdravstvene ustanove, bit će oslobođen izvođenja nastave, odnosno obavljanja poslova koji podrazumijevaju rad sa djecom.

Članak 74.

Pravilima osnovne škole utvrđuje se raspored radnog vremena nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u okviru 40-satnog radnog tjedna i korištenje godišnjeg odmora sukladno Pedagoškim standardima.

Osnovna škola je obvezna osigurati da nastavnik u okviru 40-satnog radnog tjedna može imati najviše 25 nastavnih sati svih vrsta i oblika neposrednog odgojno-obrazovnog rada koji se ostvaruju u osnovnoj školi.

Iznimno, nastavnik može, po pismenom nalogu ravnatelja škole raditi duže od punog radnog vremena (prekovremeni rad) do 6 nastavnih sati tjedno.

Norma nastavnih sati u nastavi utvrđuje se Pedagoškim standardima.

Članak 75.

Nastavnici, stručni suradnici i suradnici, u pravilu, koriste godišnji odmor tijekom ljetnog odmora učenika, u trajanju od 30

do 40 dana sukladno odredbama Zakona o radu, ovog zakona i kolektivnog ugovora.

Subota se uračunava u godišnji odmor.

Nastavnici, stručni suradnici i suradnici koji zbog bolovanja i drugih opravdanih razloga ne iskoriste godišnji odmor tijekom ljetnog odmora, mogu koristiti godišnji odmor na trajanju do 30 dana najkasnije do 30. lipnja naredne godine.

Dužina trajanja godišnjeg odmora nastavnika, stručnih suradnika i suradnika bliže se uređuje pravilnikom o radu škole.

Članak 76.

Nastavnici imaju pravo i obvezu da se pripremaju za organizaciju i obavljanje neposrednog odgojno-obrazovnog rada, praćenje, poticanje i pomaganje razvitka učenika, stručno usavršavanje i izvršavanje drugih zadataka, utvrđenih ovim zakonom i pravilima osnovne škole.

Članak 77.

Osoba, angažovana u školi na poslove nastavnika, stručnog suradnika i suradnika, obvezna je u roku od jedne godine od dana angažiranja položiti stručni ispit.

Stručno osposobljavanje za samostalan odgojno-obrazovni rad osoba iz stavka 1. ovog članka traje 9 mjeseci, a stručni ispit dužna je položiti u roku od 3. mjeseca od dana stjecanja uvjeta za polaganje stručnog ispita.

Stručni ispit polaže se pred stručnim povjerenstvom koje imenuje ministar.

Program stručnog ispita, imenovanje i sastav povjerenstva, način polaganja i izdavanje uvjerenja o položenom stručnom ispitu u vođenju evidencije o stručnom usavršavanju, reguliraju se bližim propisom koji donosi ministar.

Članak 78.

Verificiranje nastave nastavnika, stručnog suradnika i suradnika za vrijeme obavljanja odgojno-obrazovnog rada prije položenog stručnog ispita, vrši mentor.

Do momenta stjecanja uvjeta za samostalan odgojno-obrazovni rad nastavnik, stručni suradnik i suradnik radi po instrukcijama i pod nadzorom mentora.

Članak 79.

Osnovna škola je obvezna osigurati da se nastavnik, stručni suradnik i suradnik ocjenjuje svake godine. Ocjena rada nastavnika, stručnog suradnika i suradnika, temelji se na kvalitetu i rezultatima samostalnog izvršavanja poslova i zadataka, odgovornosti u radu i radnoj stegi, blagovremenosti i urednosti u izvršavanju poslova, mišljenju vijeća roditelja i vijeća učenika, te angažiranju na osavremenjavanju obrazovno-odgojnog procesa u osnovnoj školi.

Nastavnik, stručni suradnik i suradnik koji za svoj rad dva puta uzastopno bude ocijenjen nezadovoljavajućom ocjenom, gubi pravo na dalji rad u nastavi.

Osnovna škola je dužna da, na temelju rezultata ocjenjivanja rada, nastavniku, stručnom suradniku i suradniku omogući stjecanje višeg stručnog zvanja pod odgovarajućim uvjetima.

Osnovna zvanja nastavnika, stručnih suradnika i suradnika su: nastavnik, profesor, stručni suradnik i suradnik.

Viša stručna zvanja su: nastavnik mentor, nastavnik savjetnik, profesor mentor, profesor savjetnik, viši stručni suradnik, stručni savjetnik i viši suradnik.

Stručno usavršavanje nastavnika, stručnih suradnika i suradnika, postupak ocjenjivanja rada, stjecanje viših stručnih zvanja i vođenje dokumentacije, bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

Članak 80.

Nastavnik može izgubiti pravo na dalji rad u nastavi ako nastavničko vijeće, Pedagoški zavod ili inspekcija za obrazovanje, utvrde da nastavnik ne izvršava svoje obveze sukladno nastavnom planu i programu, ovom zakonu, drugim propisima i pravilima škole.

Osoba iz prethodnog stavka ovog članka može uputiti zahtjev ministru za povratak u nastavu. Ministar može dozvoliti povratak te osobe u nastavu uzevši u obzir relevantne činjenice navedene u zahtjevu.

Članak 81.

U slučaju prestanka prava nastavnika da obavlja neposredno odgojno-obrazovni rad u osnovnoj školi, iz članka 80. stavak 1., nastavnik se može rasporediti na druge poslove, odnosno radne zadatke koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi.

Kada nastavnik kome je prestalo pravo da izvodi nastavu, ne bude raspoređen na druge poslove, otkazuje mu se ugovor o radu, s tim da ima pravo na otkazni rok sukladno Zakonu o radu i Kolektivnom ugovoru za djelatnost osnovnog obrazovanja.

Radno-pravni status uposlenika za čijim radom je prestala potreba, rješava se sukladno odredbama Zakona o radu, ovim zakonom i programom zbrinjavanja viška uposlenika.

IX - STRUČNI NADZOR I NADZOR NAD ZAKONITOŠĆU RADA

Članak 82.

Stručni nadzor se vrši nad radom, organizacijom, izvođenjem nastave i drugih oblika odgojno-obrazovnog rada, radom nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u svim osnovnim školama radi kontinuiranog unapređenja odgojno-obrazovnog rada, a u cilju provjere da li učenici dostižu standarde uspjeha koje utvrdi Agencija za standarde i ocjenjivanje.

Stručni nadzor, pored ostalog, obuhvaća:

- praćenje primjene nastavnih planova i programa, odnosno ciljeva i zadataka, sadržaja, obima, oblika, metoda i postupaka odgojno-obrazovnog rada,

- praćenje rada nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u nastavi, kao i rada ravnatelja osnovne škole,

- pružanje stručne potpore u planiranju, programiranju i organiziranju odgojno-obrazovnog rada,

Osnovna škola dužna je omogućiti nesmetano obavljanje stručnog nadzora i uvid u dokumentaciju i evidenciju koja se vodi u školi.

Članak 83.

Stručni nadzor vrši Pedagoški zavod.

Pedagoški zavod u okviru svoje djelatnosti obavlja slijedeće poslove:

- izrada standarda i normativa za osnovne škole i praćenje razina uspjeha učenika;

- kreiranje prijedloga nastavnih planova i programa i praćenje implementacije;

- kontinuirano pedagoško i stručno usavršavanje nastavnika i stručnih suradnika;

- stvaranje baze podataka u cilju evaluacije obrazovnog procesa;

- određivanje potreba i koncepcije udžbeničke literature i indikatora kvaliteta izvođenja;

- izrada programa obrazovanja odraslih;

- poboljšanje nastavne prakse i uvođenje inovacija u nastavni proces;

- uvođenje metoda inkluzije u osnovne škole, i
- vrši druge poslove sukladno zakonu i općim aktima Ministarstva i Pedagoškog zavoda.

Članak 84.

O obavljenom stručnom nadzoru, Ministarstvu i nastavničkom vijeću podnosi se izvješće, koje utječe na ocjenjivanje rada i napredovanje nastavnika, stručnog suradnika i suradnika.

Bliži propis o vršenju stručnog nadzora donosi ministar.

Članak 85.

Nadzor nad zakonitošću rada i inspekcijски nadzor nad radom ustanova iz oblasti osnovnog odgoja i obrazovanja, vrši Ministarstvo.

X - ŠKOLSKI ORGANI I TIJELA**Školski odbor**

Članak 86.

Organ upravljanja u osnovnoj školi je školski odbor, a organ rukovođenja je ravnatelj osnovne škole.

Članak 87.

Osnovnom školom upravlja školski odbor koji broji pet članova.

Članove školskog odbora osnovne škole imenuje osnivač.

Dva člana školskog odbora imenuju se iz reda nastavnika i stručnih suradnika uposlenih u toj školi, dva člana iz reda roditelja učenika koji nemaju status uposlenika te škole, a jedan član je predstavnik osnivača.

Ravnatelj i pomoćnik ravnatelja osnovne škole ne mogu biti imenovani u školski odbor osnovne škole.

Sastav školskog odbora mora odražavati nacionalnu strukturu učenika i roditelja, školskog osoblja i lokalne zajednice, onako kako ona izgleda u momentu imenovanja školskog odbora.

Školski odbor u pravilu će odražavati ravnopravnu zastupljenost spolova.

Članove školskog odbora osnovne škole, čiji je osnivač Skupština Kantona, imenuje i razrješava u ime osnivača Vlada Kantona.

Članovi školskog odbora imenuju se na razdoblje od četiri godine.

Po isteku ovog razdoblja ista osoba može biti ponovo imenovana za člana školskog odbora.

Vršenje dužnosti člana školskog odbora je dobrovoljno i bez naknade.

Osnivač, odnosno ministar, može razriješiti člana školskog odbora osnovne škole i prije vremena na koje je imenovan ako utvrdi da je odgovoran za neuspjeh i nezakonit rad osnovne škole, na njegov osobni zahtjev i u drugim slučajevima predviđenim pravilima škole.

Članak 88.

Školski odbor, pored poslova utvrđenih u ovom zakonu, obavlja i slijedeće poslove:

- utvrđuje potrebu za prijatom uposlenika u radni odnos,

- odlučuje o prestanku prava nastavnika, stručnih suradnika i suradnika na dalji odgojno-obrazovni rad,

- odlučuje o prigovorima na odluke ravnatelja o prijemu u radni odnos,

- odlučuje o prigovorima uposlenika na odluke ravnatelja o pravima i obvezama iz radnog odnosa,

- razmatra izvješće ravnatelja osnovne škole o upisu učenika u prvi razred osnovne škole,
- donosi financijski plan i usvaja godišnji obračun,
- razmatra ostvarivanje godišnjeg programa rada i realiziranje nastavnog plana i programa,
- usvaja izvješća o financijskom poslovanju,
- usmjerava, kontrolira i ocjenjuje rad ravnatelja,
- odlučuje o prigovoru roditelja učenika na rad nastavnika, stručnih suradnika i suradnika,
- odlučuje, na prijedlog nastavničkog vijeća i ravnatelja osnovne škole, o prigovorima nastavnika i stručnih suradnika izjavljenim na ocjenu o radu,
- razmatra prijedloge i preporuke nastavničkog vijeća,
- donosi akt o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji i druge opće akte škole,
- rješava pitanja odnosa sa osnivačem,
- odgovara osnivaču za rezultate rada osnovne škole,
- podnosi osnivaču najmanje jedanput godišnje izvješće o poslovanju osnovne škole, i
- vrši druge poslove utvrđene pravilima osnovne škole.

Ravnatelj

Članak 89.

Osnovnom školom rukovodi ravnatelj, koji se imenuje na vrijeme od četiri godine.

Za ravnatelja osnovne škole može biti imenovana osoba koja, pored opštih uvjeta ispunjava i uvjete za nastavnika ili pedagoga škole, ima najmanje višu stručnu spremu VI stupanj stručne spreme i najmanje pet godina radnog iskustva u nastavi, odnosno u osnovnoj školi na pedagoško-psihološkim poslovima, a naročito se ističe svojim radom u pedagoškoj teoriji i praksi.

Članak 90.

Školski odbor raspisuje natječaj za ravnatelja osnovne škole koji se objavljuje u dnevnom listu.

Natječaj za ravnatelja osnovne škole sadrži odgovarajuće uvjete iz prethodnog članka, trajanje natječaja, postupak i trajanje izbora kandidata i način obavješćavanja kandidata o rezultatima natječaja.

Kandidat za ravnatelja osnovne škole, uz prijavu na natječaj, dostavlja i svoj program rada i razvitka škole za razdoblje na koji se imenuje.

Nakon provedene procedure natječaja, školski odbor, na temelju pribavljenog mišljenja Pedagoškog zavoda i suglasnosti Ministarstva, sačinjava listu kandidata koji ispunjavaju uvjete natječaja.

Ravnatelja osnovne škole koja ima status javne ustanove, biraju neposrednim tajnim izborima roditelji i uposlenici škole.

Školski odbor za ravnatelja škole imenuje onog kandidata koji je dobio najveći broj glasova birača koji su izašli na izbore.

U slučaju da dva ili više kandidata dobiju isti broj glasova, organizirat će se drugi krug izbora za kandidate sa istim brojem glasova u roku od sedam dana od dana održanih izbora.

Ako se na natječaj prijavio samo jedan kandidat koji ispunjava uvjete natječaja i koji je dobio pozitivno stručno mišljenje Pedagoškog zavoda i suglasnost Ministarstva, školski odbor će imenovati tog kandidata za ravnatelja škole bez provođenja izbora.

Ista osoba može biti imenovana za ravnatelja osnovne škole koja ima status javne ustanove, najviše dva puta uzastopno.

Uposleniku koji je imenovan za ravnatelja osnovne škole, škola u kojoj je bio zaposlen dužna je, na njegov zahtjev, osigurati mirovanje njegovih prava i obveza iz radnog odnosa, a najduže 4 godine od dana imenovanja.

Postupak i procedura izbora ravnatelja osnovne škole uređuje se posebnim propisom koji donosi ministar.

Članak 91.

Ukoliko procedura imenovanja ravnatelja nije okončana do isteka mandata, školski odbor će, bez natječaja, imenovati vršitelja dužnosti ravnatelja iz reda nastavnika ili stručnih suradnika u školi.

Vršitelj dužnosti ravnatelja ima sva prava i dužnosti ravnatelja.

Vršitelj dužnosti ravnatelja može rukovoditi osnovnom školom do imenovanja ravnatelja, a najduže šest mjeseci od dana njegovog imenovanja.

Ista osoba ne može biti ponovo imenovana za vršitelja dužnosti ravnatelja, nakon isteka roka iz stavka 3. ovog članka.

Članak 92.

Ravnatelj osnovne škole, pored poslova i zadataka utvrđenih zakonom, obavlja i slijedeće poslove:

- predlaže program odgojno-obrazovnog rada i poduzima odgovarajuće mjere za njegovo realiziranje,
- odlučuje o prijemu uposlenika u radni odnos,
- odlučuje o raspoređivanju uposlenika na poslove sukladno općim aktima škole,
- podnosi školskom odboru, osnivaču, Pedagoškom zavodu i Ministarstvu, izvješće o uspjehu i postignutim rezultatima odgojno-obrazovnog rada, kao i materijalnom poslovanju osnovne škole, i
- obavlja i druge poslove predviđene pravilima škole i ovim zakonom.

Članak 93.

Rad ravnatelja osnovne škole ocjenjuje Ministarstvo i Pedagoški zavod.

Ukoliko je rad ravnatelja osnovne škole ocijenjen uspješnim ili naročito uspješnim, nakon isteka mandata stječe više stručno zvanje.

Članak 94.

Školski odbor može razriješiti ravnatelja osnovne škole i prije isteka vremena na koje je imenovan:

- na zahtjev ravnatelja;
- ako utvrdi da je rad ravnatelja neuspješan i nezakonit;
- ako utvrdi da je odgovoran za neuspješan rad ili nezakonit rad osnovne škole;
- u drugim slučajevima predviđenim zakonom ili pravilima osnovne škole.

Članak 95.

Osnovna škola koja ima više od 25 odjeljenja, može na poslovima rukovođenja, općim aktom utvrditi poslove pomoćnika ravnatelja, sukladno Pedagoškim standardima.

Za pomoćnika ravnatelja osnovne škole može biti imenovana osoba koja ispunjava uvjete za ravnatelja osnovne škole iz članka 89. ovog zakona.

Imenovanje pomoćnika ravnatelja obavlja školski odbor, na prijedlog ravnatelja, iz reda nastavnika škole.

Postupak imenovanja pomoćnika ravnatelja i ovlaštenja i dužnosti utvrđuju se općim aktom škole.

Zajednica učenika i vijeće učenika

Članak 96.

Učenici osnovne škole obrazuju zajednicu učenika odjeljenja (u daljem tekstu: zajednica učenika) i vijeće učenika škole (u daljem tekstu: vijeće učenika).

Zajednica učenika i vijeće učenika: promoviraju interese škole u zajednici na čijoj teritoriji se škola nalazi, predstavljaju stajališta učenika školskom odboru, potiču angažman učenika u radu škole, informiraju školski odbor o svojim stavovima kad ocijene da je to potrebno, ili po zahtjevu školskog odbora izjašnjavaju se o pitanjima koja se odnose na rad i upravljanje školom.

Bliže odredbe o obrazovanju i radu zajednice učenika i vijeća učenika iz prethodnog stavka, kao i o drugim pravima, obvezama učenika u odgojno-obrazovnom radu utvrđuju se pravilima osnovne škole.

Vijeće roditelja

Članak 97.

Roditelji učenika imaju pravo, a škola obvezu pomoći roditeljima, da osnuju vijeće roditelja osnovne škole (u daljem tekstu: vijeće roditelja). Vijeće roditelja se osniva za svaku školsku godinu.

Vijeće roditelja: promovira interese škole u zajednici u kojoj se škola nalazi; predstavlja stajališta roditelja učenika školskom odboru ili bilo kojoj drugoj zainteresiranoj strani; podržava aktivno sudjelovanje roditelja i zajednice u radu škole; obavještava školski odbor i druge zainteresirane strane o stajalištima vijeća roditelja kad god to smatra neophodnim, ili po zahtjevu školskog odbora ili druge zainteresirane strane, izjašnjava se o svim pitanjima vezanim za rad i rukovođenje školom; utvrđuje prijedlog članova školskog odbora iz reda roditelja; sudjeluje u pripremi i realiziranju odgovarajućih projekata koji podržavaju i promoviraju obrazovni rad u školi; razvija komunikaciju i odnose između učenika, nastavnika, roditelja i lokalne zajednice.

Sastav vijeća roditelja u pravilu odražava ravnopravnost zastupljenost spolova.

Način i procedura osnivanja i rada vijeća roditelja utvrđuje se općim aktima škole.

Članak 98.

Roditelji, nastavnici i učenici osnovne škole formiraju vijeće škole i roditelja.

Vijeće škole i roditelja unapređuje odgojno-obrazovni rad kroz:

- poboljšanje uvjeta rada i ambijenta u školi,
- unapređenje komunikacije između učenika, nastavnika i roditelja,
- podržavanje aktivnog sudjelovanja roditelja i zajednice u radu škole,
- predstavljanje aktivnosti i stajališta vijeća škole i roditelja školskom odboru,
- realiziranje projekata i kampanja potičući volonterski rad,
- suradnju sa vladinim i nevladinim sektorom, i
- radi na umrežavanju vijeća škole i roditelja na području Kantona.

Škola osigurava uvjete i omogućava rad vijeća roditelja, vijeća učenika i vijeća škole i roditelja.

Vijeća škole i roditelja se mogu organizirati na općinskoj i kantonalnoj razini kroz općinski i regionalni centar.

Članak 99.

U općinama na području Kantona koje imaju pet i više osnovnih škola, Ministarstvo formira aktiv ravnatelja osnovnih škola (u daljem tekstu: aktiv ravnatelja).

Aktiv ravnatelja može se formirati za dvije ili više općina. Aktiv ravnatelja čine ravnatelji osnovnih škola sa područja jedne ili više općina.

Aktom o formiranju aktiva ravnatelja utvrđuje se sastav i poslovi aktiva ravnatelja.

Aktiv ravnatelja donosi poslovnik o radu, kojim se uređuje način rada.

Aktivni ravnatelja mogu formirati aktiv ravnatelja osnovnih škola Tuzlanskog kantona.

XI - STRUČNI ORGANI

Članak 100.

U osnovnoj školi obrazuju se stručni organi:

- nastavničko vijeće, koje sačinjavaju svi nastavnici i stručni suradnici škole,
- razredno vijeće, koje sačinjavaju nastavnici svih odjeljenja jednog razreda,
- stručni aktivni nastavnika određenih nastavnih oblasti i
- pedagoško vijeće.

Članak 101.

Radom nastavničkog vijeća rukovodi ravnatelj osnovne škole.

Nastavničko vijeće obavlja slijedeće poslove:

- donosi odluke o ustrojstvu odgojno-obrazovnog rada,
- prati ostvarivanje nastavnog plana i programa, poduzima mjere za njegovo izvršavanje i o tome podnosi izvješće školskom odboru,
- utvrđuje prijedlog i razmatra realiziranje godišnjeg programa, program stručnog usavršavanja nastavnika i stručnih suradnika, program rada stručnih organa i povjerenstvo koje će odražavati ravnopravnu zastupljenost spolova,
- priprema program mjera radi postizanja jednakosti spolova u odgojno-obrazovnom radu,
- osigurava vođenje statističkih podataka razvrstanih po spolu,
- vrši izbor oblika nastave i suglasno tome vrši raspored učenika i podjelu predmeta na nastavnike, odnosno vrši raspored rada u 40 satnom radnom tjednu,
- analizira uspjeh učenika i rad razrednih vijeća,
- određuje rukovoditelje razrednih vijeća,
- analizira rad nastavnika, stručnih suradnika i suradnika, i predlaže mjere za unapređivanje odgojno-obrazovnog rada,
- utvrđuje prijedlog članova školskog odbora,
- imenuje povjerenstva za polaganje ispita,
- razmatra izvješća o polaganju ispita,
- razmatra izvješća o izvršenom stručnom nadzoru,
- poduzima odgovarajuće mjere i stara se o izvršenju tih mjera,
- odobrava završavanje dva razreda učeniku tijekom jedne školske godine,
- stara se o profesionalnom usmjeravanju učenika,
- razmatra odgojno-stegovne mjere i donosi odgovarajuće odluke, i
- obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i općim aktom škole.

Članak 102.

Razredno vijeće obavlja slijedeće poslove:

- prati razvitak učenika i, na temelju toga, predlaže izbor programa,
- neposredno sudjeluje u profesionalnoj orijentaciji učenika,
- odlučuje o programima darovitih učenika, programima za učenike koji zaostaju u napredovanju i oblicima nastave koji će se primjenjivati u razredu u cjelini ili za pojedinačne skupine učenika ili učenike pojedinačno,

- usklađuje rad nastavnika u odgojno-obrazovnom procesu,
- utvrđuje zaključne ocjene učenika,
- analizira rad nastavnika, stručnih suradnika i suradnika i predlaže mjere za unapređivanje odgojno-obrazovnog rada učenika, i
- vrši i druge poslove utvrđene zakonom i općim aktom škole.

Članak 103.

Stručni aktiv obavlja slijedeće poslove:

- radi na mikro i makro planiranju nastave,
- razmatra pitanja u svezi nastave i predlaže poduzimanje potrebnih mjera u cilju osavremenjavanja odgojno-obrazovnog rada;
- radi na usavršavanju i ujednačavanju kriterija za ocjenjivanje rezultata rada učenika;
- predlaže nove oblike i sredstva rada u nastavi;
- predlaže organiziranje dopunske i dodatne nastave vodeći računa o opterećenju učenika;
- predlaže pohvale i nagrade za nastavnike i učenike;
- razmatra rezultate rada nastavnika i probleme sa kojim se nastavnici suočavaju u svom radu.

Sadržaj i način rada aktiva nastavnika, skupine nastavnih predmeta i razrednog starješine, utvrđuje se pravilima osnovne škole.

Sadržaj i način rada stručnog aktiva bliže se uređuje pravilima škole i godišnjim programom.

Članak 104.

Pedagoško vijeće škole predstavlja stručni, operativni i savjetodavni organ u školi. Pedagoško vijeće sačinjavaju: ravnatelj, pomoćnik ravnatelja, pedagog, predsjednici stručnih aktiva i rukovoditelji razrednih vijeća škole.

Pedagoško vijeće obavlja slijedeće poslove:

- razmatra organizaciono-materijalnu problematiku rada škole,
- prati uvođenje inovacija u odgojno-obrazovnom procesu,
- radi na izradi programa vrednovanja rada škole,
- prati rad učeničkih organa i tijela,
- analizira program odgojnog rada škole,
- programira i analizira rad specijalnih odjeljenja u školi,
- vrši analitičko-studijske poslove (vodi dokumentaciju i evidenciju i poduzima mjere za unapređenje organizacije i metodologije rada), i
- vrši i druge poslove sukladno općim aktima škole.

Sastav i način rada pedagoškog vijeća bliže se uređuje pravilima škole.

XII - AKTI

Članak 105.

Osnovni opći akt osnovne škole su pravila osnovne škole.

Osnovna škola ima i druge opće akte sukladno zakonu, kolektivnom ugovoru i pravilima osnovne škole.

Pravila osnovne škole sadrže odredbe koje se odnose na: naziv i sjedište osnovne škole, osnivača osnovne škole, obveze osnovne škole prema osnivaču, djelatnost osnovne škole, način i uvjete obavljanja djelatnosti, odnos prema korisnicima usluga, statusne promjene, način stjecanja i raspoređivanja sredstava za rad, utvrđivanje vrste i oblika organiziranja odgojno-obrazovnog rada, utvrđivanje oblika i načina osnovnog obrazovanja odraslih, utvrđivanje oblika i načina obrazovanja djece s posebnim obrazovnim potrebama, uvjete za prijam nastavnika, stručnih suradnika i suradnika, način donošenja pravila o kućnom redu, način ostvarivanja suradnje škole sa roditeljima učenika, stjecanje i raspoređivanje sredstava, postupak i utvrđivanje posebnih

sadržaja u okviru nastavnih planova i programa, organiziranje rada učeničkih zadruga u školi, postupak stručnog usavršavanja nastavnika, vrednovanje rada nastavnika, ocjenjivanje i postupak stjecanja višeg stručnog zvanja, mjerodavnosti, prava, obveze i odgovornosti, način izbora i broj članova školskog odbora, postupak imenovanja i razrješenja ravnatelja, stručne organe škole i njihove mjerodavnosti, opće akti i način njihovog donošenja, osobe ovlašćene da pored ravnatelja zastupaju školu i njihova ovlašćenja i odgovornosti, način ostvarivanja javnosti rada, ostvarivanje prava, obveza i odgovornosti djelatnika osnovne škole i druga pitanja značajna za rad osnovne škole.

XIII - POTREBE I INTERESI DRUŠTVA U OSNOVOM OBRAZOVANJU I ODGOJU

Članak 106.

Potrebe i interesi društva u osnovnom odgoju i obrazovanju, u smislu ovog zakona, su:

- osigurati ostvarivanje prava svoj djeci na obrazovanje,
- osnovno obrazovanje i odgoj školskih obveznika u redovitim osnovnim školama,
- osnovno obrazovanje i odgoj školskih obveznika u specijalnim školama,
- odgoj i osnovno obrazovanje školskih obveznika u specijalnim zavodima,
- dodatno obrazovanje darovitih učenika u redovitim osnovnim školama, osnovnim glazbenim školama, odnosno odjeljenjima tog obrazovanja u redovitim školama,
- osnovno obrazovanje odraslih,
- stručno usavršavanje nastavnika, i
- izdavanje udžbenika, priručnika i druge stručne literature za potrebe osnovne škole.

Članak 107.

Rad osnovnih škola kao javnih ustanova, financira se iz Proračuna Kantona na temelju kriterija financiranja, koje na prijedlog ministra, donosi Vlada Kantona.

Osnovna škola stječe sredstva za rad od naknade za obavljanje umnih, obrazovnih i drugih usluga, od osobnog sudjelovanja korisnika usluga, prodajom materijalnih dobara i iz drugih izvora, pod uvjetima određenim zakonom ili aktom o osnivanju osnovne škole.

Sredstva iz prethodnog stavka se zasebice evidentiraju i koriste za poboljšanje standarda nastavnika i učenika, opremanje učeničkih radionica, održavanje školskog prostora, nabavku opreme, učila i sl.

Članak 108.

Osnovna škola može stjecati prihod i:

- donacijama pravnih i fizičkih osoba i humanitarnih organizacija,
- iz legata, poklona i zavještanja i
- prodajom proizvoda i vršenjem usluga.

XIV - SINDIKAT ŠKOLE

Članak 109.

U školi se omogućava djelovanje Samostalnog sindikata osnovnog obrazovanja Bosne i Hercegovine, Kantonalnog odbora i članova sindikata preko sindikalne organizacije osnovne škole.

Sindikata škole djeluje sukladno kolektivnom ugovoru i sindikalnim pravilima.

Djelovanje sindikata ne može se ograničiti odlukama organa škole.

XV - KAZNE NE ODREDBE

Članak 110.

Novčanom kaznom od 1.000 do 4.000 KM kaznit će se za prekršaj osnovna škola:

1. ako onemoguću uporabu u nastavi bilo kojeg službenog jezika ili službenog pisma (članak 7.);

2. ako otpočne sa radom prije nego što je upisana u Registar osnovnih škola koji vodi Ministarstvo (članak 16. stavak 2.);

3. ako izda svjedodžbu ili drugu javnu ispravu o završenom obrazovanju prije nego što je upisana u Registar osnovnih škola (članak 16. stavak 4.);

4. ako ne upiše učenika koji je doselio na područje škole i ako ga upiše bez prijevodnice (članak 20.);

5. ako omogući organiziranje i djelovanje političkih stranaka i njihovih podmladaka (članak 30. stavak 1.);

6. ako izvodi nastavu po nastavnom planu i programu koji nije donijelo Ministarstvo (članak 31. stavak 3.);

7. ako, bez suglasnosti Ministarstva, prekine nastavu (članak 39. stavak 1.);

8. ako organizira manifestaciju koja nije utvrđena godišnjim programom rada škole bez prethodne suglasnosti Ministarstva (članak 41. stavak 4.);

9. ako se u školi uporabljavaju udžbenici i nastavna sredstva koja nije odobrilo Ministarstvo (članak 45. stavak 1.);

10. ako ne izvrši upis učenika u razdoblju kako je utvrđeno u članku 46. stavak 4.;

11. ako izvješće o opisu u određenom roku ne dostavi osnivaču i Pedagoškom zavodu (članak 46. stavak 5.);

12. ako ne uputi učenika, bez odlaganja, na povjerenstvo, kada kod njega nastupe promjene koje zahtijevaju prijelaz iz specijalne škole u redovitu ili iz redovite u specijalnu školu (članak 49. stavak 1.);

13. ako ne omogući stjecanje osnovnog obrazovanja učenika s posebnim potrebama (članak 50. stavak 2.);

14. ako utvrdi da nastavnik u okviru 40-satnog radnog tjedna ima više od 25 nastavnih sati svih oblika neposrednog odgojno-obrazovnog rada (članak 74. stavak 2.);

15. ako ne omogući stjecanje viših stručnih zvanja nastavnici, stručnim suradnicima i suradnicima (članak 79. stavak 3.).

Za prekršaje iz prethodnog stavka ovog zakona kaznit će se i odgovorna osoba u osnovnoj školi novačnom kaznom od 400 do 1.500 KM.

Članak 111.

Novčanom kaznom od 500 do 2.000 KM kaznit će se za prekršaj osnovna škola:

1. ako učenici imaju više od nastavnim planom i programom predviđenih nastavnih sati tijekom jednog radnog tjedna (članak 37.);

2. ako ne produži nastavu kada nije realiziran godišnji fond nastavnih sati i realizirani programski sadržaji (članak 38. stavak 2.);

3. ako ne donese godišnji program rada škole ili ga u roku ne dostavi Ministarstvu i Pedagoškom zavodu (članak 40. stavak 3.);

4. ako ne vrši redovito ocjenjivanje učenika na način utvrđen ovim zakonom (članak 54.);

5. ako ne vodi propisanu dokumentaciju i evidenciju i ako ne razvrstava podatke u dokumentaciji i evidenciji i po spolu (članak 66.);

6. ako ne osigura da uposlenici u određenom roku izvrše ljekarski pregled (članak 73. stavak 1.);

7. ako ne vrši redovito ocjenjivanje rada nastavnika, stručnih suradnika i suradnika (članak 79. stavak 1.).

Za prekršaje iz prethodnog stavka, kaznit će se odgovorna osoba u osnovnoj školi novčanom kaznom od 200 do 800 KM.

Članak 112.

Novčanom kaznom od 200 do 1.000 KM kaznit će se za prekršaj roditelj ako ne osigura da dijete bude upisano u osnovnu školu, odnosno ako dijete ne pohađa nastavu (članak 25. stavak 1.).

Ukoliko ni poslije izvršene kazne roditelj ne upiše dijete u osnovnu školu, odnosno ako dijete ne pohađa nastavu, kazna se ponavlja.

XVI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 113.

Postojeće osnovne škole su dužne da usklade svoju organizaciju, djelatnost i opća akta sa odredbama ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Ministar će do 31. kolovoza 2004. godine donijeti kriterije za angažiranje osoba na poslovima instruktivne nastave iz članka 72.

Ministar će, u roku od devet mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona, donijeti Pedagoške standarde i Normative iz članka 12. ovog zakona i bliže propise o:

- utvrđivanju kriterija za osnivanje osnovne škole sa manje od 18 odjeljenja iz članka 13.,

- organiziranju izleta, ekskurzija i logorovanja (članak 42.),

- osnivanju i radu eksperimentalnih osnovnih škola (članak 43.),

- osnovnom obrazovanju odraslih (članak 53.),

- praćenju, vrednovanju i ocjenjivanju učenika (članak 54.),

- o kriterijima za proglašenje učenika generacije (članak 56.),

- organiziranju i načinu polaganja ispita u osnovnoj školi (članak 59.),

- obrascu posebne diplome o završenoj osnovnoj školi (članak 63.),

- vođenju dokumentacije i evidencije u osnovnoj školi (članak 66.),

- stegovnoj i materijalnoj odgovornosti učenika (članak 70.),

- programu i načinu polaganja stručnog ispita nastavnika, stručnih suradnika i suradnika osnovne škole (članak 77.),

- ocjenjivanju, napredovanju i stručnom usavršavanju nastavnika, stručnih suradnika i suradnika (članak 79.), i

- vršenju stručnog nadzora (članak 84.).

Članak 114.

Ministarstvo će do 31. kolovoza 2004. godine donijeti listu predmeta fakultativne nastave iz članka 32. ovog zakona.

Ministarstvo će u roku od godinu dana donijeti nastavni plan i program iz članka 31. ovog zakona.

Članak 115.

Pedagoški zavod će do 31. kolovoza 2004. godine donijeti program cjelodnevnog boravka učenika u školi iz članka 48. stavka 6. ovog zakona i utvrditi metodologiju za izradu godišnjeg programa iz članka 40. ovog zakona.

Članak 116.

Do donošenja propisa iz članaka 113., 114. i 115. ovog zakona primjenjivat će se postojeći propisi ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Članak 117.

Kanton će osigurati uvjete za sukcesivno uvođenje devetogodišnjeg osnovnog obrazovanja učenika na području Kantona, počev od školske 2004/2005. godine.

Učenici koji su započeli osnovno obrazovanje po nastavnom planu i programu osmogodišnjeg osnovnog obrazovanja, nastavljaju obrazovanje po tom nastavnom planu i programu.

Članak 118.

Osoba sa završenom srednjom učiteljskom školom, zatečena na poslovima nastavnika razredne nastave, sa najmanje dvadeset godina radnog iskustva neposredno u nastavi, položenim stručnim ispitom, može i dalje obavljati poslove nastavnika razredne nastave u nastavi od I do IV razreda osnovne škole.

Osoba sa završenom srednjom glazbenom školom odnosno školom za primijenjenu umjetnost, zatečena na poslovima nastavnika glazbene odnosno likovne kulture, koja je položila pedagoško-andragošku grupu predmeta, sa najmanje deset godina radnog iskustva neposredno u nastavi i položenim stručnim ispitom, može i dalje izvoditi nastavu iz predmeta glazbena, odnosno likovna kultura.

Članak 119.

Osoba koja je imenovana dva ili više puta uzastopno za ravnatelja osnovne škole koja ima status javne ustanove, prije stupanja na snagu ovog zakona, ne može se imenovati za ravnatelja ili vršitelja dužnosti ravnatelja osnovne škole.

Članak 120.

Skupština Kantona zadržava prava i obveze osnivača prema postojećim osnovnim školama koje imaju status javne ustanove, preuzete ranijim propisima.

Članak 121.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o osnovnoj školi - prečišćeni tekst ("Službene novine Tuzlanskog kantona", broj 11/02).

Članak 122.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Tuzlanskog kantona".

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
Skupština
Broj: 01-02-46-22/04
Tuzla, 22. 4. 2004. godine

Predsjednik
Skupštine Tuzlanskog kantona,
Amir Fazlić, v.r.

102

Na osnovu člana 24. stav 1. tачка ц) Устава Тузланског кантона ("Службене новине Тузланско-подрињског кантона", бр. 7/97 и 3/99 и "Службене новине Тузланског кантона", бр. 13/99, 10/00 и 14/02), на приједлог Владе Тузланског кантона, Скупштина Тузланског кантона, на сједници од 22. 4. 2004. године, доноси

ЗАКОН

О ОСНОВНОМ ВАСПИТАЊУ И ОБРАЗОВАЊУ

I - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се обављање дјелатности основног васпитања и образовања, оснивање, организација и финансирање основне школе, права и обавезе ученика и њихових родитеља-старатеља, управне структуре основних школа и процедуре избора наставника и других запосленика у школи, статус наставника и других запосленика школе, стручни развој и надзор над радом наставника и друга питања од значаја за обављање дјелатности основног васпитања и образовања.

Сврха образовања

Члан 2.

Сврха основног васпитања и образовања је да, кроз оптимални интелектуални, физички, морални и друштвени развој појединца, у складу са његовим могућностима и способностима, допринесе стварању друштва заснованог на владавини закона и поштовању људских права и унапређењу животног стандарда грађана.

Основно васпитање и образовање је дјелатност од посебног друштвеног интереса.

Општи циљеви образовања

Члан 3.

Општи циљеви основног васпитања и образовања произилазе из општеприхваћених, универзалних вриједности демократског друштва, те властитих вриједности система заснованог на специфичностима националне, историјске, културне и вјерске традиције народа и националних мањина које живе на подручју Тузланског кантона (у даљем тексту: Кантон).

Општи циљеви образовања су:

- омогућавање приступа изворима знања као основи за разумијевање себе, другог и свијета у којем се живи;
- обезбјеђење оптималног развоја за свако лице, укључујући и оне са посебним потребама, у складу са њиховим узрастом, могућностима и менталним и физичким способностима;
- промоција поштовања људских права и основних слобода, и припрема сваког лица за живот у друштву које поштује принципе демократије и владавине закона;
- развијање свијести о припадности држави Босни и Херцеговини, властитом културном идентитету, језику и традицији, на начин примјерен цивилизацијским тековинама, упознајући их и уважавајући друге и другачије;
- обезбјеђење једнаких могућности за образовање и могућност избора на свим нивоима образовања, без обзира на пол, расу, националну припадност, социјално и културно поријекло и статус, породични статус, вјероисповијест, психофизичке и друге личне особине;
- постизање квалитетног образовања за грађане;
- постизање стандарда знања који се могу компарирати на међународном, односно европском нивоу, који обезбјеђују укључивање и наставак школовања у европском образовном систему;
- подстицање цјеложивотног учења;
- промоција економског развоја;
- укључивање у процес европских интеграција.

Право дјетета на образовање

Члан 4.

Свако дјете има једнако право приступа и једнаке могућности учешћа у одговарајућем образовању, без дискриминације на било којој основи.

Једнак приступ и једнаке могућности подразумијевају обезбјеђење једнаких услова и прилика за све, за почетак и наставак даљег образовања.

Одговарајуће образовање подразумијева образовање које, у складу с утврђеним стандардима, обезбјеђује дјетету да на најбољи начин развије своје урођене и потенцијалне интелектуалне, физичке и моралне способности, на свим нивоима образовања.

Образовна институција не смије вршити дискриминацију засновану на полу у вези са:

- условима пријема;
- одбијањем пријема;
- начином пружања услуга и бенефиција;
- искључењем из процеса образовања;
- вредновањем достигнутих резултата у току образовања.

Дефинисање појмова:

Члан 5.

”Школски обвезник” је дијете које у календарској години до 1. септембра наврши шест година живота па до навршене петнаесте године живота.

”Основна школа” је установа основног васпитања и образовања која може бити редовна, паралелна (основна музичка школа, основна балетска школа и сл.) и специјална основна школа.

”Основна музичка школа” је паралелна основна школа у којој се реализује наставни план и програм за основно музичко образовање за ученике који имају музичке или балетске склоности и способности, чиме се врши оспособљавање за наставак школовања и професионално бављење музиком уопште или балетом.

”Инклузија” подразумијева свеобухватно укључивање лица с тешкоћама у развоју, тешкоћама у учењу и уопште тешкоћама социјалне интеграције не само у васпитно-образовни систем већ и у свакодневни живот и друштвену стварност.

”Специјално образовање” значи образовање за ученике који имају посебне образовне потребе у случајевима када није могуће пружити одговарајуће образовање у редовним школама.

”Полазник” је лице старије од 15 година које похађањем наставе по програму за одрасле или полагањем испита стиче основно образовање.

”Агенција за наставне планове и програме” је институција установљена за имплементацију заједничког језгра наставних планова и програма на свим нивоима образовања у Босни и Херцеговини.

”Агенција за стандарде и оцјењивање” је институција за установљење стандарда успјеха ученика и оцјењивање постигнутих резултата, у складу са чланом 47. Оквирног закона о основном и средњем образовању у Босни и Херцеговини.

Обавезно образовање

Члан 6.

Основно образовање је обавезно и бесплатно, и обезбјеђује се свој дјечи. Дијете, у смислу овог закона, је свако лице до навршене осамнаесте године живота.

Обавезно образовање почиње у календарској години у којој дијете до 1. септембра навршава шест година живота и траје до навршене петнаесте године живота.

Министарство образовања, науке, културе и спорта Тузланског кантона (у даљем тексту: Министарство) може на иницијативу или уз сагласност родитеља, старатеља и усвојиоца (у даљем тексту: родитељи) и уз консултације са другим стручним и надлежним институцијама, дозволити једну годину ранијег или одгођеног почетка обавезног образовања, уколико је то у најбољем интересу дјетета.

Члан 7.

У основној школи настава се изводи на службеним језицима Босне и Херцеговине: босанском, хрватском и српском језику, ијекавског

изговора, уз употребу оба службена писма (латиница и ћирилица), а, у зависности од потреба ученика, у употреби је и знаковно писмо.

Не може се вршити дискриминација наставника или другог запосленика при избору, запослењу, обављању послова радног мјеста или напредовању на основу тога што у школи, у усменом или писменом изражавању, користи било који од службених језика Босне и Херцеговине.

Не може се вршити дискриминација ученика при пријему, учешћу у активностима школе или у било којој другој активности везаној за тог ученика на основу тога што у школи, у усменом или писменом изражавању, користи било који од службених језика Босне и Херцеговине.

До краја треће године основног васпитања и образовања, ученици ће савладати оба службена писма Босне и Херцеговине, а ученици са посебним образовним потребама ће савладати оба службена писма, у складу са њиховим могућностима, до краја основног васпитања и образовања.

Наставници су оспособљени да препознају и тумаче разлике између три службена језика Босне и Херцеговине у мјери у којој је то битно за предмете које предају.

Уџбеници који су у употреби у школама морају у потпуности поштовати разлике између три службена језика Босне и Херцеговине.

Наставу босанског језика, хрватског језика и српског језика реализују наставници који имају одговарајући профил и стручну спрему утврђену наставним планом и програмом.

Језик и култура сваке националне мањине која живи на подручју Кантона, поштоваће се и уклапати у школу у највећој мјери у којој је то изводљиво, у складу са Оквирном конвенцијом о заштити права националних мањина.

Члан 8.

Ученику, држављанину Босне и Херцеговине који се изјашњава припадником националне мањине, биће обезбјеђена настава матерњег језика у основној школи у коју је уписан у највећој мјери у којој је то изводљиво.

Ученик из става 1. овог члана, који жели похађати наставу матерњег језика при упису ће обавијестити школу да је припадник националне мањине и школа ће то прихватити као чињеницу без даљњих провјера или доказа.

Настава матерњег језика може се одвијати у одјељењу, групи или појединачно.

Наставник који реализује наставу матерњег језика ученика, припадника националне мањине, мора имати одговарајућу стручну спрему којом се обезбјеђује да предмет може предавати уз одговарајући стандард.

Наставни план и програм за наставу матерњег језика мањина доноси, на приједлог Педагошког завода, министар образовања, науке, културе и спорта Тузланског кантона (у даљем тексту: министар), а Министарство обезбјеђује наставна средства за образовање мањина, уз оцјену и мишљење представника националних мањина на подручју Кантона. Наставна средства треба да одговарају потребама дате националне мањине и обухватају књижевност, историју, географију и културу те мањине.

У основној школи у којој се образују ученици само једне националне мањине, цјелокупна настава се изводи на језику мањине, уз обавезно савладавање језика из члана 7. овог закона.

Члан 9.

Држављани Босне и Херцеговине имају право да стичу васпитање и образовање у школама на подручју Кантона по одредбама овог закона.

Страни држављани и лица без држављанства, када се може основано закључити да ће таква лица у Босни и Херцеговини боравити дуже од три мјесеца, имају право да стичу основно образовање у

школама на подручју Кантона по одредбама овог закона, у складу са конвенцијама и споразумима које је држава Босна и Херцеговина закључила са другим државама или међународним организацијама.

Члан 10.

Школа ће унапређивати и штитити вјерске слободе, толеранцију и културу дијалога.

Имајући у виду различитост и слободу вјерских убјеђења у Босни и Херцеговини, ученици ће, у складу с њиховим увјерењем и увјерењем њихових родитеља, похађати часове вјеронауке.

Школа не може предузимати мјере и активности којима би се ограничавала слобода изражавања сопствених и упознавања других и другачијих вјерских увјерења.

Ученици који не желе похађати вјеронауку неће ни на који начин бити доведени у неповољан положај у односу на друге ученике.

У наставним и другим активностима у основној школи се не могу употребљавати или излагати дидактички и други материјали, нити давати изјаве од стране наставника и другог школског особља, чији садржај би се оправдано могао сматрати увредљивим за језик, културу и религију ученика који припадају било којој националној, односно етничкој групи или религији.

II - ОСНИВАЊЕ И РАД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Члан 11.

Основну школу може основати домаће и страно правно и физичко лице у свим облицима својине (у даљем тексту: оснивач) у складу са овим законом.

Основну школу као јавну установу оснива Скупштина Тузланског кантона (у даљем тексту: Скупштина Кантона), општинско вијеће када обезбједи средства потребна за оснивање и рад школе или Скупштина Кантона и општинско вијеће у својству суоснивача.

Изузетно, основну школу као јавну установу може основати и вјерска заједница самостално или са другим правним, односно физичким лицем, када Скупштина Кантона оцијени да за њено оснивање постоји јавни интерес.

Међусобна права и обавезе оснивача и основне школе уређују се уговором.

Основна школа се оснива у складу са дугорочним програмом развоја и концепцијом основног васпитања и образовања који доноси Скупштина Кантона.

Основну школу могу основати два или више оснивача. Ако основну школу оснивају два или више оснивача, њихова међусобна права, обавезе и одговорности уређују се уговором.

Приватна основна школа може почети са радом када Министарство да сагласност за примјену одговарајућег наставног плана и програма и када, у складу с важећим прописима, обезбједи и друге стандарде и услове који гарантују да ће ученици добити одговарајуће образовање, његу и безбједност, у складу са специфичностима школе која се оснива.

Изузетно, међународне приватне основне школе могу имати наставне планове и програме који у потпуности не покривају заједничко језгро наставних планова и програма.

Основна школа не може се оснивати у сврху промовисања расних, националних, вјерских, полних и других предрасуда, нити своје функције смије вршити на начин противан закону, односно на начин којим се наведене предрасуде промовишу.

Члан 12.

Оснивач основне школе обезбјеђује средства потребна за оснивање и рад у складу са Педагошким стандардима за основно васпитање и образовање (у даљем тексту: Педагошки стандарди) на

подручју Кантона и Нормативима школског простора, опреме, наставних средстава и учила (у даљем тексту: Нормативи).

Педагошке стандарде и Нормативе из става 1. овог члана, након проведене јавне расправе, уз обавезно учешће синдиката, доноси министар уз претходну сагласност Владе Тузланског кантона (у даљем тексту: Влада Кантона).

Оснивач основне школе обезбјеђује финансирање плата наставника, стручних сарадника, сарадника, и других запосленика, њихово образовање и обуку, основно образовање дјеце са посебним образовним потребама, опремање радионица, рад експерименталне основне школе, одржавање школских такмичења, простора школе, куповину школске опреме и учила, а по могућности набавку школских уџбеника, приручника и превоз ученика који станују на удаљености већој од четири километра од школе.

Члан 13.

Основна школа као јавна установа може се основати, ако:

- постоји довољан број ученика за формирање 18 одјељења за редовну основну школу, 9 одјељења за специјалну основну школу и 12 одјељења за основну музичку школу;

- је обезбјеђен одговарајући стручни наставни кадар у складу са наставним плановима и програмима за основну школу;

- су обезбјеђене одговарајуће школске просторије, опрема, наставна средства и учила у складу са Нормативима;

- су обезбјеђени услови за рад у складу са Педагошким стандардима.

Изузетно, основна школа може се основати и када није обезбјеђен довољан број ученика за формирање броја одјељења утврђених у ставу 1. овог члана, уз претходну сагласност Министарства и у складу са одговарајућим критеријима.

Основна школа која нема статус јавне установе, може се основати ако има довољан број ученика за формирање једног одјељења сваког разреда.

Ближи пропис из става 2. и става 3. овог члана доноси министар.

Члан 14.

Оснивач приликом оснивања основне школе формира комисију, која ће, у складу са овим законом, извршити припреме за почетак рада и извршити избор првих наставника школе.

Код оснивања основне школе као јавне установе, комисију из претходног става у име оснивача именује Министарство.

Члан 15.

Основна школа се уписује у судски регистар.

Поред уписа у судски регистар, основна школа се уписује у Регистар основних школа (у даљем тексту: Регистар), који води Министарство.

У Регистар се може уписати само основна школа која испуњава услове из члана 13. овог закона.

Члан 16.

Провјеру услова за упис основне школе у Регистар врши Министарство, на захтјев основне школе.

Основна школа може почети са радом након уписа у Регистар.

Новооснована школа почиње са радом почетком школске године.

Основна школа, уписана у Регистар, може издавати свједоцбе и друге јавне исправе о завршеном образовању, односно завршетку појединих разреда и других облика образовања.

Члан 17.

Основна школа брише се из Регистра када престане да испуњава услове прописане овим законом.

Ближи пропис о поступку утврђивања услова за упис у Регистар, трошковима поступка, садржају и начину вођења Регистра и брисању из Регистра, доноси министар.

Члан 18.

Основна школа има статус правног лица.
Основна школа може вршити статусне промјене.
Одлуку о статусним промјенама основне школе доноси оснивач.

Члан 19.

Министарство, на приједлог општинског вијећа, утврђује школско подручје са којег је редовна основна школа обавезна да прими школске обвезнике.

Сви ученици у доби обавезног похађања наставе уписују се у школу на школском подручју на којем имају мјесто пребивалишта, односно школу која је најближа њиховом мјесту становања.

У изузетним случајевима, Министарство може на захтјев родитеља дијете изузети од обавезе похађања школе из става 2. овог члана, ако је то потребно да би се заштитила права дјетета и ако се нађе да је то у најбољем интересу дјетета, ако постоје просторне могућности школе.

Основна школа може на свом школском подручју организовати подручне школе са једним или више одјељења, у складу са Педагошким стандардима.

Основна школа која нема статус јавне установе уписује школске обвезнике на основу уговора с родитељима школских обвезника независно о школском подручју, о чему је обавезна извјестити основну школу са чијег су школског подручја уписани ученици.

Члан 20.

Када ученик промијени пребивалиште, основна школа у новом мјесту пребивалишта дужна је уписати ученика на основу писаног акта - преводнице, која се доставља службеним путем.

Ученик који се образовао у другом кантону односно ентитету уписује се и наставља образовање под истим условима као и ученик у Кантону.

У спорним случајевима, о начину уписа и настављања образовања, одлучује Министарство.

Ученик који се образовао у иностранству условно се уписује, док се у Министарству не изврши нострификација односно еквиваленција докумената о његовом образовању.

У поступку нострификације и еквиваленције, ученику се не може утврдити обавеза полагања допунских испита.

Члан 21.

Рад основне школе је јаван.

Основна школа има печат у складу са правилима школе, који се користи за потврђивање аутентичности аката које издаје основна школа.

Основна школа, чији је оснивач или према којој је право оснивача преузела Скупштина Кантона, има печат са грбом Тузланског кантона.

Облик, величина и садржај печата утврђују се оснивачким актом и правилима школе.

Основна школа, на видном мјесту при улазу у школски објект, је обавезна истакнути натписну плочу која садржи назив и сједиште школе, а натписна плоча основне школе која има статус јавне установе, осим назива и сједишта садржи и грб Кантона.

Основне школе могу сарађивати и међусобно удруживати одређене послове, с тим да свака основна школа задржава својство правног лица.

Члан 22.

У просторима школе неприхватљиви школски симболи су:

- симболи других држава (заставе, грбови страних држава и сл.),
- било какви симболи, фотографије или објекти који се односе на политичке партије, покрете, лидере,

- симболи, фотографије или објекти који се односе на било који рат, осим учила у кабинетима који су нужни за изучавање програмских садржаја,

- ратне спомен-плоче и споменици који садрже детаље, интерпретације, квалификације или величају рат, као и у другим случајевима предвиђеним критеријима за школске називе и симболе.

Члан 23.

Основна школа престаје са радом ако не испуњава услове утврђене овим законом и Педагошким стандардима, и задатке ради којих је основана или ако не постоји потреба за њеним даљим радом.

Акт о престанку рада основне школе доноси оснивач. Када Министарство утврди да основна школа не испуњава услове који су прописани овим законом, одредиће рок у коме ће оснивач отклонити утврђене недостатке.

Уколико недостаци не буду отклоњени у одређеном року, Министарство ће предложити оснивачу доношење акта о престанку рада основне школе.

Ако оснивач основне школе која нема статус јавне установе, не донесе акт о престанку рада основне школе у року од три мјесеца од дана подношења приједлога из става 3. овог члана, Министарство доноси рјешење о престанку рада основне школе.

Уколико се Скупштина Кантона и општинско вијеће као оснивачи или суоснивачи, у року од три мјесеца не изјасне о приједлогу из става 3. овог члана, Министарство ће донијети рјешење о прекиду рада основне школе, које ће важити до коначне одлуке Скупштине Кантона односно општинског вијећа.

Актом о престанку односно прекиду рада основне школе, одредиће се рок престанка рада, који не може бити краћи од рока завршетка текуће школске године.

У случају престанка односно прекида рада основне школе, оснивач је дужан да затеченим ученицима омогући наставак и завршавање започетог образовања и васпитања.

Доношењем акта о престанку рада школе, покреће се поступак брисања школе из Регистра.

Акт о престанку рада основне школе објављује се у "Службеним новинама Тузланског кантона".

Основна школа престаје са радом и у другим случајевима утврђеним Законом о установама и актом о оснивању.

III - ПРАВА И ОБАВЕЗЕ РОДИТЕЉА

Члан 24.

Родитељи имају право и обавезу старати се о образовању своје дјеце. Родитељи имају право одабрати да своју дјецу образују у јавној или приватној основној школи. Приватне школе, у погледу услова и процедура, обезбјеђују једнаке могућности за упис свим ученицима.

У остваривању својих права, родитељи не могу ограничити права своје дјеце да имају приступ и уживају корист од образовања примјерено њиховом узрасту и способностима.

Своје право на избор основне школе, родитељи не могу остваривати на начин којим се промовишу предрасуде на расној, полној, националној, језичкој, вјерској и свакој другој основи, као и на начин противан овом закону.

Члан 25.

Родитељи су обавезни уписати своје дијете у школу и осигурати да дијете редовно похађа основну школу током периода трајања обавезног образовања. У случају немара и неодговорног односа према овој обавези, родитељи подлијежу санкцијама у складу са законом.

Право и обавеза родитеља је редовно информисање, консултovanje и праћење образовног напретка своје дјеце.

Родитељи имају право и обавезу, у интересу своје дјеце и путем својих представника у школским органима и тијелима или путем својих асоцијација, учествовати у одлучивању о питањима од значаја за рад школе и функционисање образовног система уопште.

IV - УЛОГА И ОБАВЕЗЕ ШКОЛЕ

Члан 26.

Школа своју улогу и обавезе остварује у окружењу које развија мотивацију за стицање знања које поштује и подржава индивидуалност сваког ученика, као и његов културни и национални идентитет, језик и вјероисповијест, које је безбједно и у којем не постоји било какав облик застрашивања, злостављања, физичког кажњавања, вријеђања, понижавања, деградирања или штете по здравље, укључујући и штету изазвану пушењем или употребом других опојних и законом забрањених средстава.

Члан 27.

Школа не смије вршити дискриминацију у приступу дјеце образовању или њиховом учешћу у образовном процесу на основу расе, боје, пола, језика, религије, политичког или другог мишљења, националног или социјалног поријекла, на основу тога што су дјеца са посебним потребама или на било којој другој основи.

Оснивач основне школе, заједно са основном школом, обезбјеђује функционални смјештај и пратећу инфраструктуру за несметан приступ и учешће у образовном процесу дјечи са посебним образовним потребама, младима и одраслима.

Члан 28.

Основна школа промовише једнаке могућности за све своје ученике, наставнике и остале запосленике, уважавајући и промовишући истовремено и право на различитости међу њима. У том циљу, основна школа, уз сагласност Министарства, утврђује и проводи властите програме који подржавају и његују различите културе, језике и вјероисповијести својих ученика и запосленика.

Члан 29.

Основна школа промовише и развија стално и динамично партнерство школе, родитеља и средине у којој живе, у свим питањима од значаја и интереса за остваривање функције школе и потреба ученика.

Основна школа, родитељи, ученици и локална заједница нарочито, промовишу и проводе програме заједничког и организованог дјеловања и сарадње у борби против злостављања и злоупотребе дјеце и младих, борби против дроге, алкохолизма и других токсикоманија, пушења и малолетничке деликвенције, те свих других појава које угрожавају здравље и живот ученика.

V - АУТОНОМИЈА ШКОЛЕ

Члан 30.

У основној школи је забрањено организовање и дјеловање политичких партија и њихових подмладака.

У просторије основне школе је забрањен приступ и боравак наоружаних лица, без претходног одобрења директора школе.

Основна школа има одговарајући степен аутономије, у складу са важећим прописима, а нарочито у погледу запошљавања наставног, стручног и другог кадра, те слободе рада наставника и стручних сарадника.

Основна школа поштује слободу наставника да изводе наставу на начин који сматрају одговарајућим, при чему школа мора водити

рачуна о стандардима и одрживости постојећих и примјени нових облика и метода рада у наставном процесу.

VI - ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ РАД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Члан 31.

Васпитно-образовни рад остварује се на основу наставног плана и програма за основне школе (у даљем тексту: наставни план и програм).

Наставним планом и програмом утврђују се циљеви и задаци, садржај, облици и поступци васпитно-образовног рада, као и извођење разредне, односно предметне наставе у појединим разредима, или други облици наставе и обезбјеђује национална равноправност кроз посебне програме за националну групу предмета у основним школама свих облика својине.

Основна школа организује васпитно-образовни рад по наставном плану и програму који доноси Министарство, у складу са заједничким језгром наставних планова и програма у Босни и Херцеговини, на приједлог Педагошког завода, и уз претходно проведenu јавну расправу.

Заједничко језгро наставних планова и програма:

а) обезбјеђује да се у васпитно-образовном процесу развија однос и осјећај припадности Босни и Херцеговини;

б) гарантује и обезбјеђује квалитетно образовање и достизање задовољавајућег стандарда знања, вјештина и способности за сву дјецу;

ц) обезбјеђује досљедност квалитета стандарда образовања у свим основним школама;

д) обезбјеђује примјену наставних планова и програма који одговарају образовним потребама дјеце на коју се односе, те њиховом узрасту и посебним интересима са акцентом на промоцију здравог начина живота као највећег интереса ученика, родитеља, наставног особља и друштва;

е) обезбјеђује слободу кретања и једнак приступ образовању;

ф) гарантује економичност и ефикасност у финансирању и раду школе.

Саставни дио наставног плана и програма чине и специфични садржаји, чији обим не може бити већи од 30% у односу на заједничко језгро наставних планова и програма.

Специфичне садржаје утврђује наставнички савјет на приједлог школског одбора, оснивача, савјета родитеља и удружења грађана, након прибављеног мишљења Педагошког завода и уз сагласност Министарства.

Број, врста и трајање факултативне наставе одређује се годишњим програмом рада школе у складу са наставним планом и програмом и ресурсима којима школа располаже.

Члан 32.

У редовној основној школи реализује се наставни план и програм редовне основне школе, посебни додатни програм за надарене ученике, прилагођени програми за дјецу са посебним потребама, наставни план и програм за основно музичко образовање односно основно балетско образовање, наставни план и програм за одрасле, програми факултативне, допунске, додатне наставе, те наставни планови и програми разних врста курсева.

Предмете у оквиру факултативне наставе бирају ученици и родитељи ученика на почетку школске године са листе коју доноси Министарство и кад се да изјашњење о одабраним предметима, факултативна настава за датог ученика постаје обавезна.

У специјалној основној школи реализује се наставни план и програм за ученике са сметњама у психичком и физичком развоју.

У основној музичкој школи реализује се наставни план и програм за основно музичко образовање и посебни додатни програм за надарене ученике.

Члан 33.

Основно музичко образовање траје шест година, а основно балетско образовање траје четири године.

Право на упис у први разред паралелне школе из става 1. овог члана, ученик стиче након завршеног трећег разреда редовне основне школе.

Члан 34.

Број ученика у одјељењу редовне, специјалне и паралелне основне школе утврђује се Педагошким стандардима.

У редовним основним школама које немају статус јавне установе, број ученика може бити и мањи, што утврђује школски одбор те школе, уз сагласност оснивача.

Редовна основна школа може организovati рад комбинованих одјељења од I до IV разреда за истовремено извођење наставе са више разреда.

За ученике од V до IX разреда школа може организovati курсну наставу.

Курсна настава се организује за више разреда у једном одјељењу, ако у основној школи нема довољан број ученика за организовање одјељења једног разреда.

Основна школа може организovati продужени или цијелодневни боравак ученика, у складу са Педагошким стандардима, по програму који доноси Педагошки завод.

Члан 35.

Школска година траје од 1. септембра текуће до 31. августа наредне године.

Настава у редовној и специјалној основној школи изводи се по полугодиштима и траје 185 радних дана, с тим да се наставни програмски садржаји планирају и реализују у оквиру 175 наставних дана.

Настава у завршном разреду школе, из претходног става овог члана, траје 170 радних дана, с тим да се наставни програмски садржаји планирају и реализују у оквиру 160 наставних дана.

Разлика у броју радних и наставних дана користи се за реализацију посебних програмских садржаја, обиљежавање државних и вјерских празника, културних, спортских и других активности школе, утврђених годишњим програмом рада.

Школски календар за сваку школску годину доноси министар. Школски календар се објављује у "Службеним новинама Тузланског кантона".

Члан 36.

Настава у првом полугодишту почиње првог понедељка у септембру, осим када министар, из одређених оправданих разлога, донесе другачију одлуку.

Зимски одмор, у складу са школским календаром, за ученике редовне и специјалне основне школе траје три седмице, а лјетњи одмор од завршетка другог полугодишта до почетка наредне школске године.

Основна школа може, ради обиљежавања вјерских празника, одредити да се дио зимског одмора за ученике користи у току првог или другог полугодишта.

Члан 37.

Основна школа организује наставни процес у петодневној радној седмици.

Изузетно, основна школа, у којој се настава изводи у три смјене, може уз сагласност министра наставни процес организovati у шестодневној радној седмици.

Наставни час у редовној и паралелној основној школи траје 45 минута, а у специјалној основној школи 40 минута.

Основна школа, број наставних часова у току радне седмице утврђује у склопу заједничких језгри наставних планова и програма, с тим да у току дана ученици од I до III разреда не могу имати више од 4 наставна часа, ученици од IV до VI разреда више од 5, а ученици од VII до IX разреда више од 6 наставних часова редовне наставе.

Ученици од I до III разреда могу имати седмично оптерећење до 20 часова, ученици од IV до VI разреда до 25 часова, а ученици од VII до IX разреда могу имати седмично оптерећење до 30 часова.

Школа може у оквиру једне суботе у току мјесеца организovati додатну и допунску наставу, рад секција и ученичких организација, уколико није могуће те активности организovati у оквиру петодневне радне седмице.

Члан 38.

Основна школа дужна је да у току школске године оствари наставни план и програм, односно годишњи фонд наставних часова.

Ако се утврди да основна школа није остварила у оквиру предвиђеног броја наставних дана годишњи фонд наставних часова, мора продужити наставу док се не оствари годишњи фонд наставних часова.

Члан 39.

Основна школа не смије прекидати васпитно-образовни рад у току полугодишта, односно школске године, изузев услјед елементарних непогода, епидемије заразне болести и других посебно оправданих разлога, уз претходно прибављену сагласност Министарства.

Министарство може одобрити, у зависности од климатских или других услова, продужетак зимског одмора најдуже једну радну седмицу, с тим да у току школске године буде остварен годишњи фонд наставних часова, предвиђен наставним планом и програмом и реализовани програмски садржаји.

Завршетак првог полугодишта и трајање зимског одмора за ученике основних школа на подручју Кантона је, у правилу истовремено и регулише се школским календаром.

Члан 40.

Васпитно-образовни рад у основној школи реализује се у складу са наставним планом и програмом и на основу годишњег програма рада основне школе (у даљем тексту: годишњи програм).

Годишњим програмом утврђује се наставне обавезе, рад на професионалној оријентацији ученика, слободне активности ученика, облици, садржаји, обим и распоред васпитно-образовног рада и друге активности у основној школи. Годишњи програм се сачињава по јединственој методологији коју утврђује Педагошки завод.

Приједлог годишњег програма утврђује наставнички савјет основне школе (у даљем тексту: наставнички савјет), а доноси школски одбор и доставља Министарству и Педагошком заводу најкасније до 1. октобра за текућу школску годину.

Извјештај о раду и извјештај о реализацији годишњег програма, школа доставља Министарству и Педагошком заводу.

Извјештај о успјеху у учењу и владању, школа је дужна доставити Педагошком заводу и оснивачу на крају првог полугодишта и на крају школске године.

Слободне активности ученика

Члан 41.

У основној школи организују се слободне активности ученика ради развијања и продубљивања њихових стваралачких способности и стицања позитивних навика и вјештина.

Задачи и програмски садржаји слободних активности утврђују се васпитно-образовним програмом и годишњим програмом, у складу са Педагошким стандардима.

Слободне активности ученика остварују се преко друштва, секција, клубова, дружина, група, ученичких задруга и других облика на принципу добровољности ученика.

Основна школа може организovati манифестацију која није утврђена годишњим програмом, уз претходну сагласност Министарства.

Школе су дужне предузети све мјере у циљу спречавања дискриминације по основу пола, а ради обезбјеђења једнаких могућности за приступ слободним активностима.

Члан 42.

Излети, посјете, екскурзије, логоровања, друштвено-корисни рад, школа у природи и други облици васпитно-образовног рада предвиђени годишњим програмом, организују се и изводе у оквиру радних дана, у складу са начелима које доноси министар на приједлог Педагошког завода.

Експерименталне школе

Члан 43.

Ради увођења нових облика и садржаја рада на приједлог Педагошког завода, Министарство може једну, или више основних школа, прогласити експерименталном или основати експерименталну основну школу.

За експерименталну школу може се одобрити одступање од одредби овог закона о примјени наставне норме, дневног и седмичног оптерећења ученика часовима, начин вредновања и оцјењивања знања ученика, образовања одјељења и примјене наставног плана и програма.

Оснивање и рад експерименталне основне школе и проглашавање постојећих школа експерименталним, уређује се ближим прописом који доноси министар.

Члан 44.

На приједлог наставничких школа и факултета, министар одређује основне школе за извођење педагошке и методичке праксе студената и ученика средњих школа са педагошким усмјерењем.

Наставничке школе и факултети с основном школом у којој се реализује педагошка и методичка пракса закључују уговор, којим се регулишу међусобна права и обавезе.

Обављање педагошке и методичке праксе из става 1. овог члана, уређују се посебним прописом који доноси министар.

Члан 45.

Основна школа, у наставном процесу користи школске уџбенике и наставна средства које одобрава Министарство, уз претходно прибављену сагласност Агенције за наставне планове и програме.

Школски уџбеник је основно наставно средство које обухвата садржаје из наставног плана и програма и који је урађен у складу са концепцијом уџбеника.

У основној школи поред уџбеника користи се збирка задатака, приручник, радна свеска и друга литература која замјењује уџбеник, а која је израђена у складу са концепцијом школског уџбеника.

Нови наставни план и програм не може се примјенити ако нису обезбјеђени одговарајући уџбеници: нови, адаптирани, преузети или преведени.

Основна школа у свом саставу има библиотеку или има приступ јавној библиотеци.

VII - УЧЕНИЦИ

Члан 46.

Упис ученика у редовну основну школу врши се на основу списка школских обвезника и извода из матичне књиге рођених.

Спискове школских обвезника доставља, по службеној дужности, надлежни орган општине основним школама према школском подручју до 15. априла текуће године.

Упис ученика са сметњама и потешкоћама у развоју, у редовне школе, врши се на основу налаза и мишљења комисије за оцјењивање способности дјеце. Рјешење о категоризацији дјетета доноси служба социјалне заштите у општини, а одлуку о упису дјеце са потешкоћама у развоју доноси комисија састављена од педагога и наставника школе.

Упис у редовну основну школу врши се током мјесеца априла, упис ученика у специјалну основну школу врши се у периоду од маја до септембра текуће године, упис у основну музичку школу и основну балетску школу врши се у мјесецу мају, а упис одраслих полазника у редовну основну школу врши се најкасније десет дана прије почетка наставе за одрасле.

Редовна основна школа дужна је оснивачу и Педагошком заводу поднијети извјештај о упису до 30. јуна текуће године.

Члан 47.

Оцјену способности дјеце при упису у редовну основну школу врши комисија састављена од педагога или психолога и наставника школе.

Комисију из претходног става именује наставнички савјет.

Број ученика са посебним образовним потребама у одјељењу редовне основне школе утврђује се Педагошким стандардима.

Образовање дјеце са посебним потребама

Члан 48.

Образовање дјеце са посебним образовним потребама је од приоритетног јавног интереса и саставни је дио јединственог образовног система.

Образовање дјеце са посебним образовним потребама, организује се и проводи у складу са овим законом.

Основни циљ образовања дјеце са посебним образовним потребама је да се, свим ученицима, дају исте могућности учешћа и уживања користи од образовања и учешћа у друштву, на начин који се заснива на принципу најбољег интереса дјетета, у складу са чланом 46. став 3. овог закона.

Образовање дјеце са посебним образовним потребама одвија се у редовним основним школама, на основу принципа интегрiranог образовања, што значи да сви ученици, укључујући и ученике са посебним потребама, имају право да буду у редовном разреду, а да је што је могуће више образовање дјеце из става 1. овог члана интегрални дио образовних активности у разреду.

Образовање дјеце са посебним образовним потребама у редовној основној школи може се реализовати у мањим групама у школи или кроз појединачни рад са наставником-специјалистом (дефектологом одговарајућег усмјерења), на приједлог комисије из члана 46. став 3. овог закона и уз сагласност Министарства.

Специјална основна школа може бити организована и у саставу васпитно-образовног завода у чијој се дјелатности, поред основног васпитања и образовања, реализују и програми других нивоа образовања, дијагностички поступци, разврставање и рана рехабилитација дјеце са сметњама у развоју. За ученике који основно васпитање и образовање стичу у специјалној основној школи, може бити организован и цјелодневни боравак.

У први разред специјалне основне школе може се уписати школски обвезник до навршених девет година живота, на основу мишљења комисије из члана 47. овог закона.

Уз обучавање ученика и унапређивање њихових способности, да би се што прије вратили у школу којој њихово подручје становања гравитира, специјалне школе одговорне су и за обучавање и информисање родитеља ученика са посебним потребама, у циљу повратка и

задржавања ученика у редовној школи, којој гравитира њихово подручје становања.

Члан 49.

Када у току школовања у развоју ученика наступе промјене које захтијевају пријелаз из специјалне у редовну или из редовне у специјалну основну школу, школа ће без одлагања упутити ученика комисији за оцјењивање способности дјете са посебним образовним потребама.

На основу налаза и мишљења комисије из претходног става овог члана, ученик се уписује у одговарајућу основну школу, о чему се обавјештава Министарство.

Члан 50.

Ученици са посебним образовним потребама имају право на трајање школовања како је прописано чланом 6. овог закона.

Школа је одговорна за омогућавање стицања основног образовања ученика са посебним образовним потребама.

Установљење и опис посебних образовних потреба, циљ и општи план задовољења образовних потреба утврђује школа у сарадњи са родитељима ученика.

Школа може, уз претходну сагласност Министарства, ангажовати наставнике и стручне сараднике ради реализације посебних програма основног образовања ученика са посебним образовним потребама.

Ученици са посебним образовним потребама, у складу са ставом 3. овог члана, имају право на индивидуални наставни план и програм, којим се утврђују активности и циљеви образовних потреба ученика. Родитељи сваког полугодишта добијају писмени извјештај, којим се описују постигнути резултати ученика у односу на циљеве из плана задовољења образовних потреба.

Члан 51.

Установе које образују дјецу са посебним образовним потребама имају право на посебна буџетска средства да би се покрили трошкови посебног програма или да би се школско окружење прилагодило физичким потребама ученика.

Члан 52.

У реализацији посебних програма из члана 48. овог закона, редовна школа може остварити сарадњу са специјалном школом ради едукације наставника путем семинара, обуке на радном мјесту у краћим или дужим периодима, појединачним инструкцијама и другим активностима које за циљ имају да помогну редовним школама у образовању ученика са посебним образовним потребама.

Основно образовање одраслих

Члан 53.

Лица старија од 15 година која не похађају редовно основну школу (у даљем тексту: одрасли), могу основно образовање стицати по наставном плану и програму за одрасле.

Наставни план и програм за одрасле доноси Министарство уз сагласност Агенције за наставне планове и програме.

Наставним планом и програмом за одрасле утврђује се циљеви, задаци, садржај и трајање образовања, седмични и годишњи фонд часова и други облици образовног рада, као и начин и облик извођења наставе.

Основно образовање одрасли могу стећи похађањем наставе или полагањем испита.

Вријеме уписа или пријаве за испите одређује школски одбор.

Редовна основна школа подноси оснивачу извјештај о упису одраслих најкасније десет дана након почетка наставе.

Финансијска средства потребна за одржавање наставе и полагање испита обезбјеђују кандидати који стичу образовање или друго правно или физичко лице за чије потребе се врши образовање, у складу са прописима које доноси министар.

О завршеним појединим разредима и завршеном основном образовању, основна школа издаје свједоцбу.

Праћење, вредновање и оцјењивање резултата рада ученика

Члан 54.

Основна школа је одговорна да се праћење, вредновање и оцјењивање ученика врши континуирано, у току цијеле школске године.

Оцјењивање је јавно. Приликом оцјењивања уз оцјену се уписује и датум.

Оцјене су бројчане.

Бројчане оцјене из предмета су: одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2) и довољан (1).

Агенција за стандарде и оцјењивање у образовању прописује стандарде успјеха ученика и оцјењивање постигнутих резултата.

Ближе прописе о напредовању, вредновању и оцјењивању ученика доноси министар.

Члан 55.

Општи успјех ученика и резултати успјеха ученика из наставних предмета утврђују се на крају сваког полугодишта.

Општи успјех ученика утврђује се на основу закључених оцјена из наставних предмета.

Закључну оцјену у разредној настави утврђује наставник разредне наставе.

Закључне оцјене у предметној настави утврђује разредни савјет, на приједлог предметног наставника.

Оцјена из факултативне наставе не улази у општи успјех ученика.

Наставнички савјет средином оба полугодишта анализира реализацију наставног плана и програма, с освртом на успјехе ученика и континуитет у оцјењивању.

Закључне оцјене на крају другог полугодишта у музичкој школи утврђује комисија коју образује наставнички савјет.

Наставнички савјет, по окончању првог полугодишта и на крају школске године, анализира рад и резултате рада ученика, одјељења, разредних савјета, наставника и школе у цјелини.

Члан 56.

Општи успјех ученика утврђује се на основу просјека пролазних оцјена из свих предмета, из којих су оцјене бројчане.

Ученик је са успјехом завршио разред:

- одличан (5) ако је постигао просјечну оцјену најмање 4,50;

- врло добар (4) ако је постигао просјечну оцјену најмање 3,50;

- добар (3) ако је постигао просјечну оцјену најмање 2,50;

- довољан (2) ако је постигао просјечну оцјену најмање 2,00, а нема довољних оцјена.

Ученику који има једну или више довољних оцјена утврђује се општи успјех довољан.

Општи успјех ученика утврђује се аритметичком средином свих наставних предмета израчунатом на двије децимале.

На основу општег успјеха утврђује се редослијед успјеха ученика у одјељењу, разреду и школи.

Ученик, који заврши основну школу по најсложенијем програму и има најбољи општи успјех, проглашава се учеником генерације школе.

Критерије за проглашење ученика генерације из става 6. овог члана, доноси министар.

Члан 57.

Када ученик дуже вријеме не похађа наставу због болести или других оправданих разлога, може полагањем испита или другим обликом наставног рада надокнадити изгубљено вријеме и стећи основно образовање у редовном року.

Разредни испити за ученике се организују ако је ученик изостао више од једне половине планираних часова у другом полугодишту.

Наставнички савјет, у сваком конкретном случају, цијени оправданост разлога непохађања наставе и доноси одлуку о полагању испита.

Члан 58.

Ученик од I до V разреда који на крају школске године има једну недовољну оцјену, може наставити образовање у наредном разреду, уз сагласност разредног савјета и родитеља.

Уколико ученик из става 1. овог члана са успјехом заврши наредни разред, сматра се да је савладао и градиво претходног разреда, а у противном, ученик понавља посљедњи похађани разред.

Ученик V разреда који на крају године има двије недовољне оцјене и ученик од VI до IX разреда који на крају школске године има једну или двије недовољне оцјене упућује се на поправни испит.

Ученик који на крају другог полугодишта има три и више недовољних оцјена упућује се да понови разред.

Ученик може задржати статус редовног ученика до навршене 18. године живота.

У случају непримјереног односа према учењу, наставницима, другим ученицима, те школској имовини, ученик може, по одлуци наставничког савјета, изгубити статус редовног ученика основне школе када наврши 15 година живота.

Члан 59.

Полагање поправних, допунских и разредних испита у основној школи врши се пред комисијом коју образује наставнички савјет.

У случају неправилно проведених испита, наставнички савјет може испит поништити.

Ближе прописе о организовању, начину полагања поправних, допунских и разредних испита доноси министар.

Члан 60.

Родитељ ученика има право приговора на утврђену оцјену или општи успјех на крају другог полугодишта, односно на крају школске године.

Приговор се подноси наставничком савјету у року од три дана од дана саопштавања успјеха ученика, ученику или родитељу ученика.

Наставнички савјет у року од три дана одлучује о приговору из претходног става.

Када наставнички савјет усвоји приговор, образоваће комисију која ће провјерити знање ученика у року од два дана.

Оцјена комисије је коначна.

Приговором се може захтијевати изузеће предметног наставника из комисије за провјеру знања.

Члан 61.

Ученик који показује изузетне способности и има одличан успјех, може у току једне школске године завршити два разреда, под условом и на начин утврђен правилима школе.

Школа ће, у складу са правилима школе, ученицима који су проглашени перспективним и врхунским спортистима и надареним ученицима с врхунским резултатима на кантоналном, федералном, државном или међународном такмичењу одобрити одсуствовање с наставе ради припремања и учешћа на такмичењима.

Ученицима из претходног става школа ће омогућити да путем инструктивно-консултативне наставе и полагањем испита у току школске године заврше одговарајући разред.

Члан 62.

У основној школи оцјењује се владање ученика.

Оцјене из владања су: примјерно, врло добро, добро, задовољава и лоше.

Оцјену из владања у разредној настави утврђује наставник разредне наставе, а у предметној настави разредни савјет на приједлог разредника.

Члан 63.

Ученику, који у току осмогодишњег односно деветогодишњег основног образовања и васпитања по наставном плану и програму постигне, поред одличног успјеха из свих наставних предмета и примјерног владања, врхунске резултате, издаје се посебна диплома за постигнуте резултате.

Наставни план и програм подразумева програм редовне наставе у којем је постигнут одличан успјех из свих наставних предмета и примјерно владање у свим разредима основне школе, програм додатне наставе, програм слободних активности као и постигнути значајни резултати на такмичењима, смотрема и другим ваннаставним активностима.

Образац посебне дипломе из става 1. овог члана прописује министар.

Члан 64.

Ако ученик из здравствених разлога не може учествовати у некој физичкој активности или вјежби, или ако би таква вјежба могла угрозити његово здравље, ученик ће бити привремено или трајно ослобођен од таквих активности. Оцјена коју постигне ученик из садржаја од којих није ослобођен служи као основ за утврђивање оцјене из тог предмета.

Одлуку о ослобађању ученика од одређених активности на период дужи од двије седмице, донијеће наставнички савјет, на препоруку надлежне здравствене установе.

Члан 65.

Школе, заједно са установама за социјалну заштиту, прате социјалне проблеме међу ученицима и предузимају мјере у циљу обезбјеђења да сваки ученик добије помоћ и савјет потребан за превазилажење таквих проблема.

Дијете које станује у установи за социјалну заштиту похађа школу која је најближа тој установи.

Педагошка документација и евиденција и јавне исправе

Члан 66.

Основна школа је обавезна водити документацију и евиденцију о васпитно-образовној дјелатности: матичну књигу, регистар уз матичну књигу, летопис школе, записнике наставничког савјета и другу документацију, те евиденцију утврђену овим законом.

Основна школа податке у документацији, евиденцији и извјештајима о ученицима и запосленицима разврстава и по полу.

Ближе прописе о начину вођења документације и евиденције у основној школи, доноси министар.

Члан 67.

Основна школа ученику на почетку школовања издаје ученичку књижицу.

Ученичка књижица је јавна исправа којом се у току основног васпитања и образовања доказује статус ученика основне школе.

Члан 68.

О завршеном основном образовању по одговарајућем наставном плану и програму, ученику се издаје свједоцба.

Уз свједоцбу, школа издаје увјерење о завршеном V, VI, VII и VIII разреду основне школе, те лист професионалне оријентације.

Школа, ученику са посебним образованим потребама, уз увјерења и свједоцбе са оцјенама, издаје и писмени годишњи извјештај који описује постигнуте резултате ученика у односу на циљеве из плана.

Члан 69.

Ради подстицања на што квалитетнији успјех у васпитно-образовном раду, ученику се додјељују похвале и награде, под условима и на начин утврђен правилима школе.

Васпитно-дисциплинске мјере

Члан 70.

Ученику који се непримјерно односи према учењу, наставницима, другим ученицима укључујући и дискриминацију на основу пола и полне оријентације, сексуално узнемиравање других ученика, те непримјерен однос према слободним активностима и школској имовини, могу се изрећи васпитно-дисциплинске мјере.

Васпитно-дисциплинске мјере су:

- укор разредника,
- укор разредног савјета,
- укор директора,
- укор наставничког савјета и премјештај у друго одјељење исте школе и
- премјештај у другу најближу основну школу на подручју исте општине.

Изречена васпитно-дисциплинска мјера повлачи снижавање оцјене из владања.

Васпитно-дисциплинска мјера вриједи за школску годину у којој је изречена, а може се у току школске године ублажити или укинути.

Ближи пропис о повредама дисциплине, поступку за утврђивање дисциплинске одговорности ученика, накнади причињене материјалне штете, трајању изречене васпитно-дисциплинске мјере, ублажавању и укидању, те посљедичном односу на оцјене из владања ученика, доноси министар.

VIII - НАСТАВНИЦИ, СТРУЧНИ САРАДНИЦИ И САРАДНИЦИ

Члан 71.

Послове васпитања и образовања у основној школи обављају наставници (професори, наставници разредне и наставници предметне наставе), стручни сарадници и сарадници.

Примарни задатак наставника у основној школи је васпитање и образовање ученика према савременим педагошким критеријима, у оквиру утврђеног наставног плана и програма, уважавајући слободу педагошког рада, принципе демократичности и људских права.

Наставним планом и програмом, у зависности од врсте основне школе, утврђује се одговарајући профил и стручна спрема наставника разредне и предметне наставе и стручног сарадника.

Наставник разредне наставе који изводи наставу од I до IV разреда има високу или вишу стручну спрему и положен стручни испит.

Наставник предметне наставе који изводи наставу од V до IX разреда има високу или вишу стручну спрему и положен стручни испит.

Наставници у специјалним одјељењима при основној школи и у специјалној основној школи су и дефектолози.

Стручни сарадници у основној школи су: педагог, психолог, педагог-психолог, дефектолог, социјални радник и библиотекар.

Број стручних сарадника, профил и стручна спрема као и услови обављања њихових послова у основној школи утврђује се Педагошким стандардима.

Члан 72.

Наставници, стручни сарадници и сарадници бирају се на основу конкурса, који расписује школски одбор.

Изузетно, лица из претходног става, могу се примити у радни однос на одређено или неодређено вријеме без конкурса:

- када је престала потреба за радом запосленика који је засновао радни однос на неодређено вријеме у другој школи (преузимање технолошког вишка).

- уколико се, по окончању конкурсне процедуре не буде могао изабрати кандидат који испуњава услове за извођење васпитно-образовног рада одређеног предмета школа може примити на одређени период, не дужи од 90 дана, лице које испуњава услове утврђене овим законом.

- ради замјене одсутног запосленика, школа може примити лице одговарајућег профила и стручне спреме до 90 дана.

Изузетно, ако се по окончању конкурса не буде могао изабрати кандидат у складу са ставом 2. овог члана, директор школе може ангажовати лице на послове инструктивне наставе за припремање ученика за полагање разредног испита.

Ангажовање лица из претходног става се врши у својству запосленика на одређено вријеме односно на период до краја полугодишта, у складу са критеријима које доноси министар.

Забрањена је дискриминација по основу пола у раду основне школе, а посебно:

- непримјењивање једнаке плате и других накнада за исти рад, односно за рад једнаке вриједности;
- онемогућавање напредовања у послу под једнаким условима;
- онемогућавање једнаких услова за образовање, оспособљавање и стручно усавршавање;
- неравномјерна прилагођеност радних и помоћних просторија и опреме потребама запосленика оба пола;
- свака друга радња или дјело које представља неки облик директне или индиректне дискриминације утврђене Законом о равноправности полова у Босни и Херцеговини..

Члан 73.

Основна школа је обавезна обезбиједити да запосленици школе изврше љекарски преглед најкасније до 30. септембра текуће школске године.

Трошкови љекарског прегледа падају на терет буџета Тузланског кантона (у даљем тексту: буџет Кантона), а одлуку о висини трошкова доноси Влада Кантона на приједлог ресорног Министарства.

Лица која болују од заразне или душевне болести не могу радити у основној школи.

Лице које је правоснажном пресудом осуђено за кривично дјело које, с обзиром на природу кривичног дјела, то лице чини неподобним за рад са дјецом, неће бити изабрано за наставника односно запосленика школе.

Запосленици основне школе који на основу пола врше дискриминацију, односно насиље, узнемиравање и сексуално злостављање подлијежу казним одредбама Закона о равноправности полова у Босни и Херцеговини.

Ако се у току школске године установи да је наставник оболио од заразне или душевне болести или има озбиљне психичке поремећаје утврђене од стране надлежне здравствене установе, биће ослобођен извођења наставе, односно обављања послова који подразумевају рад са дјецом.

Члан 74.

Правилима основне школе утврђује се распоред радног времена наставника, стручних сарадника и сарадника у оквиру 40-часовне радне седмице и кориштење годишњег одмора у складу са Педагошким стандардима.

Основна школа је обавезна обезбиједити да наставник у оквиру 40-часовне радне седмице може имати највише 25 наставних часова свих врста и облика непосредног васпитно-образовног рада који се остварују у основној школи.

Изузетно, наставник може, по писменом налогу директора школе радити дуже од пуног радног времена (прековремени рад) до 6 наставних часова седмично.

Норма наставних часова у настави утврђује се Педагошким стандардима.

Члан 75.

Наставници, стручни сарадници и сарадници, у правилу, користе годишњи одмор у току љетног одмора ученика, у трајању од 30 до 40 дана у складу са одредбама Закона о раду, овог закона и колективног уговора.

Субота се урачунава у годишњи одмор.

Наставници, стручни сарадници и сарадници који због боловања и других оправданих разлога не искористе годишњи одмор у току љетног одмора, могу користити годишњи одмор у трајању до 30 дана најкасније до 30. јуна наредне године.

Дужина трајања годишњег одмора наставника, стручних сарадника и сарадника ближе се уређује правилником о раду школе.

Члан 76.

Наставници имају право и обавезу да се припремају за организацију и обављање непосредног васпитно-образовног рада, праћење, подстицање и помагање развоја ученика, стручно усавршавање и извршавање других задатака, утврђених овим законом и правилима основне школе.

Члан 77.

Лице ангажовано у школи на послове наставника, стручног сарадника и сарадника, обавезно је у року од једне године од дана ангажовања положити стручни испит.

Стручно оспособљавање за самосталан васпитно-образовни рад лица из става 1. овог члана траје 9 мјесеци, а стручни испит дужно је положити у року од 3. мјесеца од дана стицања услова за полагање стручног испита.

Стручни испит полаже се пред стручном комисијом коју именује министар.

Програм стручног испита, именовање и састав комисије, начин полагања и издавање увјерења о положеном стручном испиту и вођењу евиденције о стручном усавршавању, регулишу се ближим прописом који доноси министар.

Члан 78.

Верификовање наставе наставника, стручног сарадника и сарадника за вријеме обављања васпитно-образовног рада прије положеног стручног испита, врши ментор.

До момента стицања услова за самосталан васпитно-образовни рад наставник, стручни сарадник и сарадник ради по инструкцијама и под надзором ментора.

Члан 79.

Основна школа је обавезна обезбиједити да се наставник, стручни сарадник и сарадник оцјењује сваке године. Оцјена рада

наставника, стручног сарадника и сарадника, заснива се на квалитету и резултатима самосталног извршавања послова и задатака, одговорности у раду и радној дисциплини, благовремености и уредности у извршавању послова, мишљењу савјета родитеља и савјета ученика, те ангажовању на осавремењавању образовно-васпитног процеса у основној школи.

Наставник, стручни сарадник и сарадник који за свој рад два пута узастопно буде оцијењен незадовољавајућом оцјеном губи право на даљи рад у настави.

Основна школа је дужна да на основу резултата оцјењивања рада наставнику, стручном сараднику и сараднику, омогући стицање вишег стручног звања под одговарајућим условима.

Основна звања наставника, стручних сарадника и сарадника су: наставник, професор, стручни сарадник и сарадник.

Виша стручна звања су: наставник ментор, наставник савјетник, професор ментор, професор савјетник, виши стручни сарадник, стручни савјетник и виши сарадник.

Стручно усавршавање наставника, стручних сарадника и сарадника, поступак оцјењивања рада, стицање виших стручних звања и вођење документације, ближе се уређује прописом који доноси министар.

Члан 80.

Наставник може изгубити право на даљи рад у настави ако наставнички савјет, Педагошки завод или инспекција за образовање, утврде да наставник не извршава своје обавезе у складу са наставним планом и програмом, овим законом, другим прописима и правилима школе.

Лице из претходног става овог члана може упутити захтјев министру за повратак у наставу. Министар може дозволити повратак тог лица у наставу узевши у обзир релевантне чињенице наведене у захтјеву.

Члан 81.

У случају престанка права наставника да врши непосредно васпитно-образовни рад у основној школи, из члана 80. став 1., наставник се може распоредити на друге послове, односно радне задатке који одговарају његовој стручној спреми.

Када наставник којем је престало право да изводи наставу не буде распоређен на друге послове, отказује му се уговор о раду, стим да има право на отказни рок у складу са Законом о раду и Колективним уговором за дјелатност основног образовања.

Радно-правни статус запосленика за чијим радом је престала потреба, рјешава се у складу са одредбама Закона о раду, овим законом и програмом збрињавања вишка запосленика.

IX - СТРУЧНИ НАДЗОР И НАДЗОР НАД ЗАКОНИТОСТИ РАДА

Члан 82.

Стручни надзор се врши над радом, организацијом, извођењем наставе и других облика васпитно-образовног рада, радом наставника, стручних сарадника и сарадника у свим основним школама ради континуираног унапређења васпитно-образовног рада, а у циљу провјере да ли ученици достижу стандарде успјеха које утврди Агенција за стандарде и оцјењивање.

Стручни надзор, поред осталог, обухвата:

- праћење примјене наставних планова и програма, односно циљева и задатака, садржаја, обима, облика, метода и поступака васпитно-образовног рада,
- праћење рада наставника, стручних сарадника и сарадника у настави, као и рада директора основне школе,
- пружање стручне помоћи у планирању, програмирању и организовању васпитно-образовног рада,

Основна школа дужна је омогућити несметано обављање стручног надзора и увид у документацију и евиденцију која се води у школи.

Члан 83.

Стручни надзор врши Педагошки завод.

Педагошки завод у оквиру своје дјелатности врши следеће послове:

- израда стандарда и норматива за основне школе и праћење нивоа успјеха ученика;
- креирање приједлога наставних планова и програма и праћење имплементације;
- континуирано педагошко и стручно усавршавање наставника и стручних сарадника;
- стварање базе података у циљу евалуације образовног процеса;
- одређивање потреба и концепције уџбеничке литературе и индикатора квалитета извођења;
- израда програма образовања одраслих;
- побољшање наставне праксе и увођење иновација у наставни процес;
- увођење метода инклузије у основне школе
- врши друге послове у складу са законом и општим актима Министарства и Педагошког завода.

Члан 84.

О обављеном стручном надзору, Министарству и наставничком савјету подноси се извјештај, који утиче на оцјењивање рада и напредовање наставника, стручног сарадника и сарадника.

Ближи пропис о вршењу стручног надзора доноси министар.

Члан 85.

Надзор над законитости рада и инспекцијски надзор над радом установа из области основног васпитања и образовања врши Министарство.

X - ШКОЛСКИ ОРГАНИ И ТИЈЕЛА

Школски одбор

Члан 86.

Орган управљања у основној школи је школски одбор, а орган руковођења је директор основне школе.

Члан 87.

Основном школом управља школски одбор који броји пет чланова.

Чланове школског одбора основне школе именује оснивач.

Два члана школског одбора именују се из реда наставника и стручних сарадника запослених у тој школи, два члана из реда родитеља ученика који немају статус запосленика те школе, а један члан је представник оснивача.

Директор и помоћник директора основне школе не могу бити именовани у школски одбор основне школе.

Састав школског одбора мора одражавати националну структуру ученика и родитеља, школског особља и локалне заједнице, онако како она изгледа у моменту именовања школског одбора.

Школски одбор у правилу ће одражавати равноправну заступљеност полова.

Чланове школског одбора основне школе, чији је оснивач Скупштина Кантона, именује и разрјешава у име оснивача Влада Кантона.

Чланови школског одбора именују се на период од четири године.

По истеку овог периода, исто лице може бити поново именовано за члана школског одбора.

Вршење дужности члана школског одбора је добровољно и без накнаде.

Оснивач, односно министар, може разрјешити члана школског одбора основне школе и прије времена на које је именован ако утврди да је одговоран за неуспјешан и незаконит рад основне школе, на његов лични захтјев и у другим случајевима предвиђеним правилима школе.

Члан 88.

Школски одбор, поред послова утврђених у овом закону, врши и следеће послове:

- утврђује потребу за пријемом запосленика у радни однос,
- одлучује о престанку права наставника, стручних сарадника и сарадника на даљи васпитно-образовни рад,
- одлучује о приговорима на одлуке директора о пријему у радни однос,
- одлучује о приговорима запосленика на одлуке директора о правима и обавезама из радног односа,
- разматра извјештај директора основне школе о упису ученика у први разред основне школе,
- доноси финансијски план и усваја годишњи обрачун,
- разматра остваривање годишњег програма рада и реализацију наставног плана и програма,
- усваја извјештаје о финансијском пословању,
- усмјерава, контролише и оцјењује рад директора,
- одлучује о приговору родитеља ученика на рад наставника, стручних сарадника и сарадника,
- одлучује, на приједлог наставничког савјета и директора основне школе, о приговорима наставника и стручних сарадника изјављеним на оцјену о раду,
- разматра приједлоге и препоруке наставничког савјета,
- доноси акт о унутрашњој организацији и систематизацији и друге опште акте школе,
- рјешава питања односа са оснивачем,
- одговара оснивачу за резултате рада основне школе,
- подноси оснивачу најмање једанпут годишње извјештај о пословању основне школе, и
- врши друге послове утврђене правилима основне школе.

Директор

Члан 89.

Основном школом руководи директор, који се именује на вријеме од четири године.

За директора основне школе може бити именовано лице које, поред општих услова испуњава и услове за наставника или педагога школе, има најмање вишу стручну спрему VI степен стручне спреме и најмање пет година радног искуства у настави, односно у основној школи на педагошко-психолошким пословима, а нарочито се истиче својим радом у педагошкој теорији и пракси.

Члан 90.

Школски одбор расписује конкурс за директора основне школе који се објављује у дневном листу.

Конкурс за директора основне школе садржи одговарајуће услове из претходног члана, трајање конкурса, поступак и трајање избора кандидата и начин објављивања кандидата о резултатима конкурса.

Кандидат за директора основне школе, уз пријаву на конкурс, доставља и свој програм рада и развоја школе за период на који се именује.

Након проведене процедуре конкурса, школски одбор, на основу прибављеног мишљења Педагошког завода и сагласности Министарства, сачињава листу кандидата који испуњавају услове конкурса.

Директора основне школе која има статус јавне установе, бирају непосредним тајним изборима родитељи и запосленици школе.

Школски одбор за директора школе именује оног кандидата који је добио највећи број гласова бирача који су изашли на изборе.

У случају да два или више кандидата добију исти број гласова, организовиће се други круг избора за кандидате са истим бројем гласова у року од седам дана од дана одржаних избора.

Ако се на конкурс пријавио само један кандидат који испуњава услове конкурса и који је добио позитивно стручно мишљење Педагошког завода и сагласност Министарства, школски одбор ће именовати тог кандидата за директора школе без провођења избора.

Исто лице може бити именовано за директора основне школе која има статус јавне установе, највише два пута узастопно.

Запосленику који је именован за директора основне школе, школа у којој је био запослен дужна је, на његов захтјев обезбиједити мировање његових права и обавеза из радног односа, а најдуже 4 године од дана именовања.

Поступак и процедура избора директора основне школе уређује се посебним прописом који доноси министар.

Члан 91.

Уколико процедура именовања директора није окончана до истека мандата, школски одбор ће, без конкурса, именовати вршиоца дужности директора из реда наставника или стручних сарадника у школи.

Вршилац дужности директора има сва права и дужности директора.

Вршилац дужности директора може руководити основном школом до именовања директора, а најдуже шест мјесеци од дана његовог именовања.

Исто лице не може бити поново именовано за вршиоца дужности директора, након истека рока из става 3. овог члана.

Члан 92.

Директор основне школе, поред послова и задатака утврђених законом, врши и следеће послове:

- предлаже програм васпитно-образовног рада и предузима одговарајуће мјере за његову реализацију,
- одлучује о пријему запосленика у радни однос,
- одлучује о распоређивању запосленика на послове у складу са општим актима школе,
- подноси школском одбору, оснивачу, Педагошком заводу и Министарству, извјештај о успјеху и постигнутим резултатима васпитно-образовног рада, као и материјалном пословању основне школе, и
- врши и друге послове предвиђене правилима школе и овим законом.

Члан 93.

Рад директора основне школе оцјењује Министарство и Педагошки завод.

Уколико је рад директора основне школе оцјењен успјешним или нарочито успјешним, након истека мандата стиче више стручно звање.

Члан 94.

Школски одбор може разријешити директора основне школе и прије истека времена на које је именован:

- на захтјев директора;
- ако утврди да је рад директора неуспјешан и незаконит;
- ако утврди да је одговоран за неуспјешан рад или незаконит рад основне школе;
- у другим случајевима предвиђеним законом или правилима основне школе.

Члан 95.

Основна школа која има више од 25 одјељења, може на пословима руковођења, општим актом утврдити послове помоћника директора, у складу са Педагошким стандардима.

За помоћника директора основне школе може бити именовано лице које испуњава услове за директора основне школе из члана 89. овог закона.

Именовање помоћника директора врши школски одбор на приједлог директора из реда наставника школе.

Поступак именовања помоћника директора и овлаштења и дужности утврђују се општим актом школе.

Заједница ученика и савјет ученика

Члан 96.

Ученици основне школе образују заједницу ученика одјељења (у даљем тексту: заједница ученика) и савјет ученика школе (у даљем тексту: савјет ученика).

Заједница ученика и савјет ученика: промовишу интересе школе у заједници на чијој територији се школа налази, представљају ставове ученика школском одбору, подстичу ангажман ученика у раду школе, информишу школски одбор о својим ставовима кад оцијене да је то потребно, или по захтјеву школског одбора изјашњавају се о питањима која се односе на рад и управљање школом.

Ближе одредбе о образовању и раду заједнице ученика и савјета ученика из претходног става, као и о другим правима, обавезама ученика у васпитно-образовном раду утврђују се правилима основне школе.

Савјет родитеља

Члан 97.

Родитељи ученика имају право, а школа обавезу помоћи родитељима, да оснују савјет родитеља основне школе (у даљем тексту: савјет родитеља). Савјет родитеља се оснива за сваку школску годину.

Савјет родитеља: промовише интересе школе у заједници у којој се школа налази; представља ставове родитеља ученика школском одбору или било којој другој заинтересованој страни; подржава активно учешће родитеља и заједнице у раду школе; обавјештава школски одбор и друге заинтересоване стране о ставовима савјета родитеља кад год то сматра неопходним, или по захтјеву школског одбора или друге заинтересоване стране, изјашњава се о свим питањима везаним за рад и руковођење школом; утврђује приједлог чланова школског одбора из реда родитеља; учествује у припреми и реализацији одговарајућих пројеката који подржавају и промовишу образовни рад у школи; развија комуникацију и односе између ученика, наставника, родитеља и локалне заједнице.

Састав савјета родитеља у правилу одражава равноправну заступљеност полова.

Начин и процедура оснивања и рада савјета родитеља утврђује се општим актима школе.

Члан 98.

Родитељи, наставници и ученици основне школе формирају савјет школе и родитеља.

Савјет школе и родитеља унапређује васпитно-образовни рад кроз:

- побољшање услова рада и амбијента у школи,
- унапређење комуникације између ученика, наставника и родитеља,
- подржавање активног учешћа родитеља и заједнице у раду школе,
- представљање активности и ставова савјета школе и родитеља школском одбору,

- реализацију пројеката и кампања подстиčuћи волонтерски рад,
 - сарадњу са владиним и невладиним сектором, и
 - ради на умрежавању савјета школе и родитеља на подручју Кантона.

Школа обезбјеђује услове и омогућава рад савјета родитеља, савјета ученика и савјета школе и родитеља.

Савјети школе и родитеља се могу организовати на општинском и кантоналном нивоу кроз општински и регионални центар.

Члан 99.

У општинама на подручју Кантона које имају пет и више основних школа, Министарство формира актив директора основних школа (у даљем тексту: актив директора).

Актив директора може се формирати за двије или више општина. Актив директора чине директори основних школа са подручја једне или више општина.

Актом о формирању актива директора утврђује се састав и послови актива директора.

Актив директора доноси пословник о раду којим се уређује начин рада.

Активи директора могу формирати актив директора основних школа Тузланског кантона.

XI - СТРУЧНИ ОРГАНИ

Члан 100.

У основној школи образују се стручни органи:

- наставнички савјети који сачињавају сви наставници и стручни сарадници школе,
- разредни савјети који сачињавају наставници свих одјељења једног разреда,
- стручни активи наставника одређених наставних области, и
- педагошки савјети.

Члан 101.

Радам наставничког савјета руководи директор основне школе. Наставнички савјет обавља сљедеће послове:

- доноси одлуке о организацији васпитно-образовног рада,
- прати остваривање наставног плана и програма и предузима мјере за његово извршавање и о томе подноси извјештај школском одбору,
- утврђује приједлог и разматра реализацију годишњег програма, програм стручног усавршавања наставника и стручних сарадника, програм рада стручних органа и комисија које ће одражавати равноправну заступљеност полова,
- припрема програм мјера ради постизања једнакости полова у васпитно-образовном раду,
- обезбјеђује вођење статистичких података разврстаних по полу,
- врши избор облика наставе и, сагласно томе врши распоред ученика и подјелу предмета на наставнике, односно врши распоред рада у 40 часовној радној седмици,
- анализира успех ученика и рад разредних савјета,
- одређује руководиоце разредних савјета,
- анализира рад наставника, стручних сарадника и сарадника, и предлаже мјере за унапређивање васпитно-образовног рада,
- утврђује приједлог чланова школског одбора,
- именује комисије за полагање испита,
- разматра извјештаје о полагању испита,
- разматра извјештаје о извршеном стручном надзору,
- предузима одговарајуће мјере и стара се о извршењу тих мјера,
- одобрава завршавање два разреда ученику у току једне школске године,
- стара се о професионалном усмјеравању ученика,
- разматра васпитно-дисциплинске мјере и доноси одговарајуће одлуке, и
- врши и друге послове утврђене законом и општим актом школе.

Члан 102.

Разредни савјет обавља сљедеће послове:

- прати развој ученика и, на основу тога, предлаже избор програма,
- непосредно учествује у професионалној оријентацији ученика,
- одлучује о програмима надарених ученика, програмима за ученике који заостају у напредовању и облицима наставе који ће се примјењивати у разреду у цјелини или за појединачне групе ученика или ученике појединачно,
- усклађује рад наставника у васпитно-образовном процесу,
- утврђује закључне оцјене ученика,
- анализира рад наставника, стручних сарадника и сарадника и предлаже мјере за унапређивање васпитно-образовног рада ученика, и
- врши и друге послове утврђене законом и општим актом школе.

Члан 103.

Стручни актив обавља сљедеће послове:

- ради на микро и макро планирању наставе,
 - разматра питања у вези с наставом и предлаже предузимање потребних мјера у циљу осавремењавања васпитно-образовног рада;
 - ради на усавршавању и уједначавању критерија за оцјењивање резултата рада ученика;
 - предлаже нове облике и средства рада у настави;
 - предлаже организовање допунске и додатне наставе водећи рачуна о оптерећењу ученика;
 - предлаже похвале и награде за наставнике и ученике;
 - разматра резултате рада наставника и проблеме са којим се наставници суочавају у свом раду.
- Садржај и начин рада актива наставника, групе наставних предмета и разредног старјешине утврђује се правилима основне школе. Садржај и начин рада стручног актива ближе се уређује правилима школе и годишњим програмом.

Члан 104.

Педагошки савјет школе представља стручни, оперативни и савјетодавни орган у школи. Педагошки савјет сачињавају: директор, помоћник директора, педагог, предсједници стручних актива и руководиоци разредних савјета школе.

Педагошки савјет обавља сљедеће послове:

- разматра организационо-материјалну проблематику рада школе,
 - прати увођење иновација у васпитно-образовни процес,
 - ради на изради програма вредновања рада школе,
 - прати рад ученичких органа и тијела,
 - анализира програм васпитног рада школе,
 - програмира и анализира рад специјалних одјељења у школи,
 - врши аналитичко-студијске послове (води документацију и евиденцију и предузима мјере за унапређење организације и методологије рада),
 - врши и друге послове у складу са општим актима школе.
- Састав и начин рада педагошког савјета ближе се уређује правилима школе.

XII - АКТИ

Члан 105.

Основни општи акт основне школе су правила основне школе. Основна школа има и друге опште акте у складу са законом, колективним уговором и правилима основне школе. Правила основне школе садрже одредбе које се односе на: назив и сједиште основне школе, оснивача основне школе, обавезе основне школе према оснивачу, дјелатност основне школе, начин и услове

обављања дјелатности, однос према корисницима услуга, статусне промјене, начин стицања и распоређивања средстава за рад, утврђивање врсте и облика организовања васпитно-образовног рада, утврђивање облика и начина основног образовања одраслих, утврђивање облика и начина образовања дјецe са посебним образовним потребама, услове за пријем наставника, стручних сарадника и сарадника, начин доношења правила о кућном реду, начин остваривања сарадње школе са родитељима ученика, стицање и распоређивање средстава, поступак и утврђивање специфичних садржаја у оквиру наставних планова и програма, организовање рада ученичких задруга у школи, поступак стручног усавршавања наставника, вредновање рада наставника, оцјењивање и поступак стицања вишег стручног звања, надлежности, права, обавезе и одговорности, начин избора и број чланова школског одбора, поступак именовања и разрјешења директора, стручне органе школе и њихове надлежности, опште акте и начин њиховог доношења, лица овлаштена да поред директора заступају школу и њихова овлаштења и одговорности, начин остваривања јавности рада, остваривање права, обавеза и одговорности радника основне школе и друга питања значајна за рад основне школе.

XIII - ПОТРЕБЕ И ИНТЕРЕСИ ДРУШТВА У ОСНОВНОМ ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ

Члан 106.

Потребе и интереси друштва у основном васпитању и образовању, у смислу овог закона, су:

- обезбиједити остваривање права свој дјеци на образовање,
- основно образовање и васпитање школских обвезника у редовним основним школама,
- основно образовање и васпитање школских обвезника у специјалним школама,
- васпитање и основно образовање школских обвезника у специјалним заводима,
- додатно образовање надарених ученика у редовним основним школама, основним музичким школама, односно одјељењима тог образовања у редовним школама,
- основно образовање одраслих,
- стручно усавршавање наставника, и
- издавање уџбеника, приручника и друге стручне литературе за потребе основне школе.

Члан 107.

Рад основних школа као јавних установа, финансира се из буџета Кантона на основу критерија финансирања, које на приједлог министра, доноси Влада Кантона.

Основна школа стиче средства за рад од накнаде за обављање интелектуалних, образовних и других услуга, од личног учешћа корисника услуга, продајом материјалних добара и из других извора, под условима одређеним законом или актом о оснивању основне школе.

Средства из претходног става се засебно евидентирају и користе за побољшање стандарда наставника и ученика, опремање ученичких радионица, одржавање школског простора, набавка опреме, учила и сл.

Члан 108.

- Основна школа може стицати приход и:
- донацијама правних и физичких лица и хуманитарних организација,
 - из легата, поклона и завјештања, и
 - продајом производа и вршењем услуга.

XIV - СИНДИКАТ ШКОЛЕ

Члан 109.

У школи се омогућава дјеловање Самосталног синдиката основног образовања Босне и Херцеговине, Кантоналног одбора и чланова синдиката преко синдикалне организације основне школе.

Синдикат школе дјелује у складу са колективним уговором и синдикалним правилима.

Дјеловање синдиката не може се ограничити одлукама органа школе.

XV - КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 110.

Новчаном казном од 1.000 до 4.000 КМ казниће се за прекршај основна школа:

1. ако онемогући употребу у настави било којег службеног језика или службеног писма (члан 7.);
 2. ако отпочне са радом прије него што је уписана у Регистар основних школа који води Министарство (члан 16. став 2.);
 3. ако изда свједоџбу или другу јавну исправу о завршеном образовању прије него што је уписана у Регистар основних школа (члан 16. став 4.);
 4. ако не упише ученика који је доселио на подручје школе и ако га упише без преводнице (члан 20.);
 5. ако омогући организовање и дјеловање политичких партија и њихових подмладака (члан 30. став 1.);
 6. ако изводи наставу по наставном плану и програму који није донијело Министарство (члан 31. став 3.);
 7. ако, без сагласности Министарства, прекине наставу (члан 39. став 1.);
 8. ако организује манифестацију која није утврђена годишњим програмом рада школе без претходне сагласности Министарства (члан 41. став 4.);
 9. ако се у школи употребљавају уџбеници и наставна средства која није одобрило Министарство (члан 45. став 1.);
 10. ако не изврши упис ученика у периоду како је утврђено у члану 46. став 4.;
 11. ако извјештај о упису у одређеном року не достави оснивачу и Педагошком заводу (члан 46. став 5.);
 12. ако не упуту ученика, без одлагања, на комисију, када код њега наступе промјене које захтијевају пријелаз из специјалне школе у редовну или из редовне у специјалну школу (члан 49. став 1.);
 13. ако не омогући стицање основног образовања ученика са посебним потребама (члан 50. став 2.);
 14. ако утврди да наставник у оквиру 40-часовне радне седмице има више од 25 наставних часова свих облика непосредног васпитно-образовног рада (члан 74. став 2.);
 15. ако не омогући стицање виших стручних звања наставницима, стручним сарадницима и сарадницима (члан 79. став 3.).
- За прекршаје из претходног става овог закона казниће се и одговорно лице у основној школи новчаном казном од 400 до 1.500 КМ.

Члан 111.

Новчаном казном од 500 до 2.000 КМ казниће се за прекршај основна школа:

1. ако ученици имају више од наставним планом и програмом предвиђених наставних часова у току једне радне седмице (члан 37.);
2. ако не продужи наставу када није реализован годишњи фонд наставних часова и реализовани програмски садржаји (члан 38. став 2.);
3. ако не донесе годишњи програм рада школе или га у року не достави Министарству и Педагошком заводу (члан 40. став 3.);

4. ako ne врши редовно оцјењивање ученика на начин утврђен овим законом (члан 54.);

5. ако не води прописану документацију и евиденцију и ако не разврстава податке у документацији и евиденцији и по полу (члан 66.);

6. ако не обезбједи да запосленици у одређеном року изврше лекарски преглед (члан 73. став 1.);

7. ако не врши редовно оцјењивање рада наставника, стручних сарадника и сарадника (члан 79. став 1.).

За прекршаје из претходног става казниће се одговорно лице у основној школи новчаном казном од 200 до 800 КМ.

Члан 112.

Новчаном казном од 200 до 1.000 КМ казниће се за прекршај родитељ ако не обезбједи да дијете буде уписано у основну школу, односно ако дијете не похађа наставу (члан 25. став 1.).

Уколико ни послје извршене казне родитељ не упише дијете у основну школу, односно ако дијете не похађа наставу, казна се понавља.

XVI - ПРИЈЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 113.

Постојеће основне школе су дужне да ускладе своју организацију, дјелатност и општа акта са одредбама овог закона у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Министар ће до 31. августа 2004. године донијети критерије за ангажовање лица на пословима инструктивне наставе из члана 72.

Министар ће, у року од девет мјесеци од ступања на снагу овог закона, донијети Педагошке стандарде и Нормативе из члана 12. овог закона и ближе прописе о:

- утврђивању критерија за оснивање основне школе са мање од 18 одјељења из члана 13.,

- организовању излета, екскурзија и логоровања (члан 42.),

- оснивању и раду експерименталних основних школа (члан 43.),

- основном образовању одраслих (члан 53.),

- праћењу, вредновању и оцјењивању ученика (члан 54.),

- о критеријима за проглашење ученика генерације (члан 56.),

- организовању и начину полагања испита у основној школи (члан 59.),

- обрасцу посебне дипломе о завршеној основној школи (члан 63.),

- вођењу документације и евиденције у основној школи (члан 66.),

- дисциплинској и материјалној одговорности ученика (члан 70.),

- програму и начину полагања стручног испита наставника,

стручних сарадника и сарадника основне школе (члан 77.),

- оцјењивању, напредовању и стручном усавршавању наставника, стручних сарадника и сарадника (члан 79.),

- вршењу стручног надзора (члан 84.).

Члан 114.

Министарство ће до 31. августа 2004. године донијети листу предмета факултативне наставе из члана 32. овог закона.

Министарство ће у року од годину дана донијети наставни план и програм из члана 31. овог закона.

Члан 115.

Педагошки завод ће до 31. августа 2004. године донијети програм цјелодневног боравка ученика у школи из члана 48. став 6. овог закона и утврдити методологију за израду годишњег програма из члана 40. овог закона.

Члан 116.

До доношења прописа из чл. 113., 114. и 115. овог закона примјењиваће се постојећи прописи уколико нису у супротности са овим законом.

Члан 117.

Кантон ће обезбједити услове за сукцесивно увођење деветогодишњег основног образовања ученика на подручју Кантона, почев од школске 2004/2005. године.

Ученици који су започели основно образовање по наставном плану и програму осмогодишњег основног образовања, настављају образовање по том наставном плану и програму.

Члан 118.

Лице са завршеном средњом учитељском школом, затечено на пословима наставника разредне наставе, са најмање двадесет година радног искуства непосредно у настави, положеним стручним испитом, може и даље обављати послове наставника разредне наставе у настави од I до IV разреда основне школе.

Лице са завршеном средњом музичком школом односно школом за примјењену умјетност, затечено на пословима наставника музичке односно ликовне културе, које је положило педагошко-андрагошку групу предмета, са најмање десет година радног искуства непосредно у настави и положеним стручним испитом, може и даље изводити наставу из предмета музичка, односно ликовна култура.

Члан 119.

Лице које је именовано два или више пута узастопно за директора основне школе која има статус јавне установе, прије ступања на снагу овог закона, не може се именовати за директора или вршиоца дужности директора основне школе.

Члан 120.

Скупштина Кантона задржава права и обавезе оснивача према постојећим основним школама које имају статус јавне установе, преузете ранијим прописима.

Члан 121.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о основној школи - пречишћени текст ("Службене новине Тузланског кантона", број 11/02).

Члан 122.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеним новинама Тузланског кантона".

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине

Скупштина
Број: 01-02-46-22/04
Тузла, 22. 4. 2004. године

Предсједник
Скупштине Тузланског кантона,
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
Скупштина
Амир Фазлић, в.р.

103

Na osnovu člana 24. stav 1. tačka c) Ustava Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona", br. 7/97, 3/99 i "Službene novine Tuzlanskog kantona", br. 13/99, 10/00 i 14/02), na prijedlog Vlade Tuzlanskog kantona, Skupština Tuzlanskog kantona, na sjednici od 22. 4. 2004. године, donosi

ZAKON

O SREDNJEM OBRAZOVANJU

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se obavljanje djelatnosti srednjeg obrazovanja, osnivanje, organizacija i finansiranje rada srednje škole, prava i obaveze roditelja, autonomija škole, uloga i obaveze srednje škole, organizovanje i izvođenje obrazovno-odgojnog rada u srednjoj školi, način imenovanja i nadležnost organa srednje škole, status nastavnika, stručnih saradnika i saradnika, status učenika i druga pitanja u vezi sa obavljanjem djelatnosti srednjeg obrazovanja.

Svrha obrazovanja

Član 2.

Srednje obrazovanje i odgoj je djelatnost od posebnog društvenog interesa.

Svrha srednjeg obrazovanja je da kroz intelektualni, fizički, moralni i društveni razvoj pojedinca, u skladu s njegovim mogućnostima i sposobnostima, doprinese stvaranju društva zasnovanog na vladavini zakona i poštivanju ljudskih prava, te doprinese njegovom društveno-ekonomskom razvoju koji će doprinijeti unapređenju životnog standarda građana.

Opšti ciljevi obrazovanja

Član 3.

Opšti ciljevi obrazovanja proizilaze iz univerzalnih vrijednosti demokratskog društva, te vlastitih vrijednosti sistema zasnovanog na specifičnostima nacionalne, historijske, kulturne i vjerske tradicije naroda i nacionalnih manjina koje žive na području Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Kanton).

Opšti ciljevi obrazovanja su:

- omogućavanje pristupa izvorima znanja kao osnovi za razumijevanje sebe, drugoga, i svijeta u kojem se živi;
- osiguravanje optimalnog razvoja za svako lice, uključujući i one sa posebnim potrebama, u skladu s njihovim uzrastom, mogućnostima i mentalnim i fizičkim sposobnostima;
- promocija poštivanja ljudskih prava i osnovnih sloboda i priprema svakog lica za život u društvu koje poštuje principe demokratije i vladavine zakona;
- razvijanje svijesti o pripadnosti državi Bosni i Hercegovini, vlastitom kulturnom identitetu, jeziku i tradiciji, na način primjeren civilizacijskim tekovinama, upoznavajući i uvažavajući druge i drugačije, poštujući različitosti i njegujući međusobno razumijevanje, toleranciju i solidarnost među svim ljudima, narodima i zajednicama;
- osiguranje jednakih mogućnosti za obrazovanje i mogućnosti izbora na svim nivoima obrazovanja, bez obzira na spol, rasu, nacionalnu pripadnost, socijalno i kulturno porijeklo i status, porodični status, vjeroispovijest, psihofizičke i druge lične osobine;
- postizanje standarda znanja koji se mogu komparirati na međunarodnom, odnosno evropskom nivou, koji omogućavaju uključivanje i nastavak školovanja u zemljama Evrope;
- podsticanje cjeloživotnog učenja;
- promocija ekonomskog razvoja;
- uključivanje u proces evropskih integracija.

Pravo djeteta na obrazovanje

Član 4.

Svako dijete ima jednako pravo pristupa i jednake mogućnosti učešća u odgovarajućem obrazovanju, bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi.

Jednak pristup i jednake mogućnosti podrazumijevaju osiguranje jednakih uslova i prilika za sve, za početak i nastavak daljeg obrazovanja.

Odgovarajuće obrazovanje podrazumijeva obrazovanje koje, u skladu s utvrđenim standardima, osigurava djetetu da na najbolji način razvije svoje urođene i potencijalne umne, fizičke i moralne sposobnosti na svim nivoima obrazovanja.

Definisanje pojmova:

Član 5.

“Srednja škola” je ustanova u kojoj se vrši srednje obrazovanje i odgoj učenika koji su završili osnovnu školu i podrazumijeva:

- gimnaziju,
- srednju umjetničku školu,
- srednju tehničku školu,
- srednju stručnu školu,
- srednju vjersku školu, i
- srednju školu za obrazovanje učenika sa posebnim potrebama.

“Agencija za nastavne planove i programe” je institucija ustanovljena za implementaciju zajedničkog jezgra nastavnih planova i programa na svim nivoima obrazovanja u Bosni i Hercegovini.

“Agencija za standarde i ocjenjivanje” je institucija za ustanovljenje standarda uspjeha učenika i ocjenjivanje postignutih rezultata u skladu sa članom 47. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH”, broj 18/03).

“Inkluzija” podrazumijeva sveobuhvatno uključivanje lica sa teškoćama u razvoju, teškoćama u učenju i uopšte teškoćama socijalne integracije, ne samo u odgojno-obrazovni sistem, već i u svakodnevni život i društvenu stvarnost.

“Polaznik” je lice starije od 15 godina koje, pohađanjem nastave za odrasle ili polaganjem ispita, se osposobljava u srednjoj školi za sticanje određenih zvanja ili zanimanja.

Član 6.

Srednja škola je nadležna i odgovorna da, u školi i u sredini u kojoj djeluje, doprinese stvaranju takve kulture koja poštuje ljudska prava i osnovne slobode svih građana kako je to utemeljeno Ustavom i ostalim međunarodnim dokumentima iz oblasti ljudskih prava koje je potpisala Bosna i Hercegovina.

Član 7.

U srednjoj školi nastava se izvodi na službenim jezicima Bosne i Hercegovine: bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, ijekavskog izgovora, uz upotrebu oba službena pisma (latinica i ćirilica), a, u zavisnosti od potreba učenika, u potpuni je i znakovno pismo.

Jezik i kultura svake manjine koja živi na području Kantona, poštivat će se i uklapati u školu u najvećoj mjeri, u kojoj je to izvodljivo u skladu s Okvirnom konvencijom o zaštiti prava nacionalnih manjina.

Ne može se vršiti diskriminacija:

- nastavnika ili drugog zaposlenika pri izboru, zaposlenju, obavljanju poslova radnog mjesta ili napredovanja na osnovu toga što u školi, u usmenom ili pismenom izražavanju, koristi bilo koji od službenih jezika Bosne i Hercegovine.
- učenika pri prijemu, učešću u aktivnostima škole ili u bilo kojoj drugoj aktivnosti vezanoj za tog učenika, na osnovu toga što u školi, u usmenom ili pismenom izražavanju, koristi bilo koji od službenih jezika ili službenih pisama Bosne i Hercegovine.

Nastavnici se posebno osposobljavaju da prepoznaju i tumače razlike između tri službena jezika Bosne i Hercegovine, u mjeri u kojoj je to bitno za predmete koje predaju.

Učbenici koji su u upotrebi u školama, moraju u potpunosti poštovati razlike između tri službena jezika Bosne i Hercegovine.

Nastavu bosanskoga jezika, hrvatskoga jezika i srpskoga jezika realizuju nastavnici koji imaju odgovarajući profil i stručnu spremu utvrđenu nastavnim planom i programom.

Član 8.

Učeniku, državljaninu Bosne i Hercegovine, koji se izjašnjava pripadnikom nacionalne manjine, bit će osigurana nastava maternjeg jezika u srednjoj školi u koju je upisan, u najvećoj mjeri u kojoj je to izvodljivo.

Učenik, iz stava 1. ovog člana, koji želi pohađati nastavu iz maternjeg jezika, pri upisu će obavijestiti školu da je pripadnik nacionalne manjine i škola će to prihvatiti kao činjenicu bez daljih provjera ili dokaza.

Nastava maternjeg jezika može biti organizovana u matičnoj školi ili za više škola na za to podesnom mjestu i realizuje se u odjeljenju, grupi ili pojedinačno.

Nastavnik, koji realizuje nastavu maternjeg jezika učenika pripadnika nacionalne manjine, mora imati odgovarajuću stručnu spremu kojom se osigurava da predmet može predavati uz odgovarajući standard.

Nastavni plan i program za nastavu maternjeg jezika manjina donosi Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo) i osigurava nastavna sredstva za obrazovanje manjina, uz ocjenu i mišljenje udruženja nacionalnih manjina na području Kantona. Nastavna sredstva treba da odgovaraju potrebama nacionalne manjine i uključuju književnost, historiju, geografiju i kulturu te manjine.

U srednjoj školi u kojoj se obrazuju učenici samo jedne nacionalne manjine, cjelokupna nastava se realizuje na jeziku manjine, uz obavezno izučavanje jezika iz člana 7. ovog zakona.

Član 9.

Škola će unapređivati i štiti vjerske slobode, toleranciju i kulturu dijaloga.

Imajući u vidu različitost i slobodu vjerskih uvjerenja u Bosni i Hercegovini, učenici će, u skladu s njihovim uvjerenjem ili uvjerenjem njihovih roditelja, pohađati časove vjeronauke.

Škola ne može preduzimati mjere i aktivnosti kojima bi se ograničavala sloboda izražavanja sopstvenih i upoznavanja drugih i drugačijih vjerskih uvjerenja.

Srednja škola će omogućiti da učenici koji ne žele pohađati vjeronauku neće ni na koji način biti dovedeni u nepovoljan položaj u odnosu na druge učenike.

Član 10.

U nastavnim i drugim aktivnostima u srednjoj školi se ne mogu upotrebljavati ili izlagati didaktički i drugi materijali, niti davati izjave od strane nastavnika i drugog školskog osoblja, čiji sadržaj bi se opravdano mogao smatrati uvredljivim za jezik, kulturu i religiju učenika koji pripadaju bilo kojoj nacionalnoj, odnosno etničkoj grupi ili religiji.

Član 11.

Strani državljani i lica bez državljanstva, kada se može osnovano zaključiti da će takva lica u Bosni i Hercegovini boraviti duže od tri mjeseca, imaju pravo da stiču srednje obrazovanje i odgoj na području Kantona, po odredbama ovog zakona, u skladu sa konvencijama i sporazumima koje je Bosna i Hercegovina zaključila sa drugim državama ili međunarodnim organizacijama.

Član 12.

Razvoj djelatnosti srednjeg obrazovanja i odgoja utvrđuje se dugoročnim programom razvoja srednjeg obrazovanja i odgoja (u daljem tekstu: dugoročni program) koji donosi Skupština Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Skupština Kantona).

Dugoročnim programom, iz stava 1. ovog člana, naročito se utvrđuje obim potreba za obrazovanjem i odgojem određenog profila kadrova, kao i vrsta i broj ustanova srednjeg obrazovanja i odgoja.

II - OSNIVANJE, RAD I PRESTANAK RADA SREDNJE ŠKOLE

Član 13.

Djelatnost srednjeg obrazovanja i odgoja, u skladu sa ovim zakonom, obavlja srednja škola.

Srednju školu može osnovati domaći i strano pravno i fizičko lice, u svim oblicima svojine, u skladu sa ovim zakonom i dugoročnim programom.

Srednju vjersku školu može osnovati vjerska zajednica.

Srednju školu, kao javnu ustanovu, osniva Skupština Kantona, ili općinsko vijeće, kada osigura sredstva za osnivanje i rad srednje škole, odnosno Skupština Kantona i općinsko vijeće u svojstvu suosnivača.

Izuzetno, srednju školu kao javnu ustanovu, može osnovati vjerska zajednica, samostalno ili sa drugim pravnim ili fizičkim licem kada Skupština Kantona ocijeni da za osnivanje srednje škole postoji javni interes.

Međusobna prava i obaveze osnivača i srednje škole uređuju se ugovorom.

Srednju školu mogu osnovati dva ili više osnivača. Ako srednju školu osnivaju dva ili više osnivača, njihova međusobna prava, obaveze i odgovornosti uređuju se ugovorom.

Privatna srednja škola može početi sa radom kada Ministarstvo da saglasnost za primjenu odgovarajućeg nastavnog plana i programa i kada, u skladu s važećim propisima, osigura i druge standarde i uslove koji garantiraju da će učenici dobiti odgovarajuće obrazovanje u skladu sa specifičnostima škole koja se osniva.

Međunarodne privatne srednje škole mogu imati nastavne planove i programe koji u potpunosti ne pokrivaju zajedničko jezgro nastavnih planova i programa.

Srednja škola ne može se osnivati u svrhu promovisanja rasnih, nacionalnih, vjerskih spolnih i drugih predrasuda, niti svoje funkcije vršiti na način protivan zakonu, odnosno na način kojim se navedene predrasude promovišu.

Član 14.

Aktom o osnivanju srednje škole utvrđuje se naziv, djelokrug rada i druga pitanja od značaja za rad srednje škole.

Prije donošenja akta o osnivanju srednje škole koja nema status javne ustanove, osnivač mora pribaviti saglasnost Ministarstva.

Član 15.

Srednja škola na području Kantona osniva se i radi u skladu sa Pedagoškim standardima za srednje obrazovanje i odgoj (u daljem tekstu: Pedagoški standardi) i Normativima školskog prostora, opreme i nastavnih sredstava (u daljem tekstu: Normativi).

Pedagoške standarde i Normative, iz stava 1. ovog člana, uz prethodno provedenu javnu raspravu u kojoj je obavezno učešće sindikata, donosi ministar obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: ministar), uz prethodnu saglasnost Vlade Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Vlada Kantona).

Osnivač srednje škole osigurava finansiranje plaća nastavnika, stručnih saradnika, saradnika i drugih zaposlenika, njihovo obrazovanje i obuku, srednje obrazovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama, opremanje radionica, rad eksperimentalne srednje škole, održavanje školskih takmičenja, prostora škole, nabavku školske opreme i učila u skladu sa Pedagoškim standardima i Normativima.

Član 16.

Prije donošenja akta o osnivanju srednje škole kao javne ustanove, osnivač usvaja elaborat o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja srednje škole (u daljem tekstu: elaborat).

Elaborat obavezno sadrži: potrebe društva za obrazovanjem učenika za sticanje određenog stručnog zvanja ili zanimanja, dužinu trajanja obrazovanja, profil i stepen stručne spreme koji se stiče po završetku obrazovanja, opšte i posebne uslove po Pedagoškim standardima i odgovarajućim normativima i sredstva potrebna za osnivanje i rad srednje škole.

Član 17.

Osnivač je dužan da prilikom osnivanja srednje škole formira komisiju koja će, u skladu sa ovim zakonom, izvršiti pripreme za početak rada škole.

Kod osnivanja srednje škole kao javne ustanove, komisiju iz prethodnog stava u ime osnivača imenuje Ministarstvo.

Član 18.

Srednja škola se može osnovati ako ima:

- dovoljan broj odjeljenja u skladu sa Pedagoškim standardima;
- odgovarajući stručni nastavni kadar u skladu sa nastavnim planovima i programima;
- sredstva za ostvarivanje odgovarajućeg nastavnog plana i programa;
- školske prostorije, opremu i nastavna sredstva u skladu sa odgovarajućim normativima.

Broj učenika u odjeljenjima i grupama u okviru kojih se ostvaruje obrazovanje i odgoj u srednjoj školi, utvrđuje se Pedagoškim standardima.

Član 19.

Srednja škola može početi sa radom kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uslovi predviđeni odredbama ovog zakona.

Provjeravanje uslova iz stava 1. ovog člana vrši Ministarstvo. Provođenje postupka i utvrđivanje činjeničnog stanja, vezanog za ispunjavanje uslova iz člana 18. ovog zakona, vrši se u skladu sa odredbama Zakona o upravnom postupku.

Novoosnovana srednja škola počinje sa radom početkom školske godine.

Uvođenje novog nastavnog plana i programa, odnosno proširivanje djelatnosti ili promjena obrazovanja i odgoja u okviru rada srednje škole, zahtijeva utvrđivanje odgovarajućih uslova rada u skladu sa članom 18. stav 1. ovog zakona.

Član 20.

Pored upisa u sudski registar, srednja škola koja ispunjava uslove za rad, upisuje se u Registar srednjih škola koji vodi Ministarstvo.

Srednja škola, nakon upisa u Registar srednjih škola, može izdavati svjedodžbe i druge javne isprave o završetku obrazovanja, o završetku pojedinih razreda i oblika obrazovanja.

Srednja škola briše se iz Registra srednjih škola kada prestane ispunjavati uslove propisane ovim zakonom.

Spisak verifikovanih srednjih škola objavljuje se u "Službenim novinama Tuzlanskog kantona".

Bliže propise o postupku utvrđivanja uslova i o sadržaju i načinu vođenja Registra srednjih škola donosi ministar.

Član 21.

U zavisnosti od uslova, mogućnosti i potreba, u srednjoj školi može se organizovati izvođenje obrazovno-odgojnog rada srednjeg obrazovanja za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama po odgovarajućim programima.

Član 22.

Srednja škola može proširiti ili promijeniti djelatnosti, kao i vršiti statusne promjene: spajanje, pripajanje, podjelu i izdvajanje.

Odluku o statusnim promjenama donosi osnivač nakon usvajanja elaborata.

Proširivanje ili promjena djelatnosti, kao i statusne promjene srednje škole koje se odnose na obrazovno-odgojni rad, važe od početka naredne školske godine.

Član 23.

Srednja škola može organizovati obrazovno-odgojni rad po odgovarajućem programu srednje škole i izvan svog sjedišta ukoliko u tom mjestu nema srednje škole takve vrste a postoje društvene potrebe i uslovi za obrazovanjem učenika.

Srednja škola je dužna za organizovanje obrazovno-odgojnog rada iz stava 1. ovog člana, prethodno pribaviti saglasnost Ministarstva.

Obrazovno-odgojni rad iz stava 1. ovog člana može otpočeti kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uslovi za rad u skladu sa ovim zakonom.

Član 24.

Druga država ili kanton mogu organizovati rad odjeljenja srednjeg obrazovanja i odgoja na teritoriji Kantona u skladu sa ovim zakonom.

Rad odjeljenja srednje škole, iz prethodnog stava, organizuje se uz prethodnu saglasnost Ministarstva po nastavnim planovima i programima koje su donijeli organi druge države, odnosno kantona, nadležni za poslove obrazovanja, izuzev za nacionalnu grupu predmeta.

Odjeljenja koja organizuju srednje škole iz drugih država i kantona, mogu početi sa radom tek kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom.

Član 25.

Rad srednje škole je javan.

Srednja škola ima pečat u skladu sa aktom o osnivanju škole.

Srednja škola je obavezna na vidnom mjestu pri ulazu u školski objekat istaknuti natpisnu ploču koja sadrži naziv i sjedište škole, a natpisna ploča srednje škole koja ima status javne ustanove, osim naziva i sjedišta, sadrži i grb Kantona.

Srednja škola ima svojstvo pravnog lica.

Član 26.

Srednja škola prestaje sa radom ako ne ispunjava uslove potrebne za rad, propisane ovim zakonom, i zadatke radi kojih je osnovana, ili, ako ne postoji potreba za njenim daljim radom.

Akt o prestanku rada srednje škole donosi osnivač.

Kada Ministarstvo utvrdi da srednja škola ne ispunjava uslove koji su propisani ovim zakonom, odredit će rok u kojem osnivač mora otkloniti utvrđene nedostatke.

Ukoliko nedostaci ne budu otklonjeni u određenom roku, Ministarstvo će predložiti osnivaču da donese akt o prestanku rada škole.

Ako osnivač srednje škole, u roku od 3 mjeseca od dana podnošenja prijedloga iz stava 4. ovog člana, ne donese akt o prestanku rada srednje škole, Ministarstvo donosi rješenje o prestanku rada srednje škole i provodi postupak brisanja te škole iz Registra srednjih škola.

Ako se Skupština Kantona, za srednje škole čiji je osnivač, ne izjasni o prijedlogu iz stava 4. ovog člana u roku od tri mjeseca, Ministarstvo donosi akt o prekidu rada u srednjoj školi koji je privremenog karaktera i važi do konačne odluke Skupštine Kantona.

Aktom o prestanku odnosno prekidu rada srednje škole, odredit će se rok prestanka odnosno prekida rada srednje škole, koji ne može biti kraći od roka predviđenog za završetak tekuće školske godine.

U slučaju prestanka odnosno prekida rada srednje škole, osnivač je dužan da učenicima omogući nastavak i završavanje započetog obrazovanja u trajanju najduže dvije godine po okončanju obrazovanja posljednje generacije redovnih učenika.

Način na koji će biti omogućen nastavak i završetak započetog obrazovanja iz prethodnog stava ovog člana bliže se uređuje aktom o prestanku rada srednje škole.

Akt o prestanku rada srednje škole objavljuje se u "Službenim novinama Tuzlanskog kantona".

Član 27.

Na osnivanje, rad i prestanak rada srednje škole primjenjuju se opšti propisi o ustanovama, ukoliko ovim zakonom nije drugačije propisano.

III - PRAVA I OBAVEZE RODITELJA

Član 28.

Roditelji imaju pravo i obavezu starati se o obrazovanju svoje djece. Pravo je roditelja da, u skladu s njihovim uvjerenjima o tome šta je u najboljem interesu njihove djece, koliko je to dostupno, odaberu vrstu obrazovanja koju će njihova djeca sticati, pod uslovom da je takvim izborom ostvareno pravo djeteta na odgovarajuće obrazovanje. Roditelji imaju pravo odabrati da svoju djecu obrazuju u javnoj ili privatnoj školi. Privatne škole, u pogledu uslova i procedura, osiguravaju jednake mogućnosti za upis svim učenicima.

Član 29.

U ostvarivanju svojih prava, roditelji ne mogu ograničiti prava svoje djece da imaju pristup i da uživaju korist od obrazovanja primjerenog njihovom uzrastu i sposobnostima.

Svoje pravo na izbor obrazovanja djece roditelji ne mogu ostvarivati na način kojim se ispoljavaju predrasude na rasnoj, spolnoj, nacionalnoj, jezičkoj, vjerskoj i svakoj drugoj osnovi, kao i na način protivan ovom zakonu.

Član 30.

Pravo i obaveza roditelja je redovno informisanje, konsultovanje i praćenje obrazovnog napretka svoje djece, kao i pravo praćenja i vrednovanja rada direktora, nastavnika i drugog školskog osoblja, te kvaliteta rada škole u cjelini.

Roditelji imaju pravo i obavezu, u interesu svoje djece i putem svojih predstavnika u školskim organima i tijelima ili putem svojih asocijacija, učestvovati u odlučivanju o pitanjima od značaja za rad škole i funkcionisanje obrazovnog sistema uopšte.

IV - ULOGA I OBAVEZE ŠKOLE

Član 31.

Škola svoju ulogu i obaveze ostvaruje u okruženju koje razvija motivaciju za sticanje znanja koje poštuje i podržava individualnost svakog učenika, kao i njegov kulturni i nacionalni identitet, jezik i vjeroispovijest, koje je sigurno, i u kojem ne postoji bilo kakav oblik zastrašivanja, zlostavljanja, fizičkog kažnjavanja, vrijeđanja, ponižavanja, degradiranja ili štete po zdravlje, uključujući i štetu izazvanu pušenjem ili upotrebom drugih opojnih i zakonom zabranjenih sredstava.

Član 32.

Škola ne smije vršiti diskriminaciju u pristupu djece obrazovanju ili njihovom učešću u obrazovnom procesu na osnovu rase, boje, spola, jezika, religije, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog ili socijalnog porijekla, na osnovu toga što su djeca sa posebnim potrebama, ili na bilo kojoj drugoj osnovi.

Osnivač srednje škole, zajedno sa srednjom školom, osigurava funkcionalni smještaj i prateću infrastrukturu za nesmetan pristup i učešće u obrazovnom procesu djeci sa posebnim obrazovnim potrebama, mladima i odraslima.

Član 33.

Srednja škola promovise jednake mogućnosti za sve svoje učenike, nastavnike i ostale zaposlenike, uvažavajući i promovišući istovremeno i pravo na različitosti među njima. U tom cilju srednja škola, uz saglasnost Ministarstva, utvrđuje i provodi vlastite programe koji podržavaju i njeguju različite kulture, jezike i vjeroispovijest svojih učenika i zaposlenika.

Član 34.

Srednja škola promovise i razvija stalno i dinamično partnerstvo škole, roditelja i lokalne zajednice u svim pitanjima od značaja i interesa za ostvarivanje funkcije škole i potreba učenika.

Srednja škola, roditelji, učenici i lokalna zajednica, naročito promovišu i provode programe zajedničkog i organizovanog djelovanja i saradnje u borbi protiv zlostavljanja i zloupotrebe djece i mladih, borbi protiv droge, alkoholizma i drugih toksikomanija, pušenja i maloljetničke delikvencije, te svih drugih pojava koje ugrožavaju zdravlje i život učenika.

V - AUTONOMIJA ŠKOLE

Član 35.

U srednjoj školi je zabranjeno organizovanje i djelovanje političkih stranaka i njihovih podmladaka.

Simboli koji se ne mogu isticati u prostorijama škole su:

- simboli drugih država (zastave, grbovi stranih država i sl.),
- bilo kakvi simboli, fotografije ili objekti koji se odnose na političke stranke, pokrete lidere i sl.,

- simboli, fotografije ili objekti koji se odnose na bilo koji rat, osim učila u kabinetima koji su nužni za izučavanje programskih sadržaja,

- ratne spomen-ploče i spomenici koji sadrže detalje, interpretacije, kvalifikacije ili veličaju rat, kao i u drugim slučajevima predviđenim kriterijima za školske nazive i simbole.

Naoružanim licima zabranjen je pristup i boravak u prostorijama škole, bez prethodne saglasnosti direktora srednje škole.

Član 36.

Srednja škola ima odgovarajući stepen autonomije, u skladu sa važećim propisima, a naročito u pogledu zapošljavanja nastavnog, stručnog i drugog kadra, te slobode rada nastavnika.

Srednja škola poštuje slobodu nastavnika da izvode nastavu na način koji smatraju odgovarajućim, pri čemu škola mora voditi računa o standardima i održivosti postojećih i primjeni novih oblika i metoda u nastavnom procesu.

Srednja škola pruža nastavnicima optimalnu podršku pri ostvarivanju profesionalnih standarda u izvođenju nastave.

VI - OBRAZOVNO-ODGOJNI RAD SREDNJE ŠKOLE

1. Opšte odredbe

Član 37.

U srednjoj školi obrazuju se:

- redovni učenici, nadareni učenici i učenici sa posebnim obrazovnim potrebama;
- polaznici;
- lica koja žele da se stručno usavršavaju, dopunski obrazuju i stručno osposobljavaju raznim oblicima obrazovanja.

Član 38.

Nastavnim planom i programom odgovarajuće srednje škole (u daljem tekstu: nastavni plan i program), utvrđuju se ciljevi i zadaci, sadržaj i vrsta, obim i trajanje obrazovanja u srednjoj školi.

Član 39.

Nastavnim planom i programom, za svaku vrstu srednje škole, utvrđuju se, u zavisnosti od vrste obrazovanja, odnos opšteobrazovnog, stručno-teorijskog i praktičnog dijela programa, nastavni predmeti, sedmični broj časova za svaki predmet i razred i broj časova fakultativne nastave sa vannastavnim aktivnostima.

Učenik na početku školske godine, sa liste koju utvrđuje Ministarstvo za svaku vrstu srednje škole, bira fakultativni predmet.

Po izjašnjanju učenika o odabiru fakultativnog predmeta, fakultativni predmet postaje obavezan za učenika i ocjena iz tog predmeta ne ulazi u prosječnu ocjenu opšteg uspjeha.

Nastavnim planom i programom utvrđuje se i fond nastavnih časova i odgovarajući programski sadržaji dodatnog obrazovanja za nadarene učenike.

Član 40.

Sastavni dio nastavnog plana i programa srednjeg obrazovanja i odgoja za svaku vrstu škole, grupu nastavnih predmeta odnosno predmet, čine i specifični sadržaji čiji obim ne može biti veći od 20% u odnosu na zajedničko jezgro nastavnih planova i programa.

Specifične sadržaje iz stava 1. ovog člana, utvrđuje nastavničko vijeće srednje škole, na prijedlog školskog odbora, osnivača, vijeća roditelja, vijeća učenika i udruženja građana, a nakon pribavljenog mišljenja Pedagoškog zavoda Tuzla (u daljem tekstu: Pedagoški zavod) i uz saglasnost Ministarstva.

Izuzetno, u vjerskim školama, specifični sadržaji iz stava 1. ovog člana mogu biti i veći od 20% u odnosu na utvrđeni nastavni plan i program, ali ne veći od 35%.

Član 41.

Nastavni plan i program donosi Ministarstvo, u skladu sa zajedničkim jezgrom nastavnih planova i programa u Bosni i Hercegovini.

Zajedničko jezgro nastavnih planova i programa:

- a) osigurava da se u odgojno-obrazovnom procesu razvija odnos i osjećaj pripadnosti Bosni i Hercegovini;
- b) garantuje i osigurava kvalitetno obrazovanje i dostizanje zadovoljavajućeg standarda znanja, vještina i sposobnosti za svu djecu;
- c) osigurava dosljednost kvaliteta standarda obrazovanja u svim srednjim školama;
- d) osigurava zadovoljavajuću usklađenost nastavnih planova i programa kao i njihovu prilagodljivost u skladu sa specifičnim potrebama škole i lokalne zajednice;
- e) osigurava primjenu nastavnih planova i programa koji odgovaraju obrazovnim potrebama djece na koju se odnose, te njihovom uzrastu i posebnim interesima sa akcentom na promociju zdravog načina života kao najvećeg interesa učenika, roditelja, nastavnog osoblja i društva;
- f) osigurava slobodu kretanja i jednak pristup obrazovanju;
- g) garantuje ekonomičnost i efikasnost u finansiranju i radu škole.

Član 42.

Školska godina traje od 1. septembra tekuće do 31. augusta naredne kalendarske godine.

Nastava se ostvaruje po polugodištima i traje 185 radnih dana, s tim da se programski sadržaj realizuje u okviru 175 nastavnih dana.

Nastava u završnom razredu srednje škole traje 160 radnih dana, s tim da se programski sadržaj realizuje u okviru 150 nastavnih dana.

Razlika u broju radnih i nastavnih dana koristi se za realizaciju posebnih programskih sadržaja, obilježavanje državnih i vjerskih praznika, za kulturnu i sportsku djelatnost škole planiranu godišnjim programom rada i školskim kalendarom.

Školski kalendar za svaku školsku godinu donosi ministar. Školski kalendar se objavljuje u "Službenim novinama Tuzlanskog kantona".

Član 43.

Nastava u prvom polugodištu počinje prvog ponedjeljka u septembru, osim kada ministar, iz određenih opravdanih razloga, donese drugačiju odluku.

Zimski odmor, u skladu sa školskim kalendarom, za učenike traje tri sedmice, a ljetni odmor traje od završetka drugog polugodišta do početka naredne školske godine.

Srednja škola može, radi obilježavanja vjerskih praznika, odrediti da se dio zimskog odmora za učenike koristi u toku prvog ili drugog polugodišta.

Srednja škola organizuje nastavu u petodnevnoj radnoj sedmici.

Izuzetno, srednja škola može, u okviru jedne radne subote u toku mjeseca, organizovati dodatnu i dopunsku nastavu, rad sekcija i učeničkih organizacija.

Član 44.

Nastavni čas opšteobrazovne, stručno-teorijske i praktične nastave u srednjoj školi traje 45 minuta, a nastavni čas praktične nastave u preduzećima i drugim pravnim subjektima traje 60 minuta.

Izuzetno, u školama i ustanovama za učenike sa posebnim potrebama u obrazovanju, nastavni čas traje 40 minuta.

Član 45.

Srednja škola je dužna obezbijediti da ukupno opterećenje učenika nastavom i ostalim vidovima neposrednog odgojno-obrazovnog rada ne može iznositi više od 35 časova sedmično, s tim što, u toku dana učenik ne može imati više od 7 časova nastave.

Član 46.

Srednja škola je dužna ostvariti godišnji fond nastavnih časova i programske sadržaje predviđene nastavnim planom i programom.

Ako se utvrdi da srednja škola nije ostvarila godišnji fond nastavnih časova i programske sadržaje u okviru predviđenog broja nastavnih dana, produžiti će nastavu dok se ne ostvari godišnji fond nastavnih časova.

Srednja škola koja ne ostvari predviđeni godišnji fond nastavnih časova, ne može izdati svjedodžbu o završenom razredu, odnosno obrazovanju.

Član 47.

Srednja škola ne može obrazovno-odgojni rad prekidati u toku polugodišta odnosno školske godine, izuzev iz razloga utvrđenih članom 43. stav 3. ovog zakona ili zbog elementarnih nepogoda, epidemije i drugih, naročito opravdanih razloga, a po odluci Ministarstva.

Član 48.

Ministarstvo može odobriti, zavisno od klimatskih i drugih uslova, raniji početak ili produžetak zimskog odmora, s tim da u toku školske godine bude ostvaren godišnji fond nastavnih časova i sadržaji, predviđeni nastavnim planom i programom.

Završetak prvog polugodišta i trajanje zimskog odmora za učenike srednjih škola na području Kantona reguliše se školskim kalendarom.

Član 49.

Rad srednje škole u toku školske godine utvrđuje se godišnjim programom rada koji sadrži oblike i raspored obrazovno-odgojnog rada, obim i sadržaj rada, obaveze nastavnika, stručnih saradnika i saradnika, stručno usmjeravanje učenika, slobodne aktivnosti učenika kao i druge aktivnosti.

Metodologiju izrade godišnjeg programa rada za svaku vrstu srednje škole utvrđuje Pedagoški zavod.

Prijedlog godišnjeg programa rada škole utvrđuje nastavničko vijeće, a donosi školski odbor, i dostavlja Ministarstvu i Pedagoškom zavodu najkasnije do 1. oktobra za tekuću školsku godinu.

Izvještaj o radu i izvještaj o uspjehu učenika u učenju i vladanju, škola je dužna dostaviti Pedagoškom zavodu i osnivaču na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine.

Ukoliko je osnivač srednje škole Skupština Kantona, izvještaji iz prethodnog stava dostavljaju se Ministarstvu i Pedagoškom zavodu.

Član 50.

Srednja škola organizuje izlete, stručne posjete, ekskurzije i logorovanja, u skladu sa godišnjim programom rada i načelima o

planiranju i organizovanju izleta, ekskurzija i logorovanja (u daljem tekstu: načela).

Izleti, stručne posjete, ekskurzije i logorovanja, predviđena godišnjim programom rada srednje škole, računaju se u radne dane.

Stručne posjete i stručne ekskurzije uračunavaju se u nastavne dane učenicima iz predmeta iz kojih je realizovana stručna posjeta, odnosno stručna ekskurzija.

Načela iz stava 1. ovog člana utvrđuje Pedagoški zavod.

Član 51.

U srednjoj školi, učenicima se u cilju razvoja njihovih kreativnih sposobnosti, navika i vještina koje prezentuju učestvujući u školskim i vanškolskim kulturnim i javnim manifestacijama, omogućava uključivanje u različite vidove slobodnih aktivnosti.

Slobodne aktivnosti učenika ostvaruju se dobrovoljnim uključivanjem učenika u rad sekcija, klubova, družina, grupa, učeničkih zadruga i drugih oblika organizovanja.

Zadaci i programski sadržaji slobodnih aktivnosti utvrđuju se godišnjim programom rada, u skladu sa Pedagoškim standardima i pravilima srednje škole.

Srednja škola može organizovati manifestaciju, koja nije utvrđena godišnjim programom rada, uz dostavljeni program manifestacije i saglasnost Ministarstva.

Član 52.

Učenici srednje škole mogu, u skladu sa posebnim zakonom, organizovati učeničku zadrugu.

Učeničku zadrugu može organizovati najmanje 30 učenika srednje škole.

Sredstva učeničke zadruge i sredstva ostvarena praktičnim radom učenika u školskim radionicama, ne ulaze u ukupan prihod srednje škole.

Član 53.

Radi uvođenja novih oblika i sadržaja rada, na osnovu elaborata i stručnog mišljenja Pedagoškog zavoda, Ministarstvo može jednu ili više srednjih škola, jedno ili više odjeljenja, proglasiti eksperimentalnom ili osnovati eksperimentalnu srednju školu.

Aktom o osnivanju eksperimentalne srednje škole ili aktom o proglašenju srednje škole eksperimentalnom, utvrđuje se eventualno odstupanje od odredaba ovog zakona u primjeni nastavne norme, dnevnog i sedmičnog opterećenja učenika nastavnim časovima, način vrednovanja i ocjenjivanja znanja učenika, organizovanje odjeljenja i primjena nastavnog plana i programa.

Osnivanje i rad eksperimentalne srednje škole i proglašenje postojećih škola odnosno odjeljenja, eksperimentalnim, uređuje se bližim propisom koji donosi ministar.

Član 54.

Za kontinuiranu obuku nastavnika, stručnih saradnika i saradnika osnovnih i srednjih škola, te predškolskih ustanova, za izvođenje pedagoško-metodičke prakse studenata, na prijedlog Pedagoškog zavoda i odgovarajućih fakulteta - akademija, određuju se srednje škole - vježbaonice.

Uslovi obavljanja pedagoško-metodičke prakse u vježbaonici uređuju se bližim propisom koji donosi ministar.

Član 55.

U srednjoj školi upotrebljava se školski udžbenik, zbirka zadataka, priručnik, radna sveska ili druga literatura, koja je

Dodatak udžbeniku, ili zamjenjuje udžbenik, izrađena u skladu sa koncepcijom udžbenika.

Srednjoj školi upotrebu školskih udžbenika, zbirki zadataka, priručnika, radnih sveski i druge literature, koja je dodatak udžbeniku ili zamjenjuje udžbenik, odobrava Ministarstvo.

Član 56.

Na području Kantona mogu se osnovati slijedeće srednje škole:
 - Gimnazija u kojoj se, pored opšteobrazovnog programa, ostvaruju i posebni programi prema tipu gimnazije;

- srednja umjetnička škola u kojoj se, pored odgovarajućeg opšteobrazovnog programa, ostvaruje i program iz oblasti muzičke, baletske i likovne umjetnosti;

- srednja tehnička škola u kojoj se, pored odgovarajućeg opšteobrazovnog programa, ostvaruju programi za sticanje odgovarajućih zvanja IV stepena stručne spreme;

- srednja stručna škola u kojoj se, pored odgovarajućeg opšteobrazovnog programa, ostvaruje stručni program III i IV stepena stručne spreme, te stiču zanimanja odgovarajuće struke;

- srednja škola za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama, u kojoj se ostvaruju stručni programi prilagođeni za obrazovanje učenika sa posebnim obrazovnim potrebama,

- srednja vjerska škola u kojoj se, pored odgovarajućeg opšteobrazovnog programa, ostvaruje i poseban program za obrazovanje vjerskih službenika;

- mješovita srednja škola u kojoj se, pored odgovarajućeg opšteobrazovnog programa, ostvaruje i program gimnazije, srednje tehničke škole i srednje stručne škole.

U srednjoj školi, pored realizovanja programa opšteobrazovnog i odgovarajućeg stručnog dijela iz stava 1. ovog člana mogu se realizovati i programi stručnog usavršavanja nastavnika, dopunskog obrazovanja odraslih, kao i stručnog osposobljavanja putem kurseva.

2. Gimnazija

Član 57.

Gimnazija je škola savremenog opšteg četverogodišnjeg obrazovanja i pripremanja učenika za nastavak školovanja na visokoškolskim ustanovama.

U gimnaziji se obrazuju redovni učenici po opšteobrazovnim programima i programima prema tipu gimnazije.

Izuzetno, u gimnaziji se mogu obrazovati i vanredni polaznici uz saglasnost Ministarstva.

U gimnaziji se mogu ostvariti obrazovni programi za slijedeće tipove gimnazije:

- opšta gimnazija;
- jezička gimnazija;
- prirodno-matematička gimnazija;
- matematičko-informatička gimnazija;
- sportska gimnazija;
- pedagoška gimnazija;
- gimnazija primijenjenih umjetnosti.

Član 58.

U gimnaziju se mogu upisati učenici koji su sa uspjehom završili redovno osnovno obrazovanje i odgoj.

Upis se vrši na osnovu opšteg uspjeha i uspjeha učenika iz svih nastavnih predmeta u četiri završna razreda osnovne škole, posebnog bodovanja iz predmeta značajnih za školu, dodatnog obrazovanja za nadarene učenike i usmjerenja na osnovu profesionalne orijentacije, a u skladu sa kriterijima koje donosi ministar.

Član 59.

Na završetku obrazovanja u gimnaziji polaže se matura.

U gimnaziji, čiji programi i realizacija nastavnog procesa ispunjavaju uslove u skladu sa organizacijom međunarodne mature, škola može organizovati polaganje međunarodne mature.

Bliže propise o sadržaju i načinu polaganja mature u gimnaziji donosi ministar.

Član 60.

U gimnaziji se ne može vršiti istovremeno obrazovanje po programu druge vrste srednje škole.

3. Umjetnička škola

Član 61.

U umjetničkoj školi obrazuju se učenici i polaznici po opšteobrazovnom programu i posebnom programu iz muzičke, baletske i likovne umjetnosti u trajanju od četiri godine za sticanje odgovarajućeg zvanja i za nastavak obrazovanja na visokoškolskim ustanovama.

Nastavnim planom i programom umjetničke škole utvrđuje se odnos opšteobrazovnih sadržaja i dijela programskih sadržaja za obrazovanje iz određene oblasti umjetnosti.

Član 62.

U umjetničku školu mogu se upisati učenici koji su sa uspjehom završili redovno osnovno obrazovanje.

Izuzetno, u umjetničku školu se mogu upisati i redovni učenici koji su sa uspjehom završili najmanje šest razreda osnovne škole.

Upis se vrši na osnovu uspjeha u četiri završna razreda osnovne škole iz predmeta značajnog za određenu oblast umjetnosti, te usmjerenja datog na osnovu profesionalne orijentacije.

Za upis u umjetničku školu obavezan je prijemni ispit.

Program i način polaganja prijemnog ispita utvrđuje nastavničko vijeće umjetničke škole.

Član 63.

Na završetku obrazovanja u umjetničkoj školi polaže se matura.

Program i način polaganja mature u umjetničkoj školi utvrđuje se nastavnim planom i programom za svaku vrstu umjetnosti.

Bliži propis o sadržaju i načinu polaganja mature u umjetničkim školama donosi ministar.

4. Srednja tehnička škola

Član 64.

U tehničkoj školi obrazuju se učenici i polaznici za složenije zahtjeve rada u trajanju od četiri godine po opšteobrazovnom i stručnom programu srednjeg obrazovanja na osnovama savremene i tradicionalne tehnologije.

Učenik koji završi tehničku školu, osposobljen je za rad i za nastavak obrazovanja.

Član 65.

Nastavnim planom i programom tehničke škole, za svaki tip škole, utvrđuje se odnos opšteobrazovnog i sadržaja stručno-teorijskog i praktičnog dijela nastave.

U tehničkoj školi stiču se odgovarajuća stručna zvanja.

Član 66.

U tehničku školu mogu se upisati učenici koji su sa uspjehom završili redovno osnovno obrazovanje.

Upis se vrši na osnovu opšteg uspjeha u četiri završna razreda osnovne škole, uspjeha iz predmeta značajnih za školu i usmjerenja datog na osnovu profesionalne orijentacije.

Član 67.

U tehničkoj školi mogu se obrazovati i polaznici putem polaganja ispita, uz obavezu pohađanja instruktivne nastave najmanje 40% od ukupnog fonda časova.

Član 68.

Na završetku obrazovanja u tehničkoj školi polaže se matura.

Nastavnim planom i programom, za svaki tip škole, utvrđuje se program polaganja mature.

Bliži propis o sadržaju i načinu polaganja mature u tehničkoj školi za učenike i polaznike donosi ministar.

5. Stručna škola

Član 69.

U stručnoj školi obrazuju se učenici i polaznici za odgovarajuća zanimanja u dvogodišnjem, trogodišnjem ili četvorogodišnjem trajanju.

Upis se vrši na osnovu opšteg uspjeha u četiri završna razreda osnovne škole i usmjerenja datog na osnovu profesionalne orijentacije.

Nastavnim planom i programom utvrđuje se zanimanje i trajanje obrazovanja, te odnos opšteobrazovnih, stručno-teorijskih sadržaja i sadržaja praktične nastave.

Član 70.

U stručnoj školi obrazuju se i učenici sa smetnjama u psihofizičkom ili fizičkom razvoju po prilagođenim programima za odgovarajuće zanimanje I, II i III stepena stručne spreme u trajanju od dvije do četiri godine.

Član 71.

U srednjoj stručnoj školi mogu se realizovati i odgovarajući programi stručnog obrazovanja I i II stepena stručne spreme, odnosno stručno osposobljavanje putem kurseva.

O završenom stručnom obrazovanju I i II stepena, izdaje se uvjerenje o stručnoj osposobljenosti.

Sticanjem obrazovanja iz stava 1. ovog člana ne stiče se srednja stručna sprema.

Član 72.

Učenik sa završenom stručnom školom u trogodišnjem ili četverogodišnjem trajanju može se upisati na odgovarajuću visokoškolsku ustanovu, pod uslovom da stekne dopunsko obrazovanje iz opšteobrazovnih predmeta u gimnaziji ili srednjoj tehničkoj školi, po posebnom programu koga na prijedlog Pedagoškog zavoda utvrđuje Ministarstvo.

Učeniku koji prelazi iz jednog obrazovnog programa u drugi, u okviru iste struke, vrijeme obrazovanja u prethodnom obrazovnom programu priznaje se za dalji nastavak obrazovanja na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine, u skladu sa nastavnim

planom i programom i drugim uslovima utvrđenim važećim propisima.

Učenik se upisuje u naredni razred, a škola je dužna da mu omogući polaganje eventualne razlike predmeta najkasnije do 15. aprila tekuće školske godine.

Član 73.

Obrazovanje u stručnoj školi može se realizovati redovno i vanredno.

Vanredno obrazovanje obavlja se na način utvrđen nastavnim planom i programom za stručnu školu.

Član 74.

U stručnu školu za sticanje III i IV stepena stručne spreme za vezane obrte, mogu se upisati učenici na osnovu svjedodžbe o završenoj osnovnoj školi i usmjerenja datog u skladu sa profesionalnom orijentacijom.

Član 75.

Na završetku obrazovanja u stručnoj školi za sticanje III i IV stepena stručne spreme polaže se završni ispit sa praktičnim radom.

Nastavnim planom i programom za svaku školu utvrđuje se način polaganja završnog ispita.

Bliži propis o polaganju završnog ispita u srednjoj stručnoj školi donosi ministar.

Član 76.

Lica, nakon sticanja III i IV stepena stručne spreme u stručnoj školi, mogu se dalje obrazovati u trajanju od godinu dana, kao polaznici za sticanje majstorskog ispita u odgovarajućoj stručnoj školi koja ispunjava uslove za to obrazovanje, u skladu sa ovim zakonom.

Pravo na obrazovanje iz prethodnog stava ovog člana imaju polaznici sa najmanje dvije godine prakse u struci.

Program i uslovi obrazovanja za majstorski ispit utvrđuju se odgovarajućim nastavnim planovima i programima koje donosi Ministarstvo.

Član 77.

Praktična nastava u tehničkoj školi i stručnoj školi izvodi se u skladu sa nastavnim planovima i programima u školskim radionicama, laboratorijama i kabinetima, te drugim objektima za nastavu, opremljenim u skladu sa odgovarajućim normativima.

Praktična nastava izvodi se pod stručnim nadzorom srednje škole i u ustanovama i preduzećima koja imaju odgovarajuću savremenu opremu, tehničko-tehnološka sredstva i druge odgovarajuće uslove, u skladu sa nastavnim planom i programom.

Uslovi, oblici, metode i postupci izvođenja praktične nastave te vršenje stručnog nadzora, regulišu se ugovorom srednje škole sa preduzećima, ustanovom ili licem koje samostalno obavlja djelatnost.

Član 78.

Nastavnim planom i programom tehničke škole, kao i stručne škole, mogu se utvrditi obaveze, program, vrijeme i trajanje obavljanja ferijalne prakse učenika.

Uslovi izvođenja ferijalne prakse za učenike srednje škole utvrđuju se ugovorom sa preduzećem, ustanovom ili licem koje samostalno obavlja djelatnost, u zavisnosti od toga gdje se ona izvodi.

6. Srednja vjerska škola

Član 79.

Srednju vjersku školu može osnovati vjerska zajednica.

Srednja vjerska škola je škola u kojoj se obrazuju redovni učenici i polaznici u trajanju od četiri godine po programu opšteobrazovnih predmeta i posebnom programu za stručno obrazovanje vjerskih službenika.

Učenik koji završi srednju vjersku školu osposobljen je za rad i nastavak obrazovanja.

Član 80.

U srednjim vjerskim školama, u zavisnosti od tipa, učenici stiču zvanje u skladu sa nastavnim planom i programom.

Član 81.

U srednju vjersku školu mogu se upisati učenici koji su sa uspjehom završili redovno osnovno obrazovanje i odgoj i ako polože prijemni ispit.

Program i način polaganja prijemnog ispita utvrđuje nastavničko vijeće škole.

Na završetku obrazovanja u srednjoj vjerskoj školi polaže se matura.

Nastavnim planom i programom utvrđuje se sadržaj i program polaganja mature.

Bliže propise o načinu polaganja prijemnog ispita i mature na prijedlog vjerske zajednice, donosi ministar.

Član 82.

Nastavni plan i program srednje vjerske škole donosi osnivač uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Nastavnim planom i programom srednje vjerske škole utvrđuje se odnos opšteobrazovnih predmeta i posebnog programa.

U srednjoj vjerskoj školi ne može se vršiti istovremeno obrazovanje po programu za druge vrste srednjih škola.

7. Upis polaznika u srednje škole

Član 83.

Upis polaznika u prvi razred srednje tehničke škole i srednje stručne škole vrši se na osnovu uspjeha postignutog u završnom razredu osnovne škole.

Upis u prvi razred polaznika srednje umjetničke škole i srednje vjerske škole vrši se na osnovu uspjeha postignutog u završnom razredu osnovne škole i položenog prijemnog ispita.

8. Obrazovanje učenika sa posebnim obrazovnim potrebama

Član 84.

Djeca i mladi sa posebnim obrazovnim potrebama iz razloga fizičkog i psihičkog onesposobljenja stiču obrazovanje u redovnim školama i prema programima prilagođenim njihovim individualnim mogućnostima i sposobnostima. Individualni program, prilagođen njihovim mogućnostima i sposobnostima, izradit će srednja škola za svakog učenika ili grupu učenika, uz obavezno određivanje defektološkog i logopedskog statusa.

U slučajevima kad je nemoguće pružiti odgovarajuće obrazovanje u redovnim školama, djeca i mladi sa ozbiljnim smetnjama i poteškoćama u razvoju mogu se, djelimično ili u cjelini, obrazovati u ustanovama namijenjenim za obrazovanje i odgoj lica sa smetnjama u fizičkom i psihičkom razvoju.

Obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama je od prioritarnog javnog interesa i sastavni je dio jedinstvenog obrazovnog sistema.

Član 85.

Nastavnim planovima i programima za obrazovanje učenika sa posebnim obrazovnim potrebama utvrđuje se zanimanje, trajanje obrazovanja, te odnos opšteobrazovnih i stručno-teorijskih i sadržaja praktične nastave.

U srednjoj školi za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama, za redovne učenike i polaznike, obrazovanje traje od jedne do četiri godine po prilagođenim programima za odgovarajuće profile I, II i III stepena stručne spreme.

U ustanovama za obrazovanje, odgoj i rehabilitaciju učenika oštećenog sluha i govora, obrazuju se redovni učenici i polaznici po nastavnim planovima i programima I, II, III i IV stepena stručne spreme srednje tehničke i stručne škole.

Član 86.

U srednju školu za obrazovanje učenika sa posebnim obrazovnim potrebama mogu se upisati učenici na osnovu svjedodžbe o završenoj osnovnoj školi i preporuke stručne službe profesionalne orijentacije.

VII - UČENICI

Član 87.

Srednjoškolsko obrazovanje je svima dostupno, u skladu sa postignutim uspjehom u osnovnoj školi, ličnim interesom i sposobnostima.

Status učenika srednje škole stiče se upisom.

Status redovnog učenika može se steći samo u jednoj srednjoj školi.

Izuzetno, učenik koji pohađa redovnu školu može steći status redovnog učenika i u umjetničkoj školi.

Član 88.

Upis učenika u I razred srednje škole vrši se na osnovu konkursa koji se objavljuje u dnevnom listu najmanje dva mjeseca prije početka školske godine.

Prednost, pod jednakim uslovima, kod natjecanja na konkursu imaju djeca sa posebnim obrazovnim potrebama i djeca koja ispunjavaju uslove utvrđene Zakonom o dopunskim pravima boraca - branitelja i članova njihovih porodica.

Kriterije za upis u I razred srednje škole donosi ministar.

Plan upisa u prvi razred srednjih škola na području Kantona, za svaku školsku godinu, na prijedlog školskog odbora donosi ministar uz saglasnost Vlade Kantona.

Redovno srednjoškolsko obrazovanje u javnim ustanovama je besplatno.

Član 89.

Učenik srednje škole može se istovremeno upisati i polagati predmete drugog programa srednje škole u istovrsnoj ili drugoj srednjoj školi i, kao vanredni učenik, steći i drugo obrazovanje.

Pravilima srednje škole utvrđuju se bliži uslovi sticanja obrazovanja u smislu stava 1. ovog člana.

Član 90.

Status učenika srednje škole prestaje:

- ispisivanjem iz srednje škole;
- gubljenjem prava na dalje redovno obrazovanje u toj školi;

- isključivanjem iz srednje škole;
- napuštanjem srednje škole i
- završavanjem obrazovanja u srednjoj školi.

Postupak i uslovi za utvrđivanje napuštanja srednje škole utvrđuju se pravilima srednje škole.

Član 91.

Redovan učenik koji sa uspjehom ne završi razred, ima pravo da ponovi razred.

U toku redovnog obrazovanja, učenik može dva puta ponoviti razred.

Redovan učenik koji u toku obrazovanja zaostaje u savladavanju nastavnih sadržaja ili ne završi razred, može se preusmjeriti na obrazovanje po jednostavnijem programu.

Redovan učenik, koji je napustio srednju školu, ukoliko želi da ponovo nastavi obrazovanje kao polaznik, snosi troškove svog obrazovanja.

Član 92.

Redovan učenik se može ispisati iz srednje škole uz saglasnost roditelja - staratelja:

- kada iz objektivnih razloga mora prekinuti obrazovanje;
- kada prelazi u drugu srednju školu.

Redovan učenik se može ispisati i u drugim slučajevima, ali najkasnije dva mjeseca prije završetka nastave u drugom polugodištu, odnosno dva mjeseca prije završetka obrazovanja.

Srednja škola ispisanim učenicima, na zahtjev učenika ili roditelja, izdaje uvjerenje o postignutom uspjehu u učenju i vladanju do momenta ispisa iz škole.

Član 93.

Srednja škola može učenicima, koji su proglašeni perspektivnim ili vrhunskim sportistima, te nadarenim učenicima za pojedine nastavne oblasti koji su stekli pravo učešća na državnim ili međunarodnim takmičenjima, kao i u drugim slučajevima, odlukom nastavničkog vijeća škole, odobriti odsustvovanje sa nastave radi pripremanja i učešća na takmičenjima pod uslovima utvrđenim pravilima škole.

Škola će učenicima iz prethodnog stava ovog člana omogućiti da, putem instruktivno-konsultativne nastave i polaganjem ispita u toku školske godine, završe odgovarajući razred.

Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje rezultata rada učenika

Član 94.

Srednja škola je dužna da, u toku obrazovanja, sistematski prati razvoj učenika, njihove sklonosti i sposobnosti, da vrednuje rezultate njihovog rada i usmjerava ih u skladu sa potrebama tržišta rada i programom profesionalne orijentacije za izbor odgovarajućeg obrazovanja.

Program profesionalne orijentacije učenika donosi Pedagoški zavod.

Član 95.

Srednja škola je odgovorna za redovno praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje rada i ravnomjernu opterećenost učenika u toku školske godine.

Ocjenjivanje rezultata rada učenika u srednjoj školi je opisno i brojačno.

Ocjenjivanje u srednjoj školi je javno i kontinuirano.

Prilikom ocjenjivanja uz brojčanu ocjenu upisuje se i datum.

Brojčane ocjene iz predmeta ili oblasti su: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1).

Ocjena nedovoljan (1) nije prolazna.

Izuzetno, ocjenjivanje rezultata rada učenika sa posebnim obrazovnim potrebama, ukoliko će to bolje izraziti rezultate u odnosu na ciljeve iz plana pored brojčanog može biti i opisno.

Bliže propise o praćenju, vrednovanju i ocjenjivanju rezultata rada učenika donosi ministar.

Član 96.

Opšti uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu zaključenih ocjena na kraju oba polugodišta, a za učenike upućene na popravni ispit, poslije obavljenih popravnih ispita.

Za učenike, za koje se nastava ne izvodi po polugodištima opšti uspjeh utvrđuje se na završetku obrazovanja.

Nastavničko vijeće, nakon svakog polugodišta, utvrđuje rezultate rada odjeljenja, razreda i škole.

Član 97.

Zaključnu ocjenu iz pojedinih nastavnih predmeta utvrđuje odjeljensko vijeće na prijedlog predmetnog nastavnika.

Učenik, njegov roditelj odnosno staratelj, imaju pravo prigovora na zaključnu ocjenu.

Prigovorom se može zahtijevati izuzeće predmetnog nastavnika iz komisije za provjeru znanja.

Prigovor se podnosi nastavničkom vijeću, u roku od tri dana od dana saopštenja ocjene.

Nastavničko vijeće dužno je da u roku od tri dana donese odluku o prigovoru.

Ako nastavničko vijeće usvoji prigovor, obrazovat će komisiju koja će provjeriti znanje učenika u roku od dva dana.

Ocjena komisije je konačna.

Član 98.

Opšti uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu prosjeka prolaznih ocjena iz svih nastavnih predmeta.

Učenik je završio razred:

- sa odličnim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 4,50;

- sa vrlo dobrim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 3,50;

- sa dobrim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,50;

- sa dovoljnim uspjehom ako ima sve prolazne ocjene i prosječnu ocjenu najmanje 2,00.

Odjeljensko odnosno nastavničko vijeće, utvrđuje rang postignutog uspjeha učenika na nivou odjeljenja, razreda i škole.

Rang postignutog uspjeha utvrđuje se na osnovu prosječne ocjene na dvije ili tri decimalne za odjeljenje, razred i školu.

Na osnovu postignutog uspjeha iz stava 4. ovog člana, na kraju završnog razreda proglašava se učenik generacije srednje škole.

Član 99.

Učenik koji na kraju drugog polugodišta odnosno obrazovanja, ima jednu ili dvije nedovoljne ocjene upućuje se na popravni ispit u augustovskom ispitnom roku.

Izuzetno, učenik završnog razreda koji na kraju drugog polugodišta odnosno obrazovanja, ima jednu nedovoljnu ocjenu, može polagati popravni ispit 15 dana nakon završetka nastavne godine, uz pismenu saglasnost roditelja odnosno staratelja, ukoliko nije stekao punoljetstvo.

Učenik koji ne položi popravni ispit, upućuje se da ponovi razred.

Izuzetno, učeniku koji prelazi u završni razred obrazovanja a ne položi popravni ispit iz jednog predmeta u redovnom augustovskom roku, na prijedlog odjeljnog vijeća, nastavničko vijeće može odobriti uslovan upis u naredni razred, s tim da je obavezan najkasnije do kraja septembra tekuće godine položiti ispit iz predmeta iz kojeg je upućen na popravni ispit. Odobravanje uslovnog upisa u naredni razred vrši se u skladu sa uputstvom koje donosi ministar.

U slučaju da ispit iz prethodnog stava ovog člana ne položi, učenik se vraća u prethodni razred da ga ponovi.

Član 100.

Učenik je završio razred odnosno obrazovanje, kada je završio sve obaveze utvrđene nastavnim planom i programom i nema nedovoljnih ocjena.

Član 101.

U srednjoj školi ocjenjuje se i vladanje učenika.

Ocjene iz vladanja su: primjerno, vrlo dobro, dobro, zadovoljava i loše.

Ocjenu iz vladanja utvrđuje odjeljnisko vijeće na prijedlog razrednika.

Član 102.

Učenik, koji u toku obrazovanja pokazuje izuzetne sposobnosti i ima odličan uspjeh, može brže napredovati, odnosno završiti dva razreda u toku jedne školske godine.

Pravilima srednje škole utvrđuje se način bržeg napredovanja, odnosno završetka dva razreda u toku jedne školske godine.

Član 103.

Učeniku srednje škole može se utvrditi obaveza polaganja dopunskog, razrednog i maturalnog, odnosno završnog ispita.

Dopunski ispit polaže učenik iz određenih predmeta ili oblasti u slučajevima promjene i daljeg nastavka srednje škole, te nakon provedenog postupka nostrifikacije diplome ili ekvivalencije svjedodžbe.

Nastavničko vijeće srednje škole utvrđuje nastavne predmete iz kojih se polaže dopunski ispit.

Član 104.

Razredni ispit polažu redovni učenici koji su, iz opravdanih razloga, ostali neocjenjeni na kraju nastavne godine odnosno obrazovanja ili polaznici, iz svih predmeta jednog razreda odnosno obrazovanja po odgovarajućem nastavnom programu.

Razredni ispiti se organizuju u slučajevima kada je učenik opravdano izostao sa nastave više od jedne trećine planiranih časova u drugom polugodištu.

Ukoliko se utvrde nepravilnosti, nastale u postupku provođenja ispita, nastavničko vijeće poništava ispite.

Bliže propise o organiziranju, načinu, vremenu i uslovima polaganja ispita u srednjoj školi donosi ministar.

Član 105.

Učeniku koji u toku četverogodišnjeg obrazovanja i odgoja po nastavnom planu i programu postigne, pored odličnog uspjeha iz svih nastavnih predmeta i primjernog vladanja, izuzetne rezultate, izdaje se posebna diploma za postignute rezultate.

Nastavni plan i program srednje škole podrazumijeva program redovne nastave u kojem je postignut odličan uspjeh iz svih nastavnih predmeta i primjerno vladanje u svim razredima srednje škole, realizovane programe dodatne nastave, programe slobodnih aktivnosti, kao i postignute izuzetne rezultate na takmičenjima, smotrama i u drugim vannastavnim aktivnostima.

Obrazac posebne diplome iz stava 1. ovog člana propisuje ministar.

Učeniku koji postiže odlične rezultate u obrazovno-odgojnom procesu i drugim aktivnostima u srednjoj školi, mogu se dodjeljivati pohvale i nagrade pod uslovima i na način utvrđen pravilima srednje škole.

Odgojno-disciplinske mjere

Član 106.

Učeniku koji neredovno pohađa srednju školu, nemarno se odnosi prema radu i učenju, raznim aktivnostima u školi, nedolično se ponaša prema drugim učenicima i nastavnicima te školskoj imovini, kao i učeniku za koga se utvrdi da nastavu pohađa pod dejstvom alkohola, droge i drugih opojnih i zakonom zabranjenih sredstava, mogu se izreći odgojno-disciplinske mjere, kada se može očekivati da će se izricanjem mjera ostvariti cilj odgoja.

Odgojno-disciplinske mjere su:

- ukor razrednika,
- ukor odjeljniskog vijeća,
- ukor direktora,
- ukor nastavničkog vijeća,
- premještanje u drugo odjeljenje,
- isključenje iz srednje škole.

Odgojno-disciplinske mjere ukor nastavničkog vijeća, premještanje iz odjeljenja u odjeljenje i isključenje iz škole, izriče nastavničko vijeće, o čemu se donosi rješenje.

Učenik, odnosno njegov roditelj ili staratelj, na izrečene odgojno-disciplinske mjere ukor nastavničkog vijeća, premještanje iz odjeljenja u odjeljenje ili isključenje iz škole, mogu podnijeti žalbu školskom odboru.

Član 107.

Izrečena odgojno-disciplinska mjera povlači snižavanje ocjene iz vladanja učenika.

Odgojno-disciplinska mjera važi za školsku godinu za koju je izrečena, a u toku školske godine može se ublažavati ili ukinuti.

Član 108.

Bliže odredbe o povredama discipline, postupku za utvrđivanje disciplinske odgovornosti učenika, dužini trajanja odgojno-disciplinske mjere, njenom ublažavanju, ukidanju i posljedičnom odnosu na ocjenu iz vladanja učenika, kao i o naknadi učinjene materijalne štete, utvrđuju se pravilima škole i posebnim propisom koji donosi ministar.

Član 109.

Srednja škola je obavezna da, na početku školske godine odnosno obrazovanja, upozna učenike sa njihovim pravima, dužnostima i odgovornostima utvrđenim ovim zakonom i pravilima srednje škole.

Pedagoška dokumentacija i evidencija i javne isprave

Član 110.

Srednja škola upisanim učenicima, na početku obrazovanja, izdaje učeničku knjižicu koja važi do kraja odgovarajućeg obrazovanja i odgoja.

Učenička knjižica je javna isprava kojom se u toku srednjeg obrazovanja dokazuje status učenika srednje škole.

Član 111.

O završenom razredu odnosno obrazovanju, srednja škola izdaje svjedodžbu.

Učeniku koji položi sa uspjehom maturski odnosno završni ispit srednje škole, izdaje se diploma o završenoj srednjoj školi.

Svjedodžba odnosno diploma, koju izdaje verifikovana srednja škola, ima važnost javne isprave.

Član 112.

Svjedodžba odnosno diploma stečena na teritoriji Bosne i Hercegovine, ima istu vrijednost kao i svjedodžba odnosno diploma stečena u odgovarajućim srednjim školama na području Kantona.

Član 113.

Na zahtjev učenika, njegovog roditelja odnosno staratelja, srednja škola izdaje duplikat svjedodžbe odnosno diplome na osnovu podataka iz matične knjige.

Član 114.

Srednja škola vodi evidenciju i dokumentaciju o obrazovno-odgojnoj djelatnosti: matičnu knjigu, imenik učenika, dnevnik rada, registar i sl.

Podaci u matičnoj knjizi su trajne vrijednosti.

Bliže propise o sadržaju svjedodžbe, diplome, učeničke knjižice i način vođenja evidencije i dokumentacije u srednjoj školi, donosi ministar.

VIII - NASTAVNICI, STRUČNI SARADNICI I SARADNICI

Član 115.

Programske sadržaje opšteobrazovnih nastavnih predmeta mogu realizovati nastavnici koji su završili odgovarajuće fakultete na kojima se obrazuju nastavnici VII stepena visoke stručne spreme i položenim stručnim ispitom za samostalni rad u obrazovanju.

Stručno-teorijsku i praktičnu nastavu u srednjim školama mogu izvoditi nastavnici koji su završili odgovarajući fakultet, VII stepen - visoke stručne spreme, i dopunsko psihološko-pedagoško i metodičko obrazovanje stečeno na fakultetu koji obrazuje nastavnike i položenim stručnim ispitom za samostalni rad u obrazovanju.

Praktičnu nastavu u srednjim školama mogu izvoditi nastavnici koji su završili odgovarajući fakultet (VII stepen), višu školu (VI stepen) ili majstori sa završenim V stepenom stručne spreme, sa dopunskim psihološko-pedagoško-metodičko-didaktičkim obrazovanjem, sa pet godina odgovarajućeg radnog iskustva u struci i položenim stručnim ispitom za samostalni rad u obrazovanju.

Član 116.

Odgovarajuća stručna sprema za izvođenje nastave pojedinih predmeta utvrđuje se na osnovu stručnog zvanja koje je upisano u diplomi, a u skladu sa profilom i stručnom spremom nastavnika utvrđenom odgovarajućim nastavnim planom i programom.

U spornim slučajevima, o stručnoj spremi iz stava 1. ovog člana, rješava Ministarstvo, a nakon prethodno pribavljenog mišljenja odgovarajuće visokoškolske ustanove.

Član 117.

Pedagoške, bibliotekarske i druge stručne poslove odgojno-obrazovnog rada u srednjoj školi obavljaju stručni saradnici sa završenom odgovarajućom stručnom spremom utvrđenom Pedagoškim standardima i položenim odgovarajućim stručnim ispitom.

Član 118.

Za učestvovanje u obrazovno-odgojnom radu i obavljanju poslova pod neposrednim rukovodstvom nastavnika, srednja škola može izabrati za saradnika: laboranta, knjižničara, saradnika za nastavu i drugo lice koje ima završenu srednju stručnu spremu odgovarajućeg usmjerenja i položen stručni ispit.

Član 119.

Nastavnici, stručni saradnici i saradnici biraju se na osnovu javnog konkursa, koji raspisuje školski odbor i objavljuje u dnevnom listu.

Izuzetno, lica iz stava 1. ovog člana, mogu se primiti u radni odnos na određeno ili neodređeno vrijeme bez konkursa:

- kada je prestala potreba za radom zaposlenika koji je zasnovao radni odnos na neodređeno vrijeme u drugoj školi (preuzimanje tehnološkog viška).

- ukoliko se, po okončanju konkursne procedure, ne bude mogao izabrati kandidat koji ispunjava uslove za izvođenje odgojno obrazovnog rada određenog predmeta, škola može primiti na određeni period, ne duži od 90 dana, lice koje ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom.

- radi zamjene odsutnog zaposlenika škole, može se primiti lice odgovarajućeg profila i stručne spreme do 90 dana.

Izuzetno, ako se po okončanju konkursa ne bude mogao izabrati kandidat u skladu sa stavom 2. ovog člana, direktor škole može angažovati lice na poslove instruktivne nastave za pripremanje učenika za polaganje razrednog ispita.

Angažovanje lica iz prethodnog stava se vrši u svojstvu zaposlenika na određeno vrijeme, odnosno na period do kraja polugodišta, u skladu sa kriterijima koje donosi ministar.

Radno-pravni status zaposlenika za čijim je radom prestala potreba u srednjoj školi, rješavat će se u skladu sa Zakonom o radu, ovim zakonom i programom zbrinjavanja zaposlenika za čijim je radom prestala potreba.

Bliže odredbe o uslovima i postupku izbora nastavnika, stručnih saradnika i saradnika sadrže pravila srednje škole.

Član 120.

Zabranjuje se diskriminacija po osnovu spola u radu srednje škole, a posebno:

- neprimjenjivanje jednake plaće i drugih naknada za isti rad, odnosno za rad jednake vrijednosti,

- onemogućavanje napredovanja u poslu pod jednakim uslovima,

- onemogućavanje jednakih uslova za obrazovanje, osposobljavanje i stručno usavršavanje,

- neravnomjerna prilagođenost radnih i pomoćnih prostorija i opreme potrebama zaposlenika oba spola,

- svaka druga radnja ili djelo koje predstavlja neki oblik direktne ili indirektno diskriminacije utvrđene Zakonom o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini.

Član 121.

Srednja škola je dužna osigurati da zaposlenici škole izvrše ljekarski pregled najkasnije do 30. septembra tekuće školske godine.

Troškovi ljekarskog pregleda zaposlenika u školama, čiji je osnivač Skupština Kantona, padaju na teret budžeta Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu budžet Kantona). Odluku o visini troškova ljekarskog pregleda donosi Vlada Kantona, na prijedlog Ministarstva.

Lice koje je pravosnažnom presudom osuđeno za krivično djelo i koje, s obzirom na prirodu krivičnog djela, to lice čini nepodobnim za rad sa djecom, ne može raditi u srednjoj školi.

Ako se od strane nadležne zdravstvene ustanove ustanovi da je nastavnik, stručni saradnik ili saradnik obolio od zarazne bolesti ili duševne bolesti, sklon alkoholizmu ili narkomaniji ili ima ozbiljne poremećaje u ponašanju, biti će oslobođen poslova koji podrazumijevaju rad sa učenicima.

Član 122.

Pravilima srednje škole utvrđuje se raspored radnog vremena nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u okviru 40-časovne radne sedmice i korištenje dnevnog odmora u toku radnog dana, u skladu sa Pedagoškim standardima.

Član 123.

Srednja škola ne može opteretiti nastavnika sa više od 25 nastavnih časova svih vrsta i oblika neposrednog obrazovno-odgojnog rada sa učenicima u okviru 40-časovne radne sedmice.

Izuzetno, ukoliko se po okončanju konkursa nastava nije mogla stručno zastupiti, nastavnik može, na zahtjev direktora, u toku jednog polugodišta, raditi duže od nastavne norme do 6 nastavnih časova sedmično.

Norma nastavnih časova, kao i uslovi rada dužeg od nastavne norme, utvrđuju se pravilnikom o radu srednje škole u skladu sa Pedagoškim standardima.

Član 124.

Nastavnici, stručni saradnici i saradnici, u tekućoj školskoj godini koriste godišnji odmor kolektivno, po završetku nastavne godine.

Kolektivni godišnji odmor nastavnici, stručni saradnici i saradnici koriste u toku ljeta, u trajanju od 30 do 40 dana u skladu sa odredbama Zakona o radu, ovog zakona i kolektivnog ugovora.

Subote se računaju u dane godišnjeg odmora.

Nastavnici, stručni saradnici i saradnici, koji zbog bolovanja i drugih opravdanih razloga ne iskoriste godišnji odmor u vremenu utvrđenom stavom 2. ovog člana, mogu koristiti godišnji odmor, u trajanju do 30 dana, do 30. juna naredne godine, po mogućnosti u toku zimskog odmora učenika.

Dužina korištenja godišnjeg odmora nastavnika, stručnih saradnika i saradnika bliže se uređuje pravilnikom o radu srednje škole.

Član 125.

Nastavnici imaju pravo i dužnost da organizuju i obavljaju neposredan obrazovno-odgojni rad, prate, podstiču i pomažu razvoj učenika, stručno se usavršavaju i izvršavaju druge zadatke utvrđene ovim zakonom i pravilima škole.

Član 126.

Lice koje se, nakon stečene odgovarajuće stručne spreme, prvi put angažuje u srednjoj školi ima status pripravnika.

Lice koje, nakon stečene odgovarajuće stručne spreme, nije radilo u ustanovama obrazovanja a steklo je radno iskustvo u struci duže od godinu dana, angažovanjem u srednjoj školi na

poslovima nastavnika, stručnog saradnika ili saradnika osposobljava se za samostalan odgojno-obrazovni rad i obavezno je, u roku od jedne godine od dana angažovanja položiti stručni ispit.

Stručno osposobljavanje za samostalan odgojno-obrazovni rad lica iz stava 1. i stava 2. ovog člana traje 9 mjeseci, a stručni ispit dužna su položiti u roku od 3 mjeseca od dana sticanja uslova za polaganje stručnog ispita.

Ako lice iz stava 1. i stava 2. ovog člana iz opravdanih razloga ne položi stručni ispit u roku, može i dalje obavljati poslove na koje je angažovano, ali najduže do tri mjeseca po isteku roka iz prethodnog stava ovog člana, o čemu direktor škole donosi posebno rješenje.

Član 127.

Licu koje se prvi put angažuje na poslovima nastavnika, stručnog saradnika i saradnika, nastavničko vijeće srednje škole utvrđuje program osposobljavanja za samostalan rad i imenuje mentora.

Verifikovanje nastave nastavnika, stručnog saradnika i saradnika za vrijeme osposobljavanja za samostalan odgojno-obrazovni rad, vrši mentor.

Do momenta sticanja uslova za samostalan odgojno-obrazovni rad, nastavnik, stručni saradnik ili saradnik radi po instrukcijama i pod nadzorom mentora.

Stručni ispit se polaže pred stručnom komisijom koju imenuje ministar.

U stručnu komisiju mogu se imenovati stručna lica Ministarstva, profesori odgovarajućih fakulteta i nadzornici Pedagoškog zavoda, te istaknuti nastavnici iz škola.

Program polaganja stručnog ispita donosi Ministarstvo.

Način osposobljavanja za samostalni rad, sastav komisije pred kojom se polaže stručni ispit, sadržaj ispita, način odobravanja polaganja ispita, izdavanje uvjerenja o položenom stručnom ispitu, kao i vođenje evidencije, bliže se regulišu propisima koje donosi ministar.

Član 128.

Srednja škola je dužna osigurati da se rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika ocjenjuju svake godine. Ocjena rada nastavnika, stručnog saradnika i saradnika zasniva se na kvalitetu i rezultatima samostalnog izvršavanja poslova i zadataka, odgovornosti u radu i radnoj disciplini, blagovremenosti i urednosti u izvršavanju poslova, te angažovanju na osavremenjavanju obrazovno-odgojnog procesa u srednjoj školi.

Prilikom ocjenjivanja rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika uzima se u obzir mišljenje vijeća roditelja i vijeća učenika, te ocjena Pedagoškog zavoda.

Nastavnik, stručni saradnik i saradnik, koji za svoj rad bude dva puta uzastopno ocijenjen nezadovoljavajućom ocjenom, gubi pravo na dalji rad u nastavi.

Član 129.

Srednja škola je dužna da na osnovu rezultata ocjenjivanja rada, nastavnicima, stručnim saradnicima i saradnicima škole omogući sticanje viših stručnih zvanja.

Osnovna zvanja profesora, stručnih saradnika, nastavnika i saradnika su: profesor, stručni saradnik, nastavnik i saradnik.

Viša stručna zvanja su:

- profesor mentor, profesor savjetnik,
- viši stručni saradnik, stručni savjetnik,
- nastavnik mentor, nastavnik savjetnik, i
- viši saradnik.

Stručno usavršavanje nastavnika, stručnih saradnika i saradnika, postupak ocjenjivanja rada, sticanje viših stručnih zvanja

i vođenje dokumentacije bliže se uređuju propisom koji donosi ministar.

Član 130.

Nastavnik, stručni saradnik i saradnik može izgubiti pravo na dalji rad na poslovima obrazovanja i odgoja u slučaju kad nadležni organ srednje škole, Pedagoški zavod ili inspekcija za obrazovanje utvrdi da nastavnik, stručni saradnik ili saradnik ne izvršava svoje dužnosti u skladu sa ovim zakonom, drugim propisima i pravilima srednje škole.

Školski odbor donosi odluku o gubitku prava nastavnika, stručnog saradnika i saradnika na dalji rad na poslovima obrazovanja i odgoja, po okončanju postupka utvrđivanja odgovornosti u skladu sa zakonom i odredbama pravila srednje škole.

Član 131.

U slučaju prestanka prava nastavnika, stručnog saradnika i saradnika da obavlja neposredan obrazovno-odgojni rad, iz člana 130. ovog zakona, srednja škola će nastavnika, stručnog saradnika i saradnika rasporediti na druge poslove koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi.

Ako nastavnik, stručni saradnik ili saradnik, kome je prestalo pravo da izvodi nastavu, ne bude raspoređen na druge poslove, otkazuje se ugovor o radu, s tim da ima pravo na otkazni rok u skladu sa Zakonom o radu i Kolektivnim ugovorom za djelatnost srednjeg obrazovanja.

IX - STRUČNI NADZOR

Član 132.

Stručni nadzor se vrši nad organizovanjem i izvođenjem nastave i drugih oblika obrazovno-odgojnog rada i radom nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u svim srednjim školama, radi daljeg unapređenja obrazovno-odgojnog rada, a u cilju provjere da li učenici dostižu standarde uspjeha koje utvrdi Agencija za standarde i ocjenjivanje.

Stručni nadzor obuhvata, naročito:

- praćenje primjene i realizacije nastavnog plana i programa, odnosno ciljeva i zadataka, sadržaja, obima, oblika, metoda i postupaka obrazovno-odgojnog rada;

- praćenje i ocjenjivanje rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u nastavi kao i rada direktora i pomoćnika direktora u srednjoj školi;

- pružanje stručne pomoći u planiranju, programiranju i organizovanju obrazovno-odgojnog rada, ocjenjivanju i napredovanju učenika, a posebno nadarenih učenika.

Član 133.

Stručni nadzor obavlja Pedagoški zavod.

Pedagoški zavod, u okviru svoje djelatnosti, obavlja sljedeće poslove:

- izrada standarda i normativa za srednje škole i praćenje nivoa postignuća učenika;

- kreiranje prijedloga nastavnih planova i programa i praćenje njihove primjene;

- kontinuirano pedagoško i stručno usavršavanje nastavnika i stručnih saradnika;

- stvaranje baze podataka u cilju evalvacije obrazovnog procesa;

- određivanje potreba i koncepcije udžbeničke literature i indikatora kvaliteta izvođenja;

- izrada programa obrazovanja odraslih u skladu sa zahtjevima tržišta rada;

- poboljšanje nastavne prakse i uvođenje inovacija u nastavni proces;

- uvođenje metoda inkluzije u srednje škole,

- vrši druge poslove u skladu sa zakonom, podzakonskim aktima i drugim propisima.

Srednja škola je obavezna da omogućiti nesmetano vršenje stručnog nadzora i uvid u dokumentaciju i evidenciju koju vodi.

Član 134.

Pedagoški zavod o obavljenom stručnom nadzoru dostavlja izvještaj nastavničkom vijeću škole, školskom odboru i Ministarstvu.

Bliže odredbe o vršenju stručnog nadzora donosi ministar.

X - ŠKOLSKI ORGANI I TIJELA

Član 135.

Organ upravljanja u srednjoj školi je školski odbor, a organ rukovođenja je direktor srednje škole.

Član 136.

Srednjom školom upravlja školski odbor koji ima pet članova.

Dva člana školskog odbora imenuju se iz reda nastavnika i stručnih saradnika škole, dva člana iz reda roditelja - staratelja učenika, a jedan član je predstavnik osnivača.

Sastav školskog odbora, u najvećoj mogućoj mjeri, odražava nacionalnu strukturu učenika, roditelja - staratelja učenika, školskog osoblja i lokalne zajednice.

Članove školskog odbora srednje škole imenuje i razrješava osnivač.

Ako je osnivač srednje škole Skupština Kantona, članove školskog odbora srednje škole imenuje i razrješava, u ime osnivača, Vlada Kantona.

Prilikom imenovanja školskog odbora srednje škole, Vlada Kantona je dužna voditi računa o ravnopravnoj zastupljenosti spolova.

Članovi školskog odbora srednje škole imenuju se na period od četiri godine.

Isto lice može biti imenovano za predsjednika ili člana školskog odbora, najviše dva puta uzastopno.

Direktor i pomoćnik direktora srednje škole ne mogu biti imenovani u školski odbor srednje škole.

Vršenje dužnosti predsjednika ili člana školskog odbora je dobrovoljno i bez naknade.

Osnivač srednje škole odnosno Vlada Kantona, može razriještiti predsjednika ili člana školskog odbora i prije isteka vremena na koje je imenovan ako utvrdi da je odgovoran za neuspješan ili nezakonit rad srednje škole, na njegov lični zahtjev i u drugim slučajevima predviđenim pravilima škole.

Član 137.

Školski odbor srednje škole, pored poslova utvrđenih Zakonom, obavlja i sljedeće poslove:

- utvrđuje prijedlog plana upisa učenika u prvi razred,

- odlučuje o prestanku prava nastavnika, stručnih saradnika i saradnika na dalji obrazovno-odgojni rad;

- odlučuje o prigovoru roditelja odnosno staratelja učenika na rad nastavnika i stručnih saradnika;

- odlučuje o žalbama roditelja odnosno staratelja učenika na odgojno disciplinsku mjeru;

- odlučuje, na prijedlog nastavničkog vijeća ili direktora, o prigovoru nastavnika, stručnih saradnika i saradnika, izjavljenom na ocjenu o radu;

- imenuje i razrješava direktora škole;
- usvaja pravila srednje škole;
- usmjerava, kontroliše i ocjenjuje rad direktora;
- donosi finansijski plan i usvaja godišnji obračun;
- usvaja izvještaj o finansijskom poslovanju;
- donosi akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji i druge opšte akte škole;

- odlučuje u drugom stepenu o prigovorima zaposlenika na odluke direktora o pravima i obavezama iz radnog odnosa i drugim slučajevima.

- rješava pitanja odnosa sa osnivačem;
- odgovara osnivaču za rezultate rada srednje škole;
- podnosi osnivaču, najmanje jedanput godišnje, izvještaj o radu škole;
- vrši i druge poslove u skladu sa pravilima srednje škole.

Član 138.

Srednjom školom rukovodi direktor.

Za direktora srednje škole može biti imenovano lice, koje, pored opštih uslova, ispunjava i uslove za nastavnika ili pedagoga škole, ima visoku stručnu spremu VII 1 stepen stručne spreme i najmanje pet godina radnog iskustva u obrazovnoj ustanovi, te da se ističe organizacionim sposobnostima.

Član 139.

Školski odbor srednje škole raspisuje konkurs za direktora, koji se objavljuje u dnevnom listu.

Kandidat za direktora srednje škole, uz prijavu na konkurs, dostavlja i svoj program razvoja škole za period na koji se imenuje.

Član 140.

Direktora škole imenuje školski odbor srednje škole, uz prethodno pribavljeno stručno mišljenje Pedagoškog zavoda i prethodnu saglasnost osnivača.

Prethodnu saglasnost za imenovanje direktora srednje škole, čiji je osnivač Skupština Kantona, daje Ministarstvo.

Lice koje nije dobilo saglasnost Ministarstva ne može biti imenovano za vršioca dužnosti direktora, niti na ponovnom konkursu biti imenovano za direktora škole.

Direktor srednje škole imenuje se za vrijeme od četiri godine.

Isto lice može biti imenovano za direktora srednje škole, čiji je osnivač Skupština Kantona, najviše dva puta uzastopno.

Kriterije na osnovu kojih se vrši ocjenjivanje kandidata za direktora škole donosi ministar.

Član 141.

Licu koje je imenovano za direktora srednje škole, škola u kojoj je bio zaposlen, dužna je, na njegov zahtjev obezbijediti mirovanje njegovih prava iz radnog odnosa najduže 4 godine od dana imenovanja.

Član 142.

Ukoliko procedura imenovanja direktora nije okončana do isteka mandata, školski odbor će, bez konkursa, imenovati vršioca dužnosti direktora iz reda nastavnika ili stručnih saradnika u školi.

Vršilac dužnosti direktora ima sva prava i dužnosti direktora.

Vršilac dužnosti direktora rukovodi srednjom školom do imenovanja direktora, a najduže šest mjeseci.

Član 143.

Direktor srednje škole obavlja sljedeće poslove:

- rukovodi radom škole;
- zastupa i predstavlja školu prema trećim licima i odgovara za zakonitost rada srednje škole;
- predlaže program obrazovno-odgojnog rada i preduzima odgovarajuće mjere za njihovu realizaciju;
- odlučuje o prijemu i raspoređivanju zaposlenika srednje škole na poslove i utvrđuje ocjenu o njihovom radu, u skladu sa opštim aktima škole;
- podnosi školskom odboru, osnivaču i Pedagoškom zavodu izvještaj o uspjehu i postignutim rezultatima obrazovno-odgojnog rada u srednjoj školi;
- realizuje nastavu ili druge oblike neposrednog odgojno-obrazovnog rada u obimu utvrđenom Pedagoškim standardima;
- odgovara školskom odboru za rezultate rada srednje škole;
- izvršava odluke stručnih organa i organa upravljanja;
- predlaže pravilnik o unutrašnjoj organizaciji škole i druga opšta akta srednje škole;
- odlučuje o pravima i obavezama zaposlenika iz radnog odnosa u srednjoj školi;
- podnosi školskom odboru izvještaj o finansijskom poslovanju;
- vrši i druge poslove u skladu sa zakonom i pravilima srednje škole.

Član 144.

Rad direktora srednje škole ocjenjuje školski odbor i Pedagoški zavod.

Ukoliko je rad direktora srednje škole ocijenjen uspješnim ili naročito uspješnim, nakon isteka mandata, lice stiče više stručno zvanje.

Kriterije za ocjenjivanje direktora srednje škole donosi ministar.

Član 145.

Školski odbor može razriješiti direktora srednje škole i prije isteka vremena na koje je imenovan:

- na zahtjev direktora;
- ako utvrdi da je rad direktora neuspješan i nezakonit;
- ako utvrdi da je odgovoran za neuspješan rad ili nezakonit rad srednje škole;
- u drugim slučajevima predviđenim zakonom ili pravilima srednje škole.

Član 146.

Prijedlog za prijevremeno razrješenje direktora u postupku utvrđivanja odgovornosti iz razloga utvrđenih stavom 1. alineja 2. i 3. člana 145. ovog zakona, može dati osnivač, Ministarstvo, Pedagoški zavod ili tri člana školskog odbora.

Školski odbor može donijeti odluku o prijevremenom razrješenju direktora po okončanju postupka utvrđivanja odgovornosti i uz saglasnost osnivača privatne ili međunarodne škole, odnosno uz saglasnost Ministarstva za školu u statusu javne ustanove.

Član 147.

Pravilima srednje škole, škola može utvrditi poslove pomoćnika direktora srednje škole u skladu sa Pedagoškim standardima.

Za pomoćnika direktora srednje škole može biti imenovano lice koje ispunjava uslove za direktora srednje škole iz člana 138. stav 2. ovog zakona.

Imenovanje pomoćnika direktora vrši školski odbor na prijedlog direktora škole, iz reda nastavnika škole.

Postupak imenovanja pomoćnika direktora i ovlaštenja i dužnosti, utvrđuju se pravilima srednje škole.

Vijeće roditelja

Član 148.

Roditelji učenika imaju pravo a srednja škola obavezu pomoći roditeljima da osnuju vijeće roditelja.

Vijeće roditelja promovira interese srednje škole u zajednici u kojoj se škola nalazi; predstavlja stavove roditelja učenika školskom odboru ili bilo kojoj drugoj zainteresovanoj strani; podržava aktivno učešće roditelja i zajednice u radu škole; predlaže članove školskog odbora iz reda roditelja učenika; obavještava školski odbor i druge zainteresovane strane o stavovima vijeća roditelja kad god to smatra neophodnim, ili po zahtjevu školskog odbora ili druge zainteresovane strane, izjašnjava se o svim pitanjima vezanim za rad i rukovođenje školom; učestvuje u pripremi i realizaciji odgovarajućih projekata koji podržavaju i promoviraju obrazovni rad u školi; razvija komunikaciju i odnose između učenika, nastavnika, roditelja i lokalne zajednice.

Sastav vijeća roditelja, u najvećoj mjeri, odražava nacionalnu i spolnu strukturu roditelja-staratelja učenika.

Bliži propis o proceduri osnivanja i načinu rada vijeća roditelja donosi ministar.

Vijeće učenika

Član 149.

Učenici obrazuju vijeće učenika čija je funkcija da:

- promovira interese škole u zajednici na čijoj lokaciji se srednja škola nalazi,
- predstavlja stavove učenika školskom odboru srednje škole,
- podstiče angažman učenika u radu srednje škole i
- informira školski odbor o svojim stavovima kad ocijeni da je to potrebno, ili po zahtjevu školskog odbora, daje mišljenje o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje srednjom školom.

Sastav vijeća učenika, u najvećoj mjeri, odražava nacionalnu i spolnu strukturu učenika srednje škole.

Način i procedura osnivanja i rada vijeća učenika utvrđuje se opštim aktima srednje škole.

XI - STRUČNI ORGANI SREDNJE ŠKOLE

Član 150.

U srednjoj školi djeluju stručni organi:

- Nastavničko vijeće, koje sačinjavaju nastavnici, stručni saradnici i saradnici srednje škole;
- Odjeljsko vijeće, koje sačinjavaju nastavnici, stručni saradnici i saradnici koji realizuju odgojno obrazovni rad u odjeljenju;
- Stručni aktivni nastavnika određenih nastavnih oblasti.

Član 151.

Nastavničko vijeće je stručni organ koji obavlja sljedeće poslove i zadatke:

- stara se o organizovanju i unapređenju obrazovno-odgojnog rada u školi;
- analizira uspjeh učenika i rad odjeljskih vijeća;
- na prijedlog direktora, određuje razrednike;

- vrši izbor oblika nastave i, saglasno tome, vrši raspored učenika po odjeljenjima i podjelu predmeta na nastavnike, odnosno utvrđuje organizaciju nastave u (40-časovnoj) radnoj sedmici;

- odobrava učenicima završavanje dva razreda u toku jedne školske godine;
- prati ostvarivanje nastavnog plana i programa i preduzima mjere za njegovo izvršenje;
- predlaže direktoru nabavku stručnih časopisa i druge stručne literature;

- utvrđuje prijedlog i razmatra izvršenje godišnjeg programa rada srednje škole, rada stručnih organa, tijela i komisija;

- utvrđuje program i prati realizaciju stručnog usavršavanja nastavnika, stručnih saradnika i saradnika;

- analizira rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika i predlaže ocjenu o njihovom radu i unapređivanju;

- predlaže članove školskog odbora;
- vodi brigu o profesionalnoj orijentaciji učenika;
- imenuje komisiju za polaganje ispita;
- odobrava i organizuje polaganje prijemnih ispita, dopunskih, razrednih, vanrednih ispita i mature, odnosno završnog ispita koji se obavlja u školi u skladu sa ovim zakonom, te razmatra i usvaja izvještaje o obavljenim ispitima;

- donosi odluku o poništavanju ispita;

- stara se o vijeću učenika srednje škole;

- razmatra izvještaje o izvršenom stručnom nadzoru, po potrebi i inspeksijskom pregledu, preduzima odgovarajuće mjere i vodi brigu o izvršavanju tih mjera;

- obavlja i druge poslove predviđene zakonom i pravilima škole.

Radom nastavničkog vijeća rukovodi direktor srednje škole ili stručno lice koje on odredi, ako opštim aktom srednje škole nije drugačije utvrđeno.

Član 152.

Odjeljsko vijeće obavlja sljedeće poslove i zadatke:

- analizira uspjeh učenika i rad nastavnika u odjeljenju;
- neposredno radi na profesionalnoj orijentaciji učenika;
- predlaže oblike nastave koji će se primjenjivati u odjeljenjima u cjelini i za pojedine grupe učenika ili učenika pojedinačno;
- usklađuje rad nastavnika u obrazovno-odgojnom procesu;
- utvrđuje zaključne ocjene;
- izriče stimulativne i disciplinske mjere;
- analizira rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika i predlaže mjere za unapređenje obrazovno-odgojnog rada u odjeljenju;

- vrši i druge poslove utvrđene zakonom i pravilima srednje škole.

Bliže odredbe o radu stručnih organa i razrednika sadrže pravila srednje škole.

Član 153.

Stručni aktiv obavlja sljedeće poslove:

- radi na mikro i makro planiranju nastave,
- razmatra pitanja u vezi sa nastavom i predlaže preduzimanje potrebnih mjera u cilju osavremenjavanja odgojno-obrazovnog rada;
- radi na usavršavanju i ujednačavanju kriterija za ocjenjivanje rezultata rada učenika;
- predlaže nove oblike i sredstva rada u nastavi;
- predlaže organizovanje dopunske i dodatne nastave vodeći računa o opterećenju učenika;
- predlaže pohvale i nagrade za nastavnike i učenike;
- težište rada usmjerava na stručno usavršavanje nastavnika stručnog aktiva,

- razmatra rezultate rada nastavnika i probleme sa kojim se nastavnici suočavaju u svom radu.

Nastavnici srednje škole imaju pravo na strukovno udruživanje.

Sadržaj i način rada stručnog aktiva bliže se uređuje pravilima škole i godišnjim programom rada škole.

XII - AKTI ŠKOLE

Član 154.

Osnovni opšti akt srednje škole su pravila srednje škole.

Srednja škola ima i druge opšte akte u skladu sa zakonom, kolektivnim ugovorom i pravilima srednje škole.

Član 155.

Pravila srednje škole sadrže odredbe koje se odnose na: naziv i sjedište srednje škole, osnivača srednje škole, obaveze srednje škole prema osnivaču, djelatnost srednje škole, način i uslove obavljanja djelatnosti, odnos prema korisnicima usluga, statusne promjene, način sticanja i raspoređivanja sredstava za rad, utvrđivanje vrste i oblika organizovanja obrazovno-odgojnog rada, utvrđivanje oblika i načina vanrednog obrazovanja učenika, uslove za prijem nastavnika, stručnih saradnika i saradnika, način donošenja pravila o kućnom redu, način ostvarivanja saradnje škole sa roditeljima odnosno starateljima učenika, način organizovanja izvođenja praktične nastave, rada u školskim radionicama za praktičnu nastavu, postupak i utvrđivanje specifičnih sadržaja u okviru nastavnih planova i programa, organizovanje ferijalne prakse, organizovanje rada učeničke zadruge u školi, postupak stručnog usavršavanja nastavnika, vrednovanje rada nastavnika, ocjenjivanje i postupak sticanja višeg stručnog zvanja, broj članova školskog odbora, postupak imenovanja i razrješenja direktora, lica ovlaštena da pored direktora zastupaju školu i njihova ovlaštenja i odgovornosti, stručne organe škole, vijeće roditelja, vijeće učenika i njihove nadležnosti, opšte akte i način njihovog donošenja, način ostvarivanja javnosti rada, ostvarivanje prava, obaveza i odgovornosti zaposlenika srednje škole i druga pitanja od značaja za rad srednje škole.

XIII - DOMOVI UČENIKA

Član 156.

Domovi učenika su javne ustanove u kojima se osigurava odgoj i obrazovanje, smještaj i ishrana, kulturna djelatnost, fizička rekreacija i zadovoljavanje drugih potreba učenika srednjih škola.

Odredbe ovog zakona o statusu, osnivanju, radu i prestanku rada, posebnom društvenom interesu, javnosti rada, godišnjem programu rada i izvještaju, nadzoru nad radom, o upisu, pravima i obavezama učenika, o izboru, ocjenjivanju i napredovanju odgajatelja, stručnih saradnika i saradnika, organu upravljanja, organu rukovođenja te vođenju dokumentacije i evidencije odnose se i na domove učenika.

Član 157.

Za osnivanje doma učenika, osnivač je dužan da, pored opštih uslova, utvrđenih ovim zakonom, osigura sredstva i uslove u skladu sa Pedagoškim standardima i Normativima higijensko-tehničkih i prostornih uslova za rad doma učenika.

Pedagoške standarde i Normative iz prethodnog stava donosi ministar.

Član 158.

Programom odgojno-obrazovnog rada utvrđuju se poslovi, ciljevi, zadaci i sadržaji, vrsta i obim odgojno-obrazovne aktivnosti u domu učenika.

Jedinstven program odgojno-obrazovnog rada za sve vrste domova učenika donosi Ministarstvo.

Član 159.

Stručni organ doma učenika je pedagoško vijeće, koje sačinjavaju svi odgajatelji, stručni saradnici i saradnici doma učenika.

Dom učenika može imati i druge stručne organe, koje obrazuje, u zavisnosti od svojih potreba u skladu sa pravilima doma.

Bliže odredbe o sadržaju i načinu rada stručnih organa doma učenika sadrže pravila doma učenika.

Član 160.

Za odgajatelja u domu učenika može biti izabrano lice koje ispunjava uslove za nastavnika, pedagoga ili psihologa u srednjoj školi sa završenim VII 1 stepenom stručne spreme.

Član 161.

Za direktora doma učenika može biti imenovano lice koje, pored opštih uslova, ispunjava uslove za odgajatelja u domu učenika i ima visoku stručnu spremu - VII 1 stepen stručne spreme i koje se ističe organizacionim sposobnostima.

Direktora doma učenika imenuje upravni odbor doma učenika, nakon provedenog konkursa i uz saglasnost osnivača i stručno mišljenje Pedagoškog zavoda.

Direktor doma učenika imenuje se na četiri godine, s pravom ponovnog imenovanja.

Član 162.

Upravni odbor doma učenika raspisuje konkurs za direktora doma, koji se objavljuje u dnevnom listu.

Konkurs za direktora doma sadrži uslove iz ovog zakona i pravila doma učenika.

Član 163.

Dom učenika ima pravila doma učenika, koja donosi upravni odbor.

Pravila doma učenika, pored odredaba utvrđenih ovim zakonom, sadrže i odredbe koje se odnose na:

- stručno usavršavanje odgajatelja, stručnih saradnika i saradnika doma učenika;
 - saradnju doma učenika sa srednjim školama i drugim odgovarajućim ustanovama;
 - način upisa i prijema u dom učenika;
 - zdravstvenu zaštitu učenika u domu;
 - druga pitanja kojima se posebno reguliše rad u domu;
- Bliže propise o radu doma učenika donosi ministar.

XIV - SINDIKALNO ORGANIZOVANJE

Član 164.

U školi se omogućava djelovanje predstavnika Samostalnog sindikata zaposlenika srednjeg obrazovanja Bosne i Hercegovine, Kantonalnog odbora sindikata srednjeg obrazovanja Tuzlanskog kantona i članova sindikata srednje škole.

Sindikata škole djeluje u skladu sa kolektivnim ugovorom i sindikalnim pravilima.

Djelovanje sindikata ne može se ograničiti odlukama organa škole.

XV - POTREBE I INTERESI KANTONA U SREDNJEM OBRAZOVANJU

Član 165.

Potrebe i interesi Kantona u srednjem obrazovanju i odgoju u smislu ovog zakona su:

- obezbijediti ostvarivanje prava svoj djeci na obrazovanje;
- osiguranje dostupnosti srednjeg obrazovanja djeci sa posebnim obrazovnim potrebama;
- organizovanje opšteg i stručnog obrazovanja na dostignućima savremene nauke, tehnologije i društvenog razvoja za sticanje znanja i vještina za rad i nastavak obrazovanja;
- unapređivanje djelatnosti srednjeg obrazovanja i osiguravanje uslova rada prema zahtjevima nastavnih planova i programa;
- osiguranje dostupnosti srednjeg obrazovanja prema sposobnostima i mogućnostima učenika, a posebno nadarenih učenika koji postižu natprosječne rezultate;
- izdavanje školskih udžbenika i priručnika.

XVI - FINANSIRANJE SREDNJEG OBRAZOVANJA

Član 166.

Osnivač srednje škole osigurava sredstva potrebna za ustanovljenje škole, njen rad u skladu sa standardima za škole, a, naročito, osigurava finansiranje slijedećeg:

- plaće nastavnika, stručnih saradnika i saradnika i drugih zaposlenika,
- njihovo stručno usavršavanje i obuku,
- obrazovanje djece sa posebnim potrebama,
- školska takmičenja,
- rad eksperimentalne srednje škole,
- aktivnosti udruženja, ustanova i organizacija od interesa za srednje obrazovanje,
- održavanje prostora škole, kupovinu školske opreme i učila.

Član 167.

Rad srednjih škola kao javnih ustanova, finansira se iz budžeta Kantona na osnovu kriterija finansiranja koje, na prijedlog ministra, donosi Vlada Kantona.

Srednja škola stiče sredstva za rad od naknade za obavljanje intelektualnih, obrazovnih i drugih usluga, od ličnog učešća korisnika usluga, prodajom materijalnih dobara i iz drugih izvora, pod uslovima određenim zakonom ili aktom o osnivanju srednje škole. Škola može sticati prihod i prodajom proizvoda koje učenici proizvedu u učeničkim radionicama u toku izvođenja praktične nastave.

Novac ili sredstva stečena na način iz prethodnog stava ovog člana, se zasebno evidentiraju i koriste za finansiranje poboljšanja standarda nastavnika i učenika, opremanja učeničkih radionica, održavanja školskog prostora, kupovinu opreme i učila i sl.

XVII - NADZOR

Član 168.

Nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa donesenih za njegovo provođenje vrši Ministarstvo.

XVIII - KAZNENE ODREDBE

Član 169.

Novčanom kaznom od 1.000 do 4.000 KM kazniće se za prekršaj srednja škola, ako:

1. onemogućiti upotrebu u nastavi bilo kojeg službenog jezika ili službenog pisma (član 7. stav 1.);
 2. dovede u nepovoljniji položaj učenike koji ne žele pohađati vjerouku (član 9. stav 3.);
 3. otpočne sa radom prije nego što ispuni uslove za rad (član 19. stav 1.);
 4. izda svjedodžbu ili drugu javnu ispravu o završenom razredu odnosno obrazovanju, prije upisa u Registar srednjih škola (član 20. stav 2.);
 5. organizuje obrazovno-odgojni rad izvan sjedišta škole bez saglasnosti Ministarstva (član 23. stav 2.);
 6. omogućiti organizovanje i djelovanje političkih stranaka i njihovih podmladaka (član 35. stav 1.);
 7. bez odluke Ministarstva prekine nastavu (član 47.);
 8. organizuje izlete, stručne posjete, ekskurzije i logorovanja suprotno godišnjem programu rada i načelima (član 50. stav 1.);
 9. organizuje manifestaciju koja nije utvrđena godišnjim programom rada bez saglasnosti Ministarstva (član 51. stav 4.);
 10. dozvoli upotrebu udžbenika, priručnika i drugih nastavnih sredstva koje nije odobrilo Ministarstvo (član 55. stav 2.);
 11. se utvrdi da nastavnik u okviru 40-časovne radne sedmice ima više od 25 nastavnih časova svih oblika neposrednog odgojno-obrazovnog rada (član 123. stav 1.);
 12. ne utvrdi program osposobljavanja za samostalan odgojno-obrazovni rad i ne imenuje mentora pripravniku (član 127. stav 1.);
 13. ne vrši redovno ocjenjivanje rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika (član 128. stav 1.);
 14. ne omogućiti sticanje viših stručnih zvanja nastavnicima, stručnim saradnicima i saradnicima (član 129. stav 1.);
- Za prekršaj iz prethodnog stava kaznit će se i odgovorno lice u srednjoj školi novčanom kaznom od 400 do 1.500 KM.

Član 170.

Novčanom kaznom od 500 do 2.000 KM kaznit će se za prekršaj srednja škola, ako:

1. učenici u toku dana imaju više od 7 odnosno u toku sedmice imaju više od 35 časova nastave (član 45.);
 2. izda svjedodžbu prije nego ostvari godišnji fond nastavnih časova predviđen nastavnim planom i programom (član 46. stav 3.);
 3. ne donese godišnji program rada škole ili ga u utvrđenom roku ne dostavi Ministarstvu i Pedagoškom zavodu (član 49. stav 3.);
 4. kontinuirano ne prati razvoj učenika i ne vrši redovno vrednovanje i ocjenjivanje njegovog rada (član 95. stav 1.);
 5. ne vodi propisanu dokumentaciju i evidenciju obrazovno-odgojne djelatnosti u školi (član 114. stav 1.);
 6. ne osigura da zaposlenici srednje škole u određenom roku izvrše ljekarski pregled (član 121. stav 1.);
- Za prekršaj iz prethodnog stava kaznit će se i odgovorno lice u srednjoj školi novčanom kaznom od 200 do 800 KM.

Član 171.

Novčanom kaznom od 200 do 1.000 KM kaznit će se za prekršaj roditelj odnosno staratelj, ako djetetu ograniči pravo pristupa obrazovanju ili druga prava iz člana 29. ovog zakona.

XIX - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 172.

Postojeće srednje škole dužne su da usklade svoju organizaciju, djelatnost i pravila sa odredbama ovog zakona u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 173.

Učenici koji su započeli obrazovanje po nastavnim planovima i programima donesenim u skladu sa Zakonom o srednjoj školi - prečišćeni tekst ("Službene novine Tuzlanskog kantona", broj 11/02), imaju pravo da završe svoje obrazovanje po tim nastavnim planovima i programima, a najduže dvije godine nakon okončanog obrazovanja posljednje generacije u toj školi.

Član 174.

Nastavnici sa V, VI ili VII stepenom stručne spreme, koji su stekli pravo na izvođenje nastave iz određenog predmeta po nastavnom planu i programu donesenom u skladu sa Zakonom o srednjoj školi - prečišćeni tekst ("Službene novine Tuzlanskog kantona", broj 11/02), a na dan stupanja na snagu ovog zakona imaju najmanje 10 godina staža u obrazovanju na poslovima izvođenja nastave odgovarajućeg predmeta, mogu obavljati poslove na kojim su zatečeni i nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Član 175.

Lice koje je imenovano dva ili više puta uzastopno za direktora srednje škole koja ima status javne ustanove, prije stupanja na snagu ovog zakona, ne može se imenovati za vršioca dužnosti direktora ili direktora srednje škole.

Član 176.

Skupština Kantona zadržava prava i obaveze osnivača prema postojećim srednjim školama i domovima učenika, koji imaju status javne ustanove, preuzeta ranijim propisima.

Član 177.

Skupština Kantona će u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti dugoročni program razvoja srednjeg obrazovanja i odgoja Tuzlanskog kantona.

Vlada Kantona će u roku od 6 mjeseci, od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti kriterije finansiranja srednjih škola (član 167.).

Član 178.

Ministarstvo će, do 31. augusta 2004. godine, donijeti propise iz člana 39. ovog zakona.

Ministarstvo će u roku od godine dana donijeti propise iz članova 41., 76., 82., 127. stav 6. i člana 158.

Ministar će do 31. augusta 2004. godine donijeti propise iz članova 42., 54., 58., 119., 140. i 148.

Ministar će u roku od 9 mjeseci, od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti propise iz članova 15., 20., 53., 59., 63., 68., 75., 81., 88., 95., 99., 104., 105., 108., 114., 127. stav 7., 129., 134., 144., 157. i 163.

Pedagoški zavod će do 31. augusta 2004. godine donijeti propis iz članova 49., 50. i 94.

Do donošenja propisa iz stava 1. do 5. ovog člana primjenjivat će se postojeći propisi ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 179.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o srednjoj školi - prečišćeni tekst ("Službene novine Tuzlanskog kantona", broj 11/02).

Član 180.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Tuzlanskog kantona"

Bosna i Hercegovina
 Federacija Bosne i Hercegovine
 TUZLANSKI KANTON
 Skupština
 Broj: 01-02-178-14/04
 Tuzla, 22. 4. 2004. godine

Predsjednik
 Skupštine Tuzlanskog kantona,
Amir Fazlić, v.r.

103

Na temelju članka 24. stavak 1. točka c) Ustava Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona", br. 7/97, 3/99 i "Službene novine Tuzlanskog kantona", br. 13/99, 10/00 i 14/02), na prijedlog Vlade Tuzlanskog kantona, Skupština Tuzlanskog kantona, na sjednici od 22. 4. 2004. godine, donosi

ZAKON**O SREDNJEM OBRAZOVANJU****I - TEMELJNE ODREDBE**

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuje se obavljanje djelatnosti srednjeg obrazovanja, osnivanje, ustrojstvo i financiranje rada srednje škole, prava i obveze roditelja, autonomija škole, uloga i obveze srednje škole, organiziranje i izvođenje obrazovno-odgojnog rada u srednjoj školi, način imenovanja i mjerodavnost organa srednje škole, status nastavnika, stručnih suradnika i suradnika, status učenika i druga pitanja u svezi s obavljanjem djelatnosti srednjeg obrazovanja.

Svrha obrazovanja

Članak 2.

Srednje obrazovanje i odgoj je djelatnost od posebnog društvenog interesa.

Svrha srednjeg obrazovanja je da kroz umni, tjelesni, moralni i društveni razvitak pojedinca, sukladno njegovim mogućnostima i sposobnostima, doprinese stvaranju društva utemeljenog na vladavini zakona i poštivanju ljudskih prava, te doprinese njegovom društveno-ekonomskom razvitku koji će doprinijeti unapređenju životnog standarda građana.

Opći ciljevi obrazovanja

Članak 3.

Opći ciljevi obrazovanja proističu iz univerzalnih vrijednosti demokratskog društva, te vlastitih vrijednosti sustava utemeljenog na posebnostima nacionalnog, historijskog, kulturnog i vjerskog naslijeđa naroda i nacionalnih manjina koje žive na području Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Kanton).

Opći ciljevi obrazovanja su:

- omogućavanje pristupa izvorima znanja kao temelju za razumijevanje sebe, drugoga, i svijeta u kojem se živi;
- osiguravanje optimalnog razvitka za svaku osobu, uključujući i one s posebnim potrebama, sukladno njihovom uzrastu, mogućnostima i mentalnim i tjelesnim sposobnostima;

- promidžba poštivanja ljudskih prava i temeljnih sloboda i priprava svake osobe za život u društvu koje poštuje načela demokratije i vladavine zakona;

- razvijanje svijesti o pripadnosti državi Bosni i Hercegovini, vlastitom kulturnom identitetu, jeziku i naslijeđu, na način primjeren civilizacijskim tekovinama, upoznavajući i uvažavajući druge i drugačije, poštujući različitosti i njegujući međusobno razumijevanje, toleranciju i solidarnost među svim ljudima, narodima i zajednicama;

- osiguranje jednakih mogućnosti za obrazovanje i mogućnosti izbora na svim razinama obrazovanja, bez obzira na spol, rasu, nacionalnu pripadnost, socijalno i kulturno podrijetlo i status, obiteljski status, vjeroispovijest, psihotjelesne i druge osobne osobine;

- postizanje standarda znanja koji se mogu komparirati na međunarodnoj, odnosno europskoj razini, koji omogućavaju uključivanje i nastavak školovanja u zemljama Europe;

- poticanje cjeloživotnog učenja;

- promidžba ekonomskog razvika;

- uključivanje u proces europskih integracija.

Pravo djeteta na obrazovanje

Članak 4.

Svako dijete ima jednako pravo pristupa i jednake mogućnosti sudjelovanja u odgovarajućem obrazovanju, bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi.

Jednak pristup i jednake mogućnosti podrazumijevaju osiguranje jednakih uvjeta i prilika za sve, za početak i nastavak daljeg obrazovanja.

Odgovarajuće obrazovanje podrazumijeva obrazovanje koje, sukladno utvrđenim standardima, osigurava djetetu da na najbolji način razvije svoje urođene i potencijalne umne, tjelesne i moralne sposobnosti na svim razinama obrazovanja.

Definiranje pojmova:

Članak 5.

“Srednja škola” je ustanova u kojoj se obavlja srednje obrazovanje i odgoj učenika koji su završili osnovnu školu i podrazumijeva:

- gimnaziju,

- srednju umjetničku školu,

- srednju tehničku školu,

- srednju strukovnu školu,

- srednju vjersku školu, i

- srednju školu za obrazovanje učenika s posebnim potrebama.

“Agencija za nastavne planove i programe” je ustanova ustanovljena za implementaciju zajedničkog jezgra nastavnih planova i programa na svim razinama obrazovanja u Bosni i Hercegovini.

“Agencija za standarde i ocjenjivanje” je ustanova za ustanovljenje standarda uspjeha učenika i ocjenjivanje postignutih rezultata sukladno članku 47. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH”, broj 18/03).

“Inkluzija” podrazumijeva sveobuhvatno uključivanje osoba s teškoćama u razvitku, teškoćama u učenju i uopće teškoćama socijalne integracije, ne samo u odgojno-obrazovni sustav već i u svakodnevni život i društvenu stvarnost.

“Polaznik” je osoba starija od 15 godina koja, pohađanjem nastave za odrasle ili polaganjem ispita, se osposobljava u srednjoj školi za stjecanje određenih zvanja ili zanimanja.

Članak 6.

Srednja škola je mjerodavna i odgovorna da, u školi i u sredini u kojoj djeluje, doprinese stvaranju takve kulture koja poštuje ljudska prava i temeljne slobode svih građana kako je to utemeljeno Ustavom i ostalim međunarodnim dokumentima iz oblasti ljudskih prava koje je potpisala Bosna i Hercegovina.

Članak 7.

U srednjoj školi nastava se izvodi na službenim jezicima Bosne i Hercegovine: bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, ijekavskog izgovora, uz uporabu oba službena pisma (latinica i ćirilica), a, u ovisnosti od potreba učenika, u uporabi je i znakovno pismo.

Jezik i kultura svake manjine, koja živi na području Kantona, poštovat će se i uklapati u školu u najvećoj mjeri u kojoj je to izvodljivo sukladno Okvirnoj konvenciji o zaštiti prava nacionalnih manjina.

Ne može se vršiti diskriminacija:

- nastavnika ili drugog uposlenika pri izboru, uposlenju, obavljanju poslova radnog mjesta ili napredovanja na temelju toga što u školi, u usmenom ili pismenom izražavanju, koristi bilo koji od službenih jezika Bosne i Hercegovine.

- učenika pri prijemu, sudjelovanja u aktivnostima škole ili u bilo kojoj drugoj aktivnosti vezanoj za tog učenika, na temelju toga što u školi, u usmenom ili pismenom izražavanju, koristi bilo koji od službenih jezika ili službenih pisama Bosne i Hercegovine.

Nastavnici se posebno osposobljavaju da prepoznaju i komentiraju razlike između tri službena jezika Bosne i Hercegovine, u mjeri u kojoj je to bitno za predmete koje predaju.

Učbenici koji su u uporabi u školama, moraju u cjelosti poštovati razlike između tri službena jezika Bosne i Hercegovine.

Nastavu bosanskoga jezika, hrvatskoga jezika i srpskoga jezika realiziraju nastavnici koji imaju odgovarajući profil i stručnu spremu utvrđenu nastavnim planom i programom.

Članak 8.

Učeniku, državljaninu Bosne i Hercegovine, koji se izjašnjava pripadnikom nacionalne manjine, bit će osigurana nastava maternjeg jezika u srednjoj školi u koju je upisan, u najvećoj mjeri u kojoj je to izvodljivo.

Učenik, iz stavka 1. ovog članka, koji želi pohađati nastavu iz maternjeg jezika, pri upisu će obavijestiti školu da je pripadnik nacionalne manjine i škola će to prihvatiti kao činjenicu bez daljih provjera ili dokaza.

Nastava maternjeg jezika može biti organizirana u matičnoj školi ili za više škola na za to podesnom mjestu i realizira se u odjeljenju, skupini ili pojedinačno.

Nastavnik, koji realizira nastavu maternjeg jezika učenika pripadnika nacionalne manjine, mora imati odgovarajuću stručnu spremu kojom se osigurava da predmet može predavati uz odgovarajući standard.

Nastavni plan i program za nastavu maternjeg jezika manjina donosi Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo) i osigurava nastavna sredstva za obrazovanje manjina, uz ocjenu i mišljenje udruga nacionalnih manjina na području Kantona. Nastavna sredstva treba da odgovaraju potrebama nacionalne manjine i uključuju književnost, povijest, zemljopis i kulturu te manjine.

U srednjoj školi u kojoj se obrazuju učenici samo jedne nacionalne manjine, cjelokupna nastava se realizira na jeziku manjine, uz obvezno izučavanje jezika iz članka 7. ovog zakona.

Članak 9.

Škola će promicati i štiti vjerske slobode, toleranciju i kulturu dijaloga.

Imajući u vidu različitost i slobodu vjerskih uvjerenja u Bosni i Hercegovini, učenici će, sukladno njihovom uvjerenju ili uvjerenju njihovih roditelja, pohađati sate vjeronauka.

Škola ne može poduzimati mjere i aktivnosti kojima bi se ograničavala sloboda izražavanja vlastitih i upoznavanja drugih i drugačijih vjerskih uvjerenja.

Srednja škola će omogućiti da učenici koji ne žele pohađati vjeronauk neće ni na koji način biti dovedeni u nepovoljan položaj u odnosu na druge učenike.

Članak 10.

U nastavnim i drugim aktivnostima u srednjoj školi se ne mogu uporabljavati ili izlagati didaktički i drugi materijali, niti davati izjave od strane nastavnika i drugog školskog osoblja, čiji sadržaj bi se opravdano mogao smatrati uvredljivim za jezik, kulturu i religiju učenika koji pripadaju bilo kojoj nacionalnoj, odnosno etničkoj skupini ili religiji.

Članak 11.

Strani državljani i osobe bez državljanstva, kada se može osnovano zaključiti da će takve osobe u Bosni i Hercegovini boraviti duže od tri mjeseca, imaju pravo da stječu srednje obrazovanje i odgoj na području Kantona po odredbama ovog zakona, sukladno konvencijama i sporazumima koje je Bosna i Hercegovina zaključila sa drugim državama ili međunarodnim organizacijama.

Članak 12.

Razvitak djelatnosti srednjeg obrazovanja i odgoja utvrđuje se dugoročnim programom razvitka srednjeg obrazovanja i odgoja (u daljem tekstu: dugoročni program) koji donosi Skupština Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Skupština Kantona).

Dugoročnim programom, iz stavka 1. ovog članka, naročito se utvrđuje obim potreba za obrazovanjem i odgojem određenog profila kadrova, kao i vrsta i broj ustanova srednjeg obrazovanja i odgoja.

II - OSNIVANJE, RAD I PRESTANAK RADA SREDNJE ŠKOLE

Članak 13.

Djelatnost srednjeg obrazovanja i odgoja, sukladno ovom zakonu, obavlja srednja škola.

Srednju školu može osnovati domaća i strana pravna i fizička osoba, u svim oblicima svojine, sukladno ovom zakonu i dugoročnom programu.

Srednju vjersku školu može osnovati vjerska zajednica.

Srednju školu kao javnu ustanovu, osniva Skupština Kantona ili općinsko vijeće, kada osigura sredstva za osnivanje i rad srednje škole, odnosno Skupština Kantona i općinsko vijeće u svojstvu suosnivača.

Iznimno, srednju školu kao javnu ustanovu, može osnovati vjerska zajednica samostalno ili sa drugom pravnom ili fizičkom osobom kada Skupština Kantona ocijeni da za osnivanje srednje škole postoji javni interes.

Međusobna prava i obveze osnivača i srednje škole uređuju se ugovorom.

Srednju školu mogu osnovati dva ili više osnivača. Ako srednju školu osnivaju dva ili više osnivača, njihova međusobna prava, obveze i odgovornosti uređuju se ugovorom.

Privatna srednja škola može početi sa radom kada Ministarstvo da suglasnost za primjenu odgovarajućeg nastavnog plana i programa i kada, sukladno važećim propisima, osigura i druge standarde i uvjete koji garantiraju da će učenici dobiti

odgovarajuće obrazovanje sukladno posebnostima škole koja se osniva.

Međunarodne privatne srednje škole mogu imati nastavne planove i programe koji u cjelosti ne pokrivaju zajedničko jezgro nastavnih planova i programa.

Srednja škola ne može se osnivati u svrhu promoviranja rasnih, nacionalnih, vjerskih spolnih i drugih predrasuda, niti svoje uloge smije vršiti na način protivan zakonu, odnosno na način kojim se navedene predrasude promoviraju.

Članak 14.

Aktom o osnivanju srednje škole utvrđuje se naziv, djelokrug rada i druga pitanja od značaja za rad srednje škole.

Prije donošenja akta o osnivanju srednje škole koja nema status javne ustanove, osnivač mora pribaviti suglasnost Ministarstva.

Članak 15.

Srednja škola na području Kantona osniva se i radi sukladno Pedagoškim standardima za srednje obrazovanje i odgoj (u daljem tekstu: Pedagoški standardi) i Normativima školskog prostora, opreme i nastavnih sredstava (u daljem tekstu: Normativi).

Pedagoške standarde i Normative, iz stavka 1. ovog članka, uz prethodno provedenu javnu raspravu u kojoj je obvezno sudjelovanje sindikata, donosi ministar obrazovanja, znanosti, kulture i športa Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: ministar), uz prethodnu suglasnost Vlade Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Vlada Kantona).

Osnivač srednje škole osigurava financiranje plaća nastavnika, stručnih suradnika, suradnika i drugih uposlenika, njihovo obrazovanje i obuku, srednje obrazovanje djece s posebnim obrazovnim potrebama, opremanje radionica, rad eksperimentalne srednje škole, održavanje školskih natjecanja, prostora škole, nabavku školske opreme i učila sukladno Pedagoškim standardima i Normativima.

Članak 16.

Prije donošenja akta o osnivanju srednje škole kao javne ustanove, osnivač usvaja elaborat o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja srednje škole (u daljem tekstu: elaborat).

Elaborat obvezno sadrži: potrebe društva za obrazovanjem učenika za stjecanje određenog stručnog zvanja ili zanimanja, dužinu trajanja obrazovanja, profil i stupanj stručne spreme koji se stječe po završetku obrazovanja, opće i posebne uvjete po Pedagoškim standardima i odgovarajućim normativima i sredstva potrebna za osnivanje i rad srednje škole.

Članak 17.

Osnivač je dužan da prigodom osnivanja srednje škole formira povjerenstvo koje će, sukladno ovom zakonu, izvršiti pripreme za početak rada škole.

Kod osnivanja srednje škole kao javne ustanove, povjerenstvo iz prethodnog stavka u ime osnivača imenuje Ministarstvo.

Članak 18.

Srednja škola se može osnovati ako ima:

- dovoljan broj odjeljenja sukladno Pedagoškim standardima;
- odgovarajući stručni nastavni kadar sukladno nastavnim planovima i programima;
- sredstva za ostvarivanje odgovarajućeg nastavnog plana i programa;

- školske prostorije, opremu i nastavna sredstva sukladno odgovarajućim normativima.

Broj učenika u odjeljenjima i skupinama u okviru kojih se ostvaruje obrazovanje i odgoj u srednjoj školi, utvrđuje se Pedagoškim standardima.

Članak 19.

Srednja škola može početi sa radom kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti predviđeni odredbama ovog zakona.

Provjera uvjeta iz stavka 1. ovog članka obavlja Ministarstvo. Provedba postupka i utvrđivanje činjeničnog stanja, vezanog za ispunjavanje uvjeta iz članka 18. ovog zakona, obavlja se sukladno odredbama Zakona o upravnom postupku.

Novoosnovana srednja škola počinje sa radom početkom školske godine.

Uvođenje novog nastavnog plana i programa, odnosno proširivanje djelatnosti ili promjena obrazovanja i odgoja u okviru rada srednje škole, zahtijeva utvrđivanje odgovarajućih uvjeta rada sukladno članku 18. stavak 1. ovog zakona.

Članak 20.

Pored upisa u Sudski registar, srednja škola koja ispunjava uvjete za rad, upisuje se u Registar srednjih škola, koji vodi Ministarstvo.

Srednja škola, nakon upisa u Registar srednjih škola, može izdavati svjedodžbe i druge javne isprave o završetku obrazovanja, o završetku pojedinih razreda i oblika obrazovanja.

Srednja škola briše se iz Registra srednjih škola kada prestane ispunjavati uvjete propisane ovim zakonom.

Popis verificiranih srednjih škola objavljuje se u "Službenim novinama Tuzlanskog kantona".

Bliže propise o postupku utvrđivanja uvjeta i o sadržaju i načinu vođenja Registra srednjih škola donosi ministar.

Članak 21.

U ovisnosti od uvjeta, mogućnosti i potreba, u srednjoj školi može se organizirati izvođenje obrazovno-odgojnog rada srednjeg obrazovanja za djecu s posebnim obrazovnim potrebama po odgovarajućim programima.

Članak 22.

Srednja škola može proširiti ili promijeniti djelatnosti, kao i vršiti statusne promjene: spajanje, pripajanje, podjelu i izdvajanje.

Odluku o statusnim promjenama donosi osnivač nakon usvajanja elaborata.

Proširivanje ili promjena djelatnosti, kao i statusne promjene srednje škole koje se odnose na obrazovno-odgojni rad, važe od početka naredne školske godine.

Članak 23.

Srednja škola može organizirati obrazovno-odgojni rad po odgovarajućem programu srednje škole i izvan svog sjedišta ukoliko u tom mjestu nema srednje škole takve vrste a postoje društvene potrebe i uvjeti za obrazovanjem učenika.

Srednja škola je dužna za organiziranje obrazovno-odgojnog rada iz stavka 1. ovog članka prethodno pribaviti suglasnost Ministarstva.

Obrazovno-odgojni rad iz stavka 1. ovog članka može otpočeti kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti za rad sukladno ovom zakonu.

Članak 24.

Druga država ili kanton mogu organizirati rad odjeljenja srednjeg obrazovanja i odgoja na teritoriji Kantona sukladno ovom zakonu.

Rad odjeljenja srednje škole, iz prethodnog stavka, organizira se uz prethodnu suglasnost Ministarstva po nastavnim planovima i programima koje su donijeli organi druge države odnosno kantona, mjerodavni za poslove obrazovanja, osim za nacionalnu skupinu predmeta.

Odjeljenja koja organiziraju srednje škole iz drugih država i kantona, mogu početi sa radom tek kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti propisani ovim zakonom.

Članak 25.

Rad srednje škole je javan.

Srednja škola ima pečat sukladno aktu o osnivanju škole.

Srednja škola je obvezna na vidnom mjestu pri ulazu u školski objekat istaknuti natpisnu ploču koja sadrži naziv i sjedište škole, a natpisna ploča srednje škole koja ima status javne ustanove, osim naziva i sjedišta sadrži i grb Kantona.

Srednja škola ima svojstvo pravne osobe.

Članak 26.

Srednja škola prestaje sa radom ako ne ispunjava uvjete potrebne za rad, propisane ovim zakonom, i zadatke radi kojih je osnovana ili ako ne postoji potreba za njenim daljim radom.

Akt o prestanku rada srednje škole donosi osnivač.

Kada Ministarstvo utvrdi da srednja škola ne ispunjava uvjete koji su propisani ovim zakonom, odredit će rok u kojem osnivač mora otkloniti utvrđene nedostatke.

Ukoliko nedostaci ne budu otklonjeni u određenom roku, Ministarstvo će predložiti osnivaču da donese akt o prestanku rada škole.

Ako osnivač srednje škole, u roku od 3 mjeseca od dana podnošenja prijedloga iz stavka 4. ovog članka, ne donese akt o prestanku rada srednje škole, Ministarstvo donosi rješenje o prestanku rada srednje škole i provodi postupak brisanja te škole iz Registra srednjih škola.

Ako se Skupština Kantona za srednje škole čiji je osnivač, ne izjasni o prijedlogu iz stavka 4. ovog članka u roku od tri mjeseca, Ministarstvo donosi akt o prekidu rada u srednjoj školi koji je privremenog karaktera i važi do konačne odluke Skupštine Kantona.

Aktom o prestanku odnosno prekidu rada srednje škole, odredit će se rok prestanka odnosno prekida rada srednje škole, koji ne može biti kraći od roka predviđenog za završetak tekuće školske godine.

U slučaju prestanka odnosno prekida rada srednje škole, osnivač je dužan da učenicima omogući nastavak i završavanje započetog obrazovanja u trajanju najduže dvije godine po okončanju obrazovanja posljednje generacije redovitih učenika.

Način na koji će biti omogućen nastavak i završetak započetog obrazovanja iz prethodnog stavka ovog članka bliže se uređuje aktom o prestanku rada srednje škole.

Akt o prestanku rada srednje škole objavljuje se u "Službenim novinama Tuzlanskog kantona".

Članak 27.

Na osnivanje, rad i prestanak rada srednje škole primjenjuju se opći propisi o ustanovama, ukoliko ovim zakonom nije drugačije propisano.

III - PRAVA I OBVEZE RODITELJA

Članak 28.

Roditelji imaju pravo i obvezu starati se o obrazovanju svoje djece. Pravo je roditelja da, sukladno njihovim uvjerenjima o tome šta je u najboljem interesu njihove djece, koliko je to dostupno, odaberu vrstu obrazovanja koju će njihova djeca stjecati, pod uvjetom da je takvim izborom ostvareno pravo djeteta na odgovarajuće obrazovanje. Roditelji imaju pravo odabrati da svoju djecu obrazuju u javnoj ili privatnoj školi. Privatne škole, glede uvjeta i procedura, osiguravaju jednake mogućnosti za upis svim učenicima.

Članak 29.

U ostvarivanju svojih prava, roditelji ne mogu ograničiti prava svoje djece da imaju pristup i da uživaju korist od obrazovanja primjerenog njihovom uzrastu i sposobnostima.

Svoje pravo na izbor obrazovanja djece roditelji ne mogu ostvarivati na način kojim se ispoljavaju predrasude na rasnoj, spolnoj, nacionalnoj, jezičnoj, vjerskoj i svakoj drugoj osnovi, kao i na način protivan ovom zakonu.

Članak 30.

Pravo i obveza roditelja je redovito informiranje, konzultovanje i praćenje obrazovnog napretka svoje djece, kao i pravo praćenja i vrednovanja rada ravnatelja, nastavnika i drugog školskog osoblja, te kvaliteta rada škole u cjelini.

Roditelji imaju pravo i obvezu, u interesu svoje djece i putem svojih predstavnika u školskim organima i tijelima ili putem svojih asocijacija, sudjelovati u odlučivanju o pitanjima od značaja za rad škole i funkcioniranje obrazovnog sustava uopće.

IV - ULOGA I OBVEZE ŠKOLE

Članak 31.

Škola svoju ulogu i obveze ostvaruje u okruženju koje razvija poticaje za stjecanje znanja koje poštuje i podržava individualnost svakog učenika, kao i njegov kulturni i nacionalni identitet, jezik i vjeroispovijest, koje je sigurno, i u kojem ne postoji bilo kakav oblik zastrašivanja, zlostavljanja, tjelesnog kažnjavanja, vrijeđanja, ponižavanja, degradiranja ili štete po zdravlje, uključujući i štetu izazvanu pušenjem ili uporabom drugih opojnih i zakonom zabranjenih sredstava.

Članak 32.

Škola ne smije vršiti diskriminaciju u pristupu djece obrazovanju ili njihovom sudjelovanju u obrazovnom procesu na temelju rase, boje, spola, jezika, religije, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog ili društvenog podrijetla, na temelju toga što su djeca s posebnim potrebama, ili na bilo kojem drugom temelju.

Osnivač srednje škole, zajedno sa srednjom školom, osigurava funkcionalni smještaj i prateću infrastrukturu za nesmetan pristup i sudjelovanje u obrazovnom procesu djeci s posebnim obrazovnim potrebama, mladima i odraslima.

Članak 33.

Srednja škola promovira jednake mogućnosti za sve svoje učenike, nastavnike i ostale uposlenike, uvažavajući i promovirajući istodobno i pravo na različitosti među njima. U tom cilju srednja

škola, uz suglasnost Ministarstva, utvrđuje i provodi vlastite programe koji podržavaju i njeguju različite kulture, jezike i vjeroispovijest svojih učenika i uposlenika.

Članak 34.

Srednja škola promovira i razvija stalno i dinamično partnerstvo škole, roditelja i lokalne zajednice u svim pitanjima od značaja i interesa za ostvarivanje uloge škole i potreba učenika.

Srednja škola, roditelji, učenici i lokalna zajednica, naročito promoviraju i provode programe zajedničkog i organiziranog djelovanja i suradnje u borbi protiv zlostavljanja i zlouporabe djece i mladih, borbi protiv droge, alkoholizma i drugih toksikomanija, pušenja i maloljetničke delinkvencije, te svih drugih pojava koje ugrožavaju zdravlje i život učenika.

V - AUTONOMIJA ŠKOLE

Članak 35.

U srednjoj školi je zabranjeno organiziranje i djelovanje političkih stranaka i njihovih podmladaka.

Simboli koji se ne mogu istaknuti u prostorijama škole su:

- simboli drugih država (zastave, grbovi stranih država i sl.),
- bilo kakvi simboli, fotografije ili objekti koji se odnose na političke stranke, pokrete, lidere i sl.,

- simboli, fotografije ili objekti koji se odnose na bilo koji rat, osim učila u kabinetima koji su nužni za izučavanje programskih sadržaja,

- ratne spomen-ploče i spomenici koji sadrže detalje, interpretacije, kvalifikacije ili veličaju rat, kao i u drugim slučajevima predviđenim kriterijima za školske nazive i simbole.

Naoružanim osobama zabranjen je pristup i boravak u prostorijama škole bez prethodne suglasnosti ravnatelja srednje škole.

Članak 36.

Srednja škola ima odgovarajući stupanj autonomije, sukladno važećim propisima, a naročito glede upošljavanja nastavnog, stručnog i drugog kadra, te slobode rada nastavnika.

Srednja škola poštuje slobodu nastavnika da izvode nastavu na način koji smatraju odgovarajućim, pri čemu škola mora voditi računa o standardima i održivosti postojećih i primjeni novih oblika i metoda u nastavnom procesu.

Srednja škola pruža nastavnicima optimalnu podršku pri ostvarivanju profesionalnih standarda u izvođenju nastave.

VI - OBRAZOVNO-ODGOJNI RAD SREDNJE ŠKOLE

1. Opće odredbe

Članak 37.

U srednjoj školi obrazuju se:

- redoviti učenici, daroviti učenici i učenici s posebnim obrazovnim potrebama;

- polaznici;

- osobe koje žele da se stručno usavršavaju, dopunski obrazuju i stručno osposobljavaju raznim oblicima obrazovanja.

Članak 38.

Nastavnim planom i programom odgovarajuće srednje škole (u daljem tekstu: nastavni plan i program), utvrđuju se ciljevi i zadaci, sadržaj i vrsta, obim i trajanje obrazovanja u srednjoj školi.

Članak 39.

Nastavnim planom i programom, za svaku vrstu srednje škole, utvrđuju se, u ovisnosti od vrste obrazovanja, odnos općeobrazovnog, stručno-teoretskog i praktičnog dijela programa, nastavni predmeti, tjedni broj sati za svaki predmet i razred i broj sati fakultativne nastave sa izvannastavnim aktivnostima.

Učenik na početku školske godine, sa liste koju utvrđuje Ministarstvo za svaku vrstu srednje škole, bira fakultativni predmet.

Po izjašnjavanju učenika o odabiru fakultativnog predmeta, fakultativni predmet postaje obavezan za učenika i ocjena iz tog predmeta ne ulazi u prosječnu ocjenu općeg uspjeha.

Nastavnim planom i programom utvrđuje se i fond nastavnih sati i odgovarajući programski sadržaji dodatnog obrazovanja za darovite učenike.

Članak 40.

Sastavni dio nastavnog plana i programa srednjeg obrazovanja i odgoja za svaku vrstu škole, skupinu nastavnih predmeta odnosno predmet, čine i specifični sadržaji čiji obim ne može biti veći od 20% u odnosu na zajedničko jezgro nastavnih planova i programa.

Specifične sadržaje iz stavka 1. ovog članka, utvrđuje nastavničko vijeće srednje škole, na prijedlog školskog odbora, osnivača, vijeća roditelja, vijeća učenika i udruga građana, a nakon pribavljenog mišljenja Pedagoškog zavoda Tuzla (u daljem tekstu: Pedagoški zavod) i uz suglasnost Ministarstva.

Iznimno, u vjerskim školama, specifični sadržaji iz stavka 1. ovog članka mogu biti i veći od 20% u odnosu na utvrđeni nastavni plan i program, ali ne veći od 35%.

Članak 41.

Nastavni plan i program donosi Ministarstvo, sukladno zajedničkom jezgru nastavnih planova i programa u Bosni i Hercegovini.

Zajedničko jezgro nastavnih planova i programa:

a) osigurava da se u odgojno-obrazovnom procesu razvija odnos i osjećaj pripadnosti Bosni i Hercegovini;

b) garantira i osigurava kvalitetno obrazovanje i dostizanje zadovoljavajućeg standarda znanja, vještina i sposobnosti za svu djecu;

c) osigurava dosljednost kvaliteta standarda obrazovanja u svim srednjim školama;

d) osigurava zadovoljavajuću usklađenost nastavnih planova i programa, kao i njihovu prilagodljivost sukladno specifičnim potrebama škole i lokalne zajednice;

e) osigurava primjenu nastavnih planova i programa koji odgovaraju obrazovnim potrebama djece na koju se odnose, te njihovom uzrastu i posebnim interesima sa akcentom na promidžbu zdravog načina života kao najvećeg interesa učenika, roditelja, nastavnog osoblja i društva;

f) osigurava slobodu kretanja i jednak pristup obrazovanju;

g) garantira ekonomičnost i učinkovitost u financiranju i radu škole.

Članak 42.

Školska godina traje od 1. rujna tekuće do 31. kolovoza naredne kalendarske godine.

Nastava se ostvaruje po polugodištima i traje 185 radnih dana, s tim da se programski sadržaj realizira u okviru 175 nastavnih dana.

Nastava u završnom razredu srednje škole traje 160 radnih dana, s tim da se programski sadržaji realiziraju u okviru 150 nastavnih dana.

Razlika u broju radnih i nastavnih dana koristi se za realiziranje posebnih programskih sadržaja, obilježavanje državnih i vjerskih praznika, za kulturnu i sportsku djelatnost škole planiranu godišnjim programom rada i školskim kalendarom.

Školski kalendar za svaku školsku godinu donosi ministar. Školski kalendar se objavljuje u "Službenim novinama Tuzlanskog kantona".

Članak 43.

Nastava u prvom polugodištu počinje prvog ponedjeljka u rujnu, osim kada ministar iz određenih opravdanih razloga donese drugačiju odluku.

Zimski odmor, sukladno školskom kalendaru, za učenike traje tri tjedna, a ljetnji odmor traje od završetka drugog polugodišta do početka naredne školske godine.

Srednja škola može, radi obilježavanja vjerskih praznika, odrediti da se dio zimskog odmora za učenike koristi tijekom prvog ili drugog polugodišta.

Srednja škola organizira nastavu u petodnevnom radnom tjednu.

Iznimno, srednja škola može, u okviru jedne radne subote tijekom mjeseca, organizirati dodatnu i dopunsku nastavu, rad sekcija i učeničkih organizacija.

Članak 44.

Nastavni sat općeobrazovne, stručno-teoretske i praktične nastave u srednjoj školi traje 45 minuta, a nastavni sat praktične nastave u poduzećima i drugim pravnim subjektima traje 60 minuta.

Iznimno, u školama i ustanovama za učenike s posebnim potrebama u obrazovanju, nastavni sat traje 40 minuta.

Članak 45.

Srednja škola je dužna osigurati da ukupno opterećenje učenika nastavom i ostalim vidovima neposrednog odgojno-obrazovnog rada ne može iznositi više od 35 sati tjedno, s tim što u tijeku dana učenik ne može imati više od 7 sati nastave.

Članak 46.

Srednja škola je dužna ostvariti godišnji fond nastavnih sati i programske sadržaje predviđene nastavnim planom i programom.

Ako se utvrdi da srednja škola nije ostvarila godišnji fond nastavnih sati i programske sadržaje u okviru predviđenog broja nastavnih dana, produžit će nastavu dok se ne ostvari godišnji fond nastavnih sati.

Srednja škola koja ne ostvari predviđeni godišnji fond nastavnih sati, ne može izdati svjedodžbu o završenom razredu, odnosno obrazovanju.

Članak 47.

Srednja škola ne može obrazovno-odgojni rad prekidati tijekom polugodišta odnosno školske godine, osim iz razloga utvrđenih člankom 43. stavak 3. ovog zakona ili zbog elementarnih nepogoda, epidemije i drugih, naročito, opravdanih razloga, a po odluci Ministarstva.

Članak 48.

Ministarstvo može odobriti, ovisno od klimatskih i drugih uvjeta, raniji početak ili produžetak zimskog odmora, s tim da tijekom školske godine bude ostvaren godišnji fond nastavnih sati i sadržaji predviđeni nastavnim planom i programom.

Završetak prvog polugodišta i trajanje zimskog odmora za učenike srednjih škola na području Kantona regulira se školskim kalendarom.

Članak 49.

Rad srednje škole tijekom školske godine utvrđuje se godišnjim programom rada koji sadrži oblike i raspored obrazovno-odgojnog rada, obim i sadržaj rada, obveze nastavnika, stručnih suradnika i suradnika, stručno usmjeravanje učenika, slobodne aktivnosti učenika kao i druge aktivnosti.

Metodologiju izrade godišnjeg programa rada za svaku vrstu srednje škole utvrđuje Pedagoški zavod.

Prijedlog godišnjeg programa rada škole utvrđuje nastavničko vijeće, a donosi školski odbor i dostavlja Ministarstvu i Pedagoškom zavodu najkasnije do 1. listopada za tekuću školsku godinu.

Izvjешće o radu i izvješće o uspjehu učenika u učenju i vladanju, škola je dužna dostaviti Pedagoškom zavodu i osnivaču na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine.

Ukoliko je osnivač srednje škole Skupština Kantona, izvješća iz prethodnog stavka dostavljaju se Ministarstvu i Pedagoškom zavodu.

Članak 50.

Srednja škola organizira izlete, strukovne posjete, ekskurzije i logorovanja, sukladno godišnjem programu rada i načelima o planiranju i organiziranju izleta, ekskurzija i logorovanja (u daljem tekstu: principi).

Izleti, stručne posjete, ekskurzije i logorovanja, predviđena godišnjim programom rada srednje škole, računaju se u radne dane.

Stručne posjete i stručne ekskurzije uračunavaju se u nastavne dane učenicima iz predmeta iz kojih je realizirana stručna posjeta, odnosno stručna ekskurzija.

Načela iz stavka 1. ovog članka utvrđuje Pedagoški zavod.

Članak 51.

U srednjoj školi, učenicima se u cilju razvitka njihovih kreativnih sposobnosti, navika i vještina koje prezentiraju sudjelujući u školskim i izvanškolskim kulturnim i javnim manifestacijama, omogućava uključivanje u različite vidove slobodnih aktivnosti.

Slobodne aktivnosti učenika ostvaruju se dobrovoljnim uključivanjem učenika u rad sekcija, klubova, družina, skupina, učeničkih zadruga i drugih oblika organiziranja.

Zadaci i programski sadržaji slobodnih aktivnosti utvrđuju se godišnjim programom rada, sukladno Pedagoškim standardima i pravilima srednje škole.

Srednja škola može organizirati manifestaciju koja nije utvrđena godišnjim programom rada, uz dostavljeni program manifestacije i suglasnost Ministarstva.

Članak 52.

Učenici srednje škole mogu, sukladno posebnom zakonu, organizirati učeničku zadrugu.

Učeničku zadrugu može organizirati najmanje 30 učenika srednje škole.

Sredstva učeničke zadruge i sredstva ostvarena praktičnim radom učenika u školskim radionicama, ne ulaze u ukupan prihod srednje škole.

Članak 53.

Radi uvođenja novih oblika i sadržaja rada, na temelju elaborata i stručnog mišljenja Pedagoškog zavoda, Ministarstvo

može jednu ili više srednjih škola, jedno ili više odjeljenja, proglasiti eksperimentalnom ili osnovati eksperimentalnu srednju školu.

Aktom o osnivanju eksperimentalne srednje škole ili aktom o proglašenju srednje škole eksperimentalnom, utvrđuje se eventualno odstupanje od odredaba ovog zakona u primjeni nastavne norme, dnevnog i tjednog opterećenja učenika nastavnim satima, način vrednovanja i ocjenjivanja znanja učenika, organiziranje odjeljenja i primjena nastavnog plana i programa.

Osnivanje i rad eksperimentalne srednje škole i proglašenje postojećih škola odnosno odjeljenja eksperimentalnim, uređuje se bližim propisom koji donosi ministar.

Članak 54.

Za kontinuiranu obuku nastavnika, stručnih suradnika i suradnika osnovnih i srednjih škola, te predškolskih ustanova, za izvođenje pedagoško-metodičke prakse studenata, na prijedlog Pedagoškog zavoda i odgovarajućih fakulteta - akademija, određuju se srednje škole - vježbaonice.

Uvjeti obavljanja pedagoško-metodičke prakse u vježbaonici, uređuju se bližim propisom, koji donosi ministar.

Članak 55.

U srednjoj školi uporabljiva se školski udžbenik, zbirka zadataka, priručnik, radna sveska ili druga literatura koja je dodatak udžbeniku ili zamjenjuje udžbenik, izrađena sukladno koncepciji udžbenika.

Srednjoj školi uporabu školskih udžbenika, zbirki zadataka, priručnika, radnih sveski i druge literature koja je dodatak udžbeniku ili zamjenjuje udžbenik, odobrava Ministarstvo.

Članak 56.

Na području Kantona mogu se osnovati sljedeće srednje škole:

- gimnazija u kojoj se, pored općeobrazovnog programa, ostvaruju i posebni programi prema tipu gimnazije;
- srednja umjetnička škola u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje i program iz oblasti glazbene, baletske i likovne umjetnosti;
- srednja tehnička škola u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruju programi za stjecanje odgovarajućih zvanja IV stupnja stručne spreme;
- srednja strukovna škola u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje stručni program III i IV stupnja strukovne spreme, te stječu zanimanja odgovarajuće struke;
- srednja škola za učenike s posebnim obrazovnim potrebama, u kojoj se ostvaruju stručni programi prilagođeni za obrazovanje učenika s posebnim obrazovnim potrebama,
- srednja vjerska škola u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje i poseban program za obrazovanje vjerskih službenika;
- mješovita srednja škola u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje i program gimnazije, srednje tehničke škole i srednje strukovne škole.

U srednjoj školi, pored realiziranja programa općeobrazovnog i odgovarajućeg stručnog dijela, iz stavka 1. ovog članka, mogu se realizirati i programi stručnog usavršavanja nastavnika, dopunskog obrazovanja odraslih, kao i stručnog osposobljavanja putem tečaja.

2. Gimnazija

Članak 57.

Gimnazija je škola suvremenog općeg četverogodišnjeg obrazovanja i pripremanja učenika za nastavak školovanja na visokoškolskim ustanovama.

U gimnaziji se obrazuju redoviti učenici po općeobrazovnim programima i programima prema tipu gimnazije.

Iznimno, u gimnaziji se mogu obrazovati i izvanredni polaznici uz suglasnost Ministarstva.

U gimnaziji se mogu ostvariti obrazovni programi za sljedeće tipove gimnazije:

- opća gimnazija;
- jezička gimnazija;
- prirodno-matematička gimnazija;
- matematičko-informatička gimnazija;
- sportska gimnazija;
- pedagoška gimnazija;
- gimnazija primijenjenih umjetnosti.

Članak 58.

U gimnaziju se mogu upisati učenici koji su sa uspjehom završili redovito osnovno obrazovanje i odgoj.

Upis se vrši na temelju općeg uspjeha i uspjeha učenika iz svih nastavnih predmeta u četiri završna razreda osnovne škole, posebnog bodovanja iz predmeta značajnih za školu, dodatnog obrazovanja za darovite učenike i usmjerenja na temelju profesionalne orijentacije, a sukladno kriterijima koje donosi ministar.

Članak 59.

Na završetku obrazovanja u gimnaziji polaže se matura.

U gimnaziji, čiji programi i realiziranje nastavnog procesa ispunjavaju uvjete sukladno organizaciji međunarodne mature, škola može organizirati polaganje međunarodne mature.

Bliže propise o sadržaju i načinu polaganja mature u gimnaziji donosi ministar.

Članak 60.

U gimnaziji se ne može vršiti istodobno obrazovanje po programu druge vrste srednje škole.

3. Umjetnička škola

Članak 61.

U umjetničkoj školi obrazuju se učenici i polaznici po općeobrazovnom programu i posebnom programu iz glazbene, baletske i likovne umjetnosti u trajanju od četiri godine za stjecanje odgovarajućeg zvanja i za nastavak obrazovanja na visokoškolskim ustanovama.

Nastavnim planom i programom umjetničke škole utvrđuje se odnos općeobrazovnih sadržaja i dijela programskih sadržaja za obrazovanje iz određene oblasti umjetnosti.

Članak 62.

U umjetničku školu mogu se upisati učenici koji su sa uspjehom završili redovito osnovno obrazovanje.

Iznimno, u umjetničku školu se mogu upisati i redoviti učenici koji su sa uspjehom završili najmanje šest razreda osnovne škole.

Upis se obavlja na temelju uspjeha u četiri završna razreda osnovne škole iz predmeta značajnog za određenu oblast umjetnosti, te usmjerenja datog na temelju profesionalne orijentacije.

Za upis u umjetničku školu obavezan je prijemni ispit.

Program i način polaganja prijemnog ispita utvrđuje nastavničko vijeće umjetničke škole.

Članak 63.

Na završetku obrazovanja u umjetničkoj školi, polaže se matura.

Program i način polaganja mature u umjetničkoj školi utvrđuje se nastavnim planom i programom za svaku vrstu umjetnosti.

Bliži propis o sadržaju i načinu polaganja mature u umjetničkim školama donosi ministar.

4. Srednja tehnička škola

Članak 64.

U tehničkoj školi obrazuju se učenici i polaznici za složenije zahtjeve rada u trajanju od četiri godine po općeobrazovnom i stručnom programu srednjeg obrazovanja na temeljima suvremene i tradicionalne tehnologije.

Učenik koji završi tehničku školu, osposobljen je za rad i za nastavak obrazovanja.

Članak 65.

Nastavnim planom i programom tehničke škole, za svaki tip škole, utvrđuje se odnos općeobrazovnog i sadržaja stručno-teoretskog i praktičnog dijela nastave.

U tehničkoj školi stječu se odgovarajuća stručna zvanja.

Članak 66.

U tehničku školu mogu se upisati učenici koji su sa uspjehom završili redovito osnovno obrazovanje.

Upis se obavlja na temelju općeg uspjeha u četiri završna razreda osnovne škole, uspjeha iz predmeta značajnih za školu i usmjerenja datog na temelju profesionalne orijentacije.

Članak 67.

U tehničkoj školi mogu se obrazovati i polaznici putem polaganja ispita, uz obvezu pohađanja instruktivne nastave najmanje 40% od ukupnog fonda sati.

Članak 68.

Na završetku obrazovanja u tehničkoj školi polaže se matura. Nastavnim planom i programom, za svaki tip škole, utvrđuje se program polaganja mature.

Bliži propis o sadržaju i načinu polaganja mature u tehničkoj školi za učenike i polaznike donosi ministar.

5. Strukovna škola

Članak 69.

U strukovnoj školi obrazuju se učenici i polaznici za odgovarajuća zanimanja u dvogodišnjem, trogodišnjem ili četvorogodišnjem trajanju.

Upis se obavlja na temelju općeg uspjeha u četiri završna razreda osnovne škole i usmjerenja datog na temelju profesionalne orijentacije.

Nastavnim planom i programom utvrđuje se zanimanje i trajanje obrazovanja, te odnos općeobrazovnih, stručno-teoretskih sadržaja i sadržaja praktične nastave.

Članak 70.

U strukovnoj školi obrazuju se i učenici sa smetnjama u psihotjelesnom ili tjelesnom razvitku po prilagođenim programima za odgovarajuće zanimanje I, II i III stupnja stručne spreme u trajanju od dvije do četiri godine.

Članak 71.

U srednjoj strukovnoj školi mogu se realizirati i odgovarajući programi strukovnog obrazovanja I i II stupnja stručne spreme, odnosno stručno osposobljavanje putem tečaja.

O završenom strukovnom obrazovanju I i II stupnja, izdaje se uvjerenje o strukovnoj osposobljenosti.

Stjecanjem obrazovanja iz stavka 1. ovog članka ne stječe se srednja stručna sprema.

Članak 72.

Učenik sa završenom strukovnom školom u trogodišnjem ili četverogodišnjem trajanju može se upisati na odgovarajuću visokoškolsku ustanovu, pod uvjetom da stekne dopunsko obrazovanje iz općeobrazovnih predmeta u gimnaziji ili srednjoj tehničkoj školi, po posebnom programu kojega na prijedlog Pedagoškog zavoda utvrđuje Ministarstvo.

Učeniku koji prelazi iz jednog obrazovnog programa u drugi u okviru iste struke, vrijeme obrazovanja u prethodnom obrazovnom programu priznaje se za dalji nastavak obrazovanja na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine, sukladno nastavnom planu i programu i drugim uvjetima utvrđenim važećim propisima.

Učenik se upisuje u naredni razred a škola je dužna da mu omogući polaganje eventualne razlike predmeta najkasnije do 15. travnja tekuće školske godine.

Članak 73.

Obrazovanje u strukovnoj školi može se realizirati redovito i izvanredno.

Izvanredno obrazovanje obavlja se na način utvrđen nastavnim planom i programom za strukovnu školu.

Članak 74.

U strukovnu školu za stjecanje III i IV stupnja stručne spreme za vezane obrte, mogu se upisati učenici na temelju svjedodžbe o završenoj osnovnoj školi i usmjerenja datog sukladno profesionalnoj orijentaciji.

Članak 75.

Na završetku obrazovanja u strukovnoj školi za stjecanje III i IV stupnja stručne spreme, polaže se završni ispit sa praktičnim radom.

Nastavnim planom i programom za svaku školu utvrđuje se način polaganja završnog ispita.

Bliži propis o polaganju završnog ispita u srednjoj strukovnoj školi donosi ministar.

Članak 76.

Osobe, nakon stjecanja III i IV stupnja stručne spreme u strukovnoj školi, mogu se dalje obrazovati u trajanju od godinu dana, kao polaznici za stjecanje majstorskog ispita u odgovarajućoj strukovnoj školi koja ispunjava uvjete za to obrazovanje, sukladno ovom zakonu.

Pravo na obrazovanje iz prethodnog stavka ovog članka imaju polaznici sa najmanje dvije godine prakse u struci.

Program i uvjeti obrazovanja za majstorski ispit utvrđuju se odgovarajućim nastavnim planovima i programima koje donosi Ministarstvo.

Članak 77.

Praktična nastava u tehničkoj školi i strukovnoj školi izvodi se sukladno nastavnim planovima i programima u školskim

radionicama, laboratorijama i kabinetima, te drugim objektima za nastavu opremljenim sukladno odgovarajućim normativima.

Praktična nastava izvodi se pod stručnim nadzorom srednje škole i u ustanovama i poduzećima koja imaju odgovarajuću suvremenu opremu, tehničko-tehnološka sredstva i druge odgovarajuće uvjete, sukladno nastavnom planu i programu.

Uvjeti, oblici, metode i postupci izvođenja praktične nastave te obavljanje stručnog nadzora, reguliraju se ugovorom srednje škole sa poduzećima, ustanovom ili osobom koja samostalno obavlja djelatnost.

Članak 78.

Nastavnim planom i programom tehničke škole, kao i strukovne škole, mogu se utvrditi obveze, program, vrijeme i trajanje obavljanja ferijalne prakse učenika.

Uvjeti izvođenja ferijalne prakse za učenike srednje škole utvrđuju se ugovorom sa poduzećem, ustanovom ili osobom koja samostalno obavlja djelatnost, u ovisnosti od toga gdje se ona izvodi.

6. Srednja vjerska škola**Članak 79.**

Srednju vjersku školu može osnovati vjerska zajednica.

Srednja vjerska škola je škola u kojoj se obrazuju redoviti učenici i polaznici u trajanju od četiri godine po programu općeobrazovnih predmeta i posebnom programu za stručno obrazovanje vjerskih službenika.

Učenik koji završi srednju vjersku školu osposobljen je za rad i nastavak obrazovanja.

Članak 80.

U srednjim vjerskim školama, u ovisnosti od tipa, učenici stječu zvanje sukladno nastavnom planu i programu.

Članak 81.

U srednju vjersku školu mogu se upisati učenici koji su sa uspjehom završili redovito osnovno obrazovanje i odgoj i ako polože prijemni ispit.

Program i način polaganja prijemnog ispita utvrđuje nastavničko vijeće škole.

Na završetku obrazovanja u srednjoj vjerskoj školi, polaže se matura.

Nastavnim planom i programom utvrđuje se sadržaj i program polaganja mature.

Bliže propise o načinu polaganja prijemnog ispita i mature, na prijedlog vjerske zajednice, donosi ministar.

Članak 82.

Nastavni plan i program srednje vjerske škole donosi osnivač uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Nastavnim planom i programom srednje vjerske škole utvrđuje se odnos općeobrazovnih predmeta i posebnog programa.

U srednjoj vjerskoj školi ne može se vršiti istodobno obrazovanje po programu za druge vrste srednjih škola.

7. Upis polaznika u srednje škole**Članak 83.**

Upis polaznika u prvi razred srednje tehničke škole i srednje strukovne škole obavlja se na temelju uspjeha postignutog u završnom razredu osnovne škole.

Upis u prvi razred polaznika srednje umjetničke škole i srednje vjerske škole obavlja se na temelju uspjeha postignutog u završnom razredu osnovne škole i položenog prijemnog ispita.

8. Obrazovanje učenika s posebnim obrazovnim potrebama

Članak 84.

Djeca i mladi s posebnim obrazovnim potrebama iz razloga tjelesnog i psihičkog onesposobljenja, stječu obrazovanje u redovitim školama i prema programima prilagođenim njihovim individualnim mogućnostima i sposobnostima. Individualni program, prilagođen njihovim mogućnostima i sposobnostima, izradit će srednja škola za svakog učenika ili skupinu učenika, uz obvezno određivanje defektološkog i logopedskog statusa.

U slučajevima kad je nemoguće pružiti odgovarajuće obrazovanje u redovitim školama, djeca i mladi s ozbiljnim smetnjama i poteškoćama u razvitku mogu se, djelimice ili u cjelini, obrazovati u ustanovama namijenjenim za obrazovanje i odgoj osoba sa smetnjama u tjelesnom i psihičkom razvitku.

Obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama je od prioritarnog javnog interesa i sastavni je dio jedinstvenog obrazovnog sustava.

Članak 85.

Nastavnim planovima i programima za obrazovanje učenika s posebnim obrazovnim potrebama utvrđuje se zanimanje, trajanje obrazovanja, te odnos općeobrazovnih i stručno-teoretskih i sadržaja praktične nastave.

U srednjoj školi za učenike s posebnim obrazovnim potrebama, za redovite učenike i polaznike, obrazovanje traje od jedne do četiri godine po prilagođenim programima za odgovarajuće profile I, II i III stupnja stručne spreme.

U ustanovama za obrazovanje, odgoj i rehabilitaciju učenika oštećenog sluha i govora, obrazuju se redoviti učenici i polaznici po nastavnim planovima i programima I, II, III i IV stupnja stručne spreme srednje tehničke i strukovne škole.

Članak 86.

U srednju školu za obrazovanje učenika s posebnim obrazovnim potrebama mogu se upisati učenici na temelju svjedodžbe o završenoj osnovnoj školi i preporuke stručne službe profesionalne orijentacije.

VII - UČENICI

Članak 87.

Srednjoškolsko obrazovanje je svima dostupno, sukladno postignutom uspjehu u osnovnoj školi, osobnim interesom i sposobnostima.

Status učenika srednje škole stječe se upisom.

Status redovitog učenika može se steći samo u jednoj srednjoj školi.

Iznimno, učenik koji pohađa redovitu školu može steći status redovitog učenika i u umjetničkoj školi.

Članak 88.

Upis učenika u I razred srednje škole obavlja se na temelju natječaja koji se objavljuje u dnevnom listu najmanje dva mjeseca prije početka školske godine.

Prednost, pod jednakim uvjetima, kod natjecanja na natječaju, imaju djeca s posebnim obrazovnim potrebama i djeca

koja ispunjavaju uvjete utvrđene Zakonom o dopunskim pravima boraca - branitelja i članova njihovih obitelji.

Kriterije za upis u I razred srednje škole donosi ministar.

Plan upisa u prvi razred srednjih škola na području Kantona, za svaku školsku godinu, na prijedlog školskog odbora donosi ministar uz suglasnost Vlade Kantona.

Redovito srednjoškolsko obrazovanje u javnim ustanovama je besplatno.

Članak 89.

Učenik srednje škole može se istodobno upisati i polagati predmete drugog programa srednje škole u istovrsnoj ili drugoj srednjoj školi i, kao izvanredni učenik, steći i drugo obrazovanje.

Pravilima srednje škole utvrđuju se bliži uvjeti stjecanja obrazovanja u smislu stavka 1. ovog članka.

Članak 90.

Status učenika srednje škole prestaje:

- ispisivanjem iz srednje škole;
- gubljenjem prava na dalje redovito obrazovanje u toj školi;
- isključivanjem iz srednje škole;
- napuštanjem srednje škole i
- završavanjem obrazovanja u srednjoj školi.

Postupak i uvjeti za utvrđivanje napuštanja srednje škole utvrđuju se pravilima srednje škole.

Članak 91.

Redovit učenik koji sa uspjehom ne završi razred, ima pravo da ponovi razred.

U tijeku redovitog obrazovanja, učenik može dva puta ponoviti razred.

Redovit učenik koji tijekom obrazovanja zaostaje u savladavanju nastavnih sadržaja ili ne završi razred, može se preusmjeriti na obrazovanje po jednostavnijem programu.

Redovit učenik, koji je napustio srednju školu, ukoliko želi da ponovo nastavi obrazovanje kao polaznik, snosi troškove svog obrazovanja.

Članak 92.

Redovit učenik se može ispisati iz srednje škole uz suglasnost roditelja - staratelja:

- kada iz objektivnih razloga mora prekinuti obrazovanje;
- kada prelazi u drugu srednju školu.

Redovit učenik se može ispisati i u drugim slučajevima, ali najkasnije dva mjeseca prije završetka nastave u drugom polugodištu, odnosno dva mjeseca prije završetka obrazovanja.

Srednja škola ispisanim učenicima na zahtjev učenika ili roditelja izdaje uvjerenje o postignutom uspjehu u učenju i vladanju do momenta ispisa iz škole.

Članak 93.

Srednja škola može učenicima, koji su proglašeni perspektivnim ili vrhunskim sportistima, te darovitim učenicima za pojedine nastavne oblasti koji su stekli pravo sudjelovanja na državnim ili međunarodnim natjecanjima, kao i u drugim slučajevima, odlukom nastavničkog vijeća škole odobriti odsustvovanje sa nastave radi pripremanja i sudjelovanja na natjecanjima pod uvjetima utvrđenim pravilima škole.

Škola će učenicima iz prethodnog stavka ovog članka omogućiti da, putem instruktivno-konzultativne nastave i polaganjem ispita tijekom školske godine, završe odgovarajući razred.

Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje rezultata rada učenika

Članak 94.

Srednja škola je dužna da tijekom obrazovanja sustavno prati razvitak učenika, njihove sklonosti i sposobnosti, da vrednuje rezultate njihovog rada i usmjerava ih sukladno sa potrebama tržišta rada i programom profesionalne orijentacije za izbor odgovarajućeg obrazovanja.

Program profesionalne orijentacije učenika donosi Pedagoški zavod.

Članak 95.

Srednja škola je odgovorna za redovito praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje rada i ravnomjernu opterećenost učenika tijekom školske godine.

Ocjenjivanje rezultata rada učenika u srednjoj školi je opisno i brojčano.

Ocjenjivanje u srednjoj školi je javno i kontinuirano.

Prigodom ocjenjivanja uz brojčanu ocjenu upisuje se i nadnevak.

Brojčane ocjene iz predmeta ili oblasti su: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1).

Ocjena nedovoljan (1) nije prolazna.

Iznimno, ocjenjivanje rezultata rada učenika s posebnim obrazovnim potrebama, ukoliko će to bolje izraziti rezultate u odnosu na ciljeve iz plana pored brojčanog može biti i opisno.

Bliže propise o praćenju, vrednovanju i ocjenjivanju rezultata rada učenika donosi ministar.

Članak 96.

Opći uspjeh učenika utvrđuje se na temelju zaključenih ocjena na kraju oba polugodišta, a za učenike upućene na popravni ispit, poslije obavljenih popravnih ispita.

Za učenike za koje se nastava ne izvodi po polugodištima opći uspjeh utvrđuje se na završetku obrazovanja.

Nastavničko vijeće nakon svakog polugodišta utvrđuje rezultate rada odjeljenja, razreda i škole.

Članak 97.

Zaključnu ocjenu iz pojedinih nastavnih predmeta utvrđuje odjeljenjsko vijeće na prijedlog predmetnog nastavnika.

Učenik, njegov roditelj, odnosno staratelj, imaju pravo prigovora na zaključnu ocjenu.

Prigovorom se može zahtijevati izuzeće predmetnog nastavnika iz povjerenstva za provjeru znanja.

Prigovor se podnosi nastavničkom vijeću, u roku od tri dana od dana saopćenja ocjene.

Nastavničko vijeće dužno je da u roku od tri dana donese odluku o prigovoru.

Ako nastavničko vijeće usvoji prigovor, obrazovat će povjerenstvo koje će provjeriti znanje učenika u roku od dva dana.

Ocjena povjerenstva je konačna.

Članak 98.

Opći uspjeh učenika utvrđuje se na temelju prosjeka prolaznih ocjena iz svih nastavnih predmeta.

Učenik je završio razred:

- sa odličnim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 4,50;

- sa vrlo dobrim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 3,50;

- sa dobrim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,50;

- sa dovoljnim uspjehom ako ima sve prolazne ocjene i prosječnu ocjenu najmanje 2,00.

Odjeljenjsko odnosno nastavničko vijeće, utvrđuje rang postignutog uspjeha učenika na razini odjeljenja, razreda i škole.

Rang postignutog uspjeha utvrđuje se na temelju prosječne ocjene na dvije ili tri decimale za odjeljenje, razred i školu. Na temelju postignutog uspjeha iz stavka 4. ovog članka, na kraju završnog razreda proglašava se učenik generacije srednje škole.

Članak 99.

Učenik koji na kraju drugog polugodišta odnosno obrazovanja, ima jednu ili dvije nedovoljne ocjene upućuje se na popravni ispit u kolovoznom ispitnom roku.

Iznimno, učenik završnog razreda koji na kraju drugog polugodišta odnosno obrazovanja, ima jednu nedovoljnu ocjenu, može polagati popravni ispit 15 dana nakon završetka nastavne godine, uz pismenu suglasnost roditelja odnosno staratelja, ukoliko nije stekao punoljetstvo.

Učenik koji ne položi popravni ispit, upućuje se da ponovi razred.

Iznimno, učeniku koji prelazi u završni razred obrazovanja a ne položi popravni ispit iz jednog predmeta u redovnom kolovoznom roku, na prijedlog odjeljenjskog vijeća, nastavničko vijeće može odobriti uvjetan upis u naredni razred, s tim da je obavezan najkasnije do kraja rujna tekuće godine položiti ispit iz predmeta iz kojeg je upućen na popravni ispit. Odobravanje uvjetnog upisa u naredni razred obavlja se sukladno napatku kojeg donosi ministar.

U slučaju da ispit iz prethodnog stavka ovog članka ne položi, učenik se vraća u prethodni razred da ga ponovi.

Članak 100.

Učenik je završio razred odnosno obrazovanje, kada je završio sve obveze utvrđene nastavnim planom i programom i nema nedovoljnih ocjena.

Članak 101.

U srednjoj školi ocjenjuje se i vladanje učenika.

Ocjene iz vladanja su: primjerno, vrlo dobro, dobro, zadovoljava i loše.

Ocjenu iz vladanja utvrđuje odjeljenjsko vijeće na prijedlog razrednika.

Članak 102.

Učenik, koji tijekom obrazovanja pokazuje izuzetne sposobnosti i ima odličan uspjeh, može brže napredovati, odnosno završiti dva razreda tijekom jedne školske godine.

Pravilima srednje škole utvrđuje se način bržeg napredovanja, odnosno završetka dva razreda tijekom jedne školske godine.

Članak 103.

Učeniku srednje škole može se utvrditi obveza polaganja dopunskog, razrednog i maturalnog odnosno završnog ispita.

Dopunski ispit polaže učenik iz određenih predmeta ili oblasti u slučajevima promjene i daljeg nastavka srednje škole, te nakon provedbenog postupka nostrifikacije diplome ili ekvivalencije svjedodžbe.

Nastavničko vijeće srednje škole utvrđuje nastavne predmete iz kojih se polaže dopunski ispit.

Članak 104.

Razredni ispit polažu redoviti učenici koji su, iz opravdanih razloga, ostali neocijenjeni na kraju nastavne godine odnosno obrazovanja ili polaznici, iz svih predmeta jednog razreda odnosno obrazovanja, po odgovarajućem nastavnom programu.

Razredni ispiti se organiziraju u slučajevima kada je učenik opravdano izostao sa nastave više od jedne trećine planiranih sati u drugom polugodištu.

Ukoliko se utvrde nepravilnosti, nastale u postupku provedbe ispita, nastavničko vijeće poništava ispite.

Bliže propise o organiziranju, načinu, vremenu i uvjetima polaganja ispita u srednjoj školi donosi ministar.

Članak 105.

Učeniku koji tijekom četverogodišnjeg obrazovanja i odgoja po nastavnom planu i programu postigne, pored odličnog uspjeha iz svih nastavnih predmeta i primjernog vladanja, izuzetne rezultate, izdaje se posebna diploma za postignute rezultate.

Nastavni plan i program srednje škole podrazumijeva program redovite nastave u kojem je postignut odličan uspjeh iz svih nastavnih predmeta i primjerno vladanje u svim razredima srednje škole, realizirane programe dodatne nastave, programe slobodnih aktivnosti, kao i postignute izuzetne rezultate na natjecanjima, smotrama i u drugim izvannastavnim aktivnostima.

Obrazac posebne diplome iz stavka 1. ovog članka propisuje ministar.

Učeniku koji postiže odlične rezultate u obrazovno-odgojnom procesu i drugim aktivnostima u srednjoj školi, mogu se dodjeljivati pohvale i nagrade pod uvjetima i na način utvrđen pravilima srednje škole.

Odgojno-stegovne mjere

Članak 106.

Učeniku koji neredovito pohađa srednju školu, nemarno se odnosi prema radu i učenju, raznim aktivnostima u školi, nedolično se ponaša prema drugim učenicima i nastavnicima, te školskoj imovini, kao i učeniku za kojega se utvrdi da nastavu pohađa pod dejstvom alkohola, droge i drugih opojnih i zakonom zabranjenih sredstava, mogu se izreći odgojno-stegovne mjere, kada se može očekivati da će se izricanjem mjera ostvariti cilj odgoja.

Odgojno-stegovne mjere su:

- ukor razrednika,
- ukor odjeljenjskog vijeća,
- ukor ravnatelja,
- ukor nastavničkog vijeća,
- premještanje u drugo odjeljenje,
- isključenje iz srednje škole.

Odgojno-stegovne mjere ukor nastavničkog vijeća, premještanje iz odjeljenja u odjeljenje i isključenje iz škole, izriče nastavničko vijeće, o čemu se donosi rješenje.

Učenik, odnosno njegov roditelj ili staratelj, na izrečene odgojno-stegovne mjere ukor nastavničkog vijeća, premještanje iz odjeljenja u odjeljenje ili isključenje iz škole, mogu podnijeti žalbu školskom odboru.

Članak 107.

Izrečena odgojno-stegovna mjera povlači snižavanje ocjene iz vladanja učenika.

Odgojno-stegovna mjera važi za školsku godinu za koju je izrečena, a tijekom školske godine može se ublažavati ili ukinuti.

Članak 108.

Bliže odredbe o povredama stege, postupku za utvrđivanje stegovne odgovornosti učenika, dužini trajanja odgojno-stegovne mjere, njenom ublažavanju, ukidanju i posljedičnom odnosu na ocjenu iz vladanja učenika, kao i o naknadi učinjene materijalne štete, utvrđuju se pravilima škole i posebnim propisom koji donosi ministar.

Članak 109.

Srednja škola je obvezna da, na početku školske godine odnosno obrazovanja, upozna učenike sa njihovim pravima, dužnostima i odgovornostima utvrđenim ovim zakonom i pravilima srednje škole.

Pedagoška dokumentacija i evidencija i javne isprave

Članak 110.

Srednja škola upisanim učenicima na početku obrazovanja izdaje učeničku knjižicu koja važi do kraja odgovarajućeg obrazovanja i odgoja.

Učenička knjižica je javna isprava kojom se tijekom srednjeg obrazovanja dokazuje status učenika srednje škole.

Članak 111.

O završenom razredu odnosno obrazovanju, srednja škola izdaje svjedodžbu.

Učeniku koji položi sa uspjehom maturski odnosno završni ispit srednje škole, izdaje se diploma o završenoj srednjoj školi.

Svjedodžba odnosno diploma koju izdaje verificirana srednja škola ima važnost javne isprave.

Članak 112.

Svjedodžba odnosno diploma stečena na teritoriji Bosne i Hercegovine, ima istu vrijednost kao i svjedodžba odnosno diploma stečena u odgovarajućim srednjim školama na području Kantona.

Članak 113.

Na zahtjev učenika, njegovog roditelja odnosno staratelja, srednja škola izdaje duplikat svjedodžbe odnosno diplome na temelju podataka iz matične knjige.

Članak 114.

Srednja škola vodi evidenciju i dokumentaciju o obrazovno-odgojnoj djelatnosti: matičnu knjigu, imenik učenika, dnevnika rada, registar i sl.

Podaci u matičnoj knjizi su trajne vrijednosti.

Bliže propise o sadržaju svjedodžbe, diplome, učeničke knjižice i način vođenja evidencije i dokumentacije u srednjoj školi, donosi ministar.

VIII - NASTAVNICI, STRUČNI SURADNICI I SURADNICI

Članak 115.

Programske sadržaje općeobrazovnih nastavnih predmeta mogu realizirati nastavnici koji su završili odgovarajuće fakultete na kojima se obrazuju nastavnici VII stupnja visoke stručne spreme i položenim stručnim ispitom za samostalni rad u obrazovanju.

Stručno-teoretsku i praktičnu nastavu u srednjim školama mogu izvoditi nastavnici koji su završili odgovarajući fakultet, VII stupanj - visoke stručne spreme i dopunsko psihološko-pedagoško i metodičko obrazovanje stečeno na fakultetu koji obrazuje nastavnike i položenim stručnim ispitom za samostalan rad u obrazovanju.

Praktičnu nastavu u srednjim školama mogu izvoditi nastavnici koji su završili odgovarajući fakultet (VII stupanj), višu školu (VI stupanj) ili majstori sa završenim V stupnjem stručne spreme, sa dopunskim psihološko-pedagoško-metodičko-didaktičkim obrazovanjem, sa pet godina odgovarajućeg radnog iskustva u struci i položenim stručnim ispitom za samostalan rad u obrazovanju.

Članak 116.

Odgovarajuća stručna sprema za izvođenje nastave pojedinih predmeta utvrđuje se na temelju stručnog zvanja koje je upisano u diplomu, a sukladno profilu i stručnoj spremi nastavnika utvrđeno odgovarajućim nastavnim planom i programom.

U spornim slučajevima, o stručnoj spremi iz stavka 1. ovog članka, rješava Ministarstvo a nakon prethodno pribavljenog mišljenja odgovarajuće visokoškolske ustanove.

Članak 117.

Pedagoške, bibliotekarske i druge stručne poslove odgojno-obrazovnog rada u srednjoj školi obavljaju stručni suradnici sa završenom odgovarajućom stručnom spremom utvrđenom Pedagoškim standardima i položenim odgovarajućim stručnim ispitom.

Članak 118.

Za sudjelovanje u obrazovno-odgojnom radu i obavljanju poslova pod neposrednim rukovodstvom nastavnika, srednja škola može izabrati za suradnika: laboranta, knjižničara, suradnika za nastavu i drugu osobu koja ima završenu srednju stručnu spremu odgovarajućeg usmjerenja i položen stručni ispit.

Članak 119.

Nastavnici, stručni suradnici i suradnici biraju se na temelju javnog natječaja koji raspisuje školski odbor i objavljuje u dnevnom listu.

Iznimno, osobe iz stavka 1. ovog članka, mogu se primiti u radni odnos na određeno ili neodređeno vrijeme bez natječaja:

- kada je prestala potreba za radom uposlenika koji je zasnovao radni odnos na neodređeno vrijeme u drugoj školi (preuzimanje tehnološkog viška).

- ukoliko se po okončanju natječajne procedure ne bude mogao izabrati kandidat koji ispunjava uvjete za izvođenje odgojno-obrazovnog rada određenog predmeta, škola može primiti na određeno razdoblje, ne duže od 90 dana, osobu koja ispunjava uvjete utvrđene ovim zakonom.

- radi zamjene nenazočnog uposlenika škole, može se primiti osoba odgovarajućeg profila i stručne spreme do 90 dana.

Iznimno, ako se po okončanju natječaja ne bude mogao izabrati kandidat sukladno stavku 2. ovog članka, ravnatelj škole može angažirati osobu na poslove instruktivne nastave za pripremanje učenika za polaganje razrednog ispita.

Angažiranje osobe iz prethodnog stavka se obavlja u svojstvu uposlenika na određeno vrijeme odnosno na razdoblje do kraja polugodišta sukladno kriterijima koje donosi ministar.

Radno-pravni status uposlenika za čijim je radom prestala potreba u srednjoj školi, rješavat će se sukladno Zakonu o radu, ovom zakonu i programu zbrinjavanja uposlenika za čijim je radom prestala potreba.

Bliže odredbe o uvjetima i postupku izbora nastavnika, stručnih suradnika i suradnika sadrže pravila srednje škole.

Članak 120.

Zabranjuje se diskriminacija po osnovu spola u radu srednje škole, a posebice:

- neprimjenjivanje jednake plaće i drugih naknada za isti rad, odnosno za rad jednake vrijednosti,

- onemogućavanje napredovanja u poslu pod jednakim uvjetima,

- onemogućavanje jednakih uvjeta za obrazovanje, osposobljavanje i stručno usavršavanje,

- neravnomjerna prilagođenost radnih i pomoćnih prostorija i opreme potrebama uposlenika oba spola,

- svaka druga radnja ili djelo koje predstavlja neki oblik izravne ili neizravne diskriminacije utvrđene Zakonom o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini.

Članak 121.

Srednja škola je dužna osigurati da uposlenici škole izvrše ljekarski pregled najkasnije do 30. rujna tekuće školske godine.

Troškovi ljekarskog pregleda uposlenika u školama, čiji je osnivač Skupština Kantona, padaju na teret proračuna Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: proračun Kantona). Odluku o visini troškova ljekarskog pregleda donosi Vlada Kantona na prijedlog Ministarstva.

Osoba koja je pravomoćnom presudom osuđena za kazneno djelo i koja, s obzirom na prirodu kaznenog djela tu osobu čini nepodobnom za rad sa djecom, ne može raditi u srednjoj školi.

Ako se od strane mjerodavne zdravstvene ustanove ustanovi da je nastavnik, stručni suradnik ili suradnik obolio od zarazne bolesti ili mentalne bolesti, sklon alkoholizmu ili narkomaniji ili ima ozbiljne poremećaje u ponašanju, bit će oslobođen poslova koji podrazumijevaju rad sa učenicima.

Članak 122.

Pravilima srednje škole utvrđuje se raspored radnog vremena nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u okviru 40-satnog radnog tjedna i korištenje dnevnog odmora tijekom radnog dana, sukladno Pedagoškim standardima.

Članak 123.

Srednja škola ne može opteretiti nastavnika sa više od 25 nastavnih sati svih vrsta i oblika neposrednog obrazovno-odgojnog rada sa učenicima u okviru 40-satnog radnog tjedna.

Iznimno, ukoliko se po okončanju natječaja nastava nije mogla stručno zastupiti, nastavnik može, na zahtjev ravnatelja, tijekom jednog polugodišta raditi duže od nastavne norme do 6 nastavnih sati tjedno.

Norma nastavnih sati, kao i uvjeti rada duži od nastavne norme, utvrđuju se Pravilnikom o radu srednje škole sukladno Pedagoškim standardima.

Članak 124.

Nastavnici, stručni suradnici i suradnici u tekućoj školskoj godini koriste godišnji odmor kolektivno po završetku nastavne godine.

Kolektivni godišnji odmor nastavnici, stručni suradnici i suradnici koriste tijekom ljeta, u trajanju od 30 do 40 dana sukladno odredbama Zakona o radu, ovog zakona i kolektivnog ugovora.

Subote se računaju u dane godišnjeg odmora.

Nastavnici, stručni suradnici i suradnici koji zbog bolovanja i drugih opravdanih razloga ne iskoriste godišnji odmor u vremenu

utvrđenom stavkom 2. ovog članka, mogu koristiti godišnji odmor u trajanju do 30 dana do 30. lipnja naredne godine, po mogućnosti u tijeku zimskog odmora učenika.

Dužina korišćenja godišnjeg odmora nastavnika, stručnih suradnika i suradnika bliže se uređuje pravilnikom o radu srednje škole.

Članak 125.

Nastavnici imaju pravo i dužnost da organiziraju i obavljaju neposredan obrazovno-odgojni rad, prate, potiču i pomažu razvitak učenika, stručno se usavršavaju i izvršavaju druge zadatke utvrđene ovim zakonom i pravilima škole.

Članak 126.

Osoba koja se, nakon stečene odgovarajuće stručne spreme, prvi put angažira u srednjoj školi ima status pripravnika.

Osoba koja, nakon stečene odgovarajuće stručne spreme, nije radila u ustanovama obrazovanja a stekla je radno iskustvo u struci duže od godinu dana, angažiranjem u srednjoj školi na poslovima nastavnika, stručnog suradnika ili suradnika, osposobljava se za samostalan odgojno-obrazovni rad i obvezna je u roku od jedne godine od dana angažiranja položiti stručni ispit.

Stručno osposobljavanje za samostalan odgojno-obrazovni rad osobe iz stavka 1. i stavka 2. ovog članka traje 9 mjeseci, a stručni ispit dužni su položiti u roku od 3 mjeseca od dana stjecanja uvjeta za polaganje stručnog ispita.

Ako osoba iz stavka 1. i stavka 2. ovog članka iz opravdanih razloga ne položi stručni ispit u roku, može i dalje obavljati poslove na koje je angažirana, ali najduže do tri mjeseca po isteku roka iz prethodnog stavka ovog članka, o čemu ravnatelj škole donosi posebno rješenje.

Članak 127.

Osobi koja se prvi put angažira na poslovima nastavnika, strukovnog suradnika i suradnika, nastavničko vijeće srednje škole utvrđuje program osposobljavanja za samostalan rad i imenuje mentora.

Verificiranje nastave nastavnika, stručnog suradnika i suradnika za vrijeme osposobljavanja za samostalan odgojno-obrazovni rad, obavlja mentor.

Do momenta stjecanja uvjeta za samostalan odgojno-obrazovni rad, nastavnik, stručni suradnik ili suradnik radi po instrukcijama i pod nadzorom mentora.

Stručni ispit se polaže pred stručnim povjerenstvom koje imenuje ministar.

U stručno povjerenstvo mogu se imenovati stručne osobe Ministarstva, profesori odgovarajućih fakulteta i nadzornici Pedagoškog zavoda, te istaknuti nastavnici iz škole.

Program polaganja stručnog ispita donosi Ministarstvo.

Način osposobljavanja za samostalni rad, sastav povjerenstva pred kojim se polaže stručni ispit, sadržaj ispita, način odobravanja polaganja ispita, izdavanje uvjerenja o položenom stručnom ispitu, kao i vođenje evidencije, bliže se reguliraju propisima koje donosi ministar.

Članak 128.

Srednja škola je dužna osigurati da se rad nastavnika, stručnih suradnika i suradnika ocjenjuju svake godine. Ocjena rada nastavnika, stručnog suradnika i suradnika zasniva se na kvalitetu i rezultatima samostalnog izvršavanja poslova i zadataka, odgovornosti u radu i radnoj stezi, blagovremenosti i urednosti u

izvršavanju poslova, te angažiranju na osuvremenjavanju obrazovno-odgojnog procesa u srednjoj školi.

Prigodom ocjenjivanja rada nastavnika, stručnih suradnika i suradnika uzima se u obzir mišljenje vijeća roditelja i vijeća učenika, te ocjena Pedagoškog zavoda.

Nastavnik, stručni suradnik i suradnik koji za svoj rad bude dva puta uzastopno ocijenjen nezadovoljavajućom ocjenom, gubi pravo na dalji rad u nastavi.

Članak 129.

Srednja škola je dužna da na temelju rezultata ocjenjivanja rada, nastavnicima, stručnim suradnicima i suradnicima škole omogući stjecanje viših stručnih zvanja.

Temeljna zvanja profesora, stručnih suradnika, nastavnika i suradnika su: profesor, stručni suradnik, nastavnik i suradnik.

Viša stručna zvanja su:

- profesor mentor, profesor savjetnik,
- viši stručni suradnik, stručni savjetnik,
- nastavnik mentor, nastavnik savjetnik, i
- viši suradnik.

Stručno usavršavanje nastavnika, stručnih suradnika i suradnika, postupak ocjenjivanja rada, stjecanje viših stručnih zvanja i vođenje dokumentacije bliže se uređuju propisom koji donosi ministar.

Članak 130.

Nastavnik, stručni suradnik i suradnik može izgubiti pravo na dalji rad na poslovima obrazovanja i odgoja u slučaju kad mjerodavni organ srednje škole, Pedagoški zavod ili Inspekcija za obrazovanje utvrdi da nastavnik, stručni suradnik ili suradnik ne izvršava svoje dužnosti sukladno ovom zakonu, drugim propisima i pravilima srednje škole.

Školski odbor donosi odluku o gubitku prava nastavnika, stručnog suradnika i suradnika na dalji rad na poslovima obrazovanja i odgoja, po okončanju postupka utvrđivanja odgovornosti sukladno zakonu i odredbama pravila srednje škole.

Članak 131.

U slučaju prestanka prava nastavnika, stručnog suradnika i suradnika da obavlja neposredan obrazovno-odgojni rad, iz članka 130. ovog zakona, srednja škola će nastavnika, stručnog suradnika i suradnika rasporediti na druge poslove koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi.

Ako nastavnik, stručni suradnik ili suradnik, kome je prestalo pravo da izvodi nastavu, ne bude raspoređen na druge poslove, otkazuje se ugovor o radu, s tim da ima pravo na otkazni rok sukladno Zakonu o radu i Kolektivnom ugovoru za djelatnost srednjeg obrazovanja.

IX - STRUČNI NADZOR

Članak 132.

Stručni nadzor se obavlja nad organiziranjem i izvođenjem nastave i drugih oblika obrazovno-odgojnog rada i radom nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u svim srednjim školama, radi daljeg promaknuća obrazovno-odgojnog rada, a u cilju provjere da li učenici dostižu standarde uspjeha koje utvrdi Agencija za standarde i ocjenjivanje.

Stručni nadzor obuhvaća, naročito:

- praćenje primjene i realiziranja nastavnog plana i programa, odnosno ciljeva i zadataka, sadržaja, obima, oblika, metoda i postupaka obrazovno-odgojnog rada;

- praćenje i ocjenjivanje rada nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u nastavi kao i rada ravnatelja i pomoćnika ravnatelja u srednjoj školi;

- pružanje stručne pomoći u planiranju, programiranju i organiziranju obrazovno-odgojnog rada, ocjenjivanju i napredovanju učenika, a posebno darovitih učenika.

Članak 133.

Stručni nadzor obavlja Pedagoški zavod.

Pedagoški zavod, u okviru svoje djelatnosti, obavlja sljedeće poslove:

- izrada standarda i normativa za srednje škole i praćenje razina uspjeha učenika;
- kreiranje prijedloga nastavnih planova i programa i praćenje njihove primjene;
- kontinuirano pedagoško i stručno usavršavanje nastavnika i stručnih suradnika;
- stvaranje baze podataka u cilju evaluacije obrazovnog procesa;
- određivanje potreba i koncepcije udžbeničke literature i indikatora kvaliteta izvođenja;
- izrada programa obrazovanja odraslih sukladno zahtjevima tržišta rada;
- poboljšanje nastavne prakse i uvođenje inovacija u nastavni proces;
- uvođenje metoda inkluzije u srednje škole,
- obavlja druge poslove sukladno zakonu, podzakonskim aktima i drugim propisima.

Srednja škola je obvezna da omogući nesmetano obavljanje stručnog nadzora i uvid u dokumentaciju i evidenciju koju vodi.

Članak 134.

Pedagoški zavod o obavljenom stručnom nadzoru dostavlja izvješće nastavničkom vijeću škole, školskom odboru i Ministarstvu. Bliže odredbe o obavljanju stručnog nadzora donosi ministar.

X - ŠKOLSKI ORGANI I TIJELA

Članak 135.

Organ upravljanja u srednjoj školi je školski odbor, a organ rukovođenja je ravnatelj srednje škole.

Članak 136.

Srednjom školom upravlja školski odbor koji ima pet članova.

Dva člana školskog odbora imenuju se iz reda nastavnika i stručnih suradnika škole, dva člana iz reda roditelja - staratelja učenika, a jedan član je predstavnik osnivača.

Sastav školskog odbora, u najvećoj mogućoj mjeri, odražava nacionalnu strukturu učenika, roditelja - staratelja učenika, školskog osoblja i lokalne zajednice.

Članove školskog odbora srednje škole imenuje i razrješava osnivač.

Ako je osnivač srednje škole Skupština Kantona, članove školskog odbora srednje škole imenuje i razrješava, u ime osnivača, Vlada Kantona.

Prilikom imenovanja školskog odbora srednje škole, Vlada Kantona je dužna voditi računa o ravnopravnoj zastupljenosti spolova.

Članovi školskog odbora srednje škole imenuju se na razdoblje od četiri godine.

Ista osoba može biti imenovana za predsjednika ili člana školskog odbora, najviše dva puta uzastopno.

Ravnatelj i pomoćnik ravnatelja srednje škole ne mogu biti imenovani u školski odbor srednje škole.

Obavljanje dužnosti predsjednika ili člana školskog odbora je dobrovoljno i bez naknade.

Osnivač srednje škole odnosno Vlada Kantona, može razriješiti predsjednika ili člana školskog odbora i prije isteka vremena na koje je imenovan ako utvrdi da je odgovoran za neuspješan ili nezakonit rad srednje škole, na njegov osobni zahtjev i u drugim slučajevima predviđenim pravilima škole.

Članak 137.

Školski odbor srednje škole, pored poslova utvrđenih Zakonom, obavlja i sljedeće poslove:

- utvrđuje prijedlog plana upisa učenika u prvi razred,
- odlučuje o prestanku prava nastavnika, stručnih suradnika i suradnika na dalji obrazovno-odgojni rad;
- odlučuje o prigovoru roditelja, odnosno staratelja učenika na rad nastavnika i stručnih suradnika;
- odlučuje o žalbama roditelja odnosno staratelja učenika na odgojno-stegovnu mjeru;
- odlučuje, na prijedlog nastavničkog vijeća ili ravnatelja, o prigovoru nastavnika, stručnih suradnika i suradnika, izjavljenom na ocjenu o radu;
- imenuje i razrješava ravnatelja škole;
- usvaja pravila srednje škole;
- usmjerava, kontrolira i ocjenjuje rad ravnatelja;
- donosi financijski plan i usvaja godišnji obračun;
- usvaja izvješće o financijskom poslovanju;
- donosi akt o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji i druge opće akte škole;
- odlučuje u drugom stupnju o prigovorima uposlenika na odluke ravnatelja o pravima i obvezama iz radnog odnosa i drugim slučajevima.
- rješava pitanja odnosa sa osnivačem;
- odgovara osnivaču za rezultate rada srednje škole;
- podnosi osnivaču, najmanje jedanput godišnje, izvješće o radu škole;
- obavlja i druge poslove sukladno pravilima srednje škole.

Članak 138.

Srednjom školom rukovodi ravnatelj.

Za ravnatelja srednje škole može biti imenovana osoba koja, pored općih uvjeta, ispunjava i uvjete za nastavnika ili pedagoga škole, ima visoku stručnu spremu VII 1 stupanj stručne spreme i najmanje pet godina radnog iskustva u obrazovnoj ustanovi, te da se ističe organizacionim sposobnostima.

Članak 139.

Školski odbor srednje škole raspisuje natječaj za ravnatelja, koji se objavljuje u dnevnom listu.

Kandidat za ravnatelja srednje škole uz prijavu na natječaj dostavlja i svoj program razvitka škole za razdoblje na koje se imenuje.

Članak 140.

Ravnatelja škole imenuje školski odbor srednje škole, uz prethodno pribavljeno stručno mišljenje Pedagoškog zavoda i prethodnu suglasnost osnivača.

Prethodnu suglasnost za imenovanje ravnatelja srednje škole, čiji je osnivač Skupština Kantona, daje Ministarstvo.

Osoba koja nije dobila suglasnost Ministarstva ne može biti imenovana za vršitelja dužnosti ravnatelja niti na ponovnom natječaju biti imenovana za ravnatelja škole.

Ravnatelj srednje škole imenuje se za vrijeme od četiri godine.

Ista osoba može biti imenovana za ravnatelja srednje škole, čiji je osnivač Skupština Kantona, najviše dva puta uzastopno.

Kriterije na temelju kojih se obavlja ocjenjivanje kandidata za ravnatelja škole, donosi ministar.

Članak 141.

Osobi koja je imenovana za ravnatelja srednje škole, škola u kojoj je bila uposlena dužna je na njen zahtjev osigurati mirovanje njenih prava iz radnog odnosa najduže 4 godine od dana imenovanja.

Članak 142.

Ukoliko procedura imenovanja ravnatelja nije okončana do isteka mandata, školski odbor će bez natječaja imenovati vršitelja dužnosti ravnatelja iz reda nastavnika ili stručnih suradnika u školi.

Vršitelj dužnosti ravnatelja ima sva prava i dužnosti ravnatelja.

Vršitelj dužnosti ravnatelja rukovodi srednjom školom do imenovanja ravnatelja, a najduže šest mjeseci.

Članak 143.

Ravnatelj srednje škole obavlja sljedeće poslove:

- rukovodi radom škole;
- zastupa i predstavlja školu prema trećim osobama i odgovara za zakonitost rada srednje škole;
- predlaže program obrazovno-odgojnog rada i poduzima odgovarajuće mjere za njihovo realiziranje;
- odlučuje o prijemu i raspoređivanju uposlenika srednje škole na poslove i utvrđuje ocjenu o njihovom radu, sukladno općim aktima škole;
- podnosi školskom odboru, osnivaču i Pedagoškom zavodu izvješće o uspjehu i postignutim rezultatima obrazovno-odgojnog rada u srednjoj školi;
- realizira nastavu ili druge oblike neposrednog odgojno-obrazovnog rada u obimu utvrđenom Pedagoškim standardima;
- odgovara školskom odboru za rezultate rada srednje škole;
- izvršava odluke stručnih organa i organa upravljanja;
- predlaže pravilnik o unutarnjem ustrojstvu škole i druga opća akta srednje škole;
- odlučuje o pravima i obvezama uposlenika iz radnog odnosa u srednjoj školi;
- podnosi školskom odboru izvješće o financijskom poslovanju;
- obavlja i druge poslove sukladno zakonu i pravilima srednje škole.

Članak 144.

Rad ravnatelja srednje škole ocjenjuje školski odbor i Pedagoški zavod.

Ukoliko je rad ravnatelja srednje škole ocijenjen uspješnim ili naročito uspješnim, nakon isteka mandata, osoba stječe više stručno zvanje.

Kriterije za ocjenjivanje ravnatelja srednje škole donosi ministar

Članak 145.

Školski odbor može razriješiti ravnatelja srednje škole i prije isteka vremena na koje je imenovan:

- na zahtjev ravnatelja;
- ako utvrdi da je rad ravnatelja neuspješan i nezakonit;
- ako utvrdi da je odgovoran za neuspješan rad ili nezakonit rad srednje škole;
- u drugim slučajevima predviđenim zakonom ili pravilima srednje škole.

Članak 146.

Prijedlog za prijevremeno razrješenje ravnatelja u postupku utvrđivanja odgovornosti iz razloga utvrđenih stavkom 1. alineja 2. i 3. članka 145. ovog zakona može dati osnivač, Ministarstvo, Pedagoški zavod ili tri člana školskog odbora.

Školski odbor može donijeti odluku o prijevremenom razrješenju ravnatelja po okončanju postupka utvrđivanja odgovornosti i uz suglasnost osnivača privatne ili međunarodne škole, odnosno uz suglasnost Ministarstva za školu u statusu javne ustanove.

Članak 147.

Pravilima srednje škole, škola može utvrditi poslove pomoćnika ravnatelja srednje škole sukladno Pedagoškim standardima.

Za pomoćnika ravnatelja srednje škole može biti imenovana osoba koja ispunjava uvjete za ravnatelja srednje škole iz članka 138. stavak 2. ovog zakona.

Imenovanje pomoćnika ravnatelja obavlja školski odbor na prijedlog ravnatelja škole iz reda nastavnika škole.

Postupak imenovanja pomoćnika ravnatelja i ovlasti i dužnosti, utvrđuju se pravilima srednje škole.

Vijeće roditelja

Članak 148.

Roditelji učenika imaju pravo, a srednja škola obvezu pomoći roditeljima da osnuju vijeće roditelja.

Vijeće roditelja promovira interese srednje škole u zajednici u kojoj se škola nalazi; predstavlja stajališta roditelja učenika školskom odboru ili bilo kojoj drugoj zainteresiranoj strani; podržava aktivno sudjelovanje roditelja i zajednice u radu škole; predlaže članove školskog odbora iz reda roditelja učenika; obavještava školski odbor i druge zainteresirane strane o stajalištima vijeća roditelja kad god to smatra neophodnim ili po zahtjevu školskog odbora ili druge zainteresirane strane, izjašnjava se o svim pitanjima vezanim za rad i rukovođenje školom; sudjeluje u pripremi i realiziranju odgovarajućih projekata koji podržavaju i promoviraju obrazovni rad u školi; razvija komunikaciju i odnose između učenika, nastavnika, roditelja i lokalne zajednice.

Sastav vijeća roditelja u najvećoj mjeri odražava nacionalnu i spolnu strukturu roditelja-staratelja učenika.

Bliži propis o proceduri osnivanja i načinu rada vijeća roditelja donosi ministar.

Vijeće učenika

Članak 149.

- Učenici obrazuju vijeće učenika čija je uloga da:
- promovira interese škole u zajednici na čijoj lokaciji se srednja škola nalazi,
 - predstavlja stajališta učenika školskom odboru srednje škole,
 - potiče angažman učenika u radu srednje škole i
 - informira školski odbor o svojim stajalištima kad ocijeni da je to potrebno ili po zahtjevu školskog odbora, daje mišljenje o

svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje srednjom školom.

Sastav vijeća učenika u najvećoj mjeri odražava nacionalnu i spolnu strukturu učenika srednje škole.

Način i procedura osnivanja i rada vijeća učenika utvrđuje se općim aktima srednje škole.

XI - STRUČNI ORGANI SREDNJE ŠKOLE

Članak 150.

U srednjoj školi djeluju stručni organi:

- nastavničko vijeće koje sačinjavaju nastavnici, stručni suradnici i suradnici srednje škole;
- odjeljenjsko vijeće koje sačinjavaju nastavnici, stručni suradnici i suradnici koji realiziraju odgojno obrazovni rad u odjeljenju;
- stručni aktivisti nastavnika određenih nastavnih oblasti.

Članak 151.

Nastavničko vijeće je stručni organ koji obavlja sljedeće poslove i zadatke:

- stara se o organiziranju i promaknuću obrazovno-odgojnog rada u školi;
- analizira uspjeh učenika i rad odjeljenjskih vijeća;
- na prijedlog ravnatelja, određuje razrednike;
- obavlja izbor oblika nastave i, suglasno tome, obavlja raspored učenika po odjeljenjima i podjelu predmeta na nastavnike, odnosno utvrđuje ustrojstvo nastave u (40-satnom) radnom tjednu;
- odobrava učenicima završavanje dva razreda tijekom jedne školske godine;
- prati ostvarivanje nastavnog plana i programa i poduzima mjere za njegovo izvršenje;
- predlaže ravnatelju nabavku stručnih časopisa i druge stručne literature;
- utvrđuje prijedlog i razmatra izvršenje godišnjeg programa rada srednje škole, rada stručnih organa, tijela i povjerenstava;
- utvrđuje program i prati realiziranje stručnog usavršavanja nastavnika, stručnih suradnika i suradnika;
- analizira rad nastavnika, stručnih suradnika i suradnika i predlaže ocjenu o njihovom radu i promaknuću;
- predlaže članove školskog odbora;
- vodi brigu o profesionalnoj orijentaciji učenika;
- imenuje povjerenstvo za polaganje ispita;
- odobrava i organizira polaganje prijemnih ispita, dopunskih, razrednih, izvanrednih ispita i mature, odnosno završnog ispita koji se obavlja u školi sukladno ovom zakonu, te razmatra i usvaja izvješća o obavljenim ispitima;
- donosi odluku o poništavanju ispita;
- stara se o vijeću učenika srednje škole;
- razmatra izvješća o izvršenom stručnom nadzoru, po potrebi i inspekcijskom pregledu, poduzima odgovarajuće mjere i vodi brigu o izvršavanju tih mjera;
- obavlja i druge poslove predviđene zakonom i pravilima škole.

Radom nastavničkog vijeća rukovodi ravnatelj srednje škole ili stručna osoba koju on odredi, ako općim aktom srednje škole nije drugačije utvrđeno.

Članak 152.

Odjeljenjsko vijeće obavlja sljedeće poslove i zadatke:

- analizira uspjeh učenika i rad nastavnika u odjeljenju;
- neposredno radi na profesionalnoj orijentaciji učenika;
- predlaže oblike nastave koji će se primjenjivati u odjeljenjima u cjelini i za pojedine skupine učenika ili učenika pojedinačno;

- usklađuje rad nastavnika u obrazovno-odgojnom procesu;
- utvrđuje zaključne ocjene;
- izriče stimulativne i stegovne mjere;
- analizira rad nastavnika, stručnih suradnika i suradnika i predlaže mjere za promaknuće obrazovno-odgojnog rada u odjeljenju;
- obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i pravilima srednje škole.

Bliže odredbe o radu stručnih organa i razrednika sadrže pravila srednje škole.

Članak 153.

Stručni aktivisti obavlja sljedeće poslove:

- radi na mikro i makro planiranju nastave,
- razmatra pitanja u svezi s nastavom i predlaže poduzimanje potrebnih mjera u cilju osuvremenjavanja odgojno-obrazovnog rada;
- radi na usavršavanju i ujednačavanju kriterija za ocjenjivanje rezultata rada učenika;
- predlaže nove oblike i sredstva rada u nastavi;
- predlaže organiziranje dopunske i dodatne nastave vodeći računa o opterećenju učenika;
- predlaže pohvale i nagrade za nastavnike i učenike;
- težište rada usmjerava na stručno usavršavanje nastavnika stručnog aktiva,
- razmatra rezultate rada nastavnika i probleme s kojim se nastavnici suočavaju u svom radu.

Nastavnici srednje škole imaju pravo na stručno udruživanje.

Sadržaj i način rada stručnog aktiva bliže se uređuje pravilima škole i godišnjim programom rada škole.

XII - AKTI ŠKOLE

Članak 154.

Osnovni opći akt srednje škole su pravila srednje škole.

Srednja škola ima i druge opće akte sukladne zakonu, kolektivnom ugovoru i pravilima srednje škole.

Članak 155.

Pravila srednje škole sadrže odredbe koje se odnose na: naziv i sjedište srednje škole, osnivača srednje škole, obveze srednje škole prema osnivaču, djelatnost srednje škole, način i uvjete obavljanja djelatnosti, odnos prema korisnicima usluga, statusne promjene, način stjecanja i raspoređivanja sredstava za rad, utvrđivanje vrste i oblika organiziranja obrazovno-odgojnog rada, utvrđivanje oblika i načina izvanrednog obrazovanja učenika, uvjete za prijam nastavnika, stručnih suradnika i suradnika, način donošenja pravila o kućnom redu, način ostvarivanja suradnje škole sa roditeljima odnosno starateljima učenika, način organiziranja izvođenja praktične nastave, rada u školskim radionicama za praktičnu nastavu, postupak i utvrđivanje posebnih sadržaja u okviru nastavnih planova i programa, organiziranje ferijalne prakse, organiziranje rada učeničke zadruge u školi, postupak stručnog usavršavanja nastavnika, vrednovanje rada nastavnika, ocjenjivanje i postupak stjecanja višeg stručnog zvanja, broj članova školskog odbora, postupak imenovanja i razrješenja ravnatelja, osobe ovlaštene da pored ravnatelja zastupaju školu i njihove ovlasti i odgovornosti, stručne organe škole, vijeće roditelja, vijeće učenika i njihove mjerodavnosti, opće akte i način njihovog donošenja, način ostvarivanja javnosti rada, ostvarivanje prava, obveza i odgovornosti uposlenika srednje škole i druga pitanja od značaja za rad srednje škole.

XIII - DOMOVI UČENIKA**Članak 156.**

Domovi učenika su javne ustanove u kojima se osigurava odgoj i obrazovanje, smještaj i ishrana, kulturna djelatnost, tjelesna rekreacija i zadovoljavanje drugih potreba učenika srednjih škola.

Odredbe ovog zakona o statusu, osnivanju, radu i prestanku rada, posebnom društvenom interesu, javnosti rada, godišnjem programu rada i izvješću, nadzoru nad radom, o upisu, pravima i obvezama učenika, o izboru, ocjenjivanju i napredovanju odgajatelja, stručnih suradnika i suradnika, organu upravljanja, organu rukovođenja te vođenju dokumentacije i evidencije, odnose se i na domove učenika.

Članak 157.

Za osnivanje doma učenika osnivač je dužan da, pored općih uvjeta utvrđenih ovim zakonom, osigura sredstva i uvjete sukladno Pedagoškim standardima i Normativima higijensko-tehničkih i prostornih uvjeta za rad doma učenika.

Pedagoške standarde i Normative iz prethodnog stavka donosi ministar.

Članak 158.

Programom odgojno-obrazovnog rada utvrđuju se poslovi, ciljevi, zadaci i sadržaji, vrsta i obim odgojno-obrazovne aktivnosti u domu učenika.

Jedinstven program odgojno-obrazovnog rada za sve vrste domova učenika donosi Ministarstvo.

Članak 159.

Stručni organ doma učenika je pedagoško vijeće, koje sačinjavaju svi odgajatelji, stručni suradnici i suradnici doma učenika.

Dom učenika može imati i druge stručne organe koje obrazuje u ovisnosti od svojih potreba, sukladno pravilima doma.

Bliže odredbe o sadržaju i načinu rada stručnih organa doma učenika sadrže pravila doma učenika.

Članak 160.

Za odgajatelja u domu učenika može biti izabrana osoba koja ispunjava uvjete za nastavnika, pedagoga ili psihologa u srednjoj školi sa završenim VII 1 stupnjem stručne spreme.

Članak 161.

Za ravnatelja doma učenika može biti imenovana osoba koja, pored općih uvjeta, ispunjava uvjete za odgajatelja u domu učenika i ima visoku stručnu spremu - VII 1 stupanj stručne spreme i koja se ističe organizacionim sposobnostima.

Ravnatelj doma učenika imenuje upravni odbor doma učenika nakon provedenog natječaja i uz suglasnost osnivača i stručno mišljenje Pedagoškog zavoda.

Ravnatelj doma učenika imenuje se na četiri godine s pravom ponovnog imenovanja.

Članak 162.

Upravni odbor doma učenika raspisuje natječaj za ravnatelja doma, koji se objavljuje u dnevnom listu.

Natječaj za ravnatelja doma sadrži uvjete iz ovog zakona i pravila doma učenika.

Članak 163.

Dom učenika ima pravila doma učenika, koja donosi upravni odbor.

Pravila doma učenika, pored odredaba utvrđenih ovim zakonom, sadrže i odredbe koje se odnose na:

- stručno usavršavanje odgajatelja, stručnih suradnika i suradnika doma učenika;
 - suradnju doma učenika sa srednjim školama i drugim odgovarajućim ustanovama;
 - način upisa i prijama u dom učenika;
 - zdravstvenu zaštitu učenika u domu;
 - druga pitanja kojima se posebno regulira rad u domu.
- Bliže propise o radu doma učenika donosi ministar.

XIV - SINDIKALNO ORGANIZIRANJE**Članak 164.**

U školi se omogućava djelovanje predstavnika Samostalnog sindikata uposlenika srednjeg obrazovanja Bosne i Hercegovine, Kantonalnog odbora sindikata srednjeg obrazovanja Tuzlanskog kantona i članova sindikata srednje škole.

Sindikata škole djeluje sukladno kolektivnom ugovoru i sindikalnim pravilima.

Djelovanje sindikata ne može se ograničiti odlukama organa škole.

XV - POTREBE I INTERESI KANTONA U SREDNJEM OBRAZOVANJU**Članak 165.**

Potrebe i interesi Kantona u srednjem obrazovanju i odgoju, u smislu ovog zakona, su:

- osigurati ostvarivanje prava svoj djeci na obrazovanje;
- osiguranje dostupnosti srednjeg obrazovanja djeci sa posebnim obrazovnim potrebama;
- organiziranje općeg i strukovnog obrazovanja na dostignućima suvremene znanosti, tehnologije i društvenog razvitka za stjecanje znanja i vještina za rad i nastavak obrazovanja;
- promaknuće djelatnosti srednjeg obrazovanja i osiguranje uvjeta rada prema zahtjevima nastavnih planova i programa;
- osiguranje dostupnosti srednjeg obrazovanja prema sposobnostima i mogućnostima učenika, a posebno darovitih učenika koji postižu natprosječne rezultate;
- izdavanje školskih udžbenika i priručnika.

XVI - FINANCIRANJE SREDNJEG OBRAZOVANJA**Članak 166.**

Osnivač srednje škole osigurava sredstva potrebna za ustanovljenje škole, njen rad sukladno standardima za škole, a, naročito, osigurava financiranje sljedećeg:

- plaće nastavnika, stručnih suradnika i suradnika i drugih uposlenika,
- njihovo stručno usavršavanje i obuku,
- obrazovanje djece s posebnim potrebama,
- školska natjecanja,
- rad eksperimentalne srednje škole,
- aktivnosti udruga, ustanova i organizacija od interesa za srednje obrazovanje,
- održavanje prostora škole, kupovina školske opreme i učila.

Članak 167.

Rad srednjih škola kao javnih ustanova, financira se iz proračuna Kantona na temelju kriterija financiranja koje, na prijedlog ministra, donosi Vlada Kantona.

Srednja škola stječe sredstva za rad od naknade za obavljanje umnih, obrazovnih i drugih usluga, od osobnog sudjelovanja korisnika usluga, prodajom materijalnih dobara i iz drugih izvora, pod uvjetima određenim zakonom ili aktom o osnivanju srednje škole. Škola može stjecati prihod i prodajom proizvoda koje učenici proizvedu u učeničkim radionicama tijekom izvođenja praktične nastave.

Novac ili sredstva stečena na način iz prethodnog stavka ovog članka, se zasebno evidentiraju i koriste za financiranje poboljšanja standarda nastavnika i učenika, opremanja učeničkih radionica, održavanja školskog prostora, kupovinu opreme i učila i sl.

XVII - NADZOR

Članak 168.

Nadzor nad provedbom ovog zakona i propisa donesenih za njegovu provedbu obavlja Ministarstvo.

XVIII - KAZNENE ODREDBE

Članak 169.

Novčanom kaznom od 1.000 do 4.000 KM kaznit će se za prekršaj srednja škola, ako:

1. onemoguću uporabu u nastavi bilo kojeg službenog jezika ili službenog pisma (članak 7. stavak 1.);
2. dovede u nepovoljniji položaj učenike koji ne žele pohađati vjeronauk (članak 9. stavak 3.);
3. otpočne sa radom prije nego što ispuni uvjete za rad (članak 19. stavak 1.);
4. izda svjedodžbu ili drugu javnu ispravu o završenom razredu, odnosno obrazovanju prije upisa u Registar srednjih škola (članak 20. stavak 2.);
5. organizira obrazovno-odgojni rad izvan sjedišta škole bez suglasnosti Ministarstva (članak 23. stavak 2.);
6. omoguću organiziranje i djelovanje političkih stranaka i njihovih podmladaka (članak 35. stavak 1.);
7. bez odluke Ministarstva prekine nastavu (članak 47.);
8. organizira izlete, stručne posjete, ekskurzije i logorovanja suprotno godišnjem programu rada i načelima (članak 50. stavak 1.);
9. organizira manifestaciju koja nije utvrđena godišnjim programom rada bez suglasnosti Ministarstva (članak 51. stavak 4.);
10. dozvoli uporabu udžbenika, priručnika i drugih nastavnih sredstava koje nije odobrilo Ministarstvo (članak 55. stavak 2.);
11. se utvrdi da nastavnik u okviru 40-satnog radnog tjedna ima više od 25 nastavnih sati svih oblika neposrednog odgojno-obrazovnog rada (članak 123. stavak 1.);
12. ne utvrdi program osposobljavanja za samostalan odgojno-obrazovni rad i ne imenuje mentora pripravniku (članak 127. stavak 1.);
13. ne obavlja redovito ocjenjivanje rada nastavnika, stručnih suradnika i suradnika (članak 128. stavak 1.);
14. ne omoguću stjecanje viših stručnih zvanja nastavnicima, stručnim suradnicima i suradnicima (članak 129. stavak 1.).

Za prekršaj iz prethodnog stavka kaznit će se i odgovorna osoba u srednjoj školi novčanom kaznom od 400 do 1.500 KM.

Članak 170.

Novčanom kaznom od 500 do 2.000 KM kaznit će se za prekršaj srednja škola, ako:

1. učenici tijekom dana imaju više od 7, odnosno u tjeku tjedna imaju više od 35 sati nastave (članak 45.);
2. izda svjedodžbu prije nego ostvari godišnji fond nastavnih sati predviđenih nastavnim planom i programom (članak 46. stavak 3.);

3. ne donese godišnji program rada škole ili ga u utvrđenom roku ne dostavi Ministarstvu i Pedagoškom zavodu (članak 49. stavak 3.);

4. kontinuirano ne prati razvitak učenika i ne obavlja redovito vrednovanje i ocjenjivanje njegovog rada (članak 95. stavak 1.);

5. ne vodi propisanu dokumentaciju i evidenciju obrazovno-odgojne djelatnosti u školi (članak 114. stavak 1.);

6. ne osigura da uposlenici srednje škole u određenom roku izvrše ljekarski pregled (članak 121. stavak 1.).

Za prekršaj iz prethodnog stavka kaznit će se i odgovorna osoba u srednjoj školi novčanom kaznom od 200 do 800 KM.

Članak 171.

Novčanom kaznom od 200 do 1.000 KM kaznit će se za prekršaj roditelj, odnosno staratelj ako djetetu ograniči pravo pristupa obrazovanju ili druga prava iz članka 29. ovog zakona.

XIX - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 172.

Postojeće srednje škole dužne su da usklade svoje ustrojstvo, djelatnost i pravila sa odredbama ovog zakona u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članak 173.

Učenici koji su započeli obrazovanje po nastavnim planovima i programima donesenim sukladno Zakonu o srednjoj školi - prečišćeni tekst ("Službene novine Tuzlanskog kantona", broj 11/02), imaju pravo da završe svoje obrazovanje po tim nastavnim planovima i programima, a najduže dvije godine nakon okončanog obrazovanja posljednje generacije u toj školi.

Članak 174.

Nastavnici sa V, VI ili VII stupnjem stručne spreme koji su stekli pravo na izvođenje nastave iz određenog predmeta po nastavnom planu i programu donesenom sukladno Zakonu o srednjoj školi - prečišćeni tekst ("Službene novine Tuzlanskog kantona", broj 11/02), a na dan stupanja na snagu ovog zakona imaju najmanje 10 godina staža u obrazovanju na poslovima izvođenja nastave odgovarajućeg predmeta, mogu obavljati poslove na kojim su zatečeni i nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Članak 175.

Osoba koja je imenovana dva ili više puta uzastopno za ravnatelja srednje škole koja ima status javne ustanove, prije stupanja na snagu ovog zakona, ne može se imenovati za vršitelja dužnosti ravnatelja ili ravnatelja srednje škole.

Članak 176.

Skupština Kantona zadržava prava i obveze osnivača prema postojećim srednjim školama i domovima učenika koji imaju status javne ustanove, preuzeta ranijim propisima.

Članak 177.

Skupština Kantona će u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti dugoročni program razvitka srednjeg obrazovanja i odgoja Tuzlanskog kantona.

Vlada Kantona će u roku od 6 mjeseci, od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti kriterije financiranja srednjih škola (članak 167.).

Članak 178.

Ministarstvo će, do 31. kolovoza 2004. godine, donijeti propise iz članka 39. ovog zakona.

Ministarstvo će u roku od godine dana donijeti propise iz članaka 41., 76., 82., 127. stavak 6. i članka 158.

Ministar će do 31. kolovoza 2004. godine donijeti propise iz članaka 42., 54., 58., 119., 140. i 148.

Ministar će u roku od 9 mjeseci, od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti propise iz članaka 15., 20., 53., 59., 63., 68., 75., 81., 88., 95., 99., 104., 105., 108., 114., 127. stavak 7., 129., 134., 144., 157. i 163.

Pedagoški zavod će do 31. kolovoza 2004. godine donijeti propis iz članaka 49., 50. i 94.

Do donošenja propisa iz stavka 1. do 5. ovog članka primjenjivat će se postojeći propisi ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Članak 179.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o srednjoj školi - prečišćeni tekst ("Službene novine Tuzlanskog kantona", broj 11/02).

Članak 180.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Tuzlanskog kantona"

Bosna i Hercegovina	Predsjednik
Federacija Bosne i Hercegovine	Skupštine Tuzlanskog kantona,
TUZLANSKI KANTON	
Skupština	Amir Fazlić, v.r.
Broj: 01-02-178-14/04	
Tuzla, 22. 4. 2004. godine	

103

Na osnovu člana 24. stav 1. tачка ц) Устава Тузланског кантона ("Службене новине Тузланско-подрињског кантона", бр. 7/97 и 3/99 и "Службене новине Тузланског кантона", бр. 13/99, 10/00 и 14/02), на приједлог Владе Тузланског кантона, Скупштина Тузланског кантона, на сједници од 22. 4. 2004. године, доноси

ЗАКОН

О СРЕДЊЕМ ОБРАЗОВАЊУ

I - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се обављање дјелатности средњег образовања, оснивање, организација и финансирање рада средње школе, права и обавезе родитеља, аутономија школе, улога и обавезе средње школе, организовање и извођење образовно-васпитног рада у средњој школи, начин именовања и надлежност органа средње школе, статус наставника, стручних сарадника и сарадника, статус ученика и друга питања у вези са обављањем дјелатности средњег образовања.

Сврха образовања

Члан 2.

Средње образовање и васпитање је дјелатност од посебног друштвеног интереса.

Сврха средњег образовања је да кроз интелектуални, физички, морални и друштвени развој појединца, у складу с његовим могућностима и способностима, допринесе стварању друштва заснованог на владавини закона и поштовању људских права, те допринесе његовом друштвено-економском развоју који ће допринијети унапређењу животног стандарда грађана.

Општи циљеви образовања

Члан 3.

Општи циљеви образовања произлазе из универзалних вриједности демократског друштва, те властитих вриједности система заснованог на специфичностима националне, историјске, културне и вјерске традиције народа и националних мањина које живе на подручју Тузланског кантона (у даљем тексту: Кантон).

Општи циљеви образовања су:

- омогућавање приступа изворима знања као основи за разумијевање себе, другог, и свијета у којем се живи;

- обезбјеђивање оптималног развоја за свако лице, укључујући и оне са посебним потребама, у складу са њиховим узрастом, могућностима и менталним и физичким способностима;

- промоција поштовања људских права и основних слобода и припрема сваког лица за живот у друштву које поштује принципе демократије и владавине закона;

- развијање свијести о припадности држави Босни и Херцеговини, властитом културном идентитету, језику и традицији, на начин примјерен цивилизацијским тековинама, упознајући и уважавајући друге и другачије, поштујући различитости и његујући међусобно разумијевање, толеранцију и солидарност међу свим људима, народима и заједницама;

- обезбјеђење једнаких могућности за образовање и могућности избора на свим нивоима образовања, без обзира на пол, расу, националну припадност, социјално и културно поријекло и статус, породични статус, вјероисповијест, психофизичке и друге личне особине;

- постизање стандарда знања који се могу компарирати на међународном, односно европском нивоу, који омогућавају укључивање и наставак школовања у земљама Европе;

- подстицање цјеложивотног учења;

- промоција економског развоја;

- укључивање у процес европских интеграција.

Право дјетета на образовање

Члан 4.

Свако дијете има једнако право приступа и једнаке могућности учешћа у одговарајућем образовању, без дискриминације на било којој основи.

Једнак приступ и једнаке могућности подразумијевају обезбјеђење једнаких услова и прилика за све, за почетак и наставак даљег образовања.

Одговарајуће образовање подразумијева образовање које, у складу с утврђеним стандардима, обезбјеђује дјетету да на најбољи начин развије своје урођене и потенцијалне умне, физичке и моралне способности на свим нивоима образовања.

Дефинисање појмова:

Члан 5.

"Средња школа" је установа у којој се врши средње образовање и васпитање ученика који су завршили основну школу и подразумијева:

- гимназију,

- средњу умјетничку школу,

- средњу техничку школу,

- средњу стручну школу,
- средњу вјерску школу, и
- средњу школу за образовање ученика са посебним потребама.

“Агенција за наставне планове и програме“ је институција установљена за имплементацију заједничког језгра наставних планова и програма на свим нивоима образовања у Босни и Херцеговини.

“Агенција за стандарде и оцјењивање“ је институција за установљење стандарда успјеха ученика и оцјењивање постигнутих резултата у складу са чланом 47. Оквирног закона о основном и средњем образовању у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ“, број 18/03).

“Инклузија“ подразумева свеобухватно укључивање лица са тешкоћама у развоју, тешкоћама у учењу и уопште тешкоћама социјалне интеграције, не само у васпитно-образовни систем, већ и у свакодневни живот и друштвену стварност.

“Полазник“ је лице старије од 15 година које, похађањем наставе за одрасле или полагањем испита, се оспособљава у средњој школи за стицање одређених звања или занимања.

Члан 6.

Средња школа је надлежна и одговорна да, у школи и у средини у којој дјелује, допринесе стварању такве културе која поштује људска права и основне слободе свих грађана како је то засновано Уставом и осталим међународним документима из области људских права које је потписала Босна и Херцеговина.

Члан 7.

У средњој школи настава се изводи на службеним језицима Босне и Херцеговине: босанском, хрватском и српском језику, ијекавског изговора, уз употребу оба службена писма (латиница и ћирилица), а, у зависности од потреба ученика, у употреби је и знаковно писмо.

Језик и култура сваке мањине, која живи на подручју Кантона, поштоваће се и уклапати у школу у највећој мјери, у којој је то изводљиво у складу с Оквирном конвенцијом о заштити права националних мањина.

Не може се вршити дискриминација:

- наставника или другог запосленика при избору, запослењу, обављању послова радног мјеста или напредовања на основу тога што у школи, у усменом или писменом изражавању, користи било који од службених језика Босне и Херцеговине.

- ученика при пријему, учешћу у активностима школе или у било којој другој активности везаној за тог ученика, на основу тога што у школи, у усменом или писменом изражавању, користи било који од службених језика или службених писама Босне и Херцеговине.

Наставници се посебно оспособљавају да препознају и тумаче разлике између три службена језика Босне и Херцеговине, у мјери у којој је то битно за предмете које предају.

Учбеници који су у употреби у школама, морају у потпуности поштовати разлике између три службена језика Босне и Херцеговине.

Наставу босанског језика, хрватског језика и српског језика реализују наставници који имају одговарајући профил и стручну спрему утврђену наставним планом и програмом.

Члан 8.

Ученику, држављанину Босне и Херцеговине, који се изјашњава припадником националне мањине, биће осигурана настава матерњег језика у средњој школи у коју је уписан, у највећој мјери у којој је то изводљиво.

Ученик, из става 1. овог члана, који жели похађати наставу из матерњег језика, при упису обавијестиће школу да је припадник националне мањине и школа ће то прихватити као чињеницу без даљих провјера или доказа.

Настава матерњег језика може бити организована у матичној школи или за више школа на за то подесном мјесту и реализује се у одјелењу, групи или појединачно.

Наставник, који реализује наставу матерњег језика ученика припадника националне мањине, мора имати одговарајућу стручну спрему којом се обезбјеђује да предмет може предавати уз одговарајући стандард.

Наставни план и програм за наставу матерњег језика мањина доноси Министарство образовања, науке, културе и спорта Тузланског кантона (у даљем тексту: Министарство) и обезбјеђује наставна средства за образовање мањина, уз оцјену и мишљење удружења националних мањина на подручју Кантона. Наставна средства треба да одговарају потребама националне мањине и укључују књижевност, историју, географију и културу те мањине.

У средњој школи у којој се образују ученици само једне националне мањине, цјелокупна настава се реализује на језику мањине, уз обавезно изучавање језика из члана 7. овог закона.

Члан 9.

Школа ће унапређивати и штитити вјерске слободе, толеранцију и културу дијалога.

Имајући у виду различитост и слободу вјерских увјерења у Босни и Херцеговини, ученици ће, у складу с њиховим увјерењем или увјерењем њихових родитеља, похађати часове вјеронауке.

Школа не може предузимати мјере и активности којима би се ограничавала слобода изражавања сопствених и упознавања других и другачијих вјерских увјерења.

Средња школа ће омогућити да ученици који не желе похађати вјеронауку неће ни на који начин бити доведени у неповољан положај у односу на друге ученике.

Члан 10.

У наставним и другим активностима у средњој школи се не могу употребљавати или излагати дидактички и други материјали, нити давати изјаве од стране наставника и другог школског особља, чији садржај би се оправдано могао сматрати увредљивим за језик, културу и религију ученика који припадају било којој националној, односно етничкој групи или религији.

Члан 11.

Страни држављани и лица без држављанства, када се може основано закључити да ће таква лица у Босни и Херцеговини боравити дуже од три мјесеца, имају право да стичу средње образовање и васпитање на подручју Кантона по одредбама овог закона, у складу са конвенцијама и споразумима које је Босна и Херцеговина закључила са другим државама или међународним организацијама.

Члан 12.

Развој дјелатности средњег образовања и васпитања утврђује се дугорочним програмом развоја средњег образовања и васпитања (у даљем тексту: дугорочни програм) који доноси Скупштина Тузланског кантона (у даљем тексту: Скупштина Кантона).

Дугорочним програмом, из става 1. овог члана, нарочито се утврђује обим потреба за образовањем и васпитањем одређеног профила кадрова, као и врста и број установа средњег образовања и васпитања.

II - ОСНИВАЊЕ, РАДИ ПРЕСТАНАК РАДА СРЕДЊЕ ШКОЛЕ

Члан 13.

Дјелатност средњег образовања и васпитања, у складу са овим законом, обавља средња школа.

Средњу школу може основати домаће и страно правно и физичко лице, у свим облицима својине, у складу са овим законом и дугорочним програмом.

Средњу вјерску школу може основати вјерска заједница.

Средњу школу као јавну установу, оснива Скупштина Кантона или општинско вијеће, када обезбјеђује средства за оснивање и рад средње школе, односно Скупштина Кантона и општинско вијеће у својству суоснивача.

Изузетно, средњу школу као јавну установу, може основати вјерска заједница, самостално или са другим правним или физичким лицем када Скупштина Кантона оцијени да за оснивање средње школе постоји јавни интерес.

Међусобна права и обавезе оснивача и средње школе уређују се уговором.

Средњу школу могу основати два или више оснивача. Ако средњу школу оснивају два или више оснивача, њихова међусобна права, обавезе и одговорности уређују се уговором.

Приватна средња школа може почети са радом када Министарство да сагласност за примјену одговарајућег наставног плана и програма и када, у складу с важећим прописима, обезбјеђује и друге стандарде и услове који гарантују да ће ученици добити одговарајуће образовање у складу са специфичностима школе која се оснива.

Међународне приватне средње школе могу имати наставне планове и програме који у потпуности не покривају заједничко језгро наставних планова и програма.

Средња школа не може се оснивати у сврху промовисања расних, националних, вјерских, полних и других предрасуда, нити своје функције смије вршити на начин противан закону, односно на начин којим се наведене предрасуде промовишу.

Члан 14.

Актом о оснивању средње школе утврђује се назив, дјелокруг рада и друга питања од значаја за рад средње школе.

Прије доношења акта о оснивању средње школе која нема статус јавне установе, оснивач мора прибавити сагласност Министарства.

Члан 15.

Средња школа на подручју Кантона оснива се и ради у складу са Педагошким стандардима за средње образовање и васпитање (у даљем тексту: Педагошки стандарди) и Нормативима школског простора, опреме и наставних средстава (у даљем тексту: Нормативи).

Педагошке стандарде и Нормативе, из става 1. овог члана, уз претходно проведenu јавну расправу у којој је обавезно учешће синдиката, доноси министар образовања, науке, културе и спорта Тузланског кантона (у даљем тексту: министар), уз претходну сагласност Владе Тузланског кантона (у даљем тексту: Влада Кантона).

Оснивач средње школе обезбјеђује финансирање плата наставника, стручних сарадника, сарадника и других запосленика, њихово образовање и обуку, средње образовање дјеце са посебним образовним потребама, опремање радионица, рад експерименталне средње школе, одржавање школских такмичења, простора школе, набавку школске опреме и учила у складу са Педагошким стандардима и Нормативима.

Члан 16.

Прије доношења акта о оснивању средње школе као јавне установе, оснивач усваја елаборат о друштвено-економској оправданости оснивања средње школе (у даљем тексту: елаборат).

Елаборат обавезно садржи: потребе друштва за образовањем ученика за стицање одређеног стручног звања или занимања, дужину трајања образовања, профил и степен стручне спреме који се стиче по завршетку образовања, опште и посебне услове по Педагошким

стандардима и одговарајућим нормативима и средства потребна за оснивање и рад средње школе.

Члан 17.

Оснивач је дужан да приликом оснивања средње школе формира комисију која ће, у складу са овим законом, извршити припреме за почетак рада школе.

Код оснивања средње школе као јавне установе, комисију из претходног става у име оснивача именује Министарство.

Члан 18.

Средња школа се може основати ако има:

- довољан број одјељења у складу са Педагошким стандардима;
- одговарајући стручни наставни кадар у складу са наставним плановима и програмима;

- средства за остваривање одговарајућег наставног плана и програма;

- школске просторије, опрему и наставна средства у складу са одговарајућим нормативима.

Број ученика у одјељењима и групама у оквиру којих се остварује образовање и васпитање у средњој школи, утврђује се Педагошким стандардима.

Члан 19.

Средња школа може почети са радом када Министарство утврди да су испуњени услови предвиђени одредбама овог закона.

Провјеравање услова из става 1. овог члана врши Министарство. Провођење поступка и утврђивање чињеничног стања, везаног за испуњавање услова из члана 18. овог закона, врши се у складу са одредбама Закона о управном поступку.

Новооснована средња школа почиње са радом почетком школске године.

Увођење новог наставног плана и програма, односно проширивање дјелатности или промјена образовања и васпитања у оквиру рада средње школе, захтијева утврђивање одговарајућих услова рада у складу са чланом 18. став 1. овог закона.

Члан 20.

Поред уписа у судски регистар, средња школа која испуњава услове за рад, уписује се у Регистар средњих школа који води Министарство.

Средња школа, након уписа у Регистар средњих школа, може издавати свједоцбе и друге јавне исправе о завршетку образовања, о завршетку појединих разреда и облика образовања.

Средња школа брише се из Регистра средњих школа када престане испуњавати услове прописане овим законом.

Списак верификованих средњих школа објављује се у "Службеним новинама Тузланског кантона".

Ближе прописе о поступку утврђивања услова и о садржају и начину вођења Регистра средњих школа доноси министар.

Члан 21.

У зависности од услова, могућности и потреба, у средњој школи може се организовати извођење образовно-васпитног рада средњег образовања за дјецу са посебним образовним потребама по одговарајућим програмима.

Члан 22.

Средња школа може проширити или промијенити дјелатности, као и вршити статусне промјене: спајање, припајање, подјелу и издвајање.

Одлуку о статусним промјенама доноси оснивач након усвајања елабората.

Проширивање или промјена дјелатности, као и статусне промјене средње школе које се односе на образовно-васпитни рад, важе од почетка наредне школске године.

Члан 23.

Средња школа може организовати образовно-васпитни рад по одговарајућем програму средње школе и ван свог сједишта уколико у том мјесту нема средње школе такве врсте а постоје друштвене потребе и услови за образовањем ученика.

Средња школа је дужна за организовање образовно-васпитног рада из става 1. овог члана, претходно прибавити сагласност Министарства.

Образовно-васпитни рад из става 1. овог члана може отпочети када Министарство утврди да су испуњени услови за рад у складу са овим законом.

Члан 24.

Друга држава или кантон могу организовати рад одјељења средњег образовања и васпитања на територији Кантона у складу са овим законом.

Рад одјељења средње школе, из претходног става, организује се уз претходну сагласност Министарства по наставним плановима и програмима које су донијели органи друге државе, односно кантона, надлежни за послове образовања, изузев за националну групу предмета.

Одјељења која организују средње школе из других држава и кантона, могу почети са радом тек када Министарство утврди да су испуњени услови прописани овим законом.

Члан 25.

Рад средње школе је јаван.

Средња школа има печат у складу са актом о оснивању школе.

Средња школа је обавезна на видном мјесту при улазу у школски објекат истакнути натписну плочу која садржи назив и сједиште школе, а натписна плоча средње школе која има статус јавне установе, осим назива и сједишта садржи и грб Кантона.

Средња школа има својство правног лица.

Члан 26.

Средња школа престаје са радом ако не испуњава услове потребне за рад, прописане овим законом, и задатке ради којих је основана, или ако не постоји потреба за њеним даљим радом.

Акт о престанку рада средње школе доноси оснивач.

Када Министарство утврди да средња школа не испуњава услове који су прописани овим законом, одредиће рок у којем оснивач мора отклонити утврђене недостатке.

Уколико недостаци не буду отклоњени у одређеном року, Министарство ће предложити оснивачу да донесе акт о престанку рада школе.

Ако оснивач средње школе, у року од 3 мјесеца од дана подношења приједлога из става 4. овог члана, не донесе акт о престанку рада средње школе, Министарство доноси рјешење о престанку рада средње школе и проводи поступак брисања те школе из Регистра средњих школа.

Ако се Скупштина Кантона, за средње школе чији је оснивач, не изјасни о приједлогу из става 4. овог члана у року од три мјесеца, Министарство доноси акт о прекиду рада у средњој школи који је привременог карактера и важи до коначне одлуке Скупштине Кантона.

Актом о престанку односно прекиду рада средње школе, одредиће се рок престанка односно прекида рада средње школе, који

не може бити краћи од рока предвиђеног за завршетак текуће школске године.

У случају престанка, односно прекида рада средње школе, оснивач је дужан да ученицима омогући наставак и завршавање започетог образовања у трајању најдуже двије године по окончању образовања посљедње генерације редовних ученика.

Начин на који ће бити омогућен наставак и завршетак започетог образовања из претходног става овог члана ближе се уређује актом о престанку рада средње школе.

Акт о престанку рада средње школе објављује се у “Службеним новинама Тузланског кантона”.

Члан 27.

На оснивање, рад и престанак рада средње школе примјењују се општи прописи о установама, уколико овим законом није другачије прописано.

III - ПРАВА И ОБАВЕЗЕ РОДИТЕЉА

Члан 28.

Родитељи имају право и обавезу старати се о образовању своје дјеце. Право је родитеља да, у складу с њиховим увјерењима о томе шта је у најбољем интересу њихове дјеце, колико је то доступно, одаберу врсту образовања коју ће њихова дјеца стицати, под условом да је таквим избором остварено право дјетета на одговарајуће образовање. Родитељи имају право одабрати да своју дјецу образују у јавној или приватној школи. Приватне школе, у погледу услова и процедура, обезбјеђују једнаке могућности за упис свим ученицима.

Члан 29.

У остваривању својих права, родитељи не могу ограничити права своје дјеце да имају приступ и да уживају корист од образовања примјереног њиховом узрасту и способностима.

Своје право на избор образовања дјеце родитељи не могу остваривати на начин којим се испољавају предрасуде на расној, полној, националној, језичкој, вјерској и свакој другој основи, као и на начин противан овом закону.

Члан 30.

Право и обавеза родитеља је редовно информисање, консултовање и праћење образовног напретка своје дјеце, као и право праћења и вредновања рада директора, наставника и другог школског особља, те квалитета рада школе у цјелини.

Родитељи имају право и обавезу, у интересу своје дјеце и путем својих представника у школским органима и тијелима или путем својих асоцијација, учествовати у одлучивању о питањима од значаја за рад школе и функционисање образовног система уопште.

IV - УЛОГА И ОБАВЕЗЕ ШКОЛЕ

Члан 31.

Школа своју улогу и обавезе остварује у окружењу које развија мотивацију за стицање знања које поштује и подржава индивидуалност сваког ученика, као и његов културни и национални идентитет, језик и вјероисповијест, које је безбједно, и у којем не постоји било какав облик застрашивања, злостављања, физичког кажњавања, вријеђања, понижавања, деградирања или штете по здравље, укључујући и штету изазвану пушењем или употребом других опојних и законом забрањених средстава.

Члан 32.

Школа не смије вршити дискриминацију у приступу дјеце образовању или њиховом учешћу у образовном процесу на основу расе, боје, пола, језика, религије, политичког или другог мишљења, националног или социјалног поријекла, на основу тога што су дјеца са посебним потребама, или на било којој другој основи.

Оснивач средње школе, заједно са средњом школом, обезбјеђује функционални смјештај и пратећу инфраструктуру за несметан приступ и учешће у образовном процесу дјеце са посебним образовним потребама, младима и одраслима.

Члан 33.

Средња школа промовише једнаке могућности за све своје ученике, наставнике и остале запосленике, уважавајући и промовишући истовремено и право на различитости међу њима. У том циљу средња школа, уз сагласност Министарства, утврђује и проводи властите програме који подржавају и његују различите културе, језике и вјероисповијест својих ученика и запосленика.

Члан 34.

Средња школа промовише и развија стално и динамично партнерство школе, родитеља и локалне заједнице у свим питањима од значаја и интереса за остваривање функције школе и потреба ученика.

Средња школа, родитељи, ученици и локална заједница, нарочито промовишу и проводе програме заједничког и организованог дјеловања и сарадње у борби против злостављања и злоупотребе дјеце и младих, борби против дроге, алкохолизма и других токсикоманија, пушења и малолетничке делинквенције, те свих других појава које угрожавају здравље и живот ученика.

V - АУТОНОМИЈА ШКОЛЕ

Члан 35.

У средњој школи је забрањено организовање и дјеловање политичких партија и њихових подмладака.

Симболи који се не могу истицати у просторијама школе су:

- симболи других држава (заставе, грбови страних држава и сл.),

- било какви симболи, фотографије или објекти који се односе на политичке партије, покрете, лидере и сл.,

- симболи, фотографије или објекти који се односе на било који рат, осим учила у кабинетима који су нужни за изучавање програмских садржаја,

- ратне спомен-плоче и споменици који садрже детаље, интерпретације, квалификације или величају рат, као и у другим случајевима предвиђеним критеријима за школске називе и симболе.

Наоружаним лицима забрањен је приступ и боравак у просторијама школе, без претходне сагласности директора средње школе.

Члан 36.

Средња школа има одговарајући степен аутономије, у складу са важећим прописима, а нарочито у погледу запошљавања наставног, стручног и другог кадра, те слободе рада наставника.

Средња школа поштује слободу наставника да изведе наставу на начин који сматрају одговарајућим, при чему школа мора водити рачуна о стандардима и одрживости постојећих и примјени нових облика и метода у наставном процесу.

Средња школа пружа наставницима оптималну подршку при остваривању професионалних стандарда у извођењу наставе.

VI - ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД СРЕДЊЕ ШКОЛЕ**1. Опште одредбе**

Члан 37.

У средњој школи образују се:

- редовни ученици, надарени ученици и ученици са посебним образовним потребама;

- полазници;

- лица која желе да се стручно усавршавају, допунски образују и стручно оспособљавају разним облицима образовања.

Члан 38.

Наставним планом и програмом одговарајуће средње школе (у даљем тексту: наставни план и програм), утврђују се циљеви и задаци, садржај и врста, обим и трајање образовања у средњој школи.

Члан 39.

Наставним планом и програмом, за сваку врсту средње школе, утврђују се, у зависности од врсте образовања, однос опште-образовног, стручно-теоријског и практичног дијела програма, наставни предмети, седмични број часова за сваки предмет и разред и број часова факултативне наставе са ваннаставним активностима.

Ученик на почетку школске године, са листе коју утврђује Министарство за сваку врсту средње школе, бира факултативни предмет.

По изјашњавању ученика о одабиру факултативног предмета, факултативни предмет постаје обавезан за ученика и оцјена из тог предмета не улази у просјечну оцјену општег успјеха.

Наставним планом и програмом утврђује се и фонд наставних часова и одговарајући програмски садржаји додатног образовања за надарене ученике.

Члан 40.

Саставни дио наставног плана и програма средњег образовања и васпитања за сваку врсту школе, групу наставних предмета односно предмет, чине и специфични садржаји чији обим не може бити већи од 20% у односу на заједничко језгро наставних планова и програма.

Специфичне садржаје из става 1. овог члана, утврђује наставнички савет средње школе, на приједлог школског одбора, оснивача, савјета родитеља, савјета ученика и удружења грађана, а након прибављеног мишљења Педагошког завода Тузла (у даљем тексту: Педагошки завод) и уз сагласност Министарства.

Изузетно, у вјерским школама, специфични садржаји из става 1. овог члана могу бити и већи од 20% у односу на утврђени наставни план и програм, али не већи од 35%.

Члан 41.

Наставни план и програм доноси Министарство, у складу са заједничким језгром наставних планова и програма у Босни и Херцеговини.

Заједничко језгро наставних планова и програма:

а) обезбјеђује да се у васпитно-образовном процесу развија однос и осјећај припадности Босни и Херцеговини;

б) гарантује и обезбјеђује квалитетно образовање и достизање задовољавајућег стандарда знања, вјештина и способности за сву дјецу;

ц) обезбјеђује досљедност квалитета стандарда образовања у свим средњим школама;

д) обезбјеђује задовољавајућу усклађеност наставних планова и програма као и њихову прилагодљивост у складу са специфичним потребама школе и локалне заједнице;

е) обезбјеђује примјену наставних планова и програма који одговарају образовним потребама дјецe на коју се односе, те њиховом узрасту и посебним интересима са акцентом на промоцију здравог начина живота као највећег интереса ученика, родитеља, наставног особља и друштва;

ф) обезбјеђује слободу кретања и једнак приступ образовању;

г) гарантује економичност и ефикасност у финансирању и раду школе.

Члан 42.

Школска година траје од 1. септембра текуће до 31. августа наредне календарске године.

Настава се остварује по полугодиштима и траје 185 радних дана, с тим да се програмски садржај реализује у оквиру 175 наставних дана.

Настава у завршном разреду средње школе траје 160 радних дана, с тим да се програмски садржај реализује у оквиру 150 наставних дана.

Разлика у броју радних и наставних дана користи се за реализацију посебних програмских садржаја, обиљежавање државних и вјерских празника, за културну и спортску дјелатност школе планирану годишњим програмом рада и школским календаром.

Школски календар за сваку школску годину доноси министар. Школски календар се објављује у "Службеним новинама Тузланског кантона".

Члан 43.

Настава у првом полугодишту почиње првог понедељка у септембру, осим када министар, из одређених оправданих разлога, донесе другачију одлуку.

Зимски одмор, у складу са школским календаром, за ученике траје три седмице, а љетњи одмор траје од завршетка другог полугодишта до почетка наредне школске године.

Средња школа може, ради обиљежавања вјерских празника, одредити да се дио зимског одмора за ученике користи у току првог или другог полугодишта.

Средња школа организује наставу у петодневној радној седмици.

Изузетно, средња школа може, у оквиру једне радне суботе у току мјесеца, организовати додатну и допунску наставу, рад секција и ученичких организација.

Члан 44.

Наставни час општеобразовне, стручно-теоријске и практичне наставе у средњој школи траје 45 минута, а наставни час практичне наставе у предузећима и другим правним субјектима траје 60 минута.

Изузетно, у школама и установама за ученике са посебним потребама у образовању, наставни час траје 40 минута.

Члан 45.

Средња школа је дужна обезбиједити да укупно оптерећење ученика наставом и осталим видовима непосредног васпитно-образовног рада не може износити више од 35 часова седмично, с тим што, у току дана ученик не може имати више од 7 часова наставе.

Члан 46.

Средња школа је дужна остварити годишњи фонд наставних часова и програмске садржаје предвиђене наставним планом и програмом.

Ако се утврди да средња школа није остварила годишњи фонд наставних часова и програмске садржаје у оквиру предвиђеног броја наставних дана, продужиће наставу док се не оствари годишњи фонд наставних часова.

Средња школа која не оствари предвиђени годишњи фонд наставних часова, не може издати свједоцбу о завршеном разреду, односно образовању.

Члан 47.

Средња школа не може образовно-васпитни рад прекидати у току полугодишта односно школске године, изузев из разлога утврђених чланом 43. став 3. овог закона или због елементарних непогода, епидемије и других, нарочито оправданих разлога, а по одлуци Министарства.

Члан 48.

Министарство може одобрити, зависно од климатских и других услова, ранији почетак или продужетак зимског одмора, с тим да у току школске године буде остварен годишњи фонд наставних часова и садржаји, предвиђени наставним планом и програмом.

Завршетак првог полугодишта и трајање зимског одмора за ученике средњих школа на подручју Кантона регулише се школским календаром.

Члан 49.

Рад средње школе у току школске године утврђује се годишњим програмом рада који садржи облике и распоред образовно-васпитног рада, обим и садржај рада, обавезе наставника, стручних сарадника и сарадника, стручно усмјеравање ученика, слободне активности ученика као и друге активности.

Методологију израде годишњег програма рада за сваку врсту средње школе утврђује Педагошки завод.

Приједлог годишњег програма рада школе утврђује наставнички савјет, а доноси школски одбор и доставља Министарству и Педагошком заводу најкасније до 1. октобра за текућу школску годину.

Извјештај о раду и извјештај о успјеху ученика у учењу и владању, школа је дужна доставити Педагошком заводу и оснивачу на крају првог полугодишта и на крају школске године.

Уколико је оснивач средње школе Скупштина Кантона, извјештаји из претходног става достављају се Министарству и Педагошком заводу.

Члан 50.

Средња школа организује излете, стручне посјете, екскурзије и логоровања, у складу са годишњим програмом рада и начелима о планирању и организовању излета, екскурзија и логоровања (у даљем тексту: начела).

Излети, стручне посјете, екскурзије и логоровања, предвиђени годишњим програмом рада средње школе, рачунају се у радне дане.

Стручне посјете и стручне екскурзије урачунавају се у наставне дане ученицима из предмета из којих је реализована стручна посјета, односно стручна екскурзија.

Начела из става 1. овог члана утврђује Педагошки завод.

Члан 51.

У средњој школи, ученицима се у циљу развоја њихових креативних способности, навика и вјештина које презентују учествујући у школским и ваншколским културним и јавним манифестацијама, омогућава укључивање у различите видове слободних активности.

Слободне активности ученика остварују се добровољним укључивањем ученика у рад секција, клубова, дружина, група, ученичких задруга и других облика организовања.

Задаци и програмски садржаји слободних активности утврђују се годишњим програмом рада, у складу са Педагошким стандардима и правилима средње школе.

Средња школа може организати манифестацију, која није утврђена годишњим програмом рада, уз достављени програм манифестације и сагласност Министарства.

Члан 52.

Ученици средње школе могу, у складу са посебним законом, организати ученичку задругу.

Ученичку задругу може организати најмање 30 ученика средње школе.

Средства ученичке задруге и средства остварена практичним радом ученика у школским радионицама, не улазе у укупан приход средње школе.

Члан 53.

Ради увођења нових облика и садржаја рада, на основу елабората и стручног мишљења Педагошког завода, Министарство може једну или више средњих школа, једно или више одјељења, прогласити експерименталном или основати експерименталну средњу школу.

Актом о оснивању експерименталне средње школе или актом о проглашењу средње школе експерименталном, утврђује се евентуално одступање од одредаба овог закона у примјени наставне норме, дневног и седмичног оптерећења ученика наставним часовима, начин вредновања и оцјењивања знања ученика, организовање одјељења и примјена наставног плана и програма.

Оснивање и рад експерименталне средње школе и проглашење постојећих школа односно одјељења, експерименталним, уређује се ближим прописом који доноси министар.

Члан 54.

За континуирану обуку наставника, стручних сарадника и сарадника основних и средњих школа, те предшколских установа, за извођење педагошко-методичке праксе студената, на приједлог Педагошког завода и одговарајућих факултета - академија, одређују се средње школе - вјежбаонице.

Услови обављања педагошко-методичке праксе у вјежбаоници уређују се ближим прописом који доноси министар.

Члан 55.

У средњој школи употребљава се школски уџбеник, збирка задатака, приручник, радна свеска или друга литература, која је додаток уџбенику или замјењује уџбеник, израђена у складу са концепцијом уџбеника.

Средњој школи употребу школских уџбеника, збирки задатака, приручника, радних свески и друге литературе, која је додаток уџбенику или замјењује уџбеник, одобрава Министарство.

Члан 56.

На подручју Кантона могу се основати сљедеће средње школе:

- гимназија у којој се, поред општеобразовног програма, остварују и посебни програми према типу гимназије;

- средња умјетничка школа у којој се, поред одговарајућег општеобразовног програма, остварује и програм из области музичке, балетске и ликовне умјетности;

- средња техничка школа у којој се, поред одговарајућег општеобразовног програма, остварују програми за стицање одговарајућих звања IV степена стручне спреме;

- средња стручна школа у којој се, поред одговарајућег општеобразовног програма, остварује стручни програм III и IV степена стручне спреме, те стичу занимања одговарајуће струке;

- средња школа за ученике са посебним образовним потребама, у којој се остварују стручни програми прилагођени за образовање ученика са посебним образовним потребама,

- средња вјерска школа у којој се, поред одговарајућег општеобразовног програма, остварује и посебан програм за образовање вјерских службеника;

- мјешовита средња школа у којој се, поред одговарајућег општеобразовног програма, остварује и програм гимназије, средње техничке школе и средње стручне школе.

У средњој школи, поред реализовања програма општеобразовног и одговарајућег стручног дијела из става 1. овог члана, могу се реализовати и програми стручног усавршавања наставника, допунског образовања одраслих, као и стручног оспособљавања путем курсева.

2. Гимназија

Члан 57.

Гимназија је школа савременог општег четворогодишњег образовања и припремања ученика за наставак школовања на високошколским установама.

У гимназији се образују редовни ученици по општеобразовним програмима и програмима према типу гимназије.

Изузетно, у гимназији се могу образовати и ванредни полазници уз сагласност Министарства.

У гимназији се могу остварити образовни програми за сљедеће типове гимназије:

- општа гимназија;
- језичка гимназија;
- природно-математичка гимназија;
- математичко-информатичка гимназија;
- спортска гимназија;
- педагошка гимназија;
- гимназија примијењених умјетности.

Члан 58.

У гимназију се могу уписати ученици који су са успјехом завршили редовно основно образовање и васпитање.

Упис се врши на основу општег успјеха и успјеха ученика из свих наставних предмета у четири завршна разреда основне школе, посебног бодовања из предмета значајних за школу, додатног образовања за надарене ученике и усмјерења на основу професионалне оријентације, а у складу са критеријима које доноси министар.

Члан 59.

На завршетку образовања у гимназији полаже се матура.

У гимназији, чији програми и реализација наставног процеса испуњавају услове у складу са организацијом међународне матуре, школа може организати полагање међународне матуре.

Ближе прописе о садржају и начину полагања матуре у гимназији доноси министар.

Члан 60.

У гимназији се не може вршити истовремено образовање по програму друге врсте средње школе.

3. Умјетничка школа

Члан 61.

У умјетничкој школи образују се ученици и полазници по општеобразовном програму и посебном програму из музичке, балетске и ликовне умјетности у трајању од четири године за стицање одговарајућег звања и за наставак образовања на високошколским установама.

Наставним планом и програмом умјетничке школе утврђује се однос општеобразовних садржаја и дијела програмских садржаја за образовање из одређене области умјетности.

Члан 62.

У умјетничку школу могу се уписати ученици који су са успјехом завршили редовно основно образовање.

Изузетно, у умјетничку школу се могу уписати и редовни ученици који су са успјехом завршили најмање шест разреда основне школе.

Упис се врши на основу успјеха у четири завршна разреда основне школе из предмета значајног за одређену област умјетности, те усмјерења датог на основу професионалне оријентације.

За упис у умјетничку школу обавезан је пријемни испит.

Програм и начин полагања пријемног испита утврђује наставнички савјет умјетничке школе.

Члан 63.

На завршетку образовања у умјетничкој школи полаже се матура.

Програм и начин полагања матуре у умјетничкој школи утврђује се наставним планом и програмом за сваку врсту умјетности.

Ближи пропис о садржају и начину полагања матуре у умјетничким школама доноси министар.

4. Средња техничка школа

Члан 64.

У техничкој школи образују се ученици и полазници за сложеније захтјеве рада у трајању од четири године по општеобразовном и стручном програму средњег образовања на основама савремене и традиционалне технологије.

Ученик који заврши техничку школу, оспособљен је за рад и за наставак образовања.

Члан 65.

Наставним планом и програмом техничке школе, за сваки тип школе, утврђује се однос општеобразовног и садржаја стручно-теоријског и практичног дијела наставе.

У техничкој школи стичу се одговарајућа стручна звања.

Члан 66.

У техничку школу могу се уписати ученици који су са успјехом завршили редовно основно образовање.

Упис се врши на основу општег успјеха у четири завршна разреда основне школе, успјеха из предмета значајних за школу и усмјерења датог на основу професионалне оријентације.

Члан 67.

У техничкој школи могу се образовати и полазници путем полагања испита, уз обавезу похађања инструктивне наставе најмање 40% од укупног фонда часова.

Члан 68.

На завршетку образовања у техничкој школи полаже се матура. Наставним планом и програмом, за сваки тип школе, утврђује се програм полагања матуре.

Ближи пропис о садржају и начину полагања матуре у техничкој школи за ученике и полазнике доноси министар.

5. Стручна школа

Члан 69.

У стручној школи образују се ученици и полазници за одговарајућа занимања у двогодишњем, трогодишњем или четворогодишњем трајању.

Упис се врши на основу општег успјеха у четири завршна разреда основне школе и усмјерења датог на основу професионалне оријентације.

Наставним планом и програмом утврђује се занимање и трајање образовања, те однос општеобразовних, стручно-теоријских садржаја и садржаја практичне наставе.

Члан 70.

У стручној школи образују се и ученици са сметњама у психофизичком или физичком развоју по прилагођеним програмима за одговарајућа занимања I, II и III степена стручне спреме у трајању од двије до четири године.

Члан 71.

У средњој стручној школи могу се реализовати и одговарајући програми стручног образовања I и II степена стручне спреме, односно стручно оспособљавање путем курсева.

О завршеном стручном образовању I и II степена, издаје се увјерење о стручној оспособљености.

СТИЦАЊЕМ ОБРАЗОВАЊА ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА НЕ СТИЧЕ СЕ СРЕДЊА СТРУЧНА СПРЕМА.

Члан 72.

Ученик са завршеном стручном школом у трогодишњем или четворогодишњем трајању може се уписати на одговарајућу високошколску установу, под условом да стекне допунско образовање из општеобразовних предмета у гимназији или средњој техничкој школи, по посебном програму кога на приједлог Педагошког завода утврђује Министарство.

Ученику који прелази из једног образовног програма у други, у оквиру исте струке, вријеме образовања у претходном образовном програму признаје се за даљи наставак образовања на цијелој територији Босне и Херцеговине, у складу са наставним планом и програмом и другим условима утврђеним важећим прописима.

Ученик се уписује у наредни разред, а школа је дужна да му омогући полагање евентуалне разлике предмета најкасније до 15. априла текуће школске године.

Члан 73.

Образовање у стручној школи може се реализовати редовно и ванредно.

Ванредно образовање обавља се на начин утврђен наставним планом и програмом за стручну школу.

Члан 74.

У стручну школу за стицање III и IV степена стручне спреме за везане занате, могу се уписати ученици на основу свједоцбе о завршеној основној школи и усмјерења датог у складу са професионалном оријентацијом.

Члан 75.

На завршетку образовања у стручној школи за стицање III и IV степена стручне спреме полаже се завршни испит са практичним радом.

Наставним планом и програмом за сваку школу утврђује се начин полагања завршног испита.

Ближи пропис о полагању завршног испита у средњој стручној школи доноси министар.

Члан 76.

Лица, након стицања III и IV степена стручне спреме у стручној школи, могу се даље образовати у трајању од годину дана, као полазници за стицање мајсторског испита у одговарајућој стручној школи која испуњава услове за то образовање, у складу са овим законом.

Право на образовање из претходног става овог члана имају полазници са најмање двије године праксе у струци.

Програм и услови образовања за мајсторски испит утврђују се одговарајућим наставним плановима и програмима које доноси Министарство.

Члан 77.

Практична настава у техничкој школи и стручној школи изводи се у складу са наставним плановима и програмима у школским радионицама, лабораторијама и кабинетима, те другим објектима за наставу, опремљеним у складу са одговарајућим нормативима.

Практична настава изводи се под стручним надзором средње школе и у установама и предузећима која имају одговарајућу савремену опрему, техничко - технолошка средства и друге одговарајуће услове, у складу са наставним планом и програмом.

Услови, облици, методе и поступци извођења практичне наставе те вршење стручног надзора, регулишу се уговором средње школе са предузећима, установом или лицем које самостално обавља дјелатност.

Члан 78.

Наставним планом и програмом техничке школе, као и стручне школе, могу се утврдити обавезе, програм, вријеме и трајање обављања феријалне праксе ученика.

Услови извођења феријалне праксе за ученике средње школе утврђују се уговором са предузећем, установом или лицем које самостално обавља дјелатност, у зависности од тога гдје се она изводи.

6. Средња вјерска школа

Члан 79.

Средњу вјерску школу може основати вјерска заједница.

Средња вјерска школа је школа у којој се образују редовни ученици и полазници у трајању од четири године по програму општеобразовних предмета и посебном програму за стручно образовање вјерских службеника.

Ученик који заврши средњу вјерску школу оспособљен је за рад и наставак образовања.

Члан 80.

У средњим вјерским школама, у зависности од типа, ученици стичу знање у складу са наставним планом и програмом.

Члан 81.

У средњу вјерску школу могу се уписати ученици који су са успјехом завршили редовно основно образовање и васпитање и ако положе пријемни испит.

Програм и начин полагања пријемног испита утврђује наставнички савјет школе.

На завршетку образовања у средњој вјерској школи полаже се матура.

Наставним планом и програмом утврђује се садржај и програм полагања матуре.

Ближе прописе о начину полагања пријемног испита и матуре на приједлог вјерске заједнице, доноси министар.

Члан 82.

Наставни план и програм средње вјерске школе доноси оснивач уз претходну сагласност Министарства.

Наставним планом и програмом средње вјерске школе утврђује се однос општеобразовних предмета и посебног програма.

У средњој вјерској школи не може се вршити истовремено образовање по програму за друге врсте средњих школа.

7. Упис полазника у средње школе

Члан 83.

Упис полазника у први разред средње техничке школе и средње стручне школе врши се на основу успјеха постигнутог у завршном разреду основне школе.

Упис у први разред полазника средње умјетничке школе и средње вјерске школе врши се на основу успјеха постигнутог у завршном разреду основне школе и положеног пријемног испита.

8. Образовање ученика са посебним образовним потребама

Члан 84.

Дјеца и млади са посебним образовним потребама из разлога физичког и психичког онеспособљења стичу образовање у редовним школама и према програмима прилагођеним њиховим индивидуалним могућностима и способностима. Индивидуални програм, прилагођен њиховим могућностима и способностима, израдиће средња школа за сваког ученика или групу ученика, уз обавезно одређивање дефектолошког и логопедског статуса.

У случајевима кад је немогуће пружити одговарајуће образовање у редовним школама, дјеца и млади са озбиљним сметњама и потешкоћама у развоју могу се, дјелимично или у цјелини, образовати у установама намијењеним за образовање и васпитање лица са сметњама у физичком и психичком развоју.

Образовање дјеце и младих са посебним образовним потребама је од приоритетног јавног интереса и саставни је дио јединственог образовног система.

Члан 85.

Наставним плановима и програмима за образовање ученика са посебним образовним потребама утврђује се занимање, трајање образовања, те однос општеобразовних и стручно-теоријских и садржаја практичне наставе.

У средњој школи за ученике са посебним образовним потребама, за редовне ученике и полазнике, образовање траје од једне до четири године по прилагођеним програмима за одговарајуће профиле I, II и III степена стручне спреме.

У установама за образовање, васпитање и рехабилитацију ученика оштећеног слуха и говора, образују се редовни ученици и полазници по наставним плановима и програмима I, II, III и IV степена стручне спреме средње техничке и стручне школе.

Члан 86.

У средњу школу за образовање ученика са посебним образовним потребама могу се уписати ученици на основу свједоцбе о завршеној

основној школи и препоруке стручне службе професионалне оријентације.

VII - УЧЕНИЦИ

Члан 87.

Средњошколско образовање је свима доступно, у складу са постигнутим успјехом у основној школи, личним интересом и способностима.

Статус ученика средње школе стиче се уписом.

Статус редовног ученика може се стећи само у једној средњој школи.

Изузетно, ученик који похађа редовну школу може стећи статус редовног ученика и у умјетничкој школи.

Члан 88.

Упис ученика у I разред средње школе врши се на основу конкурса који се објављује у дневном листу најмање два мјесеца прије почетка школске године.

Предност, под једнаким условима, код пријаве на конкурс имају дјеца са посебним образовним потребама и дјеца која испуњавају услове утврђене Законом о допунским правима бораца - бранитеља и чланова њихових породица.

Критерије за упис у I разред средње школе доноси министар.

План уписа у први разред средњих школа на подручју Кантона, за сваку школску годину, на приједлог школског одбора доноси министар уз сагласност Владе Кантона.

Редовно средњошколско образовање у јавним установама је бесплатно.

Члан 89.

Ученик средње школе може се истовремено уписати и полагати предмете другог програма средње школе у истоврсној или другој средњој школи и, као ванредни ученик, стећи и друго образовање.

Правилима средње школе утврђују се ближи услови стицања образовања у смислу става 1. овог члана.

Члан 90.

Статус ученика средње школе престаје:

- исписивањем из средње школе;
- губљењем права на даље редовно образовање у тој школи;
- искључивањем из средње школе;
- напуштањем средње школе и
- завршавањем образовања у средњој школи.

Поступак и услови за утврђивање напуштања средње школе утврђују се правилима средње школе.

Члан 91.

Редован ученик који са успјехом не заврши разред, има право да понови разред.

У току редовног образовања, ученик може два пута поновити разред.

Редован ученик који у току образовања заостаје у савладавању наставних садржаја или не заврши разред, може се преусмјерити на образовање по једноставнијем програму.

Редован ученик, који је напустио средњу школу, уколико жели да поново настави образовање као полазник, сноси трошкове свог образовања.

Члан 92.

Редован ученик се може исписати из средње школе уз сагласност родитеља - старатеља:

- када из објективних разлога мора прекинути образовање;

- када прелази у другу средњу школу.

Редован ученик се може исписати и у другим случајевима, али најкасније два мјесеца прије завршетка наставе у другом полугодишту, односно два мјесеца прије завршетка образовања.

Средња школа исписаним ученицима, на захтјев ученика или родитеља, издаје увјерење о постигнутом успјеху у учењу и владању до момента исписа из школе.

Члан 93.

Средња школа може ученицима, који су проглашени перспективним или врхунским спортистима, те надареним ученицима за поједине наставне области који су стекли право учешћа на државним или међународним такмичењима, као и у другим случајевима, одлуком наставничког савјета школе, одобрити одсуствовање са наставе ради припремања и учешћа на такмичењима под условима утврђеним правилима школе.

Школа ће ученицима из претходног става овог члана омогућити да, путем инструктивно-консултативне наставе и полагањем испита у току школске године, заврше одговарајући разред.

Праћење, вредновање и оцјењивање резултата рада ученика

Члан 94.

Средња школа је дужна да, у току образовања, систематски прати развој ученика, њихове склоности и способности, да вреднује резултате њиховог рада и усмјерава их у складу са потребама тржишта рада и програмом професионалне оријентације за избор одговарајућег образовања.

Програм професионалне оријентације ученика доноси Педагошки завод.

Члан 95.

Средња школа је одговорна за редовно праћење, вредновање и оцјењивање рада и равномјерну оптерећеност ученика у току школске године.

Оцјењивање резултата рада ученика у средњој школи је описно и бројчано.

Оцјењивање у средњој школи је јавно и континуирано.

Приликом оцјењивања уз бројчану оцјену уписује се и датум.

Бројчане оцјене из предмета или области су: одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2) и недовољан (1).

Оцјена недовољан (1) није пролазна.

Изузетно, оцјењивање резултата рада ученика са посебним образовним потребама, уколико ће то боље изразити резултате у односу на циљеве из плана поред бројчаног може бити и описно.

Ближе прописе о праћењу, вредновању и оцјењивању резултата рада ученика доноси министар.

Члан 96.

Општи успјех ученика утврђује се на основу закључених оцјена на крају оба полугодишта, а за ученике упућене на поправни испит, послје обављених поправних испита.

За ученике за које се настава не изводи по полугодиштима општи успјех утврђује се на завршетку образовања.

Наставнички савјет, након сваког полугодишта, утврђује резултате рада одјељења, разреда и школе.

Члан 97.

Закључну оцјену из појединих наставних предмета утврђује одјељењски савјет на приједлог предметног наставника.

Ученик, његов родитељ односно старатељ, имају право приговора на закључну оцјену.

Приговором се може захтијевати изузеће предметног наставника из комисије за провјеру знања.

Приговор се подноси наставничком савјету, у року од три дана од дана саопштења оцјене.

Наставнички савјет дужан је да у року од три дана донесе одлуку о приговору.

Ако наставнички савјет усвоји приговор, образоваће комисију која ће провјерити знање ученика у року од два дана.

Оцјена комисије је коначна.

Члан 98.

Општи успјех ученика утврђује се на основу просјека пролазних оцјена из свих наставних предмета.

Ученик је завршио разред:

- са одличним успјехом ако је постигао просјечну оцјену најмање 4,50;

- са врло добрим успјехом ако је постигао просјечну оцјену најмање 3,50;

- са добрим успјехом ако је постигао просјечну оцјену најмање 2,50;

- са довољним успјехом ако има све пролазне оцјене и просјечну оцјену најмање 2,00.

Одјељењски, односно наставнички савјет, утврђује ранг постигнутог успјеха ученика на нивоу одјељења, разреда и школе.

Ранг постигнутог успјеха утврђује се на основу просјечне оцјене на двије или три децимале за одјељење, разред и школу.

На основу постигнутог успјеха из става 4. овог члана, на крају завршног разреда проглашава се ученик генерације средње школе.

Члан 99.

Ученик који на крају другог полугодишта односно образовања, има једну или двије недовољне оцјене упућује се на поправни испит у августовском испитном року.

Изузетно, ученик завршног разреда који на крају другог полугодишта односно образовања, има једну недовољну оцјену, може полагати поправни испит 15 дана након завршетка наставне године, уз писмену сагласност родитеља односно старатеља, уколико није стекао пунољетство.

Ученик који не положи поправни испит, упућује се да понови разред.

Изузетно, ученику који прелази у завршни разред образовања а не положи поправни испит из једног предмета у редовном августовском року, на приједлог одјељењског савјета, наставнички савјет може одобрити услован упис у наредни разред, с тим да је обавезан најкасније до краја септембра текуће године положити испит из предмета из којег је упућен на поправни испит. Одобравање условног уписа у наредни разред врши се у складу са упутством које доноси министар.

У случају да испит из претходног става овог члана не положи, ученик се враћа у претходни разред да га понови.

Члан 100.

Ученик је завршио разред односно образовање, када је завршио све обавезе утврђене наставним планом и програмом и нема недовољних оцјена.

Члан 101.

У средњој школи оцјењује се и владање ученика.

Оцјене из владања су: примјерно, врло добро, добро, задовољава и лоше.

Оцјену из владања утврђује одјељењски савјет на приједлог разредника.

Члан 102.

Ученик, који у току образовања показује изузетне способности и има одличан успјех, може брже напредовати, односно завршити два разреда у току једне школске године.

Правилима средње школе утврђује се начин бржег напредовања, односно завршетка два разреда у току једне школске године.

Члан 103.

Ученику средње школе може се утврдити обавеза полагања допунског, разредног и матурског, односно завршног испита.

Допунски испит полаже ученик из одређених предмета или области у случајевима промјене и даљег наставка средње школе, те након проведеног поступка нострификације дипломе или еквиваленције свједоцбе.

Наставнички савјет средње школе утврђује наставне предмете из којих се полаже допунски испит.

Члан 104.

Разредни испит полагају редовни ученици који су, из оправданих разлога, остали неоцијењени на крају наставне године односно образовања или полазници, из свих предмета једног разреда односно образовања, по одговарајућем наставном програму.

Разредни испити се организују у случајевима када је ученик оправдано изостао са наставе више од једне трећине планираних часова у другом полугодишту.

Уколико се утврде неправилности настале у поступку провођења испита, наставнички савјет поништава испите.

Ближе прописе о организовању, начину, времену и условима полагања испита у средњој школи доноси министар.

Члан 105.

Ученику који у току четворогодишњег образовања и васпитања по наставном плану и програму постигне, поред одличног успјеха из свих наставних предмета и примјерног владања, изузетне резултате, издаје се посебна диплома за постигнуте резултате.

Наставни план и програм средње школе подразумијева програм редовне наставе у којем је постигнут одличан успјех из свих наставних предмета и примјерно владање у свим разредима средње школе, реализоване програме додатне наставе, програме слободних активности, као и постигнуте изузетне резултате на такмичењима, смотрема и у другим ваннаставним активностима.

Образац посебне дипломе из става 1. овог члана прописује министар.

Ученику који постиже одличне резултате у образовно-васпитном процесу и другим активностима у средњој школи, могу се додјеливати похвале и награде под условима и на начин утврђен правилима средње школе.

Васпитно-дисциплинске мјере

Члан 106.

Ученику који нередовно похађа средњу школу, немарно се односи према раду и учењу, разним активностима у школи, недолжно се понаша према другим ученицима и наставницима те школској имовини, као и ученику за кога се утврди да наставу похађа под дејством алкохола, дроге и других опојних и законом забрањених средстава, могу се изрећи васпитно-дисциплинске мјере, када се може очекивати да ће се изрицањем мјера остварити циљ васпитања.

Васпитно-дисциплинске мјере су:

- укор разредника,
- укор одјељењског савјета,
- укор директора,
- укор наставничког савјета,
- премјештање у друго одјељење,
- искључење из средње школе.

Васпитно-дисциплинске мјере укор наставничког савјета, премјештање из одјељења у одјељење и искључење из школе, изриче наставнички савјет, о чему се доноси рјешење.

Ученик односно његов родитељ или старатељ, на изречене васпитно-дисциплинске мјере укор наставничког савјета, премјештање из одјељења у одјељење или искључење из школе, могу поднијети жалбу школском одбору.

Члан 107.

Изречена васпитно-дисциплинска мјера повлачи снижавање оцјене из владања ученика.

Васпитно-дисциплинска мјера важи за школску годину за коју је изречена, а у току школске године може се ублажавати или укинути.

Члан 108.

Ближе одредбе о повредама дисциплине, поступку за утврђивање дисциплинске одговорности ученика, дужини трајања васпитно-дисциплинске мјере, њеном ублажавању, укидању и посљедичном односу на оцјену из владања ученика, као и о накнади учињене материјалне штете, утврђују се правилима школе и посебним прописом који доноси министар.

Члан 109.

Средња школа је обавезна да, на почетку школске године односно образовања, упозна ученике са њиховим правима, дужностима и одговорностима утврђеним овим законом и правилима средње школе.

Педагошка документација и евиденција и јавне исправе

Члан 110.

Средња школа уписаним ученицима на почетку образовања издаје ученичку књижицу која важи до краја одговарајућег образовања и васпитања.

Ученичка књижица је јавна исправа којом се у току средњег образовања доказује статус ученика средње школе.

Члан 111.

О завршеном разреду односно образовању, средња школа издаје свједоцбу.

Ученику који положи са успјехом матурски односно завршни испит средње школе, издаје се диплома о завршеној средњој школи.

Свједоцба односно диплома коју издаје верификована средња школа има важност јавне исправе.

Члан 112.

Свједоцба односно диплома стечена на територији Босне и Херцеговине, има исту вриједност као и свједоцба односно диплома стечена у одговарајућим средњим школама на подручју Кантона.

Члан 113.

На захтјев ученика, његовог родитеља односно старатеља, средња школа издаје дупликат свједоцбе односно дипломе на основу података из матичне књиге.

Члан 114.

Средња школа води евиденцију и документацију о образовно-васпитној дјелатности: матичну књигу, именик ученика, дневник рада, регистар и сл.

Подаци у матичној књизи су трајне вриједности.

Ближе прописе о садржају свједоцбе, дипломе, ученичке књижице и начин вођења евиденције и документације у средњој школи, доноси министар.

VIII - НАСТАВНИЦИ, СТРУЧНИ САРАДНИЦИ И САРАДНИЦИ

Члан 115.

Програмске садржаје општеобразовних наставних предмета могу реализовати наставници који су завршили одговарајуће факултете на којима се образују наставници VII степена високе стручне спреме и положеним стручним испитом за самостални рад у образовању.

Стручно-теоријску и практичну наставу у средњим школама могу изводити наставници који су завршили одговарајући факултет, VII степен високе стручне спреме и допунско психолошко-педагошко и методичко образовање стечено на факултету који образује наставнике, и положеним стручним испитом за самосталан рад у образовању.

Практичну наставу у средњим школама могу изводити наставници који су завршили одговарајући факултет (VII степен), вишу школу (VI степен) или мајстори са завршеним V степеном стручне спреме, са допунским психолошко-педагошко-методичко-дидактичким образовањем, са пет година одговарајућег радног искуства у струци и положеним стручним испитом за самосталан рад у образовању.

Члан 116.

Одговарајућа стручна спрема за извођење наставе појединих предмета утврђује се на основу стручног звања које је уписано у дипломи, а у складу са профилом и стручном спремом наставника утврђеном одговарајућим наставним планом и програмом.

У спорним случајевима, о стручној спреми из става 1. овог члана, рјешава Министарство а након претходно прибављеног мишљења одговарајуће високошколске установе.

Члан 117.

Педагошке, библиотекарске и друге стручне послове васпитно-образовног рада у средњој школи обављају стручни сарадници са завршеном одговарајућом стручном спремом утврђеном Педагошким стандардима и положеним одговарајућим стручним испитом.

Члан 118.

За учествовање у образовно-васпитном раду и обављању послова под непосредним руководством наставника, средња школа може изабрати за сарадника: лаборанта, књижничара, сарадника за наставу и другу особу која има завршену средњу стручну спрему одговарајућег усмјерења и положен стручни испит.

Члан 119.

Наставници, стручни сарадници и сарадници бирају се на основу јавног конкурса, који расписује школски одбор и објављује у дневном листу.

Изузетно, лица из става 1. овог члана, могу се примити у радни однос на одређено или неодређено вријеме без конкурса:

- када је престала потреба за радом запосленика који је засновао радни однос на неодређено вријеме у другој школи (преузимање технолошког вишка).

- уколико се, по окончању конкурсне процедуре, не буде могао изабрати кандидат који испуњава услове за извођење васпитно-образовног рада одређеног предмета, школа може примити на одређени период, не дужи од 90 дана, лице које испуњава услове утврђене овим законом.

- ради замјене отсутног запосленика школе, може се примити лице одговарајућег профила и стручне спреме до 90 дана.

Изузетно, ако се по окончању конкурса не буде могао изабрати кандидат у складу са ставом 2. овог члана, директор школе може ангажовати лице на послове инструктивне наставе за припремање ученика за полагање разредног испита.

Ангажовање лица из претходног става се врши у својству запосленика на одређено вријеме, односно на период до краја полугодишта, у складу са критеријима које доноси министар.

Радно-правни статус запосленика за чијим је радом престала потреба у средњој школи, рјешаваће се у складу са Законом о раду, овим законом и програмом збрињавања запосленика за чијим је радом престала потреба.

Ближе одредбе о условима и поступку избора наставника, стручних сарадника и сарадника садрже правила средње школе.

Члан 120.

Забрањује се дискриминација по основу пола у раду средње школе, а посебно:

- непримјенљивање једнаке плате и других накнада за исти рад, односно за рад једнаке вриједности,
- онемогућавање напредовања у послу под једнаким условима,
- онемогућавање једнаких услова за образовање, оспособљавање и стручно усавршавање,
- неравномјерна прилагођеност радних и помоћних просторија и опреме потребама запосленика оба пола,
- свака друга радња или дјело које представља неки облик директне или индиректне дискриминације утврђене Законом о равноправности полова у Босни и Херцеговини.

Члан 121.

Средња школа је дужна обезбиједити да запосленици школе изврше љекарски преглед најкасније до 30. септембра текуће школске године.

Трошкови љекарског прегледа запосленика у школама, чији је оснивач Скупштина Кантона, падају на терет буџета Тузланског кантона (у даљем тексту буџет Кантона). Одлуку о висини трошкова љекарског прегледа доноси Влада Кантона, на приједлог Министарства.

Лице које је правоснажном пресудом осуђено за кривично дјело и које, с обзиром на природу кривичног дјела, то лице чини неподобним за рад са дјецом, не може радити у средњој школи.

Ако се од стране надлежне здравствене установе установи да је наставник, стручни сарадник или сарадник оболио од заразне болести или душевне болести, склон алкохолизму или наркоманији или има озбиљне поремећаје у понашању, биће ослобођен послова који подразумевају рад са ученицима.

Члан 122.

Правилима средње школе утврђује се распоред радног времена наставника, стручних сарадника и сарадника у оквиру 40-часовне радне седмице и кориштење дневног одмора у току радног дана, у складу са Педагошким стандардима.

Члан 123.

Средња школа не може оптеретити наставника са више од 25 наставних часова свих врста и облика непосредног образовно-васпитног рада са ученицима у оквиру 40-часовне радне седмице.

Изузетно, уколико се по окончању конкурса настава није могла стручно заступити, наставник може, на захтјев директора, у току једног полугодишта радити дуже од наставне норме до 6 наставних часова седмично.

Норма наставних часова, као и услови рада дужег од наставне норме, утврђују се правилником о раду средње школе у складу са Педагошким стандардима.

Члан 124.

Наставници, стручни сарадници и сарадници у текућој школској години користе годишњи одмор колективно, по завршетку наставне године.

Колективни годишњи одмор наставници, стручни сарадници и сарадници користе у току љета, у трајању од 30 до 40 дана, у складу са одредбама Закона о раду, овог закона и колективног уговора.

Суботе се рачунају у дане годишњег одмора.

Наставници, стручни сарадници и сарадници који због боловања и других оправданих разлога не искористе годишњи одмор у времену утврђеном ставом 2. овог члана, могу користити годишњи одмор у трајању до 30 дана, до 30. јуна наредне године, по могућности у току зимског одмора ученика.

Дужина кориштења годишњег одмора наставника, стручних сарадника и сарадника ближе се уређује правилником о раду средње школе.

Члан 125.

Наставници имају право и дужност да организују и обављају непосредан образовно-васпитни рад, прате, подстичу и помажу развој ученика, стручно се усавршавају и извршавају друге задатке утврђене овим законом и правилима школе.

Члан 126.

Лице које се, након стечене одговарајуће стручне спреме, први пут ангажује у средњој школи има статус приправника.

Лице које, након стечене одговарајуће стручне спреме, није радило у установама образовања а стекло је радно искуство у струци дуже од годину дана, ангажовањем у средњој школи на пословима наставника, стручног сарадника или сарадника оспособљава се за самосталан васпитно-образовни рад и обавезно је, у року од једне године од дана ангажовања положити стручни испит.

Стручно оспособљавање за самосталан васпитно-образовни рад лица из става 1. и става 2. овог члана траје 9 мјесеци, а стручни испит дужна су положити у року од 3 мјесеца од дана стицања услова за полагање стручног испита.

Ако лице из става 1. и става 2. овог члана из оправданих разлога не положи стручни испит у року, може и даље обављати послове на које је ангажовано, али најдуже до три мјесеца по истеку рока из претходног става овог члана, о чему директор школе доноси посебно рјешење.

Члан 127.

Лицу које се први пут ангажује на пословима наставника, стручног сарадника и сарадника, наставнички савјет средње школе утврђује програм оспособљавања за самосталан рад и именује ментора.

Верификовање наставе наставника, стручног сарадника и сарадника за вријеме оспособљавања за самосталан васпитно-образовни рад, врши ментор.

До момента стицања услова за самосталан васпитно-образовни рад, наставник, стручни сарадник или сарадник ради по инструкцијама и под надзором ментора.

Стручни испит се полаже пред стручном комисијом коју именује министар.

У стручну комисију могу се именовати стручне особе Министарства, професори одговарајућих факултета и надзорници Педагошког завода, те истакнути наставници из школа.

Програм полагања стручног испита доноси Министарство.

Начин осposобљавања за самостални рад, састав комисије пред којом се полаже стручни испит, садржај испита, начин одобравања полагања испита, издавање увјерења о положеном стручном испиту, као и вођење евиденције, ближе се регулишу прописима које доноси министар.

Члан 128.

Средња школа је дужна обезбиједити да се рад наставника, стручних сарадника и сарадника оцјењују сваке године. Оцјена рада наставника, стручног сарадника и сарадника заснива се на квалитету и резултатима самосталног извршавања послова и задатака, одговорности у раду и радној дисциплини, благовремености и уредности у извршавању послова, те ангажовању на осавремењавању образовно-васпитног процеса у средњој школи.

Приликом оцјењивања рада наставника, стручних сарадника и сарадника узима се у обзир мишљење савјета родитеља и савјета ученика, те оцјена Педагошког завода.

Наставник, стручни сарадник и сарадник који за свој рад буде два пута узастопно оцјењен незадовољавајућом оцјеном, губи право на даљи рад у настави.

Члан 129.

Средња школа је дужна да на основу резултата оцјењивања рада, наставницима, стручним сарадницима и сарадницима школе омогући стицање виших стручних звања.

Основна звања професора, стручних сарадника, наставника и сарадника су: професор, стручни сарадник, наставник и сарадник.

Виша стручна звања су:

- професор ментор, професор савјетник,
- виши стручни сарадник, стручни савјетник,
- наставник ментор, наставник савјетник, и
- виши сарадник.

Стручно усавршавање наставника, стручних сарадника и сарадника, поступак оцјењивања рада, стицање виших стручних звања и вођење документације, ближе се уређују прописом који доноси министар.

Члан 130.

Наставник, стручни сарадник и сарадник може изгубити право на даљи рад на пословима образовања и васпитања у случају кад надлежни орган средње школе, Педагошки завод или инспекција за образовање утврди да наставник, стручни сарадник или сарадник не извршава своје дужности у складу са овим законом, другим прописима и правилима средње школе.

Школски одбор доноси одлуку о губитку права наставника, стручног сарадника и сарадника на даљи рад на пословима образовања и васпитања, по окончању поступка утврђивања одговорности у складу са законом и одредбама правила средње школе.

Члан 131.

У случају престанка права наставника, стручног сарадника и сарадника да обавља непосредан образовно-васпитни рад, из члана 130. овог закона, средња школа ће наставника, стручног сарадника и сарадника распоредити на друге послове који одговарају његовој стручној спреми.

Ако наставник, стручни сарадник или сарадник, коме је престало право да изводи наставу, не буде распоређен на друге послове, отказује се уговор о раду, с тим да има право на отказни рок у складу са Законом о раду и Колективним уговором за дјелатност средњег образовања.

IX - СТРУЧНИ НАДЗОР

Члан 132.

Стручни надзор се врши над организовањем и извођењем наставе и других облика образовно-васпитног рада и радом наставника, стручних сарадника и сарадника у свим средњим школама, ради даљег унапређења образовно-васпитног рада, а у циљу провјере да ли ученици достижу стандарде успјеха које утврди Агенција за стандарде и оцјењивање.

Стручни надзор обухвата, нарочито:

- праћење примјене и реализације наставног плана и програма односно циљева и задатака, садржаја, обима, облика, метода и поступака образовно-васпитног рада;

- праћење и оцјењивање рада наставника, стручних сарадника и сарадника у настави као и рада директора и помоћника директора у средњој школи;

- пружање стручне помоћи у планирању, програмирању и организовању образовно-васпитног рада, оцјењивању и напредовању ученика, а посебно надарених ученика.

Члан 133.

Стручни надзор обавља Педагошки завод.

Педагошки завод, у оквиру своје дјелатности, обавља следеће послове:

- израда стандарда и норматива за средње школе и праћење нивоа успјеха ученика;

- креирање приједлога наставних планова и програма и праћење њихове примјене;

- континуирано педагошко и стручно усавршавање наставника и стручних сарадника;

- стварање базе података у циљу евалуације образовног процеса;

- одређивање потреба и концепције уџбеничке литературе и индикатора квалитета извођења;

- израда програма образовања одраслих у складу са захтјевима тржишта рада;

- побољшање наставне праксе и увођење иновација у наставни процес;

- увођење метода инклузије у средње школе,

- врши друге послове у складу са законом, подзаконским актима и другим прописима.

Средња школа је обавезна да омогући несметано вршење стручног надзора и увид у документацију и евиденцију коју води.

Члан 134.

Педагошки завод о обављеном стручном надзору доставља извјештај наставничком савјету школе, школском одбору и Министарству.

Ближе одредбе о вршењу стручног надзора доноси министар.

X - ШКОЛСКИ ОРГАНИ И ТИЈЕЛА

Члан 135.

Орган управљања у средњој школи је школски одбор, а орган руковођења је директор средње школе.

Члан 136.

Средњом школом управља школски одбор који има пет чланова.

Два члана школског одбора именују се из реда наставника и стручних сарадника школе, два члана из реда родитеља - старатеља ученика, а један члан је представник оснивача.

Састав школског одбора, у највећој могућој мјери, одражава националну структуру ученика, родитеља - старатеља ученика, школског особља и локалне заједнице.

Чланове школског одбора средње школе именује и разрјешава оснивач.

Ако је оснивач средње школе Скупштина Кантона, чланове школског одбора средње школе именује и разрјешава, у име оснивача, Влада Кантона.

Приликом именовања школског одбора средње школе, Влада Кантона је дужна водити рачуна о равноправној заступљености полова.

Чланови школског одбора средње школе именују се на период од четири године.

Иста особа може бити именована за предсједника или члана школског одбора највише два пута узастопно.

Директор и помоћник директора средње школе не могу бити именовани у школски одбор средње школе.

Вршење дужности предсједника или члана школског одбора је добровољно и без накнаде.

Оснивач средње школе односно Влада Кантона, може разријешити предсједника или члана школског одбора и прије истека времена на које је именован ако утврди да је одговоран за неуспјешан или незаконит рад средње школе, на његов лични захтјев и у другим случајевима предвиђеним правилима школе.

Члан 137.

Школски одбор средње школе, поред послова утврђених Законом, обавља и следеће послове:

- утврђује приједлог плана уписа ученика у први разред,
- одлучује о престанку права наставника, стручних сарадника и сарадника на даљи образовно-васпитни рад;
- одлучује о приговору родитеља односно старатеља ученика на рад наставника и стручних сарадника;
- одлучује о жалбама родитеља односно старатеља ученика на васпитно-дисциплинску мјеру;
- одлучује, на приједлог наставничког савјета или директора, о приговору наставника, стручних сарадника и сарадника, изјављеном на оцјену о раду;
- именује и разрјешава директора школе;
- усваја правила средње школе;
- усмјерава, контролише и оцјењује рад директора;
- доноси финансијски план и усваја годишњи обрачун;
- усваја извјештај о финансијском пословању;
- доноси акт о унутрашњој организацији и систематизацији и друге опште акте школе;
- одлучује у другом степену о приговорима запосленика на одлуке директора о правима и обавезама из радног односа и другим случајевима.
- рјешава питања односа са оснивачем;
- одговара оснивачу за резултате рада средње школе;
- подноси оснивачу, најмање једанпут годишње, извјештај о раду школе;
- врши и друге послове у складу са правилима средње школе.

Члан 138.

Средњом школом руководи директор,

За директора средње школе може бити именовано лице, које, поред општих услова, испуњава и услове за наставника или педагога школе, има високу стручну спрему VII 1 степен стручне спреме и најмање пет година радног искуства у образовној установи, те да се истиче организационим способностима.

Члан 139.

Школски одбор средње школе расписује конкурс за директора, који се објављује у дневном листу.

Кандидат за директора средње школе, уз пријаву на конкурс, доставља и свој програм развоја школе за период на који се именује.

Члан 140.

Директора школе именује школски одбор средње школе, уз претходно прибављено стручно мишљење Педагошког завода и претходну сагласност оснивача.

Претходну сагласност за именовање директора средње школе, чији је оснивач Скупштина Кантона, даје Министарство.

Лице које није добило сагласност Министарства не може бити именовано за вршиоца дужности директора, нити на поновном конкурсима бити именовано за директора школе.

Директор средње школе именује се за вријеме од четири године.

Исто лице може бити именовано за директора средње школе, чији је оснивач Скупштина Кантона, највише два пута узастопно.

Критерије на основу којих се врши оцјењивање кандидата за директора школе доноси министар.

Члан 141.

Лицу које је именовано за директора средње школе, школа у којој је био запослен, дужна је на његов захтјев обезбиједити мировање његових права из радног односа најдуже 4 године од дана именовања.

Члан 142.

Уколико процедура именовања директора није окончана до истека мандата, школски одбор ће без конкурса именовати вршиоца дужности директора из реда наставника или стручних сарадника у школи.

Вршилац дужности директора има сва права и дужности директора.

Вршилац дужности директора руководи средњом школом до именовања директора, а најдуже шест мјесеци.

Члан 143.

Директор средње школе обавља следеће послове:

- руководи радом школе;
- заступа и представља школу према трећим лицима и одговара за законитост рада средње школе;
- предлаже програм образовно-васпитног рада и предузима одговарајуће мјере за њихову реализацију;
- одлучује о пријему и распоређивању запосленика средње школе на послове и утврђује оцјену о њиховом раду у складу са општим актима школе;
- подноси школском одбору, оснивачу и Педагошком заводу извјештај о успјеху и постигнутим резултатима образовно-васпитног рада у средњој школи;
- реализује наставу или друге облике непосредног васпитно образовног рада у обиму утврђеном Педагошким стандардима;
- одговара школском одбору за резултате рада средње школе;
- извршава одлуке стручних органа и органа управљања;
- предлаже правилник о унутрашњој организацији школе и друга општа акта средње школе;
- одлучује о правима и обавезама запосленика из радног односа у средњој школи;
- подноси школском одбору извјештај о финансијском пословању;
- врши и друге послове у складу са законом и правилима средње школе.

Члан 144.

Рад директора средње школе оцјењује школски одбор и Педагошки завод.

Уколико је рад директора средње школе оцијенен успјешним или нарочито успјешним, након истека мандата лице стиче више стручно звање.

Критерије за оцјењивање директора средње школе доноси министар.

Члан 145.

Школски одбор може разријешити директора средње школе и прије истека времена на које је именован:

- на захтјев директора;
- ако утврди да је рад директора неуспјешан и незаконит;
- ако утврди да је одговоран за неуспјешан рад или незаконит рад средње школе;
- у другим случајевима предвиђеним законом или правилима средње школе.

Члан 146.

Приједлог за пријевремено разрјешење директора у поступку утврђивања одговорности из разлога утврђених ставом 1. алинеја 2. и 3. члана 145. овог закона, може дати оснивач, Министарство, Педагошки завод или три члана школског одбора.

Школски одбор може донијети одлуку о пријевременом разрјешењу директора по окончању поступка утврђивања одговорности и уз сагласност оснивача приватне или међународне школе, односно уз сагласност Министарства за школу у статусу јавне установе.

Члан 147.

Правилима средње школе, школа може утврдити послове помоћника директора средње школе у складу са Педагошким стандардима.

За помоћника директора средње школе може бити именовано лице које испуњава услове за директора средње школе из члана 138. став 2. овог закона.

Именовање помоћника директора врши школски одбор на приједлог директора школе из реда наставника школе.

Поступак именовања помоћника директора и овлаштења и дужности утврђују се правилима средње школе.

Савјет родитеља

Члан 148.

Родитељи ученика имају право а средња школа обавезу помоћи родитељима, да оснују савјет родитеља.

Савјет родитеља промовише интересе средње школе у заједници у којој се школа налази; представља ставове родитеља ученика школском одбору или било којој другој заинтересованој страни; подржава активно учешће родитеља и заједнице у раду школе; предлаже чланове школског одбора из реда родитеља ученика; обавјештава школски одбор и друге заинтересоване стране о ставовима савјета родитеља кад год то сматра неопходним, или по захтјеву школског одбора или друге заинтересоване стране, изјашњава се о свим питањима везаним за рад и руковођење школом; учествује у припреми и реализацији одговарајућих пројеката који подржавају и промовишу образовни рад у школи; развија комуникацију и односе између ученика, наставника, родитеља и локалне заједнице.

Састав савјета родитеља, у највећој мјери одражава националну и полну структуру родитеља-старатеља ученика.

Ближи пропис о процедури оснивања и начину рада савјета родитеља доноси министар.

Савјет ученика

Члан 149.

Ученици образују савјет ученика чија је функција да:
- промовише интересе школе у заједници на чијој локацији се средња школа налази,

- представља ставове ученика школском одбору средње школе,
 - подстиче ангажман ученика у раду средње школе и
 - информира школски одбор о својим ставовима кад оцијени да је то потребно или по захтјеву школског одбора, даје мишљење о сваком питању које се односи на рад и управљање средњом школом.
- Састав савјета ученика, у највећој мјери одражава националну и полну структуру ученика средње школе.

Начин и процедура оснивања и рада савјета ученика утврђује се општим актима средње школе.

XI - СТРУЧНИ ОРГАНИ СРЕДЊЕ ШКОЛЕ

Члан 150.

У средњој школи дјелују стручни органи:

- наставнички савјет који сачињавају наставници, стручни сарадници и сарадници средње школе;
- одјељењски савјет који сачињавају наставници, стручни сарадници и сарадници који реализују васпитно-образовни рад у одјељењу;
- стручни активи наставника одређених наставних области.

Члан 151.

Наставнички савјет је стручни орган који обавља следеће послове и задатке:

- стара се о организовању и унапређењу образовно-васпитног рада у школи;
- анализира успјех ученика и рад одјељењских савјета;
- на приједлог директора, одређује разреднике;
- врши избор облика наставе и, сагласно томе, врши распоред ученика по одјељењима и подјелу предмета на наставнике, односно утврђује организацију наставе у (40-часовној) радној седмици;
- одобрава ученицима завршавање два разреда у току једне школске године;
- прати остваривање наставног плана и програма и предузима мјере за његово извршење;
- предлаже директору набавку стручних часописа и друге стручне литературе;
- утврђује приједлог и разматра извршење годишњег програма рада средње школе, рада стручних органа, тијела и комисија;
- утврђује програм и прати реализацију стручног усавршавања наставника, стручних сарадника и сарадника;
- анализира рад наставника, стручних сарадника и сарадника и предлаже оцјену о њиховом раду и унапређивању;
- предлаже чланове школског одбора;
- води бригу о професионалној оријентацији ученика;
- именује комисију за полагање испита;
- одобрава и организира полагање пријемних испита, допунских, разредних, ванредних испита и матуре, односно завршног испита који се обавља у школи у складу са овим законом, те разматра и усваја извјештаје о обављеним испитима;
- доноси одлуку о поништавању испита;
- стара се о савјету ученика средње школе;
- разматра извјештаје о извршеном стручном надзору, по потреби и инспекцијском прегледу, предузима одговарајуће мјере и води бригу о извршавању тих мјера;
- обавља и друге послове предвиђене законом и правилима школе.

Радам наставничког савјета руководи директор средње школе или стручно лице коју он одреди, ако општим актом средње школе није другачије утврђено.

Члан 152.

Одјељењски савјет обавља следеће послове и задатке:

- анализира успјех ученика и рад наставника у одјељењу;
- непосредно ради на професионалној оријентацији ученика;
- предлаже облике наставе који ће се примјењивати у одјељењима и цјелини и за поједине групе ученика или ученика појединачно;
- усклађује рад наставника у образовно-васпитном процесу;
- утврђује закључне оцјене;
- изриче стимулативне и дисциплинске мјере;
- анализира рад наставника, стручних сарадника и сарадника и предлаже мјере за унапређење образовно-васпитног рада у одјељењу;
- врши и друге послове утврђене законом и правилима средње школе.

Ближе одредбе о раду стручних органа и разредника садрже правила средње школе.

Члан 153.

Стручни актив обавља следеће послове:

- ради на микро и макро планирању наставе,
- разматра питања у вези са наставом и предлаже предузимање потребних мјера у циљу осавремењавања васпитно-образовног рада;
- ради на савршавању и уједначавању критерија за оцјењивање резултата рада ученика;
- предлаже нове облике и средства рада у настави;
- предлаже организовање допунске и додатне наставе водећи рачуна о оптерећењу ученика;
- предлаже похвале и награде за наставнике и ученике;
- тежиште рада усмјерава на стручно савршавање наставника стручног актива,
- разматра резултате рада наставника и проблеме са којим се наставници суочавају у свом раду.

Наставници средње школе имају право на стручно удруживање.

Садржај и начин рада стручног актива ближе се уређује правилима школе и годишњим програмом рада школе.

ХП - АКТИ ШКОЛЕ

Члан 154.

Основни општи акт средње школе су правила средње школе.

Средња школа има и друге опште акте у складу са законом, колективним уговором и правилима средње школе.

Члан 155.

Правила средње школе садрже одредбе које се односе на: назив и сједиште средње школе, оснивача средње школе, обавезе средње школе према оснивачу, дјелатност средње школе, начин и услове обављања дјелатности, однос према корисницима услуга, статусне промјене, начин стицања и распоређивања средстава за рад, утврђивање врсте и облика организовања образовно-васпитног рада, утврђивање облика и начина ванредног образовања ученика, услове за пријем наставника, стручних сарадника и сарадника, начин доношења правила о кућном реду, начин остваривања сарадње школе са родитељима односно старатељима ученика, начин организовања извођења практичне наставе, рада у школским радионицама за практичну наставу, поступак и утврђивање специфичних садржаја у оквиру наставних планова и програма, организовање феријалне праксе, организовање рада ученичке задруге у школи, поступак стручног усавршавања наставника, вредновање рада наставника,

оцјењивање и поступак стицања вишег стручног звања, број чланова школског одбора, поступак именовања и разрјешења директора, лица овлаштена да поред директора заступају школу и њихова овлаштења и одговорности, стручне органе школе, савјет родитеља, савјет ученика и њихове надлежности, опште акте и начин њиховог доношења, начин остваривања јавности рада, остваривање права, обавеза и одговорности запосленика средње школе и друга питања од значаја за рад средње школе.

ХПХ - ДОМОВИ УЧЕНИКА

Члан 156.

Домови ученика су јавне установе у којима се обезбјеђује васпитање и образовање, смјештај и исхрана, културна дјелатност, физичка рекреација и задовољавање других потреба ученика средњих школа.

Одредбе овог закона о статусу, оснивању, раду и престанку рада, посебном друштвеном интересу, јавности рада, годишњем програму рада и извјештају, надзору над радом, о упису, правима и обавезама ученика, о избору, оцјењивању и напредовању васпитача, стручних сарадника и сарадника, органу управљања, органу руковођења те вођењу документације и евиденције односе се и на домове ученика.

Члан 157.

За оснивање дома ученика, оснивач је дужан да, поред општих услова, утврђених овим законом, обезбјеђује средства и услове у складу са Педагошким стандардима и Нормативима хигијенско-техничких и просторних услова за рад дома ученика.

Педагошке стандарде и Нормативе из претходног става доноси министар.

Члан 158.

Програмом васпитно-образовног рада утврђују се послови, циљеви, задаци и садржаји, врста и обим васпитно-образовне активности у дому ученика.

Јединствен програм васпитно-образовног рада за све врсте домова ученика доноси Министарство.

Члан 159.

Стручни орган дома ученика је педагошки савјет који сачињавају сви васпитачи, стручни сарадници и сарадници дома ученика.

Дом ученика може имати и друге стручне органе које образује, у зависности од својих потреба у складу са правилима дома.

Ближе одредбе о садржају и начину рада стручних органа дома ученика садрже правила дома ученика.

Члан 160.

За васпитача у дому ученика може бити изабрано лице које испуњава услове за наставника, педагога или психолога у средњој школи са завршеним VII 1 степеном стручне спреме.

Члан 161.

За директора дома ученика може бити именовано лице које, поред општих услова, испуњава услове за васпитача у дому ученика и има високу стручну спрему - VII 1 степен стручне спреме и које се истиче организационим способностима.

Директора дома ученика именује управни одбор дома ученика, након проведеног конкурса и уз сагласност оснивача и стручно мишљење Педагошког завода.

Директор дома ученика именује се на четири године, с правом поновног именованја.

Члан 162.

Управни одбор дома ученика расписује конкурс за директора дома, који се објављује у дневном листу.

Конкурс за директора дома садржи услове из овог закона и правила дома ученика.

Члан 163.

Дом ученика има правила дома ученика, која доноси управни одбор.

Правила дома ученика, поред одредаба утврђених овим законом, садрже и одредбе које се односе на:

- стручно усавршавање васпитача, стручних сарадника и сарадника дома ученика;
 - сарадњу дома ученика са средњим школама и другим одговарајућим установама;
 - начин уписа и пријема у дом ученика;
 - здравствену заштиту ученика у дому;
 - друга питања којима се посебно регулише рад у дому.
- Ближе прописе о раду дома ученика доноси министар.

XIV - СИНДИКАЛНО ОРГАНИЗОВАЊЕ

Члан 164.

У школи се омогућава дјеловање представника Самосталног синдиката запосленика средњег образовања Босне и Херцеговине, Кантоналног одбора синдиката средњег образовања Тузланског кантона и чланова синдиката средње школе.

Синдикат школе дјелује у складу са колективним уговором и синдикалним правилима.

Дјеловање синдиката не може се ограничити одлукама органа школе.

XV - ПОТРЕБЕ И ИНТЕРЕСИ КАНТОНА У СРЕДЊЕМ ОБРАЗОВАЊУ

Члан 165.

Потребе и интереси Кантона у средњем образовању и васпитању у смислу овог закона су:

- обезбиједити остваривање права свој дјечи на образовање;
- обезбјеђење доступности средњег образовања дјечи са посебним образовним потребама;
- организовање општег и стручног образовања на достигнућима савремене науке, технологије и друштвеног развоја за стицање знања и вјештина за рад и наставак образовања;
- унапређивање дјелатности средњег образовања и обезбјеђивање услова рада према захтјевима наставних планова и програма;
- обезбјеђење доступности средњег образовања према способностима и могућностима ученика, а посебно надарених ученика који постижу натпросјечне резултате;
- издавање школских уџбеника и приручника.

XVI - ФИНАНСИРАЊЕ СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА

Члан 166.

Оснивач средње школе обезбјеђује средства потребна за установљење школе, њен рад у складу са стандардима за школе, а, нарочито, обезбјеђује финансирање следећег:

- плате наставника, стручних сарадника и сарадника и других запосленика,
- њихово стручно усавршавање и обуку,
- образовање дјече са посебним потребама,
- школска такмичења,
- рад експерименталне средње школе,
- активности удружења, установа и организација од интереса за средње образовање,
- одржавање простора школе, куповина школске опреме и учила.

Члан 167.

Рад средњих школа као јавних установа, финансира се из буџета Кантона на основу критерија финансирања које, на приједлог министра, доноси Влада Кантона.

Средња школа стиче средства за рад од накнаде за обављање интелектуалних, образовних и других услуга, од личног учешћа корисника услуга, продајом материјалних добара и из других извора, под условима одређеним законом или актом о оснивању средње школе. Школа може стицати приход и продајом производа које ученици произведу у ученичким радионицама у току извођења практичне наставе.

Новац или средства стечена на начин из претходног става овог члана, се засебно евидентирају и користе за финансирање побољшања стандарда наставника и ученика, опремања ученичких радионица, одржавања школског простора, куповину опреме и учила и сл.

XVII - НАДЗОР

Члан 168.

Надзор над провођењем овог закона и прописа донесених за његово провођење врши Министарство.

XVIII - КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 169.

Новчаном казном од 1.000 до 4.000 КМ казниће се за прекршај средња школа, ако:

1. онемогући употребу у настави било којег службеног језика или службеног писма (члан 7. став 1.);
2. доведе у неповољнији положај ученике који не желе похађати вјеронауку (члан 9. став 3.);
3. отпочне са радом прије него што испуни услове за рад (члан 19. став 1.);
4. изда свједоцбу или другу јавну исправу о завршеном разреду односно образовању, прије уписа у Регистар средњих школа (члан 20. став 2.);
5. организује образовно-васпитни рад и ван сједишта школе без сагласности Министарства (члан 23. став 2.);
6. омогући организовање и дјеловање политичких партија и њихових подмладака (члан 35. став 1.);
7. без одлуке Министарства прекине наставу (члан 47.);
8. организује излете, стручне посјете, екскурзије и логоровања супротно годишњем програму рада и начелима (члан 50. став 1.);
9. организује манифестацију која није утврђена годишњим програмом рада без сагласности Министарства (члан 51. став 4.);
10. дозволи употребу уџбеника, приручника и других наставних средства које није одобрило Министарство (члан 55. став 2.);
11. се утврди да наставник у оквиру 40-часовне радне седмице има више од 25 наставних часова свих облика непосредног васпитно-образовног рада (члан 123. став 1.);
12. не утврди програм оспособљавања за самосталан васпитно-образовни рад и не именује ментора приправнику (члан 127. став 1.)

13. не врши редовно оцјењивање рада наставника, стручних сарадника и сарадника (члан 128. став 1.);

14. не омогући стицање виших стручних звања наставницима, стручним сарадницима и сарадницима (члан 129. став 1.);

За прекршај из претходног става казниће се и одговорно лице у средњој школи новчаном казном од 400 до 1.500 КМ.

Члан 170.

Новчаном казном од 500 до 2.000 КМ казниће се за прекршај средња школа, ако:

1. ученици у току дана имају више од 7 односно у току седмице имају више од 35 часова наставе (члан 45.);

2. изда свједоцбу прије него оствари годишњи фонд наставних часова предвиђен наставним планом и програмом (члан 46. став 3.);

3. не донесе годишњи програм рада школе или га у утврђеном року не достави Министарству и Педагошком заводу (члан 49. став 3.);

4. континуирано не прати развој ученика и не врши редовно вредновање и оцјењивање његовог рада (члан 95. став 1.);

5. не води прописану документацију и евиденцију образовно-васпитне дјелатности у школи (члан 114. став 1.);

6. не обезбеђује да запосленици средње школе у одређеном року изврше љекарски преглед (члан 121. став 1.);

За прекршај из претходног става казниће се и одговорно лице у средњој школи новчаном казном од 200 до 800 КМ.

Члан 171.

Новчаном казном од 200 до 1.000 КМ казниће се за прекршај родитељ односно старатељ ако дјетету ограничи право приступа образовању или друга права из члана 29. овог закона.

XIX - ПРИЈЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 172.

Постојеће средње школе дужне су да ускладе своју организацију, дјелатност и правила са одредбама овог закона у року од 6 мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 173.

Ученици који су започели образовање по наставним плановима и програмима донесеним у складу са Законом о средњој школи - пречишћени текст ("Службене новине Тузланског кантона", број 11/02), имају право да заврше своје образовање по тим наставним плановима и програмима, а најдуже двије године након окончаног образовања посљедње генерације у тој школи.

Члан 174.

Наставници са V, VI или VII степеном стручне спреме, који су стекли право на извођење наставе из одређеног предмета по наставном плану и програму донесеном у складу са Законом о средњој школи - пречишћени текст ("Службене новине Тузланског кантона", број 11/02), а на дан ступања на снагу овог закона имају најмање 10 година стажа у образовању на пословима извођења наставе одговарајућег предмета, могу обављати послове на којим су затечени и након ступања на снагу овог закона.

Члан 175.

Лице које је именовано два или више пута узастопно за директора средње школе која има статус јавне установе, прије ступања на снагу овог закона, не може се именовати за вршиоца дужности директора или директора средње школе.

Члан 176.

Скупштина Кантона задржава права и обавезе оснивача према постојећим средњим школама и домовима ученика који имају статус јавне установе, преузета ранијим прописима.

Члан 177.

Скупштина Кантона ће у року од једне године од дана ступања на снагу овог закона, донијети дугорочни програм развоја средњег образовања и васпитања Тузланског кантона.

Влада Кантона ће у року од 6 мјесеци од дана ступања на снагу овог закона, донијети критерије финансирања средњих школа (члан 167.).

Члан 178.

Министарство ће до 31. августа 2004. године донијети прописе из члана 39. овог закона.

Министарство ће у року од године дана донијети прописе из чланова 41., 76., 82., 127. став 6. и члана 158.

Министар ће до 31. августа 2004. године донијети прописе из чланова 42., 54., 58., 119., 140. и 148.

Министар ће у року од 9 мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети прописе из чланова 15., 20., 53., 59., 63., 68., 75., 81., 88., 95., 99., 104., 105., 108., 114., 127. став 7., 129., 134., 144., 157. и 163.

Педагошки завод ће до 31. августа 2004. године донијети пропис из чланова 49., 50. и 94.

До доношења прописа из става 1. до 5. овог члана примјењиваће се постојећи прописи уколико нису у супротности са овим законом.

Члан 179.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о средњој школи - пречишћени текст ("Службене новине Тузланског кантона", број 11/02).

Члан 180.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеним новинама Тузланског кантона".

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
Скупштина
Број: 01-02-178-14/04
Тузла, 22. 4. 2004. године

Предсједник
Скупштине Тузланског кантона,
Амир Фазлић, в.р.

104

Na osnovu člana 24. stav 1. tačka c) Ustava Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona", br. 7/03 i 3/99 i "Službene novine Tuzlanskog kantona", br. 13/99, 10/00 i 14/02), na prijedlog Vlade Tuzlanskog kantona, Skupština Tuzlanskog kantona na sjednici održanoj 22. 4. 2004. godine, donosi

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PREDŠKOLSKOM ODGOJU I OBRAZOVANJU

Član 1.

U Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju ("Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona", broj 8/98), član 8. mijenja se i glasi:

“Osnivač predškolske ustanove obezbjeđuje sredstva potrebna za osnivanje i rad predškolske ustanove u skladu sa Kriterijima za osnivanje i rad predškolske ustanove (u daljem tekstu: Kriteriji), Pedagoškim standardima za predškolski odgoj i obrazovanje (u daljem tekstu: Standardi) i Normativima prostora, opreme i didaktičkih sredstava za ustanove predškolskog odgoja i obrazovanja (u daljem tekstu: Normativi).

Osnivač javne predškolske ustanove obezbjeđuje sredstva za:

- plaće, naknade i nagrade zaposlenika ustanove,
- stručno usavršavanje zaposlenika ustanove,
- materijalne troškove,
- održavanje objekta ustanove,
- nabavku opreme i učila.

Kriterije, Standarde i Normative iz stava 1. ovog člana donosi ministar obrazovanja, nauke, kulture i sporta (u daljem tekstu: ministar), na prijedlog Pedagoškog zavoda”.

Član 2.

U članu 38., iza stava 3., dodaje se novi stav 4. koji glasi:

“Sastav upravnog odbora mora održavati nacionalnu strukturu korisnika usluga, osoblja predškolske ustanove i lokalne zajednice”.

Stav 4. postaje stav 5.

Iza stava 5. dodaje se novi stav 6. koji glasi:

“Vršenje dužnosti predsjednika i člana upravnog odbora je dobrovoljno i bez naknade”.

Dosadašnji stav 5. postaje stav 7.

Član 3.

U članu 62. tačka 1. se mijenja i glasi:

“Kriterije, Standarde i Normative (član 8. ovog zakona)”;

Član 4.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u “Službenim novinama Tuzlanskog kantona”.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
Skupština
Broj: 01-02-45-12/04
Tuzla, 22. 4. 2004. godine

Predsjednik
Skupštine Tuzlanskog kantona,
Amir Fazlić, v.r.

104

Na temelju članka 24. stavak 1. tačka c) Ustava Tuzlanskog kantona (“Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona”, br. 7/03 i 3/99 i “Službene novine Tuzlanskog kantona”, br. 13/99, 10/00 i 14/02), na prijedlog Vlade Tuzlanskog kantona, Skupština Tuzlanskog kantona na sjednici održanoj 22. 4. 2004. godine, donosi

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PREDŠKOLSKOM ODGOJU I NAOBRABZI

Članak 1.

U Zakonu o predškolskom odgoju i naobrazbi (“Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona”, broj 8/98), članak 8. mijenja se i glasi:

“Utemeljitelj predškolske ustanove obezbjeđuje sredstva potrebna za osnivanje i rad predškolske ustanove sukladno Kriterijima za osnivanje i rad predškolske ustanove (u daljem tekstu: Kriteriji), Pedagoškim standardima za predškolski odgoj i naobrazbu (u daljem tekstu: Standardi) i Normativima prostora, opreme i didaktičkih sredstava za ustanove predškolskog odgoja i naobrazbe (u daljem tekstu: Normativi).

Utemeljitelj javne predškolske ustanove osigurava sredstva za:

- plaće, naknade i nagrade uposlenika ustanove,
- stručno usavršavanje uposlenika ustanove,
- materijalne troškove,
- održavanje objekta ustanove,
- nabavku opreme i učila.

Kriterije, Standarde i Normative iz stavka 1. ovog članka donosi ministar naobrazbe, znanosti, kulture i športa (u daljem tekstu: ministar), na prijedlog Pedagoškog zavoda”.

Članak 2.

U članku 38., iza stavka 3., dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

“Sastav upravnog odbora mora održavati nacionalnu strukturu korisnika usluga, osoblja predškolske ustanove i lokalne zajednice”.

Stavak 4. postaje stavak 5.

Iza stavka 5. dodaje se novi stavak 6. koji glasi:

“Obnašanje dužnosti predsjednika i člana upravnog odbora je dragovoljno i bez naknade”.

Dosadašnji stavak 5. postaje stavak 7.

Članak 3.

U članku 62. tačka 1. se mijenja i glasi:

“Kriterije, Standarde i Normative (članak 8. ovog zakona)”;

Članak 4.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u “Službenim novinama Tuzlanskog kantona”.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
Skupština
Broj: 01-02-45-12/04
Tuzla, 22. 4. 2004. godine

Predsjednik
Skupštine Tuzlanskog kantona,
Amir Fazlić, v.r.

104

На основу члана 24. став 1. тачка ц) Устава Тузланског кантона (“Службене новине Тузланско-подрињског кантона”, бр. 7/03 и 3/99 и “Службене новине Тузланског кантона”, бр. 13/99, 10/00 и 14/02), на приједлог Владе Тузланског кантона, Скупштина Тузланског кантона, на сједници одржаној 22. 4. 2004. године, доноси

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PREDŠKOLSKOM VASPITAŃU I OBRAZOVANJU

Члан 1.

У Закону о предшколском васпитању и образовању (“Службене новине Тузланско-подрињског кантона”, број 8/98), члан 8. мијења се и гласи:

“Оснивач предшколске установе обезбјеђује средства потребна за оснивање и рад предшколске установе у складу са Критеријима за оснивање и рад предшколске установе (у даљем тексту: Критерији), Педагошким стандардима за предшколско васпитање и образовање (у даљем тексту: Стандарди) и Нормативима простора, опреме и дидактичких средстава за установе предшколског васпитања и образовања (у даљем тексту: Нормативи).

Оснивач јавне предшколске установе обезбјеђује средства за:

- плате, накнаде и награде запосленика установе,
- стручно усавршавање запосленика установе,
- материјалне трошкове,
- одржавање објекта установе,
- набавку опреме и учила.

Критерије, Стандарде и Нормативе из става 1. овог члана доноси министар образовања, науке, културе и спорта (у даљем тексту: министар), на приједлог Педагошког завода“.

Члан 2.

У члану 38., иза става 3., додаје се нови став 4. који гласи:

“Састав управног одбора мора одржавати националну структуру корисника услуга, особља предшколске установе и локалне заједнице“.

Став 4. постаје став 5.

Иза става 5., додаје се нови став 6., који гласи:

“Вршење дужности предсједника и члана управног одбора је добровољно и без накнаде“.

Досадашњи став 5. постаје став 7.

Члан 3.

У члану 62. тачка 1. се мијења и гласи:

“Критерије, Стандарде и Нормативе (члан 8. овог закона)“;

Члан 4.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеним новинама Тузланског кантона“.

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН

Скупштина
Број: 01-02-45-12/04
Тузла, 22. 4. 2004. године

Предсједник
Скупштине Тузланског кантона,

Амир Фазлић, в.р.

**“Službene novine Tuzlanskog kantona”,
broj: 6/2004. od 26. maja 2004. godine**

SADRŽAJ

SKUPŠTINA KANTONA		102. Zakon o osnovnom odgoju i obrazovanju (hrvatski jezik)	336
101. Odluka o proglašenju Amandmana XLII - LXXIII na Ustav Tuzlanskog kantona (bosanski jezik)	301	102. Zakon o osnovnom vaspitanju i obrazovanju (srpski jezik)	342
Amandmani na Ustav Tuzlanskog kantona (bosanski jezik)	301	103. Zakon o srednjem obrazovanju (bosanski jezik)	357
101. Odluka o proglašenju Amandmana XLII - LXXIII na Ustav Tuzlanskog kantona (hrvatski jezik)	304	103. Zakon o srednjem obrazovanju (hrvatski jezik)	376
Amandmani na Ustav Tuzlanskog kantona (hrvatski jezik)	304	103. Zakon o srednjem obrazovanju (srpski jezik)	395
101. Odluka o proglašenju Amandmana XLII - LXXIII na Ustav Tuzlanskog kantona (srpski jezik)	307	104. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (bosanski jezik)	413
Amandmani na Ustav Tuzlanskog kantona (srpski jezik)	307	104. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (hrvatski jezik)	414
102. Zakon o osnovnom odgoju i obrazovanju (bosanski jezik)	310	104. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju (srpski jezik)	414